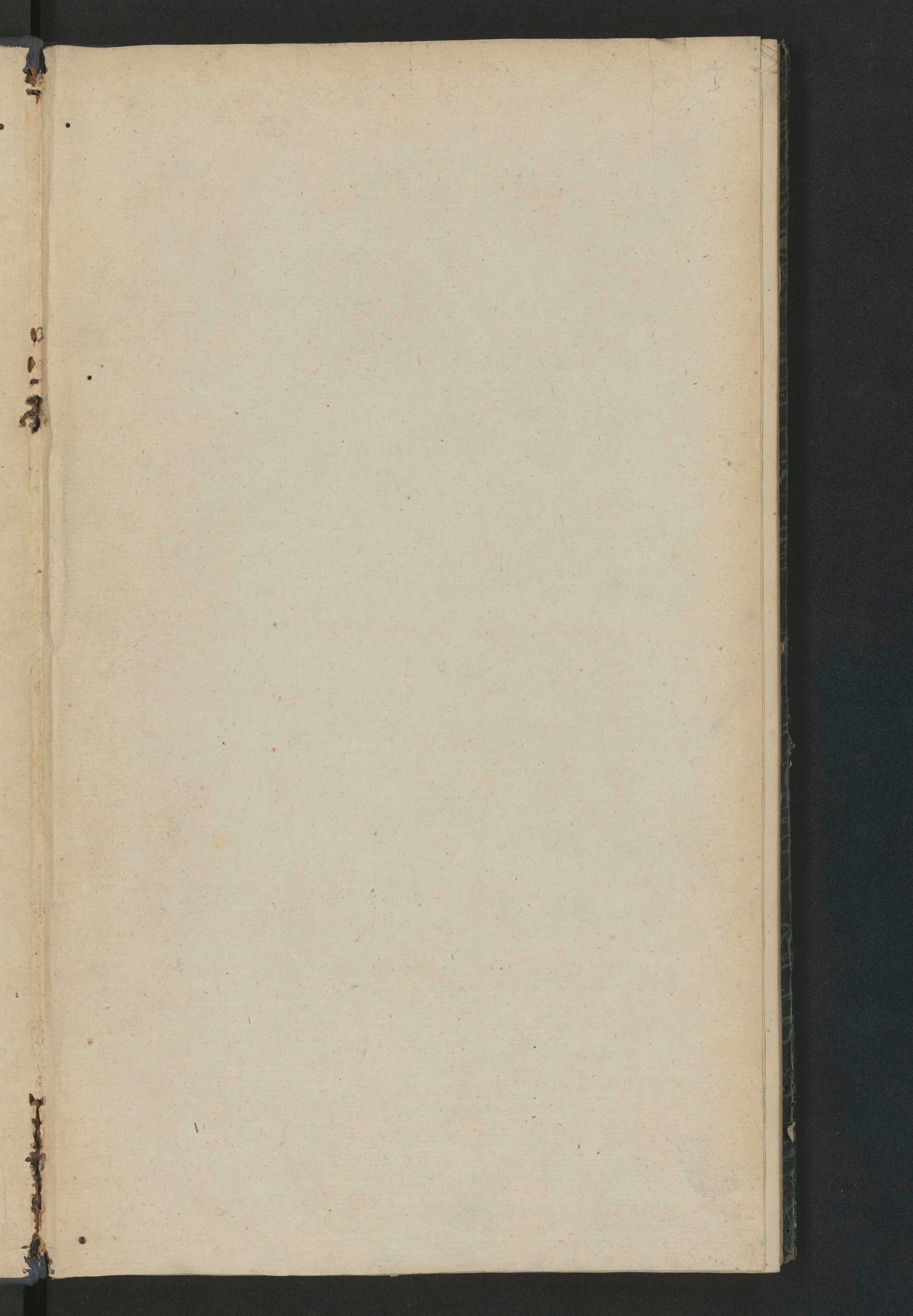
10

PROTOCOLLON

ANNO 1723

IV

Zebrał
Eligi Korwin Piotrowski
Prezes Sądu Głównego Wołyńskiego
w Motowidłówce.
Własność córki Stanisławy
z Piotrowskich Malinowskiej.

I

1419.

Protocollon Expeditionum Cancellariatus Regni Anno 1723°

Circulares przed Wyiazdem Krola Jmci

Wielmozni Uprzeymie Nam mili. Kiedy przy usilnym Staraniu Naszym około Dobra Pospolitego nihil intentatum relinquendo, wszystko to, cokolwiek practicari mogło, pod tenczas bytnosci tu Naszey in rem Boni Publici expedyowalismy: Więc zdało Nam się to interstitium czasu które wszystkich prawie do prywatnych do mowych avocat zabaw. Interessom Panstw Naszych Dziedzicznych, et visioni Salatiorum Nayiasnieyszego Domu Naszego, impendere, złą iednak stała intencya, że za wiadomoscią o potrzebney Naszey in Regno bytnosci Powrotu Naszego iako Nayprędzey maturare nie omieszkamy. W czym iako należytey od Uprzeymosci Waszey spodziewać się będziemy relacyi tak amore Patriæ Uprzeymosc Wasz obliguiemy, abyś pod tenczas absentiæ Nostræ w utrzymaniu Interessow Publicznych dał chwalebny dowod obowiązaney Iure iurando Cnotosci swoiey y skuteczney applikacyi. Dobrego zatym od Pana Boga Uprzeymosci Waszey życzemy Zdrowia. Dan w Warszawie Dnia 8tio Miesiąca Stycznia Roku Panskiego MDCCXXIIIo Panowania Naszego XXVIo Augustus Rex.

Ad Cardinalem Protectorem

Varsaviæ die 9o Januarii 1723o.

Eminentissime &. Manifesta documenta particularis gratiæ et respectus, quibus Eminentia Vestra Desideria mea et demissas pro alienis Instantias prosequi dignatur induxerunt Illustrissimum, Excellentissimum, et Reverendum Dominum Joannem Tarlo, Episcopum Kijoviensem Nominatum Posnaniensium, ut in translatione sui ad Ecclesiam Posnaniensem non aliter compos voti fieri desideret, quam mediante Protectione Eminentiæ Vestræ meorumque pro hac impetranda Officiorum enixissima apud Eminentiam Vestram interpositione. Tenuissimi reditus Ecclesiæ Kijoviensi, a qua ob eximia merita dictus Illustrissimus Dominus Episcopus transfertur, non tantum ad condigne; sed nec ad congrue sustentandam Dignitatem Episcopalem sufficientes, motiva sunt ipsi ad supplicandum Sanctissimo Domino Nostro pro imploranda remissione Expensarum in Expeditione Bullarum pro Episcopatu Posnaniensium solitarum. Quam Pontificiam gratiam et munificentiam cum per validissimam Promotionem ac Protectionem Eminentiæ Vestræ obtinere merebitur, perennem cum Sua Illustrissima Prosapia unaque mecum Eminentiæ Vestræ profitebitur obligationem: quanquam ego semper eandem recognoscendo, maneo cum profundissima veneratione.

Ad Eminentiæ Cardinalem Salerno.

Eminentissime &. Grata recolens memoria præstitos sive ab Eminentia Vestra in antecessum favores Illustrissimus et Reverendissimusque Dominus Episcopus Premysliensis, Frater meus Germanus in moderna ipsius translatione ad Episcopatum Varmiensem cum adminiculo Instantiæ meæ recurrit in eum ad gratiam et protectionem Eminentiæ Vestræ, quibus fretus, desideratum in oculis Sanctissimi Domini Nostri invenire mereatur respectum, ac in hujus modi Translatione incunctantem Apostolicam Benedictionem. Novo vinculo Obligationis obstrictos. Nos habebit Eminentia Vestra pro acceptis hoc in passu novæ Gratiæ testimoniis, quæ cum plena fiducia præstolando, maneo profundissimo cultu.

Ad Cardinalem Protectorem.

Eminentissime &.

Particularis obligatio, qua se obstrictum profitetur Eminentiæ Vestræ Frater meus Germanus Illustrissimus ac Reverendissimus Dominus Episcopus Præmysliensis pro gratiosa

hactenus Sui apud S. Sedem Apostolicam protectione in moderna quoq translatione ipsius ab Episcopatum Premysliensium ad Varmiensium suad et eidem huiusmodi Protectionis ulteriorem efficaciam implorare. Quam licet sine adminiculo meæ Instantiæ ipsum consecuturum fore confido; nihilominus tamen ad esse hoc in passu Fraterno suffragio desiderans instantissime rogo Eminentiam Vestram, ut hanc translationem illius, fauenti animo, et efficaci bene uoleam prosequi non dedignetur, sitq plene persuasa, Nos tanti beneficii nunqm immemores, ingratosq uiuere uelle. Interea maneo cum profundissima ueneratione: &

Rescriptum ad Generosos Consiliarios, Regentes, et totam Nobilitatum Ducatus Curlandiæ et Semigalliæ pro indicendo Conuentum ad bonum Ordinem Spectantem. Augustus IIº Rex &

Generosis Consiliariis Supremis, Regentibus Maioribus et Minoribus Capitaneis, cæterisq Officialibus, et uniuerso Equestri Ordini Ducatuum Curlandiæ, et Semigalliæ. Fideliter Nobis Dilectis Gratiam Nostram Regiam. Generosi fideliter Nobis Dilectis Gratiam Nostram Regiam. Inhibuimus Generosis Fidelitibusq Vestris Verbi Rescripti Nostri literis de datum Dresdæ Die 14º Mensis Julii 1719º ad Generosas Fidelitas Vestras directis ne sine consensu Nostro Congressus et Conuentusq suos ordinarios, uel extraordinarios absente a Ducatibus Illustrissimo Domino Duce Curlandiæ, et nec dum inuestito celebrare audeant. Quia ob non celebrationem per spatium aliquot annorum conuentuum et congressuum publicorum totius Generosæ Nobilitatis et prorogatam hucusq inuestituram inabseam Illustrissimi Domini Ducis summum dis ordinem in præfatis Ducatibus existere, collectionemq pecuniarum in Anterioribus Conuentibus uigore Uniuersalium literarum Nostrarum celebratis pro sumptibus ad expediendam Commissionem et exolutionem Plenipotentiarium, tum expensis litis in Judiciis Relationum Nostrarum propriarum indecisse pendentis per Generosam Nobilitatem laudatam intermissam executionemq Laudorum præpeditam esse percepimus. Ideo nos prouidendo indemnitati præfatorum Ducatuum, bonoq Ordini consulendo præsentibus facultatem concedimus, Conuentum eundum secundum Jura Ducatus indicendi, et celebrandi, ita tamen, ne abutendo præsenti concessione Nostra in ullas transactiones, Materias Status, quas Nobis solis, tanqm Directo Domino reseruamus, cointelligentiasq sese ingerere, easq tractare audeant. Quas prout seuerissime iterato inhibemus ita Generosis Fidelitatibus Vestris, signante uero Generosis Consiliariis, Regentibus Supremis mandamus, et injungimus, quatenus se in futuro conuentu de præsenti Consensu Nostro indicendo ad tenorem præsentis limitatæ facultatis Nostræ per omnia gerant, Calculum ab Exactoribus collectarum recipiant, residuum uero secundum Lauda Publica, et ordinationis Prouinciæ per Executionem more antiquo practicato exigi faciant, resistentes uero pœna in turbatores tranquillitatis Publicæ sancita coerceant, secus Generosæ fidelitates Vestræ non facturæ pro Gratia Nostra et sub graui animaduersione Nostra. Datum Die IX Mensis Januarii Anno Domini MDCCXXIII. Regni Vero Nostri XXVI. Anno.

Ad Regem Daniæ &

Cum Ciuitas Nostra Gedanensis ex occasione Obseruationis Legum Regni, Prouincialiumq Prussiæ, ac Nostri desuper Mandati, de non permittenda in eaq ciuitate, et illius adiacentiis conscriptione Militum sibi dati, tum in fundamento præfatorum, aliorumq Jurium Suorum non concessæ facultatis conscriptionis eius modi, a quodam Præfecto e legione Serenissimi Principis Daniæ Fratris Regiæ

Maiestatis Vestræ Lehman nuncupato ad Maiestatem Vestram sinistre se esse dela-
tam intellexisset, proinde rei istius, causas, et circumstantias in Supplici Libello No-
bis porrecto luculenter exponit non tantum innocentiam Suam evidenter demonstrans
verum etiam non levia contra dicta Jura Regni, et contra praescriptum Nostrorum
semper mandatorum per dictum Præfectum milites conscribentem attentata deducere
volens, simulq[ue] incommoda, quæ ex cuius modi sinistra delatione segui posset ante-
vertere studens. Quamvis autem certissimus Maiestatem Vestram delatione huius
ce modi altera parte inaudita plenam non adhibuisse fidem ne tamen alterationem
favoris Sui, quem dicta Civitas Nostra impense, ac inviolabiliter observat, præiudiciose
experiatur, indignationisq[ue] immerite effectus sustinere cogatus, apud Maiestatem Ve-
stram enixe instamus, et amice contendimus, ut si quæ oriri posset ex præmissis præten-
tio ad præfatam Civitatem, eam Nobis prout Jus, et fas est, debite examinandam et pro
æquitate discernendam in continuatione ergo eandem Civitatem Nostram benevolen-
tiæ insinuare non intermittat, minime dubitans de adæquata Justitiæ administra-
tione, ac competenti satisfactione. De reliquo Regiæ Maiestati Vestræ bonam a Deo va-
letudinem intra prosperos fæderum, amicitiarumq[ue] successus precamur. Dabantur in
Regia Nostra Varsaviæ die 11. Mensis Januarii Anno Domini 1723.º Regni Vero
Nostri XXVI.º Maiestatis Vestræ Bonus frater Consaguineus, et Cognatus.
Augustus Rex. &

Do Jmci Pana Woiewody Wilenskiego; od Jm-
ci Pana Kanclerza Wielkiego koronnego. die 10.º Januarii 1723.º
Roku. Monsieur.

Poniewasz z Woli Boskiey cięszką będąc złozony chorobą Jmći
Pan Pisarz Litewski znayduie się extra Statum possibilitatis ziechania na przyszłych
Seymikow Gromnicznych Deputackich, termin a zatym ani podięcia się funkcyi, o ktorey
była międzi nami mowa: Przeto Jego Krolewska Mość Pan Moy Miłościwy, iest tego zdania,
y intencyi, aby Jmći Pan Dunin Regent Kancellaryi Wielkiey Koronney tym zaszczytem
Łaski y promocyi Waszmości Pana mogł gaudere, ktorego miał bydz particeps pomieniony
Jmć Pan Pisarz, ile kiedy nietylko wiadome dobrze Waszmości Panu przezorność, acti-
vitas, et usus rerum tegoz Jmći Pana Regenta, onemu do Deputackiey naprzod, a potym
do Dyrektorskiey Skarbnego Trybunału funkcyi suffragantur, ale tez dosyc ample w Wiel-
kim Xięstwie Litewskim possessionem Wszelka ad praemittum effectum skuteczna ap-
plikacya Waszmości Pana iako Jego Krolewskiey Mości będzie grata tak totius Ministe-
rii obligatoria, in particulari tez mnie, ktory distincta aestimatione prosequendo qualita-
tes, et merita Jmć Pana Regenta wielce upraszam Waszmości Pana, aby non sterilem w
Łasce Jego ta moia Instancya do Woli Jego Krolewskiey Mości konformuiąca się znalazła
eventum ktorego iako się cum plena fiducia spodziewam, tak recognosco; iz iestem inde-
sinenti cultu:

Do Jmci Xiędza Biskupa Wilenskiego od tegoz Jm-
ci die 10.º Januarii 1723.º z Warszawy.

Monsieur!

Stosuiąc się do Woli Jego Krolewskiey Mości
Pana Moiego Miłościwego Jmći Pan Dunin, Regent Kancellaryi Wielkiey Koronney, kie-
dy Votis Principis Jmć Pan Pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego dla ciężkiey Choroby ktorą
iest złozony dosyc uczynic nie moze, tey bespieczniey odwazył się akceptowac na przyszłym
Seymiku Deputackim Gromnicznym funkcyą, im bardziey, persuasus iest, ze mu do niey,
a za nią, y do Dyrekcyi Skarbnego Trybunału Wielkiego Xięstwa Litewskiego partykularna
Łaska Waszmości Pana ze Collata z Jmći Panem Woiewodą Wilenskim, Hetmanem Wiel-
kim Wielkiego Xięstwa Litewskiego auxiliabitur y Promocya. Ja zaś kiedy będzie skuteczna ff

y u Jego Krolewskiey Mosci distinctam znaydzie recognitionem, et totum Ministerium, in particulari tez mnie obligowac Wasz Mosc Panu bedzie do pamietney wszelkiey uczynnosci retrybucyi; Interea piszesie infinito cultu:

Do Woiewodztwa Krakowskiego od Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego z Warszawy 15o Januarii 1723o.

Jasnie Oswieceni, Jasnie Wielmozni, Wielmozni, Mnie Wielce Mitosciwi Panowie, y Bracia. Kiedy dla niedoszlych iuz zawo fato Seymow zadnego nie moze miec, dotad od Stanow Rzpltey podanego medium Miasto Stoleczne Krakow, ktorymby z ruin swoich sublevari, et in publicis oneribus slusznie sprawiedliwa, folge pozyskac moglo; Wiec udaie sie immediate do Laski y Protekcyi Wasz Mosci Panow opem implorando, aby kiedy inne Miasta y Dobra pod pozadanym reflorescunt uciszeniem, glowa ich pryncypalna pod ciezarami nieznosnemi fatiscens non corruat. O co gdy przyunizoney moiey Instancyi wielce upraszam, pewien iestem, ze Wasz Mosc Panowie bedziecie raczyli inire rationem, tenuaminis pomienionego Miasta, aby ad extremas incitas non redigatur, ale owszem Laskawym Przeswietnego Woiewodztwa respektem zaszczycone ad pristinum statum przychodzic, et in decore suo bydz par za czasem ferendis proporcyonalnie publicis oneribus. To in sinum Dobroci, y Sprawiedliwosci Wasz Mosci Panow zlozywszy pisze sie nieskonczona obligacya:

Ad Ducem Curlandiæ.

Cum in proxime præterita Juridica Causarum Livonicarum. Actio Celsitudinis Vestræ cum Generosa Christina Sophia Bockowna Seiowa Vidua, et Successoribus Mariti illius intercedens ob limitationem Judiciorum Sacræ Regiæ Maiestatis factam diiudicari non potuerit: Proinde optarem Celsitudini Vestræ, Causam eandem mihi ad præsens ignotam, amicabili cognitioni et decisioni, ad quam hæc Vidua provocat, committere, aliq propter orphanum statum huius Viduæ, ipsi aliquatum ex suo Interesse indulgere. Pro qua Vidua instando, debita Observantia maneo.

Do Jmci Pana Starosty Beronickiego die 8o Januarii 1723o.

List Wasz Mosci Pana 2. præsens z Tolkmitu pisany odebratem, ciesze sie bardzo ze Jmci Pan Woiewoda Pomorski, Moy Mitosciwy Pan raczy continuare Laske swoie ku osobie Wasz Mosci Pana nec restat, tylko aby to, co iest intam sinceris contestationibus, iako nayprędzey mogto bydz in effectu, w czym nietylko Wasz Mosci Pana upatruie Interess, ale tez y samego Jmci Pana Woiewody Uwazaiac bowiem podtenczas tak czeste a nagle na ludzi fata ktore, sztrzez Boze iezeliby na Jmci Pana przyisc miaty, podalby Jmci Pan sortes Jmci Panny Woiewodzanki in summum discrimen, aniby sie tego powetowato potym, czegoby sie teraz obvia facilitate nie zrobito, maiac wszelkie potrzebne ad manum instrumenta. Ta kondycya, ktorej Wasz Mosc Pan w liscie wyrazit nie powinna remorari zakonczenia bene cœptorum, poniewaz Jmci Pan Podkomorzy Krakowski, maiac Wasz Mosci Pana pierwszego Syna, y czekaiac in vita sua konsolacyi po nim nie moze tylko dobrze zyczyc y czynic Wasz Mosci Panu spolnie z Jmci Xiedzem Biskupem Kuiawskim, to zas, co teraz pro conditione iest positum, naturaliter Wasz Mosci Pana minac niemoze, bo quidquid acquirit Pater, id filio acquirit. Czegoby wrodzoney Oycowskiey milosci insynuowac niepotrzeba, iednak napisac w tey mierze do Jmci Pana Podkomorzego nieomieszkam. Interea zycze pospieszyc z zakonczeniem zamystow, i estem na zawsze.

Do Jmci Pana Graffa Dohny, Presesa Regencyi Pruskiey. z Kupisk 20o Januarii 1723o.

Illustrissime, et Excellentissime Domine Comes, Domine Frater Observandissime.

Certorum negotiorum pertractandorum causa Regio Montum arripiens iter Adm. Reverendus Pr. Małachowski Soc. Jesu Collegii Lomzensi Rector non satis noti compotem se futurum existimat, sine valida Protectione, ac efficaci gratia Ex. Vestræ. Quam cum per adminiculum Officiorum meorum interpositionis consequi desiderat, optatum simul mihi tribuit honorem præsentandi Magno Nomini Excellentiæ Vestræ debitam observantiam, tum instanter rogandi, ut memoratus A. R. Pr. Rector in suis negotiis supramentionatis favorabilem Excellentiæ Vestræ respectum experiri mereatur, pro æquitatis exigentia. Quidquid autem Excellentiæ Vestræ ipsi hac mea interpositione mediante iusti favoris præstare dignabitur, id perenni obligatione rependere non intermittam cum particulari illius recognitione, et actuali demonstratione, quod sim Excellentiæ Vestræ Addictissimus Frater et obsequentissimus Servitor.

Do Xięcia Imci Biskupa krakowskiego. z kupiek 23° Januarii 1723°.

Choroba Waszey Xiążęcey Mości podczas blisko przeszłego Seymu nietylko interessom publicznym nie małe przyniosła detrimentum, ale też y prywatnemu między Imć Panem Marszałkiem Wielkim koronnym Moim Miłościwym Panem, a Jey Mością Panią Stolnikową koronną zachodzącemu wiele ubliżała, a nie mniey y mnie, kiedy z tey okkazyi Przyjaźń nasza z Imci Panem Marszałkiem dawna, stała, y szczera, nullo meo demerito bez alteracyi obeyść się niemogła: Lubom ia w tym Interessie, non alio respectu, et fine z Imcią porozumiewał się, tylko pragnąc w dobrey przyjaźni providere media sprawiedliwego pomiarkowania, y słusznego securitatis ugruntowania Potomkom tak Imci Pana Marszałka, iakoteż Imci Pani Stolnikowey, y moim. Wszystko to iednak przez osobliwą Łaskę Waszey Xiążęcey Mości iest reparabile, ile kiedy teraz przy zupełney restytucyi pristini zdrowia vigoris nie będziesz Wasza Xiążęcia Mość raczył załować skuteczney applikacyi swoiey do należytego według słuszności tegoż interessu akkomodowania. W ktorym ile dotąd mogłem mieć ad manus ex parte Imci Pani Stolnikowey koronney dokumentow, z tych succinctam zebrawszy Informationem posełam do rąk Waszey Xiążęcey Mości, uniżenie upraszaiąc, aby re collata z Imci Panem Woiewodą Lubelskim Moim Miłościwym Panem, do ktorego też według danego ad hunc effectum słowa ma podać Imci Pan Marszałek ex sua Parte informacyą; tak Wasza Xiążęcia Mość raczyłeś rem perscrutari, et discernere, żeby totum hocce negotium da Bog po Wielkiey Nocy, albo per amicabilem compositionem, albo też przez Dekret Trybunalski ex mutuo Partium consensu mogło szczęśliwie y sprawiedliwie terminari. Interea spodziewać się każe ab oraculo Waszey Xiążęcey Mości pożądanych do pomienionego konca insynuacyi, srodkow, ktore się naysłusznieysze zdać będą Waszey Xiążęcey Mości z powziętych ab utrinque informacyi, et in hac expectatione przy zwykłey recognicyi zostawam indesinenti cultu:

Do Imci Pana Stolnika koronnego.

Przez te czasy nie pisałem nie Waszmość Panu względem Interessu Imci Pani Stolnikowey Koronney, z Imci Panem Marszałkiem Wielkim koronnym niechciałem iednak przy publicznych trudnościach być w nim otiosus, y co za Status Iego dotąd zostaie, wyrozumiesz Waszmość Pan ex annexis, ktore mature przeyrzawszy, y zważywszy, ieżeli Waszmość Pan constat o iakim insuper dokumencie, ktoryby mogł militare in favorem Jey Mći chciey go nie odwłocznie przysłać dla kommunikowania Xięciu Imci Biskupowi Krakowskiemu, od ktorego cokolwiek będę miał in hoc negotio insynuacyi, y rezolucyi tych Waszmość Panstwu deferre nie omieszkam, znaiąc się być zawsze &.

Krotka Informacya w Interessie między Jmci Panem Marszałkiem Wielkim koronnym, a Jey Moscią Panią Stolnikową koronną.

W Roku Panskim 1686. przed Intercyzą Slubną maiąc brać in Sociam vitæ Jey Mości Panny na owczas Konstancya Mniszchowny Woiewodzanky Wołhynska, Jmci Pan Stefan Leszczynski Starosta na ow czas Kowelski dał Scriptum Astrictium do rąk Jasnie Wielmożnych Jchmościow Panstwa Jerzego Wandalina z Wielkich Konczyc Mniszcha Woiewody Wołhynskiego, y Anny Chodkiewiczowny Małżonkow Rodzicow tey że Jey Mości Panny Konstancyi subsequenter Małżonki swoiey, że lubo deklarowany miał Posag za Jey Moscią Sto tysięcy Złotych ex Paternis Bonis; drugie Sto tysięcy ex Bonis Maternis, iednak kontentować się deklarował ex Paternis tą Summą, ktora iest w tymże Skrypcie, prout Sub litera A. wyrażona. Ex maternis zaś miał fata Jchmościow Rodzicow præstolari. Tenże Skrypt iest roborowany in Castro Premysliensi Sabbo ipso Die Festi S. Prischæ Y. 8. Mrus Anno 1687. Vigore tego Posagu ex Bonis Paternis w Pieniądzach, klejnotach et in aliis mobilibus rożnemi czasy percepit Jmci Pan Leszczynski, Sp. Woiewoda Kaliski Siedmdziesiąt tysięcy Złotych. Post fata Jchmościow Panstwa Woiewodow Wołhynskich, kiedy też abbreuiati sunt dies Jmci Pani Leszczynskiey Staroscinej Kowelskiey, Jmci Pan Jozef Mniszech, teraznieyszy Marszałek Wielki Koronny Brat rodzony teyże Jmci Pani Leszczynskiey, Staroscinej Kowelskiey wchodzi w tranzakcyą simultanée z Nieboszczykiem Jmci Panem Woiewodą Kaliskim, nomine pozostałych z Siostry Jego Dzieci czyniącym z iedney, a Jmci Panem Krasinskim Woiewodą Płockim, ktorego Jure Aduitalitio subierant Dobra Macierzyste Chodkiewiczowskie z drugiey strony, a to in Anno 1701. iako iest sub litera B. Nim adyt possessionem tych Dobr Jmci Pan Marszałek po Smierci Jmci Pana Krasinskiego Woiewody Płockiego, widząc tegoż Jmci Pana Woiewodę proximum fatis, et prævidendo, że Jmci Pan Woiewoda Kaliski, albo raczey Corka Jmci Jeymość Pani Anna Szembekowa, Stolnikowa Koronna pozostała iedna ex procreatis z Konstancyi Mniszchowny Liberis tak względem nie zapłaconego Matce swey ex Bonis Maternis Posagu jako też Jure Naturalis Successionis trafaby się ad æqualem fortem z Nim, sprowadziwszy możnych Przyiacioł inclinavit do tego, et induxit S. P. Jmci Pana Woiewodę Kaliskiego że ad enixas insinuationes et remonstrationes uczynił zgodę z tymże Jmci Panem Marszałkiem kontentuiąc się 40.^{m} Złotych za Posag, et pro omnibus prætensionibus, ac Successionibus devolutis ac devoluendis, y obligował się Stawić Corkę swoią Jey Mość Panią Stolnikowę Koronną do takowey abrenuncyacyi sub uadio Similis Summæ 40.^{m} iako iest sub litera C. Toż samo y kwitem z odebranych pieniędzy S. P. Jmci Pan Woiewoda Kaliski deklarował effectuare iako iest sub litera D. in Anno 1717. nie w Grodzie Warszawskim, iako zgoda præscripsit, ale w Zakroczymskim zeznanym in præiudicium tertii.

Jakoż S. P. Jmci Pan Woiewoda Kaliski, urgebat Jmci Panią Stolnikową sub potestate Mariti zostaiącą, aby condescendisset ad Acta, y uczyniła Approbacyą kwitu Oycowskiego y Abrenuncyacyą z osoby swoiey. Czego uczynić per obseruantiam lubo directe Jmci Pani Stolnikowa non denegabat, iednak differebat. Jak zaś dostało się Jmci Pani Stolnikowey wiedzieć iakiey abrenuncyacyi Jmci Pan Marszałek potrzebował z posłaney Copii prout sub litera E. tak zaraz opposuit się temu y nie tylko uczynić approbacyi tranzakcyi Oycowskiey in præiudicium sui, y Dzieci swych nie chciała, ale owszem przeciwko temu się manifestowała.

Lubo zaś S. P. Jmci Pan Woiewoda Kaliski Ociec nalegał o tom kwit na Jmci Panią Stolnikową Koronną, dotrzymuiąc słowa Jmci Panu Marszałkowi, przecież zawsze narzekał na krzywdę wielką Jmci Pani Stolnikowey Koronney. Superuenientibus zatym fatis Jmci Pana Woiewody Kaliskiego Jmci Pan Marszałek Wielki Koronny pro primo gradu trzyma się kwitu

Oycowskiego y chce aby Jmći Pani Stolnikowa uczyniła to, na co się Oćiec zgodził, daiąc do tego racyę, że Oćiec iey bonifikował zkąd inąd, y że poydzie do Wiktorow Zapisanego Vadium. Na respondetur. 1º. że Oćiec nie mogł ani był powinien in præiudicium Corki zamężney, y Dzieci iey Adu zostaiących, tak się godzić, y obligować. 2º. że ona nie wzięła od Oyca za to, bo ad æqualem Divisionem Bonorum Paternorum poszła z Siostrą.
3º. że Ewikcya nie może poyść na cudze Dobra, a choćby poszła to tylko na 40m.
Pro secundo gradu Jmći Pan Marszałek Wielki koronny powiada, że Matka Jego Litewskim prawem uczyniła Donacyą wszystkich Dobr Litewskich Mężowi. A zatym Jmći Pani Stolnikowa Koronna ex Capite Matki swey nie może do nich rościć pretensyi.
Na to się odpowiada 1º. że słuszne ma Prawo do nich ex ratione deklarowanego post fata Matce swey z nich posagu. 2º. że Donacyi nie pokazuią. 3º. Jak miała być Donacya kiedy Kontrakty Slubne co innego pokazuią, a na ostatku zgoda z Jmći Panem Woiewodą Płockim, w ktorey wszyscy Comsuccessores wyrażeni, alias gdyby była Donacya, to by nie trzeba było przypuszczać. 4º. że drugą Siostrę Xiężnę Czartoryską miał zgodzić Jmći Pan Marszałek, y dał Jey był Summę znaczną. Ale w tym wszystkim dokumentow ante omnia potrzeba. Jmći Pani Stolnikowa Koronna nietylko ratione Posagu y Sukcessyi ex Capite Babki swey, ale też ex Capitibus Wuiow swych a Braci Rodzonych Jmći Pana Marszałka idzie.

Rescriptum ad G. G. Consiliarios, Judices Terrestres Districtus Piltinensis, pro extraditione Subditorum Altschwangen Generoso de Schwerin. Augustus II. &

Significamus præsentibus Literis Nostris, quorum interest universis, et singulis præsertim vero Generosis Consiliariis. Judicibus Terrestribus Districtus Piltinensis fideliter Nobis Dilectis. Generosi fideliter Nobis Dilecti. Delatum est Nobis per Certos Consiliarios Lateri Nostro assistentes nove et pro parte Generosi de Schwerin querimonia qualiter ipse fugitivos Subditos suos Altschwangensis ex Districtu Piltinensis extradi prætendens denegata ipsi a Generosis Fidelitibusq Vris in extraditione Subditorum Suorum iustitia et nulla hucusq injusta Prætensione sua consecuta satisfactione Summam injustitiam pati cogatur. Supplicatumq est nobis noe suprafati Generosi de Schwerin, ut Nos Rescripto Nostro Regio extraditionem subditorum ipsius Altschwangen. Generosis Fidelitatibus Vestris demandare dignaremur. Hinc nos justæ Supplicationi benigne annuentes præsentes ad Generosas Fidelitates Vestras rescribere censuimus, mandantes serio Generosis Fidelitat Vestris, quatenus visa præsens voluntate Nostra Generosis de Schwerin circa satisfactionem in prætensione ipse manuteneri, et sub ditos illius Bonorum Altschwangensi extradi curent, non attentis quibusvis Rescriptionibq et Dilationibus sed ad Leges Pragmaticas, Regni Poloniæ & M. D. Læ Ducatusq Curlandiæ, et ad Ordinariam Regulam Juris, quæ unicuiq quod suum tribuere iubet, se conforment, maxime autem ne suprafati Subditi extra Exercitium S. Religionis Catholicæ existentes Doctrina adversa tractu temporis imbuti se pervertant. Quod Fidelitibusq Vris curandum & attendendum mandamus sub pœnis contra Contemptores Rescripti Nostri Regii Latis. Facturæ sunt Generosæ fidelites Vestræ Pro Gratia Nostra Regia Officiorumq suorum debito. In quorum fidem & &. Datum Varsaviæ IX. Januarii Anno Domini 1723º. Regni Vero Nostri XXVI.º Anno. Augustus Rex
L. S. Michael Mauritius Suski Tutor T. Lomzensis S. R. M. Secretarius.

Od Jmći Pana Podskarbiego Wielkiego koronnego z Warszawy 27º Januarii 1728º. Anno

Jaki od Jmći Pana Woiewody Chełmińskiego odebrałem Respons, per exceptum posyłam, y czekam na to od Waszmość Pana in instanti resolutionem, żebym mogł metiri res meas &

primatus w ktorą się stronę mam obrocić. Kupcy orientalni proszą mnie o Excerpt ex Senatus Consilio Punktu ich idącego, upraszam zatym Waszmość Pana, abyś takowy Punkt z Pieczęcią koronną, y podpisem ręki swoiey przysłać mi raczył przez Naypierwszą okkazyą, a ia tym konczę zem iest z wszelką weneracyą.

Excerpt z Listu Jmći Pana Woiewody Chełminskiego. W Winiarach die 20ᵒ Januarii 1723ᵒ.

Jmć Pan kanclerz Wielki koronny nie winnie skrupulizuie nadto prolongacyą, niechce widzę tak godny Minister przyyrzeć się in simetria Status Nostri Provincialis, lubo by mu należało in fundamento Jurium incorporationis konformować się ad sensum Consiliariorum Terrarum Prussiæ. Wszyscy iednostaynie życzemy, począwszy od Xięcia Jmći Prymasa terazniejszego, aby Seymiki Nasze mogły bydz circa ultimos dies Augusti, ato dla wygody Jchmościow Braci, ktorzy przeszkody w gospodarstwie mieć niebędą. Ato na uspokoienie y złożenie differencyi nie tylko z Miastem Gdanskiem lecz y innych partykularnych u nas zagęszczonych, y to samo mogłoby in futurum łatwieyszą do Prezydencyi Naszey y Jndigenatu torować drogę Rodzonemu Jmći Waszmość Pana Jako tedy ullatenus zieehać nie mogę in aprili, maiąc drogę Radomską tu bliższą przed sobą, tak nie wątpię że godna perswazya Waszmość Pana evincet tyle u Jmći Pana kanclerza że na ten czas wyżey namieniony indulget te Seymiki. Kommissarzow ze Dwoch Woiewodztw Pruskich mamy, a bez trzeciego możemy się obeyść, co tedy za potrzeba Seymikow in aprili, y kiedy kilka niedziel prolongatur Expedycya, czemu nie na dwa Miesiąca, dyspensuie się w iednym, toć potrafi y w drugim, a przez to samo łatwiey ułożą się wszystkie differencye, azali in hoc interstitio nie poda się sposob do ukontentowania Domu Czapskich, ktory pewnie ad dignitatem Præsidentialem niepuści Jmći Xiędza Nominata terazniejszego.

Respons Jmći Panu Podskarbiemu Wielkiemu koronnemu od Jego Mości Pana kanclerza Wielkiego koronnego.

Dziękuię uniżenie Waszmość Panu za kommunikacyą excerptu z Listu Jmći Pana Woiewody Chełminskiego, ktorego kontenta aby mogły mieć należytą od Jego krolewskiey Mości rezolucyą, piszę oto przez Pocztę terazniejszą; bynaymniey nie wątpiąc, że y Waszmość Pan będziesz raczył o tez rezolucyą instare do Pana. Za przeciwko tey Prolongacyi ktora prætenditur tę tylko miałem reflexyą, żeby to nieszło sub aliquam censuram, aby Seymiki Relationis ktore się po inszych Woiewodztwach odprawią in Februario miały się circiter w Rok po Seymie odprawiać Prowincyi Pruskiey, ile że może Krol Jmći dać uniwersały zawsze na Seymiki, kiedy tego potrzeba. Ale że zła moia reflexya gotow iestem deferre zdaniu Waszmość Panow, et Regio beneplacito. Extrakt Punktu Senatus Consilii dla kupcow Orientalnych posełam, według rekwizycyi Waszmość Pana przy niekonczoney rekognicyi, iż iestem perenni cultu.

Od Jmći Pana Woiewody kijowskiego do Jmći Pana kanclerza Wielkiego koronnego z Stanisławowa die 18ᵒ Januarii 1723ᵒ.

Odebrałem od Waszmość Pana pauca Catonis verba, sed a pleno venica pectore veri, kiedy Waszmość Pan deklaracyą swoią wydaniu Uniwersałow na Relationis Seymiki, y Consensu na Starostwo Czerwonogrodzkie ziścić raczyłeś za co iako uniżenie dziękuię, tak większey obligacyą do należytego odsłużenia Waszmość Pana o drugą łaskę ‖

proszę, abyś mnie in materiis publicis iako ex fonte omnium Scientiarum informować raczył quid simus facturi, mianowicie My, ktorzy ustawnie iak pod obuchem ingemina re powinniśmy, Mantua uæ miseræ, nimium vicina Cremonæ, expositi będąc korrendis vicinis, ponieważ y teraz (iako ex propinquo dać mi się tu słyszeć:) Porta arma parando, non namum in cubili premitu metum, bo czy to Moskwie, czy Włochom lub Cesarzowi bellum inferre laborat, et tua res agitur paries cum proximus ardet, powinni byśmy interprete casu in utramq fortunæ aleam być assekurowani, trzymaiąc się ostrożnego zdania, sapientis etempore Pacis de bello cogitare, nie owego szalonego placet alea fati alterutrum mersura Caput. Wiem ia dobrze o przezornym Ministerium Waszmość Pana że ex prescitu futurorum wszystko tempestive miarkować et in lucem Pacis wyprowadzać raczysz, iednak żeby niebyło, y u nas post bellum auxillium, ktorzy przy namniey spem vitæ in limine clauso założyć możemy, nieraz gravi fere kilku słow kazać napisać do mnie, Przyimę in solatium Solitudinis meæ y za znak nieodmiennego Waszmość Pana affektu, ktoremu totus quantus sum oddać się, y zostawam solito cultu.

Respons na ten ze Sit. z Kupisk die 31° Januarii 1723°.

Bardzo się z tego cieszę, że doszły rąk Waszmość Pana wraz z Consensem na Starostwo Czerwonogrodzkie Uniwersały na Seymiki Relationis: Na ktorych że Waszmość Pan pro Summo zelo in publicum będziesz raczył do tego konca rzeczy disponere, aby in Statu quo, omnia do przyszłego da Bog szczęśliwszego Seymu manutenerantur, iako tego pewien iestem, tak mam wielką ufność w Łasce Boskiey, że na tym fundamencie ugruntowana Securitas, ab intra, sprawi Nam et ab extra quietem. To pewna, że gdyby był mogł felici exitu Seym przeszły terminari, z niego by promissa była dostateczniejsza Securitas Granic, ale że do tego adversitate fatorum nie przyszło nie można było więcey in Publicum radzić, nadto, co na Senatus Consilium Post Comitialnym, y samego Waszmość Pana przezorna indigitavit prudentia y oycowska Jego Krolewskiey Mości stosuiąca się do zgodnych całego Senatu Sentymentow laudavit sollicitudo. W wszelkiey rzetelności to wyraziwszy, piszę się zwykłą rekognicyą.

Decretum Judicii Tribunalis Reverendi Petricoviensis inter M. Zagwoyski et Magnificos, ac Generosas Officiales Terræ Nurensis et alios.: Actum Petricoviæ in Judiciis Ordinariis, Generalibus Tribunalis Regni, Feriâ Tertiâ post Dominicam Septuagesimæ proximâ Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Vigesimo Tertio.

Inter Magnificum Zagwoyski, Colonellum Exercituum Reipublicæ Actorem, suo et aliorum Incolarum Terræ Nurensis nôo prosenter, et Magnifico Sedlewski, Capitaneum Nurensis et Ostrowiensis per Generosum Franciscum Slinka, Generosum Gasiorowski, Pincernam Terræ Nurensis, Vice Capitaneum et Judicem C. Camenecensis presenter, Generosi Stanislaum, Vice Capitaneum et Judicem C. Nurensis Parentem et Franciscum Filium Boguckie per eundem Generosi Franciscum filium, Generosi Andream Sedlewski, Vice Capitaneum et Judicem C. Ostrowiensium præsenter, Generosi Ołdakowski, per G. Stanislaum Tyminski, Officium C. Livensis per Generosum Albertum Dąbrowski, Vice Palatinum Livensis, Generosos Distributores Terræ Nurensis per Generosum Adamum Tyminski, Judicium siquidem Pars Actorea promovet actionem publicæ Injuriæ, Proinde Judicium foro ad inuento partibus procedere mandat, in procedendo judicium decidendo Citationem partis Actoreæ ad Judicium præsens editam, Siquidem Judicio suo Authenticis documentis deductum est Magnificum Stanislaum Sedlewski, Capitaneum Nurensis literas Unitû pro Comitiolis ac convocatône Nobilitis in Ordine actû dispositionis publicæ

peragendæ extradi disse, & Conuenticulum priuatum lege publica, et constitutionibus Regni vetitum formasse, in iura Maiestatis inuolasse, Conuentu quoq illegitime formato, Nobilitatem Terræ Nurensis, Camenecensis, et Ostroviensis pro Comitiolis celebrandis manu sua propria subscriptis et extraditis congressu illicito, et constituto Mareschalco Conuentus eiusdem Laudum in Ordine Dispositionis formasse, eodem Laudo Nobilitatem prædictam iniuriasse, Salem ad Nobilitatem Terrarum prædictarum spectantem in priuatum disposuisse, & pro libitu suo, ac nonnullorum disposuisse, proinde Judicium cassatis Laudis in priuato factis et transactionibus ex literis Generalibus per Capitaneum subsecutis eundem M. Capitaneum Nurens. et G. Olodakowski, Mareschalcum Conuenticuli eiusdem, ac Generosos Bogucki, Maski, Gasiorowski, Glinka, Sykaczewski, Podbielski, Janski, Lipinski, Pudlowski, Zielinski, & Officiales Credentiales Camenecenses punibiles sententiat, et licet si maiores promeruerint pœnas ad mitiores condescendendo decernit Judicium, quatenus Magnificus Capitaneus & Generosus Olodakowski turrim Castri Varsaviensis ab actu præsens in duodecem Septimanis subeant, eiusdem Sessionem per dimidium Anni continuent, et expleant, nec non quilibet illorum ex persona triginta Vadia Capitanealia Parti, et Judicio totiq aut Magnificus Capitaneus pro Generoso Olodakowski Parti quiq in egressu de turri Judicio vero in instanti soluant & enumerent. Generosi vero Distributores superius expressi, et officium Camenecensis ac complices, Turrim Castri eiusdem Varsaviensem ab actu præsensi in Sex Septimanis subeant, eiusq Sessionem quilibet eorum per quatuor Spatium Septimanarum continuent, & expleant, nec non officium Credentialis Camenecensis Vadium Capitaneale decuplex, Generosi vero Distributores, quilibet ex persona Sua, et complices supra expressi Triplex Vadium Capitaneale parti Generoso Zagwoyski, et Incolis iniuriatis in egressu de Turri Juditio totiq in instanti soluant, & enumerent. Facturi sunt præmissa Citati sub pœna Bannionis perpetuæ in ibidem in casu contrauentionis circa Manifestationem publicanda. Nihilominus, quoniam Judicio suo deductum est ex præallegata iniuriosa dispositione Magnifici Capitanei Nurensi cum Generoso Olodakowski prætextuoso Mareschalco suis dispositionibus Terram Nurensis Camenecensis et Ostroviensis per dispositionem Salis iniuriasse; proinde Judicium adhærendo æquitati decernit, quatenus eidem Citati Salem præiudiciose interceptum, et in priuatum usum conuersum post expletas Sessiones Turricus in duabus Septimanis coram Officio C. Nurensi comportent, aut pretium Salis parata pecunia iniuriatis compensent. Facturi sunt præmissa iidem Citati sub pœna Bannionis perpetuæ in ibidem coram eodem officio C. Nurensi publicanda, luita ad præsens ex cuiuslibet persona pœna Quatuor decim Marcarum Polonum Parti, & Juditii totii in instanti soluenda In casu vero præmissorum contrauentionis, conseruatur Partibus hic sine Lublini terminus per Juditium præsens comparendi peremptorius Decreti præsensi vigore.

Od Imci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmći Pana Woiewody Mazowieckiego z Kuprsk. 29º Januarii 1723º.

Okoliczność Dnia dzisieyszego S. Franciszkowi de Sales poswięconego iest mi powodem do oswiadczenia się Waszmość Panu z nieodmiennym affektem, y należytą obserwancyą, oraz do insynuowania swiezey zawsze y swiątobliwey pamięci Jego tego wszystkiego, cosmy z sobą mowili względem Fundacyi W.W. Panien Wizytek w Lublinie. A lubo nie wątpię, że to pobożne negotium tak iest curæ et Cordi Waszmość Pan żebyś rad iako nayprędzey widział nie tylko cœptum, ale et perfectum, ile kiedy res humanæ nay częściey dilationibus dilabuntur, iednak z wielu słusznych reflexyi pragnę aby wszelkie do tego Dzieła passus dispositiui były sine mora odprawione uniżenie upraszam Waszmość Pana o rzetelną, et ante omnia potrzebną Informacyą super certo quanto na każdego z Nas contingente tak na ff.

kupienie Placu, y na wybudowanie klasztorku z kaplicą pro interim, iako y na Prowizyą Subsystencyi Zakonnicom ktore tam będą sprowadzone. Wczym wszystkim, że Waszmość Pan pro summa prudentia sua, et Cognitione kraiu, y mieysca, nayspòsobniey będziesz raczył applikować się, y Plantę zformować, otym doskonale a pietate Jego persuasus iestem, aby potym re collata między sobą, naprzod, y upewniwszy się wzaiemnie o wyliczeniu potrzebney Summy na wszys namienione necessaria moglismy do tego servatis servandis przyłożyc starania, żeby ta fundacya prosperi, et propere instituatur. To pro primo passu dispositiuo założywszy, oraz pro secundo potrzebna rzecz iest, abyś Waszmość Pan raczył napisać listy tak do Xięcia Jmci Biskupa Krakowskiego uti ad Loci Ordinarium oświadczaiąc się z tą intencyą Fundacyi, y prosząc o należyte pozwolenie, iako też y do klasztoru Krakowskiego W.W. Panien Wizytek eam intentionem aperiendo, et instando o iey akceptacyą, ktore to listy razem z pomienioną Informacyą, abyś Waszmość Pan raczył do moich rąk ordynować iako nayuniżeniey prosząc, et in auidissima onychze expectatione zostaiąc, piszę się solita recognitione, ac inde sinenti cultu: P.S./ Do kupienia Placu consensus Miasta requiritur, a ten naylepiey przez Jmci Pana Cybońskiego otrzymany bydz może, gdyż iego Siostra Zakonnica z Krakowa Mogła by na tę Fundacyę między innemi przybydz.

Do Jmci Xiędza Prowincyała Societati Jesu Provinciæ M.D. Littæ z Kupnik 29° Januarii 1723°.

Partykularna Obligacya ktorą całe przeswietne Zgromadzenie Zakonne pod tytułem nawiedzenia Nayswiętszey Panny prosequi mam sobie za osobliwe szczęscie tudzież distincta æstimatio, ktorą meritis, y godności Jmci Panny Tarłowney Przełożoney konwentu Wilenskiego debetur stringunt mnie do tego, że prawie ex debito przy okoliczności dzisieyszego Festu S. Franciszka Salezyusza usibus, et Commodis Dobra ich Zakonnego intentus bydz muszę. Ta zaś ochotna ad eum effectum applikacya iako mi iest motiuo do pożądanego swiadczenia observancyi moiey Waszmość Pan tak spodziewać się każe, iż summa æquanimitas Jego desiderium pomienioney Jmci Panny Przełożoney y całego konwentu Wilenskiego względem Łaskawego wstąpienia środki do należytego observowania klauzury Zakonney bardzo potrzebnego, pożądaną ukontentuie satysfakcyą. Do ktorey abym y ia mogł concurrere usilną przy goracey prozbie wnoszę instancyą. Skutek iey pomnoży we mnie wszelkie obowiązki do swiadczenia ochotney zawsze przysługi iako toti Inclytæ Societati et Provinciæ, tak particulariter samemu Waszmość Panu Interea piszę się nieodmienną rekognicyą:

Od Jmci Pana Woiewody Wilenskiego Hetmana Wielkiego Wielkiego Xięstwa Litewskiego do Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego. z Wilna 24° Januarii 1723°.

Donoszę Waszmość Panu, że tu u nas w Litwie iak młode piwo rumorù burzą się, y wszystkie Consilia continuantur w Nowogrodku u Xięcia Jmci kanclerza dokąd comparuit Jmci Pan Starosta Żmudzki, y inni Malkontentowie coś wyrabiaią, y iakąś machinę chcąc moliminari podczas Seymikow Gromnicznych de Distributiua Justitia, ktorym principium wcale potrzebaby zabiegać, a to nayabardziey nie na rzecz że krol Jmci oddalił się, przecież in præsentia Maiestatis nie tak by skrzętno fabryka ta szkodliwa brała gorę; iednak staram się tu ilo możności po Woiewodztwach, aby non admittant tyczących się malum, co tedy za sukcess tych molimionow będzie z prawdziwą expressyą donieść Waszmość Panu nie omieszkam, præsentes his koncząc, żem iest.

Copia Wiadomości z Litwy w kopercie przysłanych.

Pewna, y nieomylna wprawdzie relacya dochodzi że Xiążę Jmci kanclerz Wielki Wielkiego Xięstwa Litewskiego stara się u Cara Moskiewskiego o Amnestyą przez Jmci Pana Starostę Żmudzkiego, przy ktorym traktacie expostulabit dla poparcia swoich Machinacyi

o czterdzieści tysięcy Moskwy, y na tenczas wszytka tragedya zacząć się ma, ad interim wcześnie na Gromnicznych Seymikach Woiewodztwa y Powiaty wzburzyc, y animowac starać się będzie. W Cointelligencyą y z Prusakiem wkracza, pociągaiąc do teyże Rewolucyi. Te wszystkie wyrażone expressye są infallibilissimæ, y wierzyć trzeba omnino, Principia iuz w Nowogrodku continuantur.

Do Jmci Pana Woiewody Wilenskiego Hetmana Wielkiego, Wielkiego Pisarza Litewskiego z kupisk 3º Februarii 1723º.

Mam nadzieię w Łasce Boskiey, że te molimina, o ktorych mi Waszmość Pan donosic raczysz, przy pierwszey Władzy Jego, y przezorney incomparabilis activitatis applikacyi do skutku nie przyidą, ale owszem wszelkie aspera reducentur in vias planas. Z Listu ktory Jego Krolewska Mość, Pan moy Miłościwy, donosząc o wyieździe swoim pisał, conflare musi Waszmość Pan, że za wiadomością o potrzebney Panskiey Jego in Regno bytności, powrotu iako nayprędzey maturare nie omieszka. A zatym wątpić nietrzeba, że za insynuacyą samego Waszmość Pana pewnie pospieszy. Interim zaś iam Amor Patriæ, & publicæ tranquillitatis ktory każdemu w wszelkich akcyach, y dyspozycyach powinien bydz pro principali obiecto tych nieprzystoynych, Bogu obmierzłych Prawu przeciwnych, Authoribus, & Cooperatoribus nie bespiecznych skutki iesli są iakie, motor ovadebit componere fluctus. Wyrazaiąc przytym należyte podziękowanie Waszmość Panu zaś poufałą kommunikacyą, y odalszą uniżenie upraszaiąc, znam się bydz indesinenti cultu:

Do Jmci Pana Marszałka Wielkiego koronnego ut supra:

Nie wątpię, że secundantibus Amicis Votis stanąłeś iuż Waszmość Pan in Loco w Wielkim Pisarstwie Litewskim. Na ktorym mieyscu zwykła moia obserwancya prosequi Waszmość Pana nie omieszkanie, z tą expressyą, że opportunissime dysponowała Prowidencya Boska bytność teraznieyszą iego wtamtey stronie, bo przezorna Waszmość Pana circumspectio w żarliwości około Dobra pospolitego naylepiey, y nayprędzey potrafi zabieżeć wszelkim ruchom tameczn ym, ktoreby Pacem Publicam turbare usiłowały. Żeby zaś constet Waszmość Panu z kąd metus iest tempestatis, posełam in annexis wiadomość taką, iaką mi przez poczts Litewską w kopercie bez wszelkiego Listu przysłano. Ktoby Jey non adhibeo fidem będąc plene assekurowany de Vero Stadio Pisarza Jmci kanclerza in manutenenda Publica quiete, et de amore patriæ, ktoremu wszytkie prywatne Interessa cedere powinny: Przecież iżeby z kąd ingo verisimiles do tego, co pisze, miały bydz apparencye, te aby zaraz in herba omni meliori modo mogły supprimi; Waszmość Pana summa Authoritas et activitas że tam ex propinquo będzie skuteczna iako tego pewien iestem, tak ex nexu obowiązkow moich wielce oto upraszam: oraz oczekiwaiąc avidissime poufałych in præmissis od Waszmość Pana wiadomości, znam się bydz perenni cultu:

Od Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego na Seymik Relationis do Przyiacioł z kupisk die 6º Februarii 1723º.

Lubo nietylko ex Fama Publica, ale y z samych Uniwersałow Jego krolewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego na Seymiki Relationis wydanych dostatecznie Waszmość Pan informowany bydz musisz de tristi exitu Seymu przeszłego tudziesz de votis, & mediis utrzymania internæ, & externæ Securitatis ktore Jego krolewska Mość tak in Senatus Consilio Post Comitiali, iako y na konferencyi z Jchmościami Pany Hetmanami Oboyga Narodow przezornie providere raczył, y lubo pewien tego iestem, że sama Dulcedo Pacis, & tranquillitatis Publicæ będzie powodem do tego Waszmość Panu, że rectos conatus Jego krolewskiey Mości in Manutenenda Quiete Powagą, y Kredytem swoim na przyszłym Seymiku Relationis secundare nie omieszkasz: Abym iednak y ia mogł do tego ex vi Ministerii mei concurrere odzywam się Waszmość Panu z moią uniżonością, ex amore Boni publice życząc, żebyś y sam Waszmość Pan skutecznie do tego applikował ~

się, y wszystkich recte sentientes dysponować raczył, aby repositis praetextibus, et studiis inquietis, ieżeliby się iakie miały pokazać ten Pokoy wewnętrzny ktorym się cieszemy nie poruszenie był utrzymany in statu quo, do przyszłego Seymu. Co pewnie będzie meritorium Waszmość Pan przed Bogiem, y Oyczyzną. Zostawam zatym zwykłą rekognicyą.

Od Jmci Pana Marszałka Wielkiego koronnego do Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego z Lwów 14° Februarii 1723°.

Żałuię z całego Serca słabości zdrowia Waszmość Pana przez ból głowy, niepodobna, aby y naymocnieysze zdrowie niemiało się alterować tak ciężkiemi, y ustawicznemi pracami, ktorym się Waszmość Pan zawsze sakryfikuiesz ex zelo, et amore Publiczney usługi z czasem, wczasem et dulci w domu quiete naypewnieysza zdowiadczenia Conualescencya. ktorey ia szczerze, y serdecznie w długie wieki et de meis Annis życzę Waszmość Panu ateraz supplikuię, abyś ręki swoiey w pisaniu do mnie niechciał fatygować, dość ze mego szczęścia w pamięci, y łasce Waszmość Pana nieodmiennie być konserwowanym. Jam tu ledwie w Niedzielę Zapustną stanął dla śniegów wielkich, y złych drog. Iestem tu w kraiu nie biednym głuchym, y niebliskim poczty, przecież pokiłu zabawię mieć curæ et cordi będę, doniesioną sub rosa od Waszmość Pana przestrogę. O Xiążęciu Jmci kanclerzu Litewskim ieszcze się dowiedzieć nie mogę, gdzie iest Jmci Pan Woiewoda Trocki w dobrach swoich pod Grodnem mil odemnie sześć, rezydować będę się starał wiedzieć pewność tych skrytych, ktory Boże nie weryfikuiących się w naszey nacyi, y ieżeli znaydę kredyt omnem mouebo lapidem, miłością moią do wyperswadowania, quæ Dacis sunt, łatwo sobie y sami reprezentować mogą, (choćby się strzeż Boże ten Proiekt desperacki y udał) Consequencye, ruiny y zguby Oyczyzny, a naypierwey Authorow zamieszania. Spodziewam się że mnie moie wiadomość nie zawiodą ad expiscandam ueritatem y zaraz ie Waszmość Panu kommunikować nie omieszkam a sam non granator wszystko czynię ad auertenda hæc mala.

Od Jmci Pana Woiewody Wileńskiego do Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego z Wilna 14° februarii 1723°.

Te ktore przedtym były Waszmość Panu kommunikowane tuteysze motus, y do teraznieyszey expressyi czynią ingress, abym oních Waszmość Panu doniosł, iakoż zamilczeć niepodobna takim moliminom non præpediendo ile kiedy coraz tym większą y szkodliwszą czynią konsekwencyą, przybieraiąc sequito do tey burzy większe, ponieważ iuż niektore y Powiaty do tego assentiunt, iako to Powiat Słonimski pokazał z Seymiku Gromnicznego do mnie in reposition swą znaczną apparencyą do zamętow ato contestando, że co się iakby in Distributiua Iustitia Jego krolewskiey Mości stało determinacyi przeciwko tey się opponunt, y Protestacye zanoszą, y dla tego, iakom Waszmość Pana upraszał o remonstracyą Krolowi Jmci do Polski, tak y teraz usilnie oto solliczytuię, przynaymniey Pańska Prezencya gdy affulget, azali umityguie wszystkie koniunktury. Ja dla tego szczegulnie tu muszę bawić do reassumpcyi następuiącego Trybunału lubo mam znaczne swoie Interessa, widząc nie bespieczność Publicæ tranquillitatis, abym tandem pro posse meo mogł utrzymać ons w całości tym czasem Pańska bytność gdy nastąpi upraszać będę dla pomocy z Jchmościami, ktorzy aby mnie w tuteyszych fatygach suppeditare raczyli z Woli Jego krolewskiey Mości na namienionym Seymiku Słonimskim supra spem nas wszystkich obrany został za Deputata Jmci Pan Sapieha kasztelan Trocki na Trybunał przyszły, iuż tedy y ta Familia tendit in molimina, ktorym zabieżeć życzyłbym. To tylko nas cieszy że Jmci Pan kasztelan Witebski stanął także Deputatem z Witepska, a ten in partes nostras pociągniony, y rozumiem nie ustąpi dyrekcyi Jmci Panu kasztelanowi Trockiemu aby miał przed nim pociągnąć ponieważ ym y my do sudare z Przyiaciołmi nie omieszkamy. Zostaiąc zwykłą rekognicyą.

Copia Listu z Seymików Gromnicznego Powiatu Słonimskiego do Jmci Pana Hetmana Wielkiego, Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Zawsze powiat nasz venerabatur magnos Sensus Waszmości Pana po gotowości twarnieyszą, reprezentacyą in materia Publicæ tranquillitatis ex convulsione Jurium strzeż Boże infringendæ Obradom Naszym literalenus podaną ze wszelką odebraliśmy obligacyą, jakoż przy należytym za tę żarliwość podziękowaniu donosiemy Waszmości Panu, że motivo tak chwalebnego Waszmości Pana circa Bonum Publicum starania odezwaliśmy się nos całego y za zgodą iednostayną Braci do Jchmościów Panów Pieczętarzów, ut manu teneant inconcussa Jura Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego & se opponant pro jurata fide non jam ex rumore, sed ipso actu zaszłym inconweniencyom ad fulcimentum przy tym takowey Naszey słuszney expostulacyi wzywamy samegoż Waszmości Pana, ut sis ex consilio opere, quod calamo expressisti, y tychże Jchmościów Panów Pieczętarzów convenire raczył, ażeby prawa Wielkiego Xięstwa Litewskiego Distributivam Jchmościów Justitiam concernea dla konserwacyi Publicæ tranquillitatis in integro utrzymywali. Zkąd Waszmości Pana perpetuum Nomen, Laudesq; manebunt, gdy się pokażesz Antesignanum & non solum Legionum sed & Legum manutenendarum Żarliwym Wodzem. Zostaiąc Waszmości Pana uprzeymie Życzliwi Bracia y Uniżeni Słudzy – Michał Judycki, Chorąży Brzeski Dyrektor Seymiku Gromnicznego Powiatu Słonimskiego imieniem całego Powiatu. mp.

Copia Listu Jmci Pana Hetmana na Seymik Słonimski Relationis.

Z Listu e dignissimo Congressu Przeswietnego Waszmościów Panów Powiatu pisanego doczekałem się chwalebnych, y Dobru Pospolitemu pożytecznych Waszmościów Panów Intencyi ad manutentionem Publicæ tranquillitatis, którą y ja pro munere officii Mei jako nayusilniey utrzymywać znam się być obowiązanym & omni possibili conatu zechcę. To mi zaś w niemałym podziwieniu vanus Rumor, czyli że opaczne Relacye mogły tę u Waszmościów Panów uczynić Impressyą, jakoby Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy in Distributiva gratia miał jako kolwiek vim Legi inferre przez konferowanie Podskarbstwa Wielkiego Xięstwa Litewskiego Godnością, urodzenia et propriis virtutibus clarissimo y znaczną w Wielkim Xięstwie Litewskim a nie dopiero, bo kilka lat przed śmiercią Antecessora swego Nieboszczyka Jmci Pana Podskarbiego Wielkiego Xięstwa Litewskiego nabytą Possessyą maiącemu, & optima znakomitych akcyi fama słynącemu, ile gdy, y dawnieysze, y świeższe Prawo, nic co innego opiewa, tylko aby Ministeria, y inne Urzędy koronne Szlachcie osiadłym w koronie, a Litewskie possessionatis w Wielkim Xięstwie Litewskim dawane były. A zatym destynowane z zacnego Koła Waszmościów Panów do Jchmościów Panów Ministrów Poselstwo musiałoby pewnie przykrość Pańskiemu Jego Królewskiey Mości Panu Moiemu Miłościwemu Sercu acrimoniam, y pokazałoby tak Juribus Maiestatis w Wolney Wakansów dyspozycyi contrarium passum, jako y kommunikowanym mi od Waszmościów Panów do konserwacyi wewnętrznego Pokoiu sentimentom, ani by to mogło trahi in bonam partem, kiedy wszystkie inne Województwa y Powiaty nie sprzeciwiaią się Distributivæ Jego Królewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego Justitiæ, y kontenci z konferowania huius Ministerii Jmci Panu Podskarbiemu, który aktualnie pracuiąc około zniesienia dawnych Defraudacyi & abusuum, y wprowadzenia dobrego y z prawem zgadzaiącego się porządku, zarabia sobie na uniwersalną estymacyą y approbacyą, jako Waszmościowie Panowie z skutku uczynionych od Jmci dyspozycyi obaczycie. Z tey tedy, którą feror do przeswietnego Waszmościów Panów Powiatu propensyi, y zobowiązaney Jure Jurando do utrzymania Publicæ tranquillitatis obligacyi życzyłbym Waszmościom Panom mutare Consilium y tego niewyprawować Poselstwa, któreby ani interpretacyi, ani konsekwencyi dobrych mieć nie mogło.

bardziey Nam wszystkim należy iednostaynie starać się, aby iak naydłużey dulci fruamur quiete, y aby tego tak miłego Pokoiu ani Zizaniarum Semina żadne przeciwne nieporuszały insynuacye. Co ex zelo Boni Publici y z obowiązku mego reprezentowawszy candide Wasz Mości Panom, zostaię z weneracyą.

List od Iego Królewskiey Mości do Imci Pana Hetmana Wielkiego, Wielkiego Mistrza Litewskiego Woiewody Wileńskiego.

August Wtóry & [etc.]

Iaśnie Wielmożny Uprzeymie Nam miły z Partykularną konsolacyą Naszą przychodzi Nam odbierać relacye o nieustaiącey oraz y przezorney ku Dobru Pospolitemu aplikacyi Uprzeymości Waszey; bo iako Sami Interessom Naszym, y Własnemu Zdrowiu Salutem Populi Suprema Lege proponimus, czego przez wszystek czas Panowania Naszego Oni Obywatele obuga Narodów doznawali zawsze y doznaią, tak nic milszego przypaść Nam niemoże, iako gdy przykładem wtey mierze Naszym idących starania Dobra Publicznego in Cumbentes, a osobliwie takich, którym powaga, Zasłużoność, y kredyt między Bracią, Sposobów y sił dodaie, do iednegoż zdawna Celu zmierzaiących, znayduiemy. Toc iest co w nas wzbudza wdzięczność Królewską ku Uprzeymości Waszey że za Nay mnieyszym powstaiącey burzy wiatrem, distenta Carbasa Navis, w której stany tey Rzpltey fluctuare pertimescuntur, ku bespieczney Sytuacyi, radą y pomocą swoią wykierować należnie umiesz. Niezadamy y daley tylko kontynuacyi teyże ku Oyczyźnie miłości, tą y Radę y Sposoby których Uprzeymość Wasza słusznie u Nas szukasz y do których chętnie się przyłożymy Sub mini strabit, ile przy znoszeniu się z nami, y z tymi których rownie Patriæ Sollicitatur Amor. Przypadaiąc za tym na Srodki proponowane, żądamy abyś Uprzeymość Wasza porozumiewaiąc się penitius z Wielmożnemi Marszałkiem y Kanclerzem Wielkimi Koronnemi i propinquo z Nimisz y z innemi Consilia capere nie omieszkał, a Nam o wszytkim donosił, pewien Królewskiego Starania Naszego pro Asserenda Reipcæ prosperitate. Tak u nas iako y w Oyczyźnie Pokoiu potrzebuiącey cedit to indistinctum meritum Uprzeymości Waszey, któremu dobrego na tenczas od Pana Boga życzemy zdrowia Dan w Dreznie Miesiąca Lutego Roku Pańskiego 1723° Panowania Naszego 27°.

Kopia Listu Imci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Imci Xiędza Kiszki Metropolity z Łupisk 4 die Februarii 1723°

Illustrissime et Reverendissime Domine Domine frater observmo

Iako zawsze rad świadczę ochotną przysługę moię Wasz Mości Panu wpodaiących się Sposobnych okazyach, tak by naymniey niewątpię że teraznieysza moia usilna Instancya invenieł Iustitiam in oculis Wasz Mości Pana. Ponieważ zas ad bonum Regimen wszelkich Dobr Należy aby w nich ex parte Duchowieństwa żadne niedziało się bez prawie, tedy wielce upraszam Wasz Mości Pana żebyś do Dobr Starostwa Kowelskiego nie raczył ordynować et instituere takowych Duchownych, którzyby tam dobremu rządowi præiudiciare mieli, ale raczey abyś chciał z Imci Panem Stolnikiem Koronnym Bratem moim przez Pana Rokickiego administratora pomienionego Starostwa dla prędzey expedycyi in occurrentia wakuiących Plebanii znosić się. Który za pozwoleniem Iego Królewskiey Mości Pana Mego Miłościwego zgodnie do tego Subiecta eligere et præsentare Wasz Mości Panu nieomieszka obyczaiem w tym Status Anteriores. Tey uczynności z łaski Wasz Mości Pana spodziewaiąc się nieodmienną piszę się rekognicyą.

Kopia Listu Imci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Imci Pana Olszanskiego Chorążego Wołyńskiego 6a Februarii 1723°

Tym poufaley usilną za Dobrami Starostwa Kowelskiego wnoszę Instancyą moię do Wasz Mości Pana, im bardziey prawdziwie znam się bydz przychilnym ad usus et commoda Iego: czego y w teraznieyszey okurrencyi Wakansu

Kasztelanii Wołhynskiey iako mam szczerę ochotę, tak nie pewną Nadzieię za pomocą Bo-
ską, dać dowod Skuteczny. Pomienione Starostwo kowelskie aby w Sądach fiskalnych pod chwa-
lebną direkcyą Waszmości Pana justum mogło w swoich Interessach uznać respectum, ośmielam się
przy moiey gorącey prozbie recurrit. Uczynność zaś wszelka Waszmości Pana nietylko posse-
ssores Jego do należytey wdzięczności rekognicyi, ale y mnie particulariter obligować będzie
ad condignam diu reminiscentiam, y do wzaiemney wpodaiących się dalszych okazyach przysłu-
gi, z ktorą się nazawsze oświadczaiąc zostawam distincta aestimatione, et observantia.

Copia Li-
stu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego koronnego do Xiecia Jmci No-
minata Warmińskiego z kupik. 20. Februarii 1723.

Niemiałem tą pocztą żadney
Noty od Waszey Xiążęcey Mości, nierozumiem iednak aby sfachowany Boże Stałość zdrowia tego
miała bydź przyczyną, ale raczey Suppono, że to sprawiła impunctualitas Cursorii. Interea maiąc
wiadomość, że Jmci Xiądz Proboszcz Krakowski otrzymawszy Elekcyą, y installacyą Waszey Xiąże-
cey Mości in Canonicum Varmiensi remonstracyami Capitularium in recessu swoie intentum ha-
bentium inductus, czyli seductus. Funkcyi swoiey, ktą miał pro principali obiecto zleconą, poprzeć
Nominacyi Krolewskiey et urgere electionem in Episcopum nie wykonał, a tym samym dał czas Ca-
pitułe do wyrabiania praetensarum Novitatum ktorym się stantibus rebus, ani ia, ani Jego Krolewska
Mość należycie passy czynić ad opponendum niemoże, bo Kapituła zawsze się może exkuzować, że Ni-
hil attentat contra Jura Regia, kiedy się niebyła prezentowana Nominatio, y wyszczegna Expeditio
Regia, ani była requisitio o Elekcyą. Azatym quod nō factum fiat nieodwłocznie, aby się mogły Xiąże-
mensurae agendorum przeciw wszelkim novitatum wynalazkom. Remonstracya ktora była uczyniona
Jmci Xiędzu Proboszczowi pomienionemu że ieszcze non vacat Episcopatus, y że ad non vacantem Elek-
cya nieporinna bydź; mogła była dilui et elidi praesentissima tam na tenczas circumstantiâ, kiedy byli
u Xiecia Jmci Nominata Prymasa delegati od Kapituły Gnieznienskiey, cum denuntiatione o Elekcyi y po-
stulacyi Jego ad Archiepiscopatum. Raczy tedy Wasza Xiążęcia Mość tollere moras nocivas, y posłać in-
cunctanter Jmci Xiędza Proboszcza ad urgendam non attentis quibusvis remonstrationibus Electionem, aby
non praeiudicetur in Persona Waszey Xiążęcey Mości Juribus Maiestatis. Co gdy usilnie recommenduie
z wykła piszę się recognicyą. (P.S.) Miał by była Capituła czyniła coby się iey było zdało, należało Jmci
Xiędzu Proboszczowi exequi Commissa, quod non factum, fiat indilate.

Copia Responsu Jmci Pana
Kanclerza Wielkiego koronnego, na List Xiecia Jmci Woiewody Krakowskie-
go a 20. Februarii 1723.

Na każdy List Waszey Xiążęcey Mości z należytem respectem punktualnie
zwykłem odpisować, Jakoż y na ten ktory sub a 7. currentis z Dubna pisany odebrałem in profun-
da veneratione Waszey Xiążęcey Mości intymacyi respondere nieomieszkiwię. Motivum ktore powo-
dem iest Waszey Xiążęcey Mości do promocyi Jmci Xiędza Biskupa Łuckiego na Wilenskie Biskup-
stwo, iako mi iest ignatum, tak sprawiło we mnie party kularne podziwienie, ile kiedy większeby po-
dobno takowa promocya mogła causare w Wielkim Districtu Litewskim ad exemplum z Maciciow-
skim practicum, kłotnie. Względem promocyi Jmci Xiędza Gosiewskiego, iuż poszły do Jego Krolewskiey
Mości usilne instancye. Ale iako ten, tak y wszystkie inne Wakanse odłożyć raczył Jego Krolewska Mość
do powrotu swego ad Regnum, więc na ten czas będzie campus y o Podstolstwo Poznanskie starać się ad
mentem Waszey Xiążęcey Mości Interea piszę się zwykłą recognicyą.

List Jmci Pana Kanclerza
Wielkiego koronnego do Jmci Pana Woiewody Mazowieckiego z kupik die 21.
Februarii 1723.

Dziękuię uniżenie Waszmości Panu za nowy dowod zwykłego ku mnie Affektu w
powinszowaniu Sacrae Quadragesimae, ktorey wzaiemnie winszuiąc, uprzeymie życzę, aby w tym
czasie wszelka mortifikacya vivificet zdrowie Waszmości Pana Bono Publico nader potrzebne wpowszechności

świętey wolneye. Dziękuię niemniey y za deklaracyą pobożną względem wiadomey Fundacyi. Wi-
dzę że Nas Pan Bóg chce mieć w podobnych circumstancyach do tego dzieła, bo y ia maiąc nie za koncze-
ną Fundacyą WW Panien Karmelitek Bosych przy Krakowie, mam to ab experientia, że Sama Boska
Providencya mirabiliter operatur dla chwały swoiey Swiętey, ile kiedy zaczynaiąc też Fundacyą, tylko
trzydzieści tysięcy miałem na nię, a iuż około dwukroć sto tysięcy bez wszelkiey moiey ciężkości wyda-
ło się. A zatym nadzieię wtey że Opatrzności Boskiey, że to opus pari facilitate perficietur, tym bardziey
że wyczay iest huius Sacri visitationis Instituti, że było dla kilku zakonnic była opatrzona prowizya, y
wygodna prointerim Stancya, iako było w Krakowie, Samo sobie płac upatrzeć y obrać maią, y na nim
się wolna fundować. Juz tedy nil restat, tylko aby Wasz mość Pan przysłał na moie ręce nieodwłocznie
listy. O które antecedenter upraszałem, tak do Xięcia Jmci Biskupa Krakowskiego, donoszące mu o tey
naszey Intencyi, y upraszaiąc o pozwolenie, iako y do konwentu Krakowskiego o akceptacyą tey funda-
cyi, a ia u pomienionego Xięcia Jmci y konwentu poprzeć memi listami tegoż Interessu nie omiesz-
kam, aby Jmci Panna Marya Angela Jasłowna mogła do Lublina być na tę Fundacyą naznaczona.
Co w wszelkiey rzetelney powolności wyrażiwszy, in expectatione przyrzeczonych listów zostawam zwy-
kła Weneracyą &.

Copia Listu Jmci Pana Sieniawskiego Kasztellana Krakow skiego Hetmana Wielkiego Koronnego do Ziemie Łomzynskiey na Seymik Relationis z Brzezan d 2. Februarii 1723.o

Jaśnie Oświeceni, Jaśnie Wielmożni, Wielmożni
Moie Wielce Miłościwi Panowie y Bracia — Juz do tych czas uprzedziła z Relacyą swoią pu-
blica Fama, y doniosła Wasz mość Panom o żałosnym Seymu przeszłego upadku tristem Nuntium,
a iako iest zawsze magni Secreti Impatiens, niezataiła rozumiem y tego co to był za kamień, na któ-
rym obrad publicznych Cursus szwankować musiał, nastąpiła teraz obszernieysza od Wielmożnych
Jchmościów Panów Posłów o tym przypadku Informacya, którzy powróciwszy ex hac Lucta Sudantes
Athletæ maią tey Transakcyi recentiores species, mnie tedy niezostaie, tylko podziękować Wasz mość Pa-
nom, że pod zaszczytem Jch powagi, Urząd moy miał manutencyą na tamtym placu, upraszaiąc oraz o
dalszą protekcyą Jego, należy odemnie, y Wielmożnym Jchmość Panom Posłom grata recognitio, że w nie
poruszonym kroku stawali przy tey materyi, ale przecię praxis continua niesie, abym y ja pro gradu
meo należał ad reddendas rationes Rptey, tak w pomyślnych, iako też y przeciwnych Konjunkturach,
namieniam krótko tego niezyścia przyczynę, y spodziewam się po dobrotliwym Jego Królewskiey Mości
Animuszu, że następuiący Seym niebędzie iuż expositus simili Casui, wiadomo dobrze Wasz mość Panom
w Przeswietnych Wojewodztwach, publicum Votum, że iako Rptâ ma swoich dożywotnych Prawiaciół Het-
manów, tak oraz pretenduie aby zupełna Woyska Commenda przy nich zostawała, y tego się ante omnia
na tym Seymie upominała; Więc Ludo chciano tę Commendę złożyć, coż, kiedy nie wte ręce gdzie ratio-
nes Status Nostri potrzebuią, a tak niewidząc się być in his desideriis Justis Uspokoiona Jzba Poselska,
wołała wszystkim innym materyom Jmpeneere Solenne veto, bo ieżeli gdzie to w Polszcze Maiestas, iest
to honoris et Reverentiæ Filia quaę die partu edita magna fuit. Sama przez się y Rptâ Secura sui,
niepotrzebnie na obronę swoię Circumstantiæ Sila, quam tutatur Amor. Woyskowe zaś siły na zaszczyt
Oyczyzny, et in præsidium Libertatis ordynowały Nasze Prawa. Ta tedy iest tego zawodu szczególna przy-
czyna, że eventus Seymu przeszłego, nie ukontentował expectationem Publicam. Ja zaś y Pomyślne Sortes
meas składam na Opiekę Rptey, będąc wszelką obserwancyą każdego z Wasz mość Panów y Braci &.

Copia Listu Jmci Pana Ossolinskiego Podskarbiego Nadwornego Koron- nego do Ziemi Łomzynskiey na Seymik Relationis. z Warszawy die 10. Februarii 1723.o

Jaśnie Oświeceni, Jaśnie Wielmożni, Wielmożni Moi Wielce Miłościwi Panowie
y Bracia — Złożywszy Marszałkowską laskę in Sinu doloris Patriæ, po niepomyślnym, y nigdy
nieodżałowanym skutku przedsięwziętych Publicznych obrad, niedawno rozszedłego Seymu, nie ff

składam, ani zdoże moge etiam deposita Provincia poślisą fascibus Wiekopomney moiey ob
grati Animi ku prześwietney Ziemi Łomzynskiey wszystkim Waszmość Panom obligacyi,
z których naypierwszy Łaski, et amico voto na ten Stopień godności wywyższony, satisfiko-
wać się chciałem wszędzie nietylko publicznych Interessow, ale też particularibus desideriis
Waszmość Panow. założywszy sobie za osobliwy honor etiam Sobie Samego, quantus munere fui
rozkazom Ich immolare. Na tęż to pożądano usługi wszystkie siły y zdrowia mego dispendia ap-
plikować pragnąłem, in emolumentum Publicznego Dobra innego ztąd nieszukaiąc pozytku, prae-
ter gloriam obsequii, klimakteryczne mey Funkcyi czasy, desideratum lucrum, in luctum irre-
mediabilem przemieniły; Jako szczęśliwe Supra Votum początki prosequendo omine dalszych pro-
gressow nieznały mi były; tak z drugiey Strony następuiące ale co raz indeterius dni Seymowania,
osobliwie Sami zatorne terminatia imperfecti operis in Consolabiliter Zamieniły żal sine termino
zostawiły. Nie pisał bym do Waszmość Panow in hoc folio Libros tristium, ile przy sprawiedliwey wszy-
stkich tych in publicum nieszczęśliwości Relacyi, zacnego y godnego kollegi mego Wielmożnego Jmći
Pana Pisarza Ziemskiego Łomzynskiego, ale chcąc mu bydź iaką kolwiek y w tey odległości moiey pomocą,
to co mi Sama memoria improspere Actori a oraz szczerey in publicum applikacyi moiey Subministrat
conscientia, przy życzliwey y Braterskiey insynuacyi Jego per Compendium namieniam. Dwie nayprzy-
czypalnieysze, y naygroźnieysze tych nieszczęśliwości interwencye, które prawie z góry podniesć niedopuściły
auspicatissime zaczętey fabrycę Consiliorum, y które sub Specioso praetextu Publicznego Dobra zepsowały, y
pomieszały bene cepta Consilia, to iest Commenda Cudzoziemskiego Woyska, y Ordynacya Ostrogska, tak
dalece że wszystkie prawie Sześcioniedzielnego koła Naszego Seysye, circa hos duos polos, et cardines obra-
caiąc się crinutilimotu tandem trafiły do końca nayGorszego do Sołtrowanego crinordinatissime Seymu,
bo non viso Domino, non visa ordinum conjunctione. Nie pomogła in hoc casu, chociaż nieporow-
nana Dobroć Jego Królewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego et exemplaris wutrzymaniu Seymu
tego Sollicitudo, kiedy po zaniesioney przezemnie ex universali et deliberatissimo assensu Całey Izby
Poselskiey do Maiestatu swego uspokoieniu pomienionych Materii (Commendy, y Ordynacyi Ostrog-
skiey) interpozycyi, nietylko te Łaskawie, oycowskim prawie Sercem, et ultra praxim Seymowania,
bo przed powitaniem Izby Senatorskiey prona mente przyiął, ale też dla tym predszego Cursus Consiliorum
udatnienia, obiedwie te Materye (dubo do całey Rptey Należące) Powagą swoią Pańską, et Cooperatio-
ne Jaśnie Wielmożnych Jmći Panow Senatorow y Ministrow Status, do Jaśnie Wielmożnych Jmći
Panow Hetmanow Oboyga Narodow deputowanych przez skoncertowane sposoby, umodifikowaniu, o-
sobliwym potem proiektem od Samych że Jchmościow Panow Hetmanow podanym, a od siebie Łasko-
wie bez nayMnieyszey excepcyi, (: oprocz krotkiey ad Manutenendam ab omnibus Statibus pro In-
teresse Całey Rptey novellam legem przydaney circumskripcyi) akceptowanym ad avertendos omnes
Lapides offensionis uspokoić ie y umoderować. Ktorym to Proiektem chcąc tediosam Całey Izby Poselskiey
expectationem ukontentować, y on sam pro munere et jurata fide mea, inscripto kommunikować,
byłem tey nadziei, że quod semel placuit in voto, niemiało displicere in effectu; alisci ultra spem
universorum, y ten tak chwalebny ufacylitowaniu obrad publicznych, Łaskawie od Jego Królewskiey
Mości approbowany magno labore, et inexplicabili in Patriam zelo Jaśnie Oświeconego Xiecia Jmći
Nominata Arcybiskupa Gnieznienskiego Prymasa Teraznieyszego Korony Polskiey y Wielkiego Pisarza
Litewskiego wespoł y z Jaśnie Wielmożnymi Jmci Panami Ministrami Status wynaleziony Sposob,
u niektorych Jchmość Panow wspoł kollegow Izby Poselskiey nietylko potrzebney animadwersyi, ale na-
leżytey nieznalazł recognicyi. Niepomogła in Subsequenti wtęyże materyi suadente intermedio
ordine, et annuente Principe uczyniona z Senatu w godnych Imionach y osobach do Izby Naszey
Poselskiey Deputacya zapraszaiąca coalescendum z całą we trzech Stanach zgromadzoną Rptą dla
tym szczęśliwszego y gruntownieyszego obrad publicznych ubespieczenia. Nie zmiękczyła tychże Jch mo-
sciow Panow kollegow, y ta pomyślna in plenitudine dobroci y Łaskawości Jego Królewskiey Mości
Stanowi Rycerskiemu przezemnie Samegoż proponowana, et in scripto z woli Jego Pańskiey w Izbie
Poselskiey przeczytana Deklaracya, że y Sam Jmci Pan Kommissy Wielkiego Pisarza Litewskiego Sa-
kryfikuiąc własny Honor commodo et utilitati Rptey gotow bydź amore et zelo Dobra Pospolitego

oraz pretio utrzymania, y zakonczenia Szczęśliwego tak potrzebnego Seymu zdolnie kommende. y iż w tym punkcie za zdaniem wszystkich Stanow Rptey Indolecione Similiter y uł[ożo]ne iuż były podten że sam czas, upływaiącego Seymu efficacissima media, do uspokoienia y drugiey materyi Ordynacyi Ostrogskiey, ad plenam Satisfactionem Patrium, ale y to nie miało żadney attencyi, kiedy iuż na ten czas praevaluerat omnes gloriosos Conatus Jego Krolewskiey Mości przeswietnego Senatu nie spracowane Staranie, moia też (acz licha) w utrzymaniu tak potrzebnego Seymu applikacya nietrypeswiadowana niedościgłych iakichsis Impres wrozerwaniu tego Seymu animositas, z takowego tedy procedem przeszłego Seymowania Naszego, niezostało potomnym Wiekom, tylko vacuum Comitiorum Nomen, y day Boże aby tylko vanum, bo w naturalnym Rzeczy biegu, non vanescit male actorum fama, ale veterascit in tristem memoriam, ktorey opportune zabiegaiące, Spodziewam się że Waszmość Panowie tanquam Pars postrema Rptey, y ktorym w takowych konjunkturach, Supremum Dii dedere iudicium, zelecie wszego cum tempore przedsię justa media utrzymania observantiae opisanego tak wiela konstytucyami przezornie od przodkow Naszych ocyrklowanego, y obwarowanego porządku Seymowania. Inaczey obawiać się y apprehendować by potrzeba; aby po zerwanych in ordinatissime trzech Seymach consecutive po sobie idących, po zniszczonym per plurimos abusus pomienionym porządku Seymowania, nie wpadła insensibiliter nie tylko dignitas Izby naszey Poselskiey, ale też Authoritas nayprzednieyszych Stanow Rptey Maiestatu et Senatus, ktore wszystkie Semel et iterum integram et felicem czyniły zawsze y prezentowały, y do tych czas reprezentować powinny Rempublicam. Co wszystko podawszy pod wielki rozsądek Całey Przeswietney Ziemi Waszmość Panow y na przezorną Ich futurorum animadversyą, a oraz boleiące szczerze y prawdziwie supra malum ab omnibus deplorandum dziś do tych czas nieuspokoiony moy żal (y że gdy między wszystkiemi mnie nay bardziey, quae tunc erexit praevoit huius alea fati) tym śmieley na wspaniałe Serca Waszmość Panow się bespieczniey na łasce, dobroci, y manutencyi Ich, iako przedtem moie wszystkie pokładałem, tak przyszłe fundui[ę] Nadzieie. Żadnego partykularnego ad Lenimen iusti Cordolii nie pragnąc Szczęścia, tylko pomyślnych ex voto et consilio Waszmość Panow in hoc praesenti rerum Statu in publicum Successow. ku sobie zaś na dalszy Wiek moy iednostayney Ich pamięci y Dobroczynności, ktorych doznanemu z powinna Uniżonności moią zalecam się respektowi, iatem in [illegible] cultus.

List od Xiążęcia Jmći Czartoryskiego kawalera Maltanskiego do Przeswietney Ziemi Łomżynskiey, z Warszawy 23° Januarii 1723°.

Jaśnie Oświeceni, Jaśnie Wielmożni, Wielmożni Mnie Wielce Miłościwi Panowie y Bracia — Kiedy dolendo fato, dla niedawnego prošime Seymu Publiczne Obrady Pożądanego Contra Spem, ac vota Universorum swego nieotrzymały skutku, a zatym y Publiczny Interess Ordynacyi Ostrogskiey, po tak długich expektatywach oczekiwaney nieodebrał decyzyi, impulsus Samey Słuszności zelo przed godnym Waszmość Panow y Braci, iako dignissimorum, o Dobro Pospolite Zelatorum Kongressem, innovatis desideriis z sprawiedliwą Religii moiey kawalerow Maltańskich do tey Ostrogskiey Ordynacyi staram pretensyą, ktora iako ex piissima Fundatoris Intentione nie innego sobie Zamierzyła Scopum, iono zaszczyt Wiary Swiętey y wierna Oyczystych Granic Obronę, tak merito Iure opacznym niepowinna żadnym podlegać Interpretacyom. Z drugiey Strony zawsze iest z niezachowaną szkodą Reipublicae praeiudicium, ktore altissimo Waszmość Panowie y Braci podaię Judicio, że stante hac publica ex Ordynacyą Ostrogską disquisitione, y po dziś dzien ieszcze nieodeczwana litis pendencyą, Jaśnie Oświecony Xiąże Jmći Marszałek Nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego Dobra Jey wszystkie in consulta Republica w swoiey trzyma posessyi, a publico debitos, w prywatne convertit usus, Smiem zatym Boni Publici animatus studio, usilnie Waszmość Panow y Braci upraszać, abyście wrodzoną ku Dobru Pospolitemu gorliwością maryiszy, tak znaczne Oyczyzny detrimentum przez uproszonych na to Jchmościow Panow Posłow swoich do Maiestatu Jego Krolewskiey Mości instare raczyli, aby tanto damno

obmyślić remedium, y wspomniona Ordynacya, nim finalna Akta uczyni decyzya, na Skarb Akty zasiadać kazał, aby Pupillum suo Jure fruatur, quod Publico est destinatum. Iż sprawiedliwa Waszmość Panom y Braci gdy szczera ku Oyczyznie życzliwością czynię remonstracya, nie wątpię, że słuszna u Samychże Waszmość Panów y Braci znaydzie konsyderacya, et votis meis pożądaną decyzya. o którą, jako teraz repetitis upraszam postulatis, tak perenni zostaię veneratione.

Laudum Prześwietney Ziemi Łomzynskiey na Seymiku Relationis die 22º Februarii 1723º.

My Rady Dygnitarze, Urzędnicy, y wszystko Rycerstwo Ziemie Łomzynskiey, ziechawszy się na dzień 22. Miesiąca Lutego do Łomży ad Locum Consultationibus Nostris Usitatum, za Uniwersałem Nayiaśnieyszego Króla Jmći Pana Naszego Miłościwego na Seymik Relationis według dawnego zwyczaiu, y porządku Seymowania, obraliśmy zgodnemi Głosami za Dyrektora Koła Naszego, Jmći Pana Michała Maurycego Suskiego, Łowczego Ziemi Naszey, Sekretarza Jego Królewskiey Mości, któremu to Dyrektorowi Naszemu unanimi assensu zleciliśmy wyrazić publicam contestationem Nostram. Iż ziemia Nasza y Uniwersału Jego Królewskiey Mości y z Relacyi Jchmościów Panów Posłów swoich Informowana będąc, iako Jego Królewska Mość salutem Patriæ Saluti Suæ prætiosissimæ anteponendo, nie nieopuszcza, cokolwiek tylko do utrzymania, Externæ et internæ Securitatis et tranquillitatis desiderari może, y lubo Pańskiemu Jego staraniu, y Oycowskiey Troskliwości reluctantibus fatis pomyślny nie korrespondnie skutek, przecięż nieopuszcza ustu, żal nawet nieutulony ex jactura Seymów pochodzący w Oycowskim Jego Królewskiey Mości Sercu nie może zatłumić tey miłości ku Oyczyznie naszey, ktorey Continua daie dokumenta, za co iako nayniższe Maiestatowi oddaiąc podziękowanie, nieśmiertelną na Sercach Naszych zapisujemy wdzięczność, tak czujące intime tenże żal z łaskawym y dobrotliwym Oycem Naszym, Fideles filii społnie solewamy, a lubo o wszystkich, tak iako o Nas samych dobrze rozumiemy, że zarówno z Nami kochaią Boga, Pana y Oyczyznę, amatują oraz sobie dulcedinem Pokoiu y Stanu teraznieyszego, y że w Sercach Jch viget, et vigebit debita observantia, Praw Oyczystych et Novellæ Legis, ieśliby iednak, strzeż Boże, śmieli się znaydować takowi zapamiętali, którzyby chcieli turbare Statum Præsentem y ieśliby Jch niemiały poskromić præsidia legum antiquarum, et novellæ, tedy się z tym przed Bogiem y Swiatem deklarujemy, że się do woli, ad optimas Intentiones Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego stosuiąc, od należytey Manutencyi Novellæ Legis, którą pro basi et fundamento szczęścia Publicznego, y miłego Pokoiu mamy, ani na piędź nieodstąpiemy, gotowi będąc każdego czasu przytym że Patriæ contra quospis turbatores Pacis, et tranquillitatis Publicæ, ac Infractores Novellæ Legis stawać. Committimus także Jmći Panu Marszałkowi Naszemu, aby odpisuiąc Jaśnie Oświeconemu Jmći Panu Kasztellanowi Krakowskiemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu podziękował Jmći za konfidencyalnie do Nas odezwanie się, y rekommendował doświadczoney Jego Wigillancyi, y nieustaiącemu Staraniu Manutentionem tranquillitatis Publicæ, tudzież et Novellæ Legis, ex zelo in Patriam et nexu Jurati, et debiti Obsequii Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego y distinctney relacyi Jmći Pana Marszałka Poselskiego informati iesteśmy, że na konferencyi z Jchmość Panami Hetmanami, za kooperacyą teraznieyszego Xiążęcia Jmći Prymasa, tudzież y Jchmość Panów Senatorów, y Ministrów Status obojga Narodów, wynalezione są media, ad satisfactionem Jchmościów Panów Hetmanów, tedy iako stąd, oraz y z listu Samegoż Jmći Pana Krakowskiego Ziemia Nasza ma niewątpliwą Nadzieię, że Seym przyszły nie będzie expositus Simili Casui, tak cieszące się z tego iest in hoc voto, et Sensu, aby rzeczy in militaribus zostawały in Statu, quo do przyszłego Seymu. Xięciu zaś Jmći Czartoryskiemu Kawalerowi Maltańskiemu w responsie wyrazić żal Ziemi Naszey, że Materya Ordynacyi Ostrogskiey dla niedoyścia Seymu nie iest uspokoiona, maiąc iednak nadzieię, że dalsze Staranie

Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego wynaydzie sposoby do akkomodowania oney pro utilitate publica, tedy y tę materyą do Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego y przytomney tu przy Boku Pańskiey Rady referuiemy &.

Copia Responsu od Ziemi Łomżyńskiey z Seymiku Relationis, do Jmći Pana Kasztelana Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego. z Łomży die 23o Februarii 1723o.

Odebraliśmy z należytym respectem List Waszmości Pana na Seymik relationis ordynowany. Dziękuiemy uniżenie Waszmości Panu za tę powolność, z ktorą się nam odzywać raczysz y donosisz prospera aeque et adversa. Słuchaiąc relacyi Jchmościów Panów Posłów Naszych, dostatecznie informowani iesteśmy iż Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy chcąc Seym przeszły utrzymać, nil intentatum reliquit, ale gdy wilne Conatus Pańskie zamiast pomyślnego skutku, gorzkim zakończyły się zalem ex iactura Seymu, tedy y nasze Synowskie Serca uczuły bardzo Oycowski żal, w którym dotąd zostaiąc, to tylko mamy solatii loco, że iako Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy słodząc sobie wszystkie amaritudinis, amore Patriae, nieprzestaie przez wszelkie srodki y sposoby utrzymywać externam et internam securitatem, tak y Waszmość Pan nieomieszkasz sekundować optimas intentiones Pana concurrendo do tey manutencyi tranquillitatis Publicae, et Legis Novellae, którą my z całą Rptą mamy pro basi et fundamento powszechnego szczęścia miłego Pokoiu, y teraźnieyszego w Oyczyźnie dobrego Rządu, za co winne Waszmości Panu oddaiąc podziękowanie, z nieśmiertelną naszą oświadczamy się rekognicyą, a oraz upraszamy uniżenie Waszmości Pana abyś in hoc passu chwalebną swoię vigillancyą y applikacyą z gorliwości erga Patriam miłości y żarliwości, oraz z obowiązku urzędu obsequii Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego y Rptey continuare raczył. Oraz Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy w Universale swoim doniosł Nam iż na konferencyi z Waszmości Panem, y Jchmościami Pany Kollegami Jego są wynalezione media ad satisfactionem Władzy Waszmości Pana, tedy iako z tego mamy nieplonną nadzieię, że post haec provisionalia, Seym przyszły non exponetur simili casui, tak ciesząc się bardzo z tego, pro candore Nostro inaczey życzyć niemożemy, tylko aby rzeczy in militaribus zostały in statu quo do przyszłego da Pan Bog Seymu. Interea nieodmienną Naszą do usługi Waszmości Pana deklaruiąc ochotę, iesteśmy indeficienti cultu.

Copia Responsu od Ziemi Łomżyńskiey z Seymiku Relationis do Xięcia Czartoryiskiego Kawalera Maltańskiego. Dicut Supra.

Jm z wielkim upragnieniem post iacturam dwu Seymów oczekiwała Oyczyzna Nasza Consolacyi z trzeciego, tym cięższy onej musi żal ex tristi casu blisko przeszłego. Jak wielkiemu zawodowi y zasmuceniu Publicznemu my wraz z całą Rptą ubolewaiący, niemożemy paria verba dare, wiedząc dobrze iak był potrzebny Seym dla ugruntowania externae et internae Securitatis dla uprzątnienia publicznych, a walnych Interessów, tudzież dla uspokoienia Materyi Ordynacyi Ostrogskiey, co dla niedoyścia Seymu łubo non subsecutum, mamy iednak nadzieię, że dalsze starania Naszey Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego wynaydzie sposoby do akkomodowania oney, więc de communi assensu zdało się nam tę Materyą do Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego y przytomney przy Boku Pańskim Rady referować. Interea dalsze nasze ad usus Waszey Xiążęcey Mości deklaruiąc ochotę iesteśmy na zawsze.

Laudum Prześwietney Ziemi Łomżyńskiey na Seymiku Relationis 22o Februarii 1723o.

My Rady, Dygnitarze, Urzędnicy y wszystko Rycerstwo Ziemie Łomzynskiey, ziechawszy się na dzień 22. Miesiąca Lutego do Łomży ad Locum Consultationibus Nostris usitatum, za Uniwersałem Nayiaśnieyszego Króla Jmci Pana Naszego Miłościwego na Seymik Relationis według dawnego zwyczaiu, y porządku Seymowania, obralismy zgodnemi głosami za Dyrektora Koła Naszego Jmci Pana Michała Maurycego Jnskiego, Łowczego Ziemi Naszey, Sekretarza Jego Królewskiey Mości, ktoremu to Dyrektorowi Naszemu unanimi assensu zleciliśmy, wyrazić publicam contestationem Nostram. Jż Ziemia Nasza y z Uniwersału Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego y z Relacyi Jchmościów Panów Posłów Swoich Jnformowana, będąc, iako Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy Salutem Patriæ Saluti Suæ pretiosissimæ anteponendo, nie nieopuszcza cokolwiek tylko do utrzymania externæ et internæ Securitatis, et tranquillitatis desiderari może, y lubo Pańskiemu Jego pieczołowaniu, y Oycowskiey troskliwości reluctantibus fatis pomyślny nie korrespondował Skutek, przecież nieopuszcza rąk, żal nawet nieutulony, ex iactura Seymów pochodzący, w Oycowskim Jego Królewskiey Mości Sercu nie może zatłumić, tey miłości ku Oyczyznie Naszey, ktorey continua daie Documenta, za co iako nayniższe Maiestatowi oddaiąc podziękowanie, nieśmiertelną na Sercach Naszych zapisuiemy wdzięczność, tak owszem intime teraz żal z Łaskawym y Dobrotliwym Oycem Naszym, Fideles Filii spólnie ubolewamy; a lubo o wszystkich tak, iako o nas samych dobrze rozumiemy, że zarówno z nami kochaią Boga, Pana y Oyczyznę, smakuią oraz Sobie dulcedinem Pokoiu, y Stanu teraznieyszego, y że w Sercach Jch viget, et vigebit debita observantia Praw Oyczystych, et Novellæ Legis, ieśliby iednak (: Strzeż Boże :) mieli się znaydować takowi zapamiętali, ktorzyby chcieli turbare Statum præsentem, y ieśliby Jch niemiały poskromić præsidia Legum Antiquarum, et novellæ, tedy się z tym przed Bogiem y Swiatem deklaruiemy, że się do woli etiam optimæ Jntentioni Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego stosuiąc, od należytey manutencyi Novellæ Legis, ktorą pro basi et fundamento szczęścia Publicznego y miłego Pokoiu mamy, ani na piędź nieodstąpiemy, gotowi będąc każdego czasu przy tym że stawić Contra quosvis turbatores Pacis, et tranquillitatis Publicæ, ac Jnfractores Novellæ Legis stawać. Committimus także Jmci Panu Marszałkowi Naszemu, aby od pilnie Jaśnie Oświeconemu Jmci Panu Kasztellanowi Krakowskiemu, Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu podziękował Jmci za konfidencyalne do Nas odezwanie się y rekommendował doswiadczoney Jego vigilancyi, y nieustaiącemu Staraniu manutentionem tranquillitatis Publicæ, tudziesz et novellæ Legis ex zelo in Patriam, et nexu iurati et debiti obsequii Jego Królewskiey Mości Panu Naszemu Miłościwemu y Całey Rzptey, owo z Uniwersału Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego y dostateczney Relacyi Jmci Pana Marszałka Poselskiego informati iesteśmy, że na Konferencyi z Jchmościami Panami Hetmanami za kooperacyą teraznieyszego Xięcia Jmci Prymasa, tudziesz Jchmościów Panów Senatorów y Ministrów Status Oboyga Narodów wynalezione są media ad satisfactionem Jchmościów Panów Hetmanów, tedy iako z tąd, oraz y z listu Samego że Jmci Pana Hetmana Wielkiego Koronnego, Ziemia nasza ma niewątpliwą Nadzieię, że Seym przyszły, nie będzie expositus simili Casui, tak ciesząc się z tego, iest in hoc voto et Sensu aby Rzeczy in Militaribus zostały in Statu, quo do przyszłego Seymu. Xięciu Zaś Jmci Czartoryiskiemu Kawalerowi Maltańskiemu w Responsie wyrazić żal Ziemie naszey, że Materya Ordynacyi Ostrogskiey, dla niedoyścia Seymu nie iest uspokoiona, maiąc iednak nadzieię, że dalsze Staranie Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego, wynaydzie sposoby do akkomodowania oney pro utilitate Publica, tedy y tę Materyą do Jego Królewskiey Mości, y Przytomney przy Boku Pańskiey Rady referuiemy.

Copia Literarum Jllustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii, ad Jllustrissimum Nuntium Apostolicum. 28.° Februarii 1723.°

Cum civitas Cracoviensis, in supplici libello

Sacræ Regiæ Maiestatis Domino Clementissimo perrecto, exposuit, Suos Cives et Consules, Nobiles Gatczka et Guilhaume dectos, ad Judicium Spirituale Consistorii Cracoviensis in Causis ad Civilem Suam Jurisdictionem pertinentibus á quibusdam personis Spiritualibus, Contra Statuta Regni et Jura Sua Civilia evocatos, et Censuris Ecclesiasticis innodatos esse et tam Eiusdem Sacræ Regiæ Maiestatis protectionem, in tuitionem Jurium Suorum Jmploravit, quam et propter tollendas censuras, ad Tribunal Nuntiaturæ Suæ Sedis Apostolicæ recursum fecit, Etiam et Ego eidem Civitati hac in parte deesse non possum, atq̃ pro Eadem Civitate Cracoviensis, ut cum Suis Concivibus, et Consulibus Suprafatis in Tribunali Jllustrissimæ Excellentiæ Vestræ, circa Jura Sua conservetur, et ad forum Suum Civile, cui Cum Personis et Bonis Subsunt, iidem Consules remittant. enixe rogo. de Cætero maneo &.

Copia Listu Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego do Miasta krakowa die 28º Februarii 1723º. Roku.

Jle możności moiey bẹdzie wteraznieyszey Sprawie do Sądow Duchownych wytoczoney, pro tuitione Jurium Miasta krakowa, assistere zechcẹ, y Jnstancyą do Jmci Xiẹdza Nuncyusza Wniosẹ; Jednakże potrzeba należyta w Nuncyaturze dać Jnformacyą, y takiego mieć Sprawy Promotora albo plenipotenta, ktoryby to doskonale wywiodł, że ta Sprawa do Duchownego Sądu nienależy. zatym Zostaiẹ.

Copia Literarum Jllustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii, ad Eminentissimum Cardinalem Coradini Pro datarium Apostolicum die 27º februarii 1723º.

Supplicatum iam est Antecedenter S. Sede Apostolica Nomine A. R. P. P. Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitæ Conventus Clari Montis Czestochoviensis, quatenus Novellæ Eorum fundationi Lesnoviensi exiguum Beneficium Sæculare. Viginti Scuda Romana non importans in oppido Zarki Diæcesis Cracoviensis, pridem iam a Patrono Suo Legitimo iisdem Collatum, et ab ordinario Loci approbatum, per Supremum apostolicæ Authoritatis beneplacitum, Stabilius firmari, et incorporari possit. Quoniam vero Negotium hoc Sub favore appromissæ Spei, hactenus in Curia Romana differtur, ut tandem ad felicem deducatur effectum opera pretiosæ duxi præfatis A. R. P. P. Ordinis S. Pauli Primi Eremitæ, hac in parte Suffragari, ac Eminentiæ Vestræ præmisso debiti honoris obsequio explicare, qualiter dicti Patres in Regno Poloniarum circa propagationem orthodoxæ fidei, expurtationem hæreseos, conversionem acatolicorum, tum ex vicina Silesia, Prussia, tum ex aliis partibus, ad reconciliationem cum S. Matre Ecclesia Advenientium, circa administrationem Sacramentorum, item in Missionibus ad Regiones Schismate infectas, et in aliis ad promovendum cultum Divinum Spectantibus Sedulos et continuos impendant labores, cum evidenti Lucro et utilitate S. Romanæ Ecclesiæ; et hæc omnia ex dicta memorati beneficii, Zarecensis incorporatione uberiori fructu Subventura, non vana Spondet ratio et evincens rei circumstantia: Quapropter officiosissimam ad Eminentiam Vestram facere Jnstantiam non intermitto S. Sedi apostolicæ obnixe Supplicans, quatenus præfatum Sat ferme beneficium Zarecense, memoratæ Residentiæ Lesnioviensi dictorum Patrum, quasi contiguum ob eventuros ex post fructus adjungatur, et incorporetur, mediante Speciali gratia, munere et beneficentia Eminentiæ Vestræ, Cujus favori et benevolentiæ me ipsum in profunda recommendans veneratione maneo &.

In causa Varmiensis Novitatis Statui, Reipublicæ periculosæ Jnformatio, Jaśnie Wielmożnemu Jmci Panu kanclerzowi Wielkiemu Koronnemu do uwagi podana.

Ab origine erectionis Episcopatus Varmiensis był ten zwyczay huiusq̃ zachowany, że sub tempus Sedis Vacantis Episcopalis Capitulum obierało Administratora pro Regimine Spiritualium et Episcopalium, a przytym Ekonoma ad percipiendos proventus in rem futuri Episcopi. Capitulum zaś nigdy nic niebrało, Administrator też bardzo mało miewał pienięy. Teraz dopiero in Anno 1722. toż Capitulum Varmiense uczyniło sobie Dekret, aby sub tempus Sedis Vacantis tertiam partem proventuum Episcopalium inter præsentes Canonicos distribuat, y prosi aby Rzym approbował ten Dekret

-daiąc motiva, które Statui Reipublicæ sunt Contraria, et Religioni Catholicæ periculosa. Więc dowiedziawszy się de his Novitatibus nocivis Reipublicæ ex munere meo Vice primatiali in absentia Króla Jmci przeszłego Roku ekscitowałem attendentiam w Rzymie na ten Interess, y tak gdy Jmć Pan Puchet Sekretarz Króla Jmci tam rezyduiący opposuit se petitionibus Capituli Varmiensi in Sacra Congregatione Eminentissimorum Cardinalium Concilii Tridentini interpretum. Sacra Congregatio memoriale sive Oppositionem et Informationem Jmci Pana Pucheta contra Memoriale seu Instantiam præfati Capituli odesłała do Jmci Xiędza Nuncyusza pro recipienda meliori Informatione. W którym to memoriale Capituli Varmiensis położone motiva sunt contra Statum Regni, z których niektóre naprzód biorę w reflexyą.

1º. Primum fundamentum założono concordata Germaniæ, jakoby Warmia nie do Polski, ale do Niemiec należała, sapit to Scissionem a Corpore Reipublicæ, zwłaszcza kiedy tego dokładaią, że Capitulum Varmiense jest Confœderatum cum Capitulis Germaniæ, o czym ia nigdy nie słyszałem, to tylko wiem że nietylko konfederacye, ale y korrespondencye cum externis potentiis, między które, y niektóre kapituły Niemieckie computari mogą, są zakazane. –

2º. Pamiętam też że Ordo Theutonicus wiele o tym pracował, y pracuie in Comitiis Ratisbonensibus, aby Cesarzom wszystkim punkt do przysięgi przydawano, ut avulsa ab Ordine Theutonico recuperent. Uniedo to bardzo Dwór Berlinski, tak że zaraz in Anno 1723. dał znać o tym Oyczyźnie reprezentuiąc niebespieczny zamach, nie tylko na Jego, ale y na Nasze Prussy. Zakrzątnęli się zaraz Ministri Status koło tego, y mnie kiedym był w Wiedniu, Commissum było nomine Króla Jmci abym był temu zabiegł; W czym mnie Dwór Berlinski przez Rezydenta swego w Wiedniu ustawicznie sollicytował, abym był Commune interesse iuxta Commissum Króla Jmci promowował; Com też y uczynił, jako patet z Memoryału mego, na to podanego Cesarzowi Jmci, y z łaski Bożey sopiveram hanc difficultatem, alem słyszał, że po odiezdzie moim z Wiednia, znowu to negotium resuscitatur. To też szczerze powiadać mogę, że magna Nomina ex primis Capitibus ordinis Theutonici wyrozumiewali, y proiecty czynili, iakoby do Inflant mogli reinduci: o inszych proiektach rożnych nie wspominam. Ale też to Notandum, że lubo Królowi Jmci z kancellarii Czeskiey nomine Cesarza Jmci in publicis literis daią wszystkie tytuły, exprimendo et Livoniam, przecięż z kancellaryi Imperii, nie dopisuią do tytułu Livoniæ, nawet y et cætera niechce się im pisać cum rationibus nie wydaią się, tylko praxim allegant. Ale snadno się dorozumieć że to czynią ad Instantiam Ordinis Theutonici, aby sub protectione Imperii tym snadniey mogł sobie rezerwować viam regressus do Inflant, y potym do Prus, otrzymawszy wprzód przysięgę Cesarską, de recuperandis avulsis suo ordine Theutonico. A zatym ieżeli kiedy to teraz powinniśmy tego przestrzegać, aby się Warmia nie odzywała cum Concordatis Germaniæ do których nienależy, a dopieroż z Confederacyą cum Capitulis Germaniæ.

3º. Niechby te Concordata miały służyć na Warmią, musiały by służyć na Chełmno, y na Dyecezyą Pomorską, bo zarówno te kraie trzymał Ordo Theutonicus, sub protectione Imperii co się mówić niegodzi. Chciała się Warmia nieraz pozwoływać Concordatis Germaniæ, ale per decisiones Rotales Romanas iest odsądzona, ia ko constat ex decisione 438. et decisione 446. Coram Cardinali Millino. Item Coram Bevilaqua in Causa Canonicatus Varmiensis Die 23. Januarii 1669. Rota Rom: recent: par: 16. deci 14. Ieżeli tedy sam Rzym ma oko pro Juribus Nostris, dopieroż mi tenemur tego doglądać. –

4º. Inter potissima motiva obtinendæ præfatæ gratiæ a Sede Apostolica to też położono, że kapituła będąc inter Hæreticos, musi mieć Sede vacante korrespondencye z rożnemi Dworami, a z iakiemi, z to Dworami, nie bywało tego do tych czas, to tylko było contra Statum Regni, sequerentur pœnæ. Wszakże y teraz kazano per Decretum Regium Instygatorowi agere przeciw tym który z Piltyńskiego Biskupstwa, sive z Prowincyi wysyłali na Brunswicki Congress sine Scitu Regis et Reipublicæ. Ex præmissis et computatis computandis timendum, aby Capitulum non intret choć nie teraz to potym intentationem, y nie udało się wiatkie Spiski cum externis Potentiis. Mamy Exemplum z Paradyskiego Klasztoru præsentis temporis. Pro conservatione Status Regni wiem było, aby Opactwo Paradyskie szło zawsze ad Nominationem Regiam, et non per Electionem, bo się nam bać należało aby sobie Zakonnicy Niemcy, których tam iest wiele, nie obrali takiego Zakonnika Niemca opatem in præiudicium Jurium Regni.

Wyszłaby się teraz non verus metus tego wszystkiego, kiedy widzą Zakonnicy, że między Dworem, y między Rzymem de Jure patronatus certatur, nieuważaiąc ani na Nominacyą, od króla Jmci Xiędzu Gorczyńskiemu dana pro Coadiutoria huius abbatiæ, ani na Rzymską in favorem Jego expedicyą, nie chcieli go znać za Coadiutora, y owszem dali Supplikę do Cesarza Jmci, aby Im wolno było obierać sobie Opatów Niemców ponieważ na dziedzictwie iest pars Bonorum abbatialium, y jeszcze antiqua Statuta Regni przywodzą pro sua parte.–

5°. Nie są to dobre initia pacis internæ et externæ ad magna molimina per gradus ascendit ten który Capitulo suggessit takie medya. Na ówczas kiedy post obitum Jmci Xiędza Załuskiego Biskupa Warmińskiego Procurator Capituli Varmiensis w Rzymie nunquam practicato exemplo zachwiaiący omnes Status Episcoporum Ab Anno 1555. poczynszy od Kardynała Hozyusza Novum modum expediendarum Bullarum na Rzymie wycisnął że nie tak, iako na insze Biskupstwa Polskie, ale iako na Niemieckie Biskupstwo wydano Bullas, aby tak czasu swego post unam alteram ve dissimulatam nominationem Regiam obierała sobie Biskupów iakichby chciała Kapituła. Zkąd litigia et periculum avulsionis a Corpore Reipublicæ Prowincyi Warmińskiey oczywiście subsequibą musiało, bo gdyby Królowie Polscy chcieli utrzymywać sua Subiecta sua Nominationis, a kapituła by Innego obrała; toby Electus a Capitulo mogł mieć protekcyą Brandeburską, y tak byśmy przepadli.– Byłaby eversio Status et Religionis w tamtey Prowincyi Sequerentur Infinita Mala, y daley by się rozszerzała Herezya. Dostałoby się y moiey Dyecezyi Pomorskiey w którey mam więcey Kościołów niżli iest w Dyecezyi Warmińskiey. Zkąd każdy osądzić może, iażliby to punktem który iest złożone promotivo Impetrandæ Statiæ per Capitulum ratione defensionis ab Hæreticis powinno subsistere.

6°. Wszakże oczywiście Widziemy, że Herezye per dissensiones creverunt, snadnie ten który Brandeburczyk nie tylko Herezya zarazić całą Warmią, ale sensim dilatuet się, per totam prussiam Regalem Regni Nostri.

7°. Wszakże widziemy co się teraz stało w Chełmińskiey Dyecezyi, co zrobił Dwor Berliński, że Kościoł Katolicki odebrał contra pacta z Aptą inita. Wszakże widziemy, jako wyrzucił O.O. Jezuitów u S. Lipki, quid non molietur kiedy by mu się co per potentiam dostało w Warmii–

8°. Dato non Concesso żeby Kapitule wolno mieć Korrespondencye z postronnymi Dworami, to iednakowo niepotrzebne byłyby chiba tylko z samą Regencyą Królewiecką, która nomine Dworu Berlińskiego omnia agit, et determinat. a daleko-ż do Królewca? unius diei Iter. Wszakże Królewiec in spiritualibus należy do Biskupa Warmińskiego, Wszakże tam maią swoich Missyą Jezuitów, maią Missyą Archipresbitera. Do Berlina zaś posyłać nigdy nie iest wyięczay. Sama też Kapituła bez protekcyi Aptey nicby nie wskórała, y pewnie Brandeburczyk nie na Kapitułę ale na Aptą Respekt ma. Słyszałem od wielkiego Człowieka, który wiele widział Sekretów fakcyi przeciwnych Stron sub tempus revolutionum, że w tych zamieszaniach Szwedzkich iuż było in favorem Brandeburczyka conclusum de Warmia, ze Szwedami; Uchoway Boże żeby się przymieszała iaka fakcya, toby przepadła.

9°. Jak ta niepotrzebny czwarty fundament: Jakoby Kapituła Sede vacante miała expensa wielkie na posyłanie do Dworu, do Generałów do Hetmanów, na Seym. Wszakże Kapituła na żadne funkcye nie posyła swoich Deputatów. Insze kapituły posyłaią na Trybunały, y na Seymy. Wszakże do Generałów do Hetmanów nie ieżdżą Kanonicy Warmińscy, tylko Ekonomus, a choć kto poiedzie z Kanoników niebardzo wiele mu daią de massa communi, y trafi się to w kilka lat.–

10°. Allegat capitulum, y tę racyą, że sub tempus Sedis Vacantis muszą siedzieć w Kapitule, że maiora negotia maią. Wszakże to cały świat wie, że Kanonicy Warmińscy siedzą zawsze w domu, propter lucrandas distributiones, y iednakowo tak Sede vacante, iak y teraz siedzą propter proventus które tam są stricti Juris y wieleby stracił, któryby wiechał etiam non Sede vacante.

11°. Napisali też to inter fundamenta, że maią Sede vacante multa ad agenda, a z kimże? Wszakże Biskupstwo Warmińskie mało Ostimacyą, niemyślna że iest beneficyum pacificissimum, et in temporalibus, et in spiritualibus. Wszakże tam Plebanów vix tertia pars iest, co iest w Biskupstwie Krakowskim, albo Gnieźnieńskim? a cóż maią mieć tak wiele turbacyi. Ma Kapituła Warmińska Statuta Cardinalis Comendonii, które do tych czas observabat, są Consvetudines et præscriptæ Leges wiele ma Administrator participare pro sua functione, et pro suis Laboribus, Kontenci bywali do tych czas Administratorowie. Kapituła niemiała nic ad laborandum, a na cóż in futurum takich się kłopotów obawiaią

Sł

Nacosz się przez to in suspicionem podawać, affectatæ correspondentiæ z Dworami, a przecię dla tego chce mieć Capitulum tertiam partem proventuum Episcopatuum sede vacante.

12°. Allegant timores kłotni z Biskupami Successorami, ex occasione divisionis, y przypominaią, że derelicta post demortuum Episcopum Hæredibus należą, cum Successoribus zaś Episcopis ratione expensarum pro bono publico bywaią kłotnie. Byłem na ten czas kanonikiem Warminskim, kiedy Sedes vacabat po Nieboszczyku Xięciu Warminskim Załuskim. Byłem na Elekcyi Administratora Nieboszczyka Jmći Xiędza Kunika. Miałem też Honor denunciandi w kościele teraznieyszego Xięcia Jmći Potockiego Clero et Populo za Pasterza iak przyszła Expedycya z Rzymu, Niewidziałem żadnych trudności in Administratione Spiritualium et temporalium, Lubom był præses Capituli in accessu Xięcia Jmći teraznieyszego Biskupa ad Episcopatum Varmiensem. Z Teraznieyszym Xięciem Jmcią niemieliśmy żadney trudności si meminisse licet pro expensis nic niepołożyło Capitulum Xięciu Jmći chiba Œconomus, a postarczmu to się działo sub tempus turbidi Status Reipublicæ, sub tempus multarum gentium armatarum w kiolestwie, kiedy Woyska Moskiewskie y insze ustawicznie się przewijały, y w Warmii Stały; a iakże kapituła może imaginari sobie, żeby kiedy maius periculum miało imminere nadto cośmy ucierpieli.—

13°. Allegat kapituła Warminska, insze kapituły Polskie, które longe sunt Pauperiores, et publicis functionibus iakoto Deputacyami & Jmplicatæ & iako by też one miały participare Sede Vacante tertiam partem proventuum, ale tego nigdy nie doznała, bo żadna kapituła w Polszcze niebierze pro destributionibus ex Bonis Episcopalibus, tylko ci kanonicy, którzy bywaią destinati ad administranda Bona Episcopalia, idque in vim Laboris pro Administratione ex accidentiis, non ex censibus, aut solidis Fructibus, participant. Lubo y to iest abusus, który niedawno in aliquibus, sed non in omnibus Capitulis irrepsit, contra Constitutionem Provincialem, Sprovianam, J kiedy vacabat Sedes Episcopalis Posnaniensis per Annum po Nieboszczyku Jmći Xiędzu Bartłomieiu Tarło, przecisie Capitulum sede Vacante nic niebrało, chiba ieżeli którcmu kanonikowi, który Arendarz co podarował, nawet y Jmću Xiądz Administrator na ów czas a potym meus in eodem Episcopatum Successor assekurował się że nad Szesnaście czerwonych Złotych nie wziął z klucza który trzymał, y ja z żadnym niemiałem turbacyi. Jak odebrałem Biskupstwo, iakoby nigdy niewakowało —

Sto iest publicum, że kiedy stanie distributio Administrationis clavium, Bonorum Episcopalium, to inszym kanonikom choc continuo residentibus penes Cathedram, nic nie przybywa ex proventibus Sedis Vacantis, ieżeli który non administrat aliquod Bonum Episcopale.

14°. Żeby zaś perhanc participationem tertiæ partis proventuum miało Capitulum Varmiense effugere controversias z Biskupami Successorami ex occasione iżby na ten czas expensas publicas nierachowali Biskupowi, to nulla ratio. Bo same rachunki partis tertiæ narobiły by Controversias, a tak kiedy kapituła nic niebierze, y tylko Œconomus Capitularis administrat Bona more solito et ab antiquo practicato, ac observato w Warmii, to Biskup niema nic do czynienia cum Capitulo tylko cum Œconomo.—

15°. Ażeby Biskupi Warminscy mieli się wadzić cum Capitulo ratione proventuum Sedis Vacantis, to nic iest, chiba się to w ten czas trafia, kiedy kapituła succedit post intestatum Episcopum, a zatym kiedy nie tylko mobilia participat, ale też y proventus iuxta Menses deservitæ mercedis demortuum Episcopum, Concernentis sobie bierze, bo in tali Casu certam partem sobie biorąc, a certam Successori oddawaiąc przy rachunkach kłocić się musi, y pewnie y teraz takieżby bywały kłotnie między kapitułą y Biskupami Successorami circa ex divisionem tertiæ partis proventuum, sedis Vacantis, kiedy by kapituła miała participare aliquam partem Proventuum Episcopalium. a nitez iest practicabile w Polszcze, żeby Hæredes Episcoporum mieli co brać ex Jure Hæreditatis, chiba ex vi testamenti, kiedy zaś testamentu niemasz, to hæredes nihil participant, y nie trzeba się Jel nigdy bać. Teraznieyszy Xiądz Jmći Warminski niemiał sub mea præsidentia z kapitułą żadnego kłopotu ratione sedis Vacantis. Spodziewam się że y Successorowie Xięcia Jmći Biskupi mieć niebędą, niżeli antiquus rerum Status, et immemorabiles consuetudines observabuntur. Przez co et tranquillitas Reipublicæ conservabitur, et timor futurorum malorum, imo ipsa suspicio

machinationi, et correspondentiarum avertetur et periculum iako scissionum tak et Haeresium evitabitur. Jus sobie wyrobiła Kapituła Warminska, że contra antiquum morem ab Anno 1555. non practicatum ad titulum Electionis Capituli wydaie raz expedycya na Biskupstwo Warminskie. Gdzieby się Jey to powiodło y daley, toby difficultates infinitas robili Nominatis a Rege, ażeby tym czasem participowała reditus Episcopales Byłyby nowe dissensiones in Regno tak iako z Opatami, de iure patronatus, á cum maiori periculo Avulsionis, a Corpore Reipublicae tey prowincyi. Bywałyby processa, byłyby contemptus Excommunicationum, a zatym Haereses et avulsio a Corpore Reipublicae. Zasłania się Capitulum Privilegiis Electionis, wszystkie Kapituły to Prawo miały, y iescze go konserwują, ale dla Ceremonii, tak iako practicabatur, w Kapitule Warminskiey, która teraz novitates wznieca. A ieżeli teraz ad Concordata Germaniae przyznawa się, chociaż nimi non gaudet, pewnieby mogła mieć okazyą, tandem ad avulsionem á Corpore Reipublicae czemu trzeba bardzo zabiegać, et novitates niepozwalać.

Pro Supplemento.

Advertendum y to że gdyby to nadało być pozwolone Kapitule Warminskiey, toby tego y insze wszystkie Kapituły chciały, aby to było nie tylko cum periculo quietis Internae, ale też aperte contra Statuta Synodalia Provincialia a Sede Apostolica approbata.

Copia Literarum ab Eminentissimo Cardinali Protectore, ad Illustrissimum Supremum Regni Cancellarium.

Dall'annessa copia della lettera che scrivo á S. M.tà potrà riconoscere V. Ecc.za la non lontana disposizione di Nostro Sig.re per terminare una volta la tanto dibattuta e non mai qui decisa controversia di codeste Badie. Si compiaccia l'Ecc. V. riflettere, che dandosi fine alla differenza con l'intenzionata divisione delle due Mense Abbatiale, e Claustrale, il Re potrà godere de suoi driti in buona parte e forse nella maggiore di codesti Monasterii, ed in quelli specialmente più considerabili, e di maggior rendita. Con tal accordo la M. S. verrà al possesso di quelle prerogative, che mai non ha sin ora pacificamente goduto, et illustrarà la sua Corona di un fregio contrastato sempre sin ora ai suoi Reali Predecessori. Prego l'Ecc. V. con la sua esperimentata prudenza, e con la piena cognizione, che ha degl' interessi di codesta Republica à ben ponderare i gravi, e giusti motivi, che devono indurre l'animo della Maiestà Sua ad accettare benevolentieri un tal accordo, e procurarne validamente l'esecuzione; mentre pieno di stima per il merito di V. Ecc. le bacio in fine le mani. Roma Gennaro 1723.º D. V. Ecc.za Serv.re vero di Cuore a Card.le d. S. Clmte.º

Copia Literarum ab Eodem Cardinali ad Sacram Regiam Maiestatem.

Io credo di dover portare a V. M.tà una notizia, che sarà per riuscirle molto gradita, e con essa una riprova ben singolare dell'amore, che há N. Sig.re per la Persona della M.tà Vostra, e per tutta la Nazione Polacca. Scorgo dunque la S. Sua in disposizione di accomodare una volta per sempre la tanto antica, e tanto scabrosa controversia di coteste Abbadie, e di accomodarla con un mezzo termine ugualm.te utile, che glorioso per la M.tà V.ra utile perche in sostanza la M.tà Vostra verrebbe ad essere in pacifico possesso di una prerogativa, che le è stata sempre contrastata; glorioso per che riuscirebbe di ottenere da q.ta Corte alla M.tà V.ra, ciò che non è riuscito mai á veruno de suoi Predecessori. Venandosi dunque alla concordia potrebbe sperarsi da S. B. d'accordare á cotesta Corona il dritto di supplicare á buona parte delle abbadie di cotesto Regno, che saranno capaci di ammettere una divisione da farsi amichevolm.te da Ministri da deputarsi da V. M.tà, e dal Nunzio Apostolico della Mensa Conventuale, et abbaziale delle medesime, di modo tale, che fatta una volta l'accennata divisione et i monaci riconoschino sempre quello, che loro sarà determinato appartenere, e dipendano dall'Abbate Claustrale, che eleggeranno; e l'abbate commendatario prescelto dalla M.tà V.ra, senza avere alcun peso della sussistenza de medesimi monaci, debba godere di tutti quei proventi, che saranno á lui destinati. V. M.tà ben vede che e la maggior parte delle Badie di Polonia sarà capace di q.ta divisione e la M. V. verrà ad avere un buon numero, ove ne saranno di quelle, che non ne saranno capaci, et all'ora nemen nello stato //

presente turarebbe V. M. che la volere mentre none credibile, che vi sia Persona, che voglia fare puramente il Eccomo alli monaci; non potendo sinegare che per ogni ragione e divina, et humana gli debano essere prefecti nella loco sussistenza, a mantenimento ad ogni altro. Non puo essere ignato à V. Mtà, che i partiti fatti altre volte a cotesta Corona da qta Corte non sono mai stati così vantagiosi, anzi di gran lunga inferiori, mentre per quello che qui è à mia notizia, mai sono stati offerti più di cinque abbazie à favore delli Re Predecessori della Mtà Vrã; e nell' istesso trattato di Javorouva si restringeva à qto numero la pretensione di cotesta Corona. Anzi non posso nasconderle che io son persuaso, che quando non si accetti prontamte un tal ripiego, si veria da qto canto averto per non esibito, il che io non posso negare, che considerare come molto pregiudiziale agl' interessi di V. Mtà e della Republica. Ne, à parer mio, deve V. M. allarmarsi delle ultime rizoluzioni prese dalla congregazione deputata da S. Stà, primo perche nai monisteri più considerabili, e di magiori rendita sono state uniformi alle determinazioni di V. Mtà, secondo, per che in quella parte nella quale non sono state uniformi ha la Congrã havute ragioni assai forti in contrario, come esattamente riferirà à V. Mtà il suo Regio Segretario; 3º per che finalmente quando si venga al suddetto accomodamtõ, ella acquistarebbe il dritto di nominare à quell' istesse commende, che si dividessero dalla Mensa Claustrale, che ora è stata provveduta. Tanto m'accade humilmente rapresentare alla M. V. mentre le faccio profondissimo inchino &.

Copia Literarum ab Illustrissimo et Excellentissimo Domino Supremo Regni Cancellario, ad Eminentissimum et Reverendissimum Cardinalem Albani Regni Protectorem. die 27º Februarii Anno 1723º

Ago humillimas gratias Eminentiæ Vestræ pro communicatione suarum Responsoriarum ad literas Sacræ Regiæ Maiestatis Domini Mei Clementissimi Controversia Respectu abbatiarum in Regno isto, ut posit tandem desiderata aucupiri accomodatione optandum est. Ex Parte Sacræ Regiæ Maiestatis et Reipublicæ omnis promptitudo semper demonstrata fuit; Illustrissimi autem et Reverendissimi Domini Nuntii Apostolici requisitis ad hunc finem Mandatis Sedis Apostolicæ sedebite Non fuisse instructos allegabant. Cum vero ex memoratis Responsoriis Sacræ Regiæ Maiestatis ab Eminentia Vestrâ datis constat, iam esse transmissa moderno Illustrissimo et Reverendissimo Domino Nuntio Apostolico ad præmissum effectum necessaria Instrumenta; proinde sperosiendi opto, quod Sacra Regia Maiestas post felicem Deo dante in Poloniam reditum, dignabitur assignare Deputatos ex Senatu ad tractandum hocce negotium. Cæterum tamen fateri debeo coram Eminentia Vestra, id me graviter perstrinxisse, quod cum S. Sedes inclinaverit ad accomodationem huiusmodi Negotii, interea Roma nuntiatur expeditiones Bullarum ad nonnullas abbatias in derogationem Jurium, Maiestatis ac Reipublicæ extradendas fore, non expectata hac accomodatione quo facto metuendum est, ne novæ difficultates ad eiam negotiationem exoriantur, neve sit occasio alteriorum Maiorum tricarum. Hinc est quod in Stantissime pro munere meo rogare Eminentiam Vestram non intermitto, quatenus ea, quæ Domino Baron de Puchet proposuit favorabili protectione tueri, ac promovere non dedignetur, ut saltem executio supradictarum Expeditionum, ad abbatias in præiudicium Jurium Regni emanandarum suspendatur, quousq post reditum Sacræ Regiæ Maiestatis non fuerit instructa Conferentia cum Illustrissimo et Reverendissimo Domino Nuntio Apostolico, simulq eiusdem Negotii determinatio, præsertim quia nullum Monasteriis per hoc fiet præiudicium, non existentibus enim abbatibus, Commissarii bonum Ordinem, et disciplinam monasticam manutenere possunt. Animadvertat etiam quaso Eminentia Vestra, quas Novitates Urget Capitulum quoq Cathedrale Varmiense, contra antiquissimas Laudabiles, et in ratione status Regni Jstius fundatas Consuetudines? nolo tamen harum Novitatum exaggeratione gravare oculos Eminentiæ Vestræ, sed commode faciet insinuationem earundem, prædictus Dominus Baro de Puchet; Implorare autem validissimam protectionem Eminentiæ Vestræ per omnem rationem obligatus sum, ni tanquam Vigilantissimus protector istius Regni permittere patiatur has nocivissimas, et magnarum perniciosissimarum in Ecclesia, Religione, ac Republica, consequentiarum Novitates. &

Hoc Scribo teste Deo, non ex ullo respectu Sanguinis, tanquam frater Illustrissimi Reverendissimi Episcopi Varmiensis, sed tanquam Minister Status Studiosissimus boni Ecclesiastici, ac Religionis addictus communi paci et quieti, et tanquam Eminentiae Vestrae.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Barona Pucheta. Sub eadem Data.

Tak z dawniejszego Listu Waszmości Pana, jako y z ostatniego de die 30. Januarii pisanego, tudzież y z przydanych relacyi wyrozumiałem, co się tam stało w Interessie Opatow, a oraz et studium Waszmości Pana y applikacya wielka, in Manutentione Jurium Maiestatis et Reipublicae. Posyłam Waszmości Panu List do Jmci Xiędza Kardynała Albaniego Protektora volante Sigillo z ktorego sensus meus particularis patebit Waszmości Panu. W Interessie zaś Kapituły Warmińskiey referuię się na Informacya od Jmci Xiędza Biskupa Kuiawskiego, ktorego zatem etc.

Copie de La Lettre de Sa Excellence Mgr Le Grand Chancellier de Pologne, a Sa Excellence Mgr Le Graff de Louhzelbourg etc. 27. Fevrier 1723.

Votre Excellence recevra celle cy par messieurs Krasinski, et Karwicki, qui sont envoyes par Leurs Parents aux Services de S. Altesse Royalle pour etre Pages. Outre la naisance illustre et Distinguée Dans le Royaume Les Bons qualites personelles les rendent recommendables. Je supplie donc Votre Excellence tres instamment de les protegér aupres de Son Altesse Royalle, et de les favoriser en tout temps et occasion avec Son assistance et Soins. Votre Excellence obligera par la non seulement Leurs dignes Parents, mais beaucoup de Leurs allies considerables et moy meme en particulier. qui me recommande a la continuation de bonnes graces de V. E. et de son Souvenir etant veritablement etc.

Copie De La Lettre de Sa Excellence Mgr Le Grand Chancellier de Pologne, a Son Excellence Mr Le Flemming.

J'ay recu par cet ordinaire aussi bien la Lettre de Votre Excellence avec l'information de l'approbation de Sa Majesté du resultat de Notre Conference dont ie suis tres aise que celle de Mgr Le Palatin de Polock dont j'en envoye La Copie a Votre Excellence, et en attendant les avis ulterieurs ie suis avec tout le respect etc.

Copia Listu Jmci Pana Denhoffa Woiewody Połockiego, Hetmana Polnego Wielkiego Hrabstwa Litewskiego do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego 17. Februarii 1723.

Drogi moie w ktorych em był uwiaznie aż do Soboty, przed ostatniemi trzema karnawału dniami y potym karnawału fatigi, a naybardziey dotąd defectus Materii są okazya, że się dopiero pierwszy raz z tych Krajow oddzywam Waszmości Panu, y to tylko z powinna mi Weneracya, w ktorey nigdy deficere nie mogę. Jmci Pan Krakowski iest we wszystkim consolti z nami Sentimenti w tym Interessie w ktorym mowiemy z sobą na wyiazdnym naszym z Warszawy Konferencyi, bądź się pewnie widział wkrotce z Jmci Panem Hetmanem Polnym Koronnym, y z Jmci Panem Woiewodą Podolskim y potym plenam Informationem o Jedzeniu niecierpiałkam dessevo Waszmości Panu. Moy Interess tu in equali stopniu iak był w Warszawie Statu, ia zaś in omni Sorte szczera przyiaźnia, y niekończona estima y weneracya na zawsze zostawam etc.

Copia Respons Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Hetmana Polnego Wielkiego Hrabstwa Litewskiego 28. Februarii 1723.

Dziękuię uniżenie Waszmości Panu za łaskawe oddzywanie się z niewątpliwym affektem Jego ku mnie y z Informacya de Consenso Sensu Jmci Pana Krakowskiego. Wiadomym J.

Interessie, w ktorym przez teraznieyszą pocztę miałem od Jmci Pana Koniuszego Litewskiego, że Krol Jmć approbował resultatum naszey konferencyi, ale że iescze nie miał okazyi Jmci Pan Koniuszy ad agendum Conformiter ad hocce resultatum, miał iednak pracować w tym ad Vota Nostra, oczekam dalszey Kommunikacyi z łaski Wasmości Pana. Całym sercem życzę w Interessie Jego desideratum Successum, y zostaię z wszelkim respektem, y prawdziwym affektem etc.

Copie de la Lettre de Mr Roudakowski Commissaire de sa Maiesté Czarienne, a son Excellence Mgr le Grand Chancellier de Pologne ce 14e feur: 1723e de Pinsk.

J'espere que Votre Excellence m'excusera l'hardiesse que je prens pour l'assurer de mes tres humbles respects et au meme temps pour luy faire scavoir que le Decret du Roy fut executé par Messieurs les Commissaires du Roy destinés pour cett' affaire de la maniere qui suit. Ce 6. decet mois ils vinrent chez moy ou apres quelque discours firent appeller le General du Roy luy ordonant aller chez les clefs des les prestres unis qui furent exacts a les apporter aux memes et apres il marcha droit aux eglises gregoris prises l'annee passee par la violence, suivit des quelques gentilshommes y etant arrivé il proclama plusieurs fois si persone ne s'oppose ou il n'y avoit qu'une meme voix on ouvert les portes des eglises et ainsi il les a rendu dans la possession des proprietres; mais depuis j'ay apris Mgr que l'Eveque de Luceoric menasse de[s] communier tous ceux qu'ils ont respecté le Decret du Roy et tout ceux qu'ils ont eté present a cett' expedition: c'est pourquoy je supplie Votre Excellence de le persuader afin qu'il desiste de ces menasses, et suis avec toute sorte de respects etc.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Woiewody Lubelskiego 6o Martii 1723o.

Łaska ktora Wasmość Pan raczył dekłarować memu Xiędzu Synowcowi, czyni mię nowo titulo obligowanym do rekogniciey każdego czasu gratitudinis debitæ, teraz zaś stimulat do należytego podziękowania. Jmci Xiędzu Kurdwanowskiemu, wiem że favet Xiąze Jmci Nominat Warminski, y pisał za nim do Dworu, rekommenduiąc Jmci w tey okurrencyi, Justitiæ Distributivæ Jego Krolewskiey Mości. Jmci Xiądz Suffragan Poznanski niemoże diffiteri, szczerey moiey ad usus et commoda Jmci ochoty. Ponieważ Nominacya na Opactwo Obrskie na kogo innego niezapieczętowana, tedy tak rozumiem, że favore Jmci Pana będzie mogła bydz expediowana, ile przy akkomodacyi innym sposobem Jmci Xiędza Pisarza: To tylko naybliższa że z Rzymu mam wiadomość, a tam iuż expedycyie wychodziły na zakonnikow na to Opactwa, Sulciowskie, Koprzywnickie y Obrskie non attenta oppositione naszego Rezydenta, y poki kontrowersya de Jure Patronatus z Rzymem nie uspokoi się, poty takowe będą trudności. Com pisał w tey mierze do Kardynała Jmci Protektora posyłam Wasmości Panu in annexa copia. Prekustodyeyi wszystkiem Miąszyna pamiętny będę y do Dworu piszę, aby y tam na to była osobliwość, przypomnę y rekommendacyi Jmci Pana Wybranowskiego, znaiąc się bydz indesinenti cultu etc.

Copia Listu Jeymości Pani Kanclerzyny Wielkiey Koronney do Xięcia Jmci Biskupa Krakowskiego. z Kasnik die 7o Marca 1723o.

Maiąc od Dzieciństwa za osobliwego Patrona Swiętego Franciszka Salezyusza, a za Pasterskim Waszey Xiążęcey Mości pozwoleniem mieszkaiąc kilka czasow w klasztorze Krakowskim, pod tytułem nawiedzenia Nayswiętszey Panny, y doznawszy wiele łask Bozych nad sobą, na tamtym mieyscu, niemogłam tylko bardzo życzyć y pragnąć, abym moię obligacyą, iakim skutkiem Bogu za to oswiadczyła. Dał mi tedy Bog dobrotliwy ten Instinkt, abym dla pomnożenia chwały Jego, do pomogła do rozkrzewienia tego Swiętego zakonu. Za doniesieniem o tym Serdecznie Zakochanemu Jmci Mężowi moiemu, y chętnym na to Jego przypadnieniem, umyśliłismy społnie z Jedm[?] ościami [illegible]

Woiewodami Mazowieckiemi Sąsiedzy iuż też samą pobożną Intencyą maiącymi, nowa tegoż Świętego Zakonu założyć w Lublinie Fundacyą, y iuż między nami zaszły nato należyte umowy. Lecz ponieważ do tegoż pobożnego dzieła potrzebne iest za fundament pozwolenie y Błogosławieństwo Waszey Xiążęcey Mości dlatego w Nadziei doświadczoney Łaski y dobroci Jego, tym poufaley śmiem upraszać, abyś Wasza Xiążęca Mość raczył to pożądane Pasterskie swoie pozwolenie wydać, y oraz do Konwentu Krakowskiego napisać o przyięcie pomienioney fundacyi, y naznaczenie Jmci Panny Maryi Anieli Tarłowney za Przełożoną, między tymi zaś które do niey przydane będą, żeby była naznaczona Jmci Panna Cybulanka, nie tylko z godnych przymiotow, ale z okoliczności mieysca y niektórych swoich nato fundacyą bardzo Potrzebna. Więc tedy żadney wątpliwości zostaiąc, że iako przerzeczona Intencya szczególnie dla pomnożenia chwały Boskiey przedsięwzięta znaydzie Approbacyą w Waszey Xiążęcey Mości, tak y dostateczną do wykonania iey wpotrzebney expedycyi pozyska applikacyą, piszę się z nieustanną obligacyą Waszey Xiążęcey Mości &.

Copia Listu od Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do tegoż Xięcia Jmci Biskupa Krakowskiego Die ut supra.

Wyrozumiesz Wasza Xiążęca Mość z Listu Żony Moiey Intencyą Naszą, którąśmy z Jelmościmi Państwem Woiewodami Mazowieckiemi umówili y determinowali, y do którey mnie in Particulari nie tylko różne obowiązki wiadome Waszey Xiążęcey Mości, ale też osobliwie pomnożenie Chwały Boskiey w kraiu Lubelskim przez Edukacyą Panien, która tam ad usum Wielkiego Imienia Waszey Xiążęcey Mości zdaie się może, było y iest powodem. A zatym non restat, tylko uniżenie upraszać Waszey Xiążęcey Mości abyś raczył to przedsięwzięte od Nas pobożne Dzieło Pasterską swoią przeciągnąć approbacyą y protekcyą, oraz potrzebne ad eum effectum wydać raczył facultatis Instrumentum, y do Klasztoru Krakowskiego Rekwizycyą o przyięcie tey fundacyi, y naznaczenie na to Jmci Panny Maryi Anieli Tarłowney za przełożoną z Innemi Zakonnicami osobliwie też Panną Cybulanką. Czego pewien będąc po łasce y dobroci Waszey Xiążęcey Mości, zostaiam vero cultu &.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Xięcia Jmci Kanclerza Wielkiego, Wielkiego Xięstwa Litewskiego. die 10 Martii 1723º.

W Liście Xięcia Jmci Woiewody Krakowskiego czytaiąc appositam manum Waszey Xiążęcey Mości favore Jmci Pana Syzkiewicza o Podczaszstwo Wielkiego Xięstwa Litewskiego, y wiedząc że Wasza Xiążęca Mość pro gradu suo uniosł do Instancyą do Jego Krolewskiey Mości, nie omieszkam y Ja adminiculum moiey przydać zaraz dzisieyszą pocztą, na dowod obligowaney rekwizycyom Waszey Xiążęcey Mości ochoty moiey. Gdy doszło mi się wiedzieć, że temi czasy miała Wasza Xiążęca Mość być w Łowiczu u Jmci Pana Marszałka Wielkiego Koronnego, tedy iako nie wątpię, że Jmci uczynił Waszey Xiążęcey Mości z prawdziwie szczerey przyiaźni pochodzące insynuacye, tak pewien iestem tego, że one da fidele testimonium moiey nieodmienney respectu mim ad procurenda Commoda Waszey Xiążęcey Mości propensyi, y wypowiadaiąc, że iakie kolwiek do tego obstacula wszelka swoia będzie Wasza Xiążęca Mość mogł skutecznie amovere przezornością. Co ia puro Animi Candore pisać namieniaiąc, y wszystkim na pomienionego Jmci Pana Marszałka Wielkiego Koronnego referuiąc się zostawaiam vero cultu &.

Copia Listu Jmci Pana Denhoffa Woiewody Połockiego Hetmana Polnego Wielkiego Xięstwa Litewskiego do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego. we Lwowie 3ª Martii 1723º.

Już co dawnieyszym moim stąd tu kraiow odezwaniem Waszmość Panu donoszę, że w materyi tey w którey iesmy przed rozieżdżaniem się naszym z Warszawy konferowali, Jmci Pan Krakowski iest totaliter konformis zdaniu Naszemu, z Jelmościmi Innemi iescze ym nie miał honoru widzenia się, ale że rzecza sama przez się dobra y Salutaris, to tym mniey skrupułow mieć należy do promocyi iey, z Xiążętami Jelmościmi Wiśniowieckiemi miałem honor widzieć się tu, y owszem Ich tu sprowadził, y te słuszne et generosissime

Animae convenerunt ze mną, żeby w Litwie było wszystko pacifice, Seymiku tuteyszego Słuckiego relacyą posyłam in annexis, sam zaś indissolubiliter interim cultu et veneratione perennis.

Copia Responsu Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do tegoż Jmći Pana Woiewody Połockiego. z Kapitk. d 13º Martii 1723º.

Jako za pierwsze odezwanie się podziękowałem zaraz Waszmości Panu, tak y teraz za powtórne uniżenie dziękuię. Oprocz tego, com antecedenter kommunikował Waszmości Panu w wiadomey materyi, nie miałem nic świeższego od Dworu. Cieszę się bardzo z tak pomyślney relacyi o widzeniu się Waszmości Pana et deconcertato in Rem boni Publici z Xiążętami Jchmościami Wiszniowieckiemi, o których miłości ku Oyczyźnie et do studio w manutenenda publica quiete byłem zawsze plenissime persuasus, y na wszystkie przeciwne Wielkiemu Jmćiowi Xiążąt Jchmościow przestrogi, które mnie dochodziły odpisywałem nie dawaiąc im wiary. Żal w Bożo ~~ta potrzeb~~ wodztwa y prywatne zagęszczaią się nianaski, iako to czytałem y w Relacyi Seymiku Słuckiego, za którą dziękuiąc Waszmości Panu zostawam z wszelkim respektem.

Copia Listu Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmći Pana Podskarbiego Wielkiego, Wielkiego Hisztra Litewskiego. z Kapitk. 15º Martii 1723º.

Razem prawie z wiadomością od Dworu Jego Krolewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego doszło mię przez pocztę Litewską Pisanie Waszmości Pana, w którym raczyłeś exponere, iż podczas łaskawey swoiey u mnie bytności przypomniałeś był tego mi powiedzieć, że Jmći Pan Woiewoda Wileński Hetman Wielki, Wielkiego Hisztra Litewskiego życzył tego, aby na początek Głównego Trybunału Wielkiego Hisztra Litewskiego zieżdżał do Wilna Jmći Xiądz Biskup Kiiowski. Czytaiąc ten List, y uważaiąc circumstantias rerum et Personarum zdało mi się, że Waszmość Pan prędko piszące wyraził miasto Jmći Xiędza Cegi Biskupa Kijowskiego, Jmći Xiędza Biskupa Kuiawskiego, rozumiejąc że pierwszy Confidentissimus tak Jmći Pana Woiewody Wileńskiego, iako y Xiążąt Jchmościow Wiszniowieckich mógłby był tam bydź ex voto et sensu Jmći Pana Hetmana Wielkiego Litewskiego sprowadzony: do którego zdania była mi votivo y ta reflexya, że Jmći Pan Woiewoda Wileński w swoicy do mnie Korrespondencyi żadney o Jmći Xiędzu Biskupie Kuiawskim niewczynił mencyi; Lecz kiedy mi się dostało widzieć przez dzisieyszą Pocztę że Jego Krolewska Mość Pan Moy Miłościwy ad repraesentationem Waszmości Pana commisit Jmći Xiędzu Biskupowi Kuiawskiemu, aby tę podroż odprawił, co mi y od Dworu, y od Jmći Xiędza Biskupa Kuiawskiego doniesiono, przeto iako Mandatow Pańskich powinienem bydź punctualis observator, tak piszę do tegoż Jmći Xiędza Biskupa, aby się należycie zniósł z Waszmością Panem strony tey drogi. Wasz tedy Waszmość Pan bydź consilio et auxilio pomienionemu Jmći Xiędzu Biskupowi prompto ad Exequendam Pia Mandatarum Jego Krolewskiey Mości. piszę w zatym niewstanna rekognicya.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości, do Jmći Xiędza Biskupa Kuiawskiego z Drezna. Die 6º Martii 1723º.

Wielebny w Bogu Uprzeymie Nam miły. Jak prędko Nas doszła zbawienna Jmci przyczynacya, oraz y wielka Jmci starannoścya wiele Oyczyźnie dobrze życzących, y pokoy prawdziwie kochaiących, abyśmy Uprzeymość Waszą na początek Trybunału Litewskiego do Wilna zesłali ad invigilandum przeciwnym a Oyczyźnie szkodliwym Praktykom, aby tranquillitati Publicae, et Novellae Legi nieszkodziły; tak znaiąc destinatum dobrze Uprzeymości Waszey ku Oyczyźnie Amorem, et intuitionem dobra y uczyścia Jayzelum, tu dzień kredyt, który znaydziesz w Sercach Concivium, iż tymże nato przypadliśmy, aby Uprzeymość Wasza tam opportuno Oyczyźnie non deesi obsequio. Dlatego obligujemy instantissime Uprzeymość Waszą, abyś mieszkaiąc czas blisko nastepuiącego Trybunału, nie mieszkanie do Wilna pospieszył, y tam znosząc się cum benesentientibus, do tego omni studio et applicatione in eumbere nie omieszkał, iakoby uspokoienie publiczne Vigor

legum oblitis novellarum nienaruszenie manuteneatur, wszelkie zaś Jmprezy na pomieszanie harmonii inter Status Reipublicae na wywrocenie porządku ustanowionego, y na Jnvolucya Juris dikcyi zamierzone, amoveantur. Jnney w tey mierze Jnstrukcyi niedaiemy Uprzeymości Waszey nad tę ktorą dictat amor Patriae, et Publici Boni ac Pacis Studium. a zatym życząc prosperos tey podroży Successus y u Nas y Całey Rptey meritorios, y rychło czekaiąc wiadomości. Dobrego ..

Copia Drugiego Listu od Jego Krolewskiey Mości po Francusku.

Monsieur l'Evêque de Cuiavie.

Ayant receüe des Jnsinuations, et meme des instances pressantes de Mr Le Palatin de Vilna et des Autres Bien intentionnés pour que je Vous envoye a Vilna pour assister à l'ouverture prochaine du Tribunal de Cette Province, et pour y Veiller contre les trames de Ceux qui, selon les avertissements, tachent d'embrouiller la tranquillité publique, et donner attainte aux Loix et au bon Ordre nouvellement etablie. J'ay trouvé Leurs avis si justes et si salutaires pour le Bien publique, que je n'ay pas voulu balancier de vous charger de Cette commission importante, sur tout connoissant Votre zele et Votre amour pour la Patrie. C'est pourquoy je souhaite et vous oblige, que vous, sans perdre du tems /: puisque l'ouverture du dit Tribunal n'est pas eloignée :/ vous mettez en chemin, et prenant la route par Varsavie, Vous Vous entendiez en premier Lieu avec Mr Poniatowski Le Tresorier de Litte ensuite passant par Lomza, Vous preniez les informations ulterieures de Mr Le Grand Chancellier de la Couronne, et en dernier Lieu etant arrivé à Vilna, que Vous Vous y entendiez pareillement avec Mr Le Palatin de Vilna et les Autres Bien intentionnés, aussi bien sur les moyens de Soutenir la tranquillité et la nouvelle Loy, que sur le choix du Marechal du dit Tribunal, du quel depend beaucoup le maintien ou l'ebranle de la Paix et des Loix. Ainsi le Service que je vous demande dans cette circumstance, vous sera tres meritoire, et sur ce je prie Dieu qu'il Vous ait. Donné a Grodno 6. Mars 1723tio.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości, do Jmci Pana Marszałka Trybunału Koronnego pro Manutentione Constitucyi o Recessie Dobr Leszczynskich.

Wielmożny Uprzeymie Nam miły. Nie iednym iuż dowodem patuit Nam, quo zelo et firmitudine Utrzymuiesz Uprzeymość Wasza cursum Justitiae, y ufundowanych na niey Praw y Konstytucyi Oyczystych, tak iż wątpić niemożemy, aby Konstytucya o Recessie Dobr Leszczynskich praeiudicium Jakie pod Dyrekcyą Jego ponosić miała. Nie to bowiem chce pomieniona Konstytucya, aby Concursus Creditorum wraz wszystkich per Commissionem z Seymu designandarum był pomiarkowany, a nie partitim ieden przed drugim prawo y pretensye uzyskiwał. Co tym sprawiedliwiey examenu Stanow Rptey obwarowaliśmy, iż inaczey longa Sine przyniosłaby farragines obrocona in particulari ad Bona praetensa fortka, przez co ordynacya Nasza y Rptey około Dobr tych uczyniona, ktorą manu tenere, et exequi non interpretari należy, Arbitrio et Cuniculis mocnieyszych przed słabszymi podpadać by musiała. Więc non privatam Causam, ale Jnteress w tym publiczny zalecamy doznaney Uprzeymości Waszey dexteritati y tey vigilancyi, ktorą in manutentione legum pokazuiesz, aby pomieniona o Recessie Constytucya nienaruszenie in vigore swoim zostawała. Secundes w tym Uprzeymość Wasza intentionem Rptey, y nas od dalszych przychodzących uwolnisz Jnstancyi, ktoremu Dobrego ... w Grodnie 6. Martii 1723tio.

Copia Listu Prześwietnych Woiewodztw, Poznanskiego, y Kaliskiego, do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego.

Jaśnie Wielmożny Mości Panie Kanclerzu Wielki Koronny Nasz Wielce Miłościwy Panie y Bracie. Ile iuż dowodow życzliwych Waszmości Pana pro bono Publico applikacyi, tylko powinno być od Całey Oyczyzny należących Waszmości Panu obligacyi. Uznała widocznie Rptą że Jey integritas, ktora ex disjuncto periclitabatur, y tyle razy velut divisa puppis mergebatur, sub auspiciis Waszmości Pana Felicissimi Ministerii integra

manet. Doświadczaią y Woiewodztwa Nasze in Singulari, ad Cumulum dawnych, y teraz przydanych sobie siła przychylności Waszmość Pana dowodow, kiedy do tego Cor Regis sposobnie usiłowałeś zawsze, aby Augusti Animus Honorum Nostrorum Arbiter, w distribucie Wakansow Lege Patria Incolis Nostris należących, aequet dignitatibus, ktorych w nas et mentibus Waszmość Pana convenire. Zapisuiemy perennaturam w Sercach Naszych na te Waszmość Pana ku Nam propensya obligationem. Faveat nieodmiennie qua caepit ku Woiewodztwom Naszym Waszmość Pana tenetitudo, aby et imposterum, za Intimacyą Waszmość Pana Laskawą, dobrotliwym Krola Jmci Pana Naszego Miłościwego ad Patrias Leges reflexyom, Indigenis, et concivibus Woiewodztw Naszych Subsequentes dignitates konferowane były. A ponieważ z publicznym Widzenia Łaskawey Krola Jmci obecności umartwieniem, extra Patriam, lubo non Sollicitudinem Regis, sed Regem abesse uznawamy, Instant Woiewodztwa Nasze, ad providam Waszmość Pana praevidentiam, abyś kontentuiąc Wiernych Poddanych chęci, obviando occasionym contra Rempublicam malevolorum zamysłom, Krola Jmci przytomność, ktorego assiduitas, nunquam amantium animos explere potest, ad Patriam accelerować raczył. Negotium Miasta Bydgoszczy z Jmci Panem Blumenthalem w assessorii będące, rekommenduią Woiewodztwa disjudicatii Waszmość Pana. Pro complemento, niech będzie tanta Securitas Animi Waszmość Pana o wdzięczności Naszey, ut repensum putes, quidquid meritis Waszmość Pana ab amantibus debetur. y Życzemy Jaśnie Wielmożnego Naszego Wielce Miłościwego Pana Uprzeymie życzliwi Bracia y Uniżeni Słudzy. Franciszek z Brzezia Miedzyński Kasztelanic Srzemski. Marszałek Poznanskiego y Kaliskiego Woiewodztw. w Srzodzie przy zakonczeniu Seymiku 26º februarii 1723º.

Copia Responsu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Woiewodztw Wielkopolskich z Kupisk. die 28º Martii 1723º Anno.

Rekognicya ktorą przeswietne Woiewodztwa Waszmość Panow, y Jego Krolewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego Justitiam distributivam, y moie w promocyi do niey szczerą przysługę, prosequuntur, iako w Cycerońskim Jego Krolewskiey Mości Sercu znaydzie pewnie distinctam aestimationem, tak na mnie nową wkłada obligacyą, do dalszey nieustanney do usus et commoda Waszmość Panow applikacyi. Ktorą gdy ię ochotnie na zawsze oświadczam, wyrazić oraz nie omieszkuię, że Jego Krolewska Mość praeveniendo Vota Waszmość Panow, iako mam z teraznieyszey poczty wiadomość, zaraz po przyszłych świętach Wielkanocnych, powrot swoy do Polski, day Boże szczęśliwy accelerare deklarował. A zatym nie zostaie mi tylko życzyć sobie okazyi w ktorych bym opera pretium mogł pozyskać nieodmienny Credit, iż iestem &.

Copia Listu Ichmościow Panstwa Kanclerzow Wielkich Koronnych Małżonkow, do Wielebnych Ichmościow Panien Wizytek konwentu krakowskiego. z Kupisk 4º Grudnia 1723º.

Przewielebna, Wielebne w Chrystusie Panie Nasze Wielce Miłościwe Panny y Siostry. Wyraziliśmy iuż dostatecznie Jaśnie Oświeconemu Xiążęciu Jmci Biskupowi Krakowskiemu przyczyny ktore nam są, y były powodem do wykonania Intencyi wfundowaniu wespoł z Jaśnie Mościami Panstwem Woiewodami Mazowieckiemi nowego w Lublinie Klasztoru Swiętego Instytutu Waszmość Panien, y otrzymaliśmy na to Pasterskie Błogosławienstwo, y należyte pozwolenie. Niechcemy zaś szczyci się z przekładaniem tychże samych racyi, przed świątobliwym y przezacnym zgromadzeniem Waszmość Panien, wiedząc doskonale, że są Jm bardzo dobrze wiadome, także, ktore z Aspektu iakiey kolwiek wdzięczności za Łaski Boskie przez Protekcyą Swiętego Franciszka de Sales otrzymane, iako też y inne relacyi y obligacyi dawnieyszych y świeższych obowiązki, ktore do tego Dzieła, y pomnożenia Chwały Boskiey nas obliguią. Upraszaliśmy zatym Uniżenie społnie z Jaśnie Mościami Panstwem Woiewodami Mazowieckiemi Całego zgromadzenia Waszmość Panien, abyście skłoniwszy się do dispozycyi Xięcia Jmci Pasterza swego, przyięły to nowo racyły fundacyą, y zaraz na nię naznaczyły Jmci Pannę Maryą Aniela Tarłownę za Przełożoną y Jmci Pannę Łęboriankę z przyczyn wdziecie Xięcia Jmci Biskupa dostatecznie wyrażonych. A iako Jaśnie Mość Panstwo Woiewodowie Mazowieccy &

upewniaia Waszmość Panny o wyliczeniu Summy Nasz fundacyą, y dalszey weyźności, tak y My podobnym sposobem o rowney Summie, y weyźmości upewniamy. Spodziewamy się zatym niewątpliwie, że Łaska Całego Zgromadzenia w tym wszystkim o co piszemy, y prosiemy, wielka nam korespondować będzie Łatwością, y w Nadziei iako nayprędzey pomyślney rezolucyi zostawamy Waszmość Paniom szczerze życzliwi y Uniżeni Słudzy Jan Szembek Kanclerz Wielki Koronny. Ewa Szembekowa Kanclerzyna Wielka Koronna.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jey Mości Panny Franciszkiey Szembekowney Assistentki Wielmożnych Panien Wizytek Konwentu Krakowskiego. 4° Aprilis 1723°.

Z Listu tak Xięcia Jmci Biskupa Krakowskiego, iakoteż Jchmościów Państwa Woiewodów Mazowieckich y naszego do przezacnego Zgromadzenia Wielmożnych Panien Wizytek wyrozumiesz Waszmość Panna Jntencyą naszą z pomienionemi Jchmościami Państwem Woiewodami społeczną, fundowania Klasztoru Zakonu Waszmość Panstwa w Lublinie o ktorey gdy osobnym listem donoszę Waszmość Pannie, do świątobliwych oraz onyże modlitw pożądany Skutek tey Naszey Jntencyi zalecam zostaiąc na zawsze etc.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Miasta Lublina 19° Martii 1723°.

W teraznieyszym uspokoieniu Publicznym, uważaiąc osobliwą Łaskę y providencyą Boską, ktora nas z bardzo niebespiecznych wyprowadziła Konjunktur, a pragnąc za to Panu Bogu iakiekolwiek oświadczyć tributum, iako przez wszystkie przeszłe nieszczęśliwe czasy miałem honor społecznie zawsze z Jmcią Panem Woiewodą Mazowieckim Radą y Pomocą służyć Oyczyznie, tak teraz społecznie z Jmcią Panem, Panu Zaś pozwolą dziękuiąc, że nam tanta raczył pozwolić eluctari pericula, na dowod tey naszey obligowaney wdzięczności, umyśliliśmy w Lublinie na ozdobę y pożytek Całego przeswietnego Woiewodztwa y Miasta samego fundować Klasztor W.W. Panien Zakonnych pod Tytułem nawiedzenia Nayświętszey Panny. Więc że do tego dzieła potrzebny iest Consens Nobilium et Spectabilium Dominationum Vestrarum nabycie Servatis Servandis placu sposobnego, przeto iako nie wątpię, iż nietylko dla pomnożenia Chwały Boskiey y Naszey Jntencyi, Sekundowania, ale też dla owego własnego w Edukacyi Panien, po Jnnych Woiewodztwach y Miastach chwalebney pożytku niezawodnie pożądany daic Konsens, tak się go w Wszelkiey ad usus et Commoda Jch życzliwey ochocie spodziewaiąc, zostawam etc.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego Wielkiego Xięstwa Litewskiego. z Krypsk die 23° Martii 1723°.

Kiedy Jego Krolewska Mość Pan Moy Miłościwy za Jnsynuacyą Waszmość Pana obligował Jmci Xiędza Biskupa Kuiawskiego aby zieżdżał do Wilna ad invigilandum momentis rerum et temporum, w Manutencyi Publicznych Jnteressow, przeto iako mam za osobliwe szczęście podaną okazyą, przez ktorą się oświadczam z moim uniżonym ukłonem Waszmość Panu, tak lubo niewątpię żebyś dziaż raczył Consilio et Auxilio y Jego Krolewskiey Mości Saluberrimas intentiones, y pomienionego Jmci Xiędza Biskupa ad executionem Jch mileć prosperare Staranie, iednakże y ia z mieysca mego uniżenie upraszam Waszmość Pana, żeby tenże Jmci Xiądz Biskup mogł w samym skutku cieszyć się pomocą y Applikacyą Waszmość Pana, ktorey cały fundament wszelkich dobrych Akcyi y dispozycyi zakłada, y ktora mnie wespoł z nim wiecznemi obstrictum będzie miała obligacyami do rekognicyi należytey zawsze wdzięczności, piszę się Jnterea vivo sinenti cultu etc. P.S. Aby ta Droga ze wszystkich okoliczności na Jmci Xiędza Biskupa Kuiawskiego bardzo ciężka, iako nayporzyteczniejsze przyniosł mogła skutki in Publicum et privatum, suppliknię Waszmość Panu o mitną y skuteczną pomoc temuż Jmci Xiędzu Biskupowi, żeby y Jego Krolewska Mość Pan moy Miłościwy mogł mieć ztąd solatium Oyczyzna Commodum, y ia z połnie z Jmci Xiędzem Biskupem wieczną obligacyą Waszmość Panu, że był okazyą do tey drogi. Zostawam z należną Veneracyą etc.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Kasztellana Witepskiego. Dicut Supra.

Przez jadącego z Woli Jego Krolewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego do Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego Jmci Xiędza Biskupa Kuiawskiego, y między zalecona sobie Commissarium exekucyą, ochotna przysługę swoią Waszmość Panu świadczyć pragnącego, nie omieszkuię z moią oddzwać się życzliwością, oraz upraszać uniżenie, abyś Waszmość Pan wszelką swoią Pomoc, y perfaty Affekt raczył świadczyć Jego Krolewskiey Mości. Upewniam, że cokolwiek ad prosperitatem Starania pomienionego Jmci Xiędza Biskupa Contribues, tym y nas partykularnie obligować sobie będziesz, et in publicum magnis suis meritis nie mnieysze przyczynisz. Czego iako się po łaskawey przezorności Waszmość Pana pewnie spodziewam, tak znam się być zawsze &. P.S. Nietylko z publiczney relacyi, ale też y z partykularnych relacyi nie mogę tylko życzyć bardzo votivum successum tey drogi Jmci Xiędza Biskupa, ktorey y samemu Waszmość Panu pragnie życzliwą świadczyć przysługę swoią, zatym supplikuię Instantissime Waszmość Panu, abyś raczył mieć y konfidencyą do Jmci Xiędza Biskupa, y do pomocy Jmci we wszystkim Authoritate et activitate sua, będąc bene persvasus y owszem za to partykularney obligacyi.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Kasztellana Nowogrodzkiego 23° Martii 1723°.

Kiedy z Woli Jego Krolewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego iedzie do Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego Waszmość Panow, Jmci Xiądz Biskup Kuiawski, nie opuszczam podaney okazyi do oddawania się Waszmość Panu z moią obserwancyą, y wielce upraszam, abyś Waszmość Pan wszelkie starania tegoż Jmci Xiędza Biskupa, o ktoro tam dependet, skuteczna rada, y przezorna Authoritatis applikacyą secundare raczył; y tego oraz być pewien, że cokolwiek uczynność Waszmość Pana koo się pasku uzna Jmć, to nietylko in publicum będzie Waszmość Panu meritorium, ale też nas obligować arctiori vinculo będzie do wszelkiey wdzięczności rekognicyi, ktorą y teraz zapisuiąc się zostawam &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Jchmościow Panow Deputatow Trybunału Głownego Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Urodzony Wiernie Nam Miły. Wyprobowana wszelkich ku Nam y Rzptey usługach, przezorność y dzielność Wielmożnego Ogińskiego Kasztellana Witepskiego, y chwalebnie odprawiona Directya Głownego Trybunału Wielkiego Xięstwa Litewskiego, iako u nas znaydnie dignam æstimationem, tak aby iaszcze ad reddenda Jura Quintibus doświadczoney Jego cnoty mogł być usus, nieomieszkuiemy w teraznieyszych Konjunkturach naszą do tego ad cito pomocą. Do czego abyś mu Wierność Twoia wielkim kredytem et activitate sua na tamtym mieyscu skutecznie suffragari w działu usilnie żądamy, łaską Naszą in occurentiis ad desideria Wierności Twoiey ochotnie ofiaruiąc, ktorey na interea od Pana Boga dobrego życzemy zdrowia. Dan w Dreznie Roku Pańskiego 1723. Panowania Naszego 26.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Podskarbiego Wielkiego, Wielkiego Xięstwa Litewskiego z Lupic. 24° Martii 1723°.

Jadąc w przedsięwziętą drogę Jmci Xiądz Biskup Kuiawski był tu u mnie y dał mi tylo czasu, żeśmy się obszernie mogli o wszystkim rozmowić. Rezolwował się tedy Jego Krolewska Mość dotrzeć do Wilna non obstante etiam eo, chociażby go spotkała w drodze od Jmci Pana Woiewody Wileńskiego dispensa, a to z tych racyi 1° aby stawiąc się do Woli Jego Krolewskiey Mości dopilnował, żeby się co niestało przeciwnego ex improviso. 2° aby dysponuiąc dobro in casum jeśliby się takie znaydzie, utwierdzał in futurum contra quasvis variationes conciliando amicos, obfirmando &. Namowiły się gradus et media ad hunc finem, dałem listy do rożnych Jchmościow, a oraz podałem y sposoby

ad Casus etiam inopinatos, to iest prævalentiæ, w Elekcyi Marszałka, y ieżeliby mianu chcieć procedere ad aliquem passum animositatis, iakoby sobie należało postąpić na zabieżenie konsequencyom niepomyślnym w publicznych y prywatnych Interessach, i czym Dorzecz co się mogło uczynić to się uczyniło. 3º. Aby tam będąc mogł porozumieć ieżeli iaka takaia potionna niemieszała się w Intrigi iakie, y niepobudza do iakiey rewolucyi, aby takowe obmierzić takoye y korrespondencye. 4º. Zważywszy tego aby Jmć Xiądz Biskup mogł się gdzie widzieć sine ulla affectatione, czyli to w Brzostowicy, czyli gdzie indziey z Jmć Panem Woiewodą Trockim, y z Jmć Panem Podskarbim Nadwornym Litewskim. Zeliby Xiążę Jmć Kanclerz Wielki, Wielkiego Xięstwa Litewskiego miał się przebierać do Wilna, y z nim y Innemi ex communicato Consilio, et iuncta opera z Jmć Panem Marszałkiem Wielkim Koronnym, aby się starał wyperswadować im, żeby niezieżdżali do Wilna na to niepotrzebne fatygowania na Marszałkostwo &. Prosiłatym Jmć Xiądz Biskup żeby listy ieżeli przyida od Jego Królewskiey Mości do Deputatów, ordynowane były na ręce Jego do Wilna, y ten ktory miał commissionem awansowania pieniędzy na życie Deputatów in Casu indispensabilis Necessitatis, aby to czynił za zniesieniem się z Jmć Xiędzem Biskupem. Toż sobie zamawia Jmć Xiądz Biskup, że ieżeliby był obligowany upomnieć kogo y wymawiać Wakansami Litewskiemi iako to Podczastriem, y innymi żeby tego dotrzymano. Czego gdy w wszelkiey poufałey rzetelności kommunikować nieomieszkam, spodziewam się oraz że Wasz mość Panowie z Xięciem Jenią Podkanclerzem Litewskim będziecie raczyli ad prosperitatem præmissorum concurrere, y o tym zupełnie będzie wyperswadowani, się iestem zawsze &.

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mgr Le Grand Chancellier de La Couronne, a San Excellence Mgr Grimaldi Nonce Apostolique. a Kupiski 9. d'avril 1793º.

J'admire le Coeur de Votre Excellence si bon et Genereux a mon egard. Votre Excellence ne pouvant pas me parler. Elle parle avantageusement de moy, selon le temoignage, qu'un aussi grant Personnage, que son Excellence Mr Le Cardinal d'aliace m'en a rendu, dans sa reponse tres obligante. Votre Excellence ne se contentant pas de cette Sorte de marques ! quoy que tres chere ! de son Souvenir; Elle m'en donne une autre, dans le beau present, qu'Elle m'a fait la grace de m'envoyer. J'en remercie tres humblement Votre Excellence la suppliant de croire, que ie souhaitte de tout mon Coeur que mon empressement a pouvoir, lui temoigner ma reconoisance, pour touttes ses bontes passées, et presente, soit aussi efficace, qu'il est ardent et veritable je suis avec toutte le respect ma Femme assure Votre Excellence Mgr de Votre Excellence de ses tres humbles respects, joignant ses remerciaments pour sa part. tres humble et tres obeisant &.

Copia Listu Jmć Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmć Pana Woiewody Podlaskiego Hetmana Polnego Koronnego z Kupisk 9º Aprilis 1793º.

Niemiałem Responsu na moy List, ktorym pisał po Seymiku Relationis Ziemi tuteyszey Łomżyńskiey, kommunikuiąc Copias Laudi, y Listu Jmć Pana Krakowskiego na tymże Seymiku czytanego. Że iednak musiał dojść ten moy List rąk Wasz mości Pana, przez czas mieszkania i pisania Jmć Pana Krakowskiego, do mnie ex post ordinowanego, ktorego in Summa et veteri Confidentia kommunikuię, i tym dokładam, że znayduiące się de facto wczytanym Publice na Seymiku Relationis pomienionym liście Originalnym te formalne terminy: Aptà na swoich dożywotnich Przyiaciół Hetmanów: pewnieby wyszły były ad interminabiles u Przezornych tey ziemi Obywatelów censuras et ex probrationes, gdyby się było rzeczy dextre nieakkomodowało, y expressyami in laudo nieuspokoiło. Niewszakże in Particulari których terminow, y cały sens listu był in admiratione ietc

kiedy spodziewaiąc się po kommunikowanym Proiekcie Uniwersału JKo Królewskiey Mości, et ex Sensu Jegomości y samego Waszmość Pana reformowanym deklarowanemy w Warszawie wzaiemney kommunikacyi listu, który na tez Seymiki miał bydź expediowany, spe frustratus takowe Insynuacye dyszałem y czytałem. Na to ostatnie pisanie Jmci Pana Krakowskiego, którego teraz kommunikuię, odpisałem tylko in omni modestia, że Jmci Pan Łowczy Łomżyński, iako Marszałek Seymiku uczynił relacyą Jmci de actis na tymże Seymiku uczynił relacyą Jmci de actis na tymże Seymiku, niczego pewnie szerzeć ani exaggerować przedniki Ruszego super hoc incidenti żadnemi mienia y ressentimentu, ale tylko od łaskawego Waszmość Pana Sentymentu exactam lenimentum, znaiąc się bydź na zawsze &.

Copia Listu Jmci Pana Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego z Olesszyc die 17ª Martii 1723º.

Oznaymiono mi tą pocztą, iakoby list moy ad Publicum Congressum Ziemi Łomżyńskiey pisany na Seymiku przeszłym Relationis, gdzie Waszmość Pan praesens bydź miał, podpadać censurze czyli Interpretacyi złey, w którym słysz czytano, że Hetmani są zdrowymi Przyiaciele Rpltey. Nie znam się do takowey expressyi, tylko to wiem y znam, żem iest sługa Rpltey. Zaczym attestor, że takowy list ode mnie nie wyszedł, chiba to bydź musiał proiekt iaki malevolorum konceptu, któremu chiba ten wiarę dał, co nie iest compos rationis suae.

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne au Roy a Kupiski 18º Avril 1723º.

L'ordre de Votre Maiesté, que je viens de recevoir et d'executer, envoyant le Project de la Lettre a ecrire a Sa Maieste Prussienne, est une nouvelle preuve du soin continuel de Votre Maieste pour le bien de son Royaume et de ses Suiets. Jen remercie tres humblement Votre Maieste, et en embrassant ses pieds, je suis avec toutte la soumission &.

Copia Literarum Sacrae Regiae Maiestati ad Regem in Prussia.

Post factam Maiestati Vestrae relationem a Ministro Eius M.D. de Schwerin de hac inter alia Puncta et desideria urgentissima requisitione, quam M.M. Senatores, et Ministri Status Regni Nostri ex Senatus Consilio Post Comiciali designati in Conferentia Die Nona Decembris anno immediate praeterito 1722 Varsaviae expedita ex posuerunt, ut interdictum prohibitorium levandae amplius per Magistratum Civitatis Nostrae Elbingensis Contributionis Capitationis a Subditis Colonis Territorii Elbingensis pro punctuali Stipendiorum Exercitus Regni Nostri Solutione in Comitiis Varsaviensibus Anno 1717º Laudatae per Maiestatem Vestram tolleretur, et revocaretur, ope non vana Nobis pollicebamur. Eidem requisitioni, uti satisfactum iri. Cum autem ultra opinionem Nostram novissime in relatis acceperimus, huius modi interdictum non modo Civitati Nostrae Elbingensi exhaustae summopere onerosum, sed etiam Directo Dominio Nostro Contrarium, minimum esse sublatum, proinde enixe a Maiestate Vestra contendimus, quatenus illud incunctanter tolli et revocari mandare dignetur. Id dum pro Juris, aequitatis, ac bonae amicitiae ratione a Maiestate Vestra praestolamur, Eidem bonam a Domino Deo valetudinem, prosperosque rerum successus ex animo apprecamur. Dabantur.

Copia Responsu Jelmości Panien Wszystek Konwentu Krakowskiego, do Jchmościów Panistwa Kanclerzowstwa

Wielkich Koronnych z Krakowa 10ª Aprilis 1723º.

Przy tak wielu biorących Układ pomnożenia chwały Nayprzyszego Boga rzucieliście ta Jaśnie Wielmożnych Waszmości Państwo Dobrodziejstwo okiem na maleńkie zgromadzenie Nasze, aby z niego Pańska łaska swoia Honory chwałę Boskiemu Wystawić Maiestatowi. Wprawdzie Slubami SS. do tego mieysca Professyi Naszey przywiązawszy się, tu żyć y umierać umyśliłyśmy, ale kiedy za Instynktem Jaśnie Wielmożnych Waszmości Państwa Dobrodziejstwa zachodzi nas rozkaz Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmci Dobrodzieia y Pasterza Naszego, abyśmy na Nową Fundacyą dały na przełożeństwo Naszę ukochaną Siostrę Maryą Aniełę Tarłownę, zyrą tchnione tą Nowiną, ciężko by nam Sarkngo przyszło, gdyby uwaga pomnożenia chwały Boskiey nieutrzymywała Nas w Należytym poddaństwie, y Submissyi przedwiecznym wyrokom Jego, którymi się poddaiąc, ustępuiemy Boskiey rzeczy, która tę Kochaną Siostrę stąd wziąwszy, gdzie indziey prowadzić chce. Przydaiemy iey do Pomocy Siostrę Joannę Katarzynę Cyboriankę, Siostrę Cecylią Justynę Straszewską, Siostrę Cecylię Franciszkę Drohojewską, Siostrę Maryannę Józefę Popielownę, Siostrę Joannę Franciszkę Łazewską Nowicyuszkę. Same zaś na tym tu Mieyscu Milionami odebranych Łask y Dobrodziejstw nieodrobliwey łaski JJ. Wielmożnych Waszmości Państwa Dobrodziejstwa dozgonnie ich pamiętać obiecuiemy, chcąc aby ta Nowa Fundacya była Memoryałem ustawicznym Naszey ku JW. osobom Ich Submissyi, z tym zapisem, że y iadące y zostaiące wszystkie wobec y każda z osobna zostawać będzie z nayniższym poddaństwem Jaśnie Wielmożnych Waszmości Państwa Dobrodziejstwa Nayniegodnieyszymi Bogomodlcami y Nayniższemi w Chrystusie Sługami Siostra Józefa Franciszka Duninowna z całym zgromadzeniem swoim zakonu Nawiedzenia Nayświętszey Panny.

Copia literarum Illustrissimi Domini Supremi Regni Cancellarii, ad Illustrissimum et Reverendissimum Nuncium Apostolicum 31. Martii 1723º.

Ayant leu L'ecrit, que Votre Excellence m'a communiqué, touchant Les Abbayes de Pologne, et ayant relu ce que mon Predecesseur feu Evesque de Varmie, et Grand Chancellier de La Couronne a Laissé dans Le second Chancellier Volume de ses Lettres Historiques, aussi bien au feuillet 344. dans Le journal de l'Election de Notre Roy, qu'au feuillet 780, sous Le titre Synopsis Actorum, dictorum, et scriptorum in Negotio abbatiarum, jusqu'au feuillet 883. & y ayant trouvé La reponse au contenu de cet ecrit; Votre Excellence me permettra, que je m'y remets, n'ayant rien autre a y ajouter si non, La remarque sur L'audace de quelques Religieux, qui ont osé avancer presentement une information si fausse, que Les Revenües de touts Les Monastères ensemble ne font pas les revenües de deux ou trois Starosties de Prusse, ce qui est absolument faux, & ce qui fait voir que Leurs remonstrances et informations sinistres, ne sont pas fondées sur La verité, et ne tendent, qu'a troubler de plus en plus Le repos publique, aussi bien que cette Congregation Polono Benedictione, a la quelle les Religieux n'ont jamais songé par Le passé, et La quelle a eté inventée et formée dans les troubles et confusions Publiques, pandant L'absence du Roy et sans Le consentement des Etats de La Republique, sans Le quel, comme aucune fondation Nouvelle ne sçauroit subsister en Pologne, ainsi aucune nouveauté ne sçauroit etre admisse aux anciennes fondations, nommement, dont Les Constitutions formées depuis dans cette Congregation sont contraires au droit de Patronat. Au reste en me remettant aux Actes imprimés du feu Mgr Zaluski, je remercie tres humblement Votre Excellence, pour La confiance qu'Elle veut bien avoir dans ma persone. Cela est sur que j'ay toujours souhaitté et je souhaitte, de voir ce different accommodé. Je suis pret de m'y appliquer, mais je supplie tres instamment Votre Excellence d'appuyer mon instance, que Votre Excellence verra dans La Copie de ma Lettre a Son Eminence Mgr Le Cardinal protecteur: autrement, j'apprehende, qu'au Retour de Sa Maiesté, et au premier Conseil, on ne vienne a de belles resolutions. ///

Les quelles pourroient eloigner cet accommendement, Sa Majesté etant obligé par les Pacta Conventa, et nous autres Ministres, par les anciennes Loix, et par la Nouvelle de l'Année 1718, de soutenir la vigueur et la rigueur des Loix, aux quelles les Très saints Pontifes de glorieuse memoire, bien loin de donner atteinte, ont bien voulu etre attentifs, dont j'ay vu entre tant d'autres documents, celuy là d'abord au commencement du Regne de Notre Roy, tandis qu'apres la mort du Cardinal Donhoff deux etoient Nommés à l'Abbaÿe de Mogila, le Cardinal d'Arquain, et mon Frere defunt Primat, alors Souffragain de Cracovie; on etoit sur le point d'accorder la grace au Cardinal, sur les instances pressantes de la Reine sa fille, mais sa Sainteté de Glorieuse memoire etant informée des Constitutions du Royaume les quelles excluent les etrangers des benefices semblables la accorde à mon Frere. Je suis avec tout le respect.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii, ad Eminentissimum et Reverendissimum Dominum Cardinalem Albani, Regni Poloniæ Protectorem 27ma februarii 1723º.

Ago humillimas gratias Eminentiæ Vestræ pro Communicatione Suarum Responsoriarum ad Literas Sacræ Regiæ Maiestatis Domino Meo Clementissimi. Controversia respectu Abbatiarum in Regno ita, ut possit tandem desiderata apopin accomodatione, opinandum est. Ex parte Sacræ Regiæ Maiestatis et Reipublicæ omnis promptitudo semper demonstrata fuit; Illustrissimi autem et Reverendissimi Domini Nuntii Apostolici requisitis ad hunc finem mandatis Sedis Apostolicæ se debitæ non fuisse instructos Allegabant. Cum vero ex memoratis Responsoriis Sacræ Regiæ Maiestati ab Eminentia Vestra datis constet, iam esse transmissa moderno Illustrissimo et Reverendissimo Domino Nuntio Apostolico ad præmissum effectum necessaria Instrumenta; proinde spero sicuti opto, quod Sacra Regia Maiestas post felicem Deo dante in Poloniam reditum dignabitur assignare Deputatos ex Senatu ad tractandum hocce negotium. Cæterum tamen fateri debeo coram Eminentiam Vestram id me graviter perstrinxisse, quod cum Sancta Sedes inclinaverit ad accomadationem hujusmodi negotii, interea Romæ Nuntiatur Expeditiones Bullarum ad nonnullas Abbatias in derogationem Jurium Maiestatis et Reipublicæ extradendas fore, non expectata hac accomodatione: quo facto metuendum est, ne novæ difficultates ad istam negotiationem exoriantur, ne ve sit occasio ulteriorum Maiorum tricarum. Hinc est, quod instantissime pro munere meo rogare Eminentiam Vestram non intermitto, quatenus ea, quæ Dominus Baro de Puchet proposuit, favorabili protectione tueri, ac promovere non dedignetur, ut saltem executio supradictarum Expeditionum ad Abbatias in præiudicium Jurium Regni emanandarum suspendatur, quoadusque post reditum Sacræ Regiæ Maiestatis non fuerit instituta Conferentia cum Illustrissimo et Reverendissimo Domino Nuntio Apostolico dicendo Ejusdem Negotii determinatio; præsertim quia nullum Monasteriis per hoc fiet præiudicium, non existentibus enim Abbatibus, Commissarii bonum ordinem, et disciplinam Monasticam manutenere possunt. Animadvertat etiam quæso Eminentia Vestra, quas Novitates urget Capitulum quoque Cathedrale Varmiense, contra antiquissimas laudabiles et in Ratione Status Regni istius fundatas consvetudines! Nolo tamen horum novitatum exaggeratione gravare oculos Eminentiæ Vestræ, sed commode faciet insinuationem earundem prædictus Dominus Baro de Puchet, implorare autem validissimam Protectionem Eminentiæ Vestræ per omnem rationem obligatus sum, ne tanquam vigilantissimus Protector istius Regni permittere placiatur has nocivissimas, et magnarum perniciosissimarum in Ecclesia Religione ac Republica consequentiarum novitates. Hæc scribo teste Deo non ex ullo respectu sanguinis tanquam frater Illustrissimi Nominati Episcopi Varmiensis sed tanquam Minister Status studiosissimus Boni Ecclesiastici et Religionis addictissimus communi paci et quieti, et tanquam Eminentiæ Vestræ &.

Copia Literarum Illustrissimi et Reverendissimi Domini Nuntii Aplici ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Regni Poloniæ Cancellarium.

La lettre, dont Votre Excellence m'a honoré en date du 31. de Mars, ne m'a eté rendüe que ce matin par un officier de sa Cancellerie, ce qui est la cause, que je n'ai pas eu l'honneur de luy repondre plutot. J'espere que Votre Excellence se souviendra, que quand j'eus l'honneur de luy remettre le memoire, que j'avois fait touchant l'affaire de ces Abbaies, j'ajoutai qu'il n'etoit pas necessaire de se donner la peine d'y faire aucune Reponce. Quoy que l'intention de ce Memoire n'eut eté que d'y representer la pure discipline de l'Eglise, et nommement de celle de Pologne, ce que plusieurs Personnes, qui ont vu le memoire, m'ont dit, que j'avois fait d'une maniere incontestable: Ce ne fut pas la moindre estime, que j'avois de mon ouvrage, qui me fit parler dans ce sentiment, mais parce que je savois à peu prez que l'intention de sa Sainteté n'etoit pas tant d'insister rigoureusement sur l'observations de loix Ecclesiastiques, que d'user de son Supreme pouvoir pour contenter autant qu'il luy auroit eté possible les desirs de sa Majesté et de la Republique. Les Instructions, qu'on m'a fait l'honneur de m'envoier la dessus il y a quelque semaine m'ont fait voir que je ne me trompois point, et des premiers Seigneurs de cette Republique, à qui j'en ai communiqué la substance, n'ont pas fait difficulté de me dire qu'on ne pouvoit imaginer rien de plus juste, et de plus equitable. J'espere que j'aurai le bonheur de trouver dans Votre Excellence les memes sentimens, quand j'aurai celuy de la voir et c'est à ce sujet principalement que je la souhaitte extremement. Les endroits de l'ouvrage de feu Monseigr Zaluski Eveque de Varmie, me sont connus, mais j'ose m'en rapporter au jugement de quiqu'ce soit, qui ait un peu de teinture des loix de l'Eglise, pour entendre si ce, que ce Prelat rapporte, peut prouver le droit de Patronat, qu'on veut attribuer à cette Republique, et qui plus est, un droit de mettre des Monasteres en commende, ce qui ne sauroit etre fondé, que sur des Indults apostoliques. D'ailleurs j'ai lieu de croire que Votre Excellence est bien eloigné d'approuver tout ce qui se trouve dans cette compilation. C'est moi, et non pas aucun Religieux, qui a dit dans le Memoire que quelques Heretiques de Prusse, jointes ensemble, ont plus de revenus, que toutes les Abbaies en question. Ce qui m'est dit toutes jours des forces de celles cy par des Prelats, qui les souhaitteroient en commende, et par les Religieux, qui disent, que c'est un Bien donné à eux, et possedé legitimement m'a fort confirmé dans mon opinion, les uns, et les autres etant d'accord à me dire, que leurs revenus sont fort modiques, ce que je sai même d'ailleurs. Pour ce qui regarde la Congregation Polono Benedictione en verité il m'est impossible de comprendre comment au lieu d'en avoir toute l'obligation au grand Pontife, qui la fondée, on veut persister à s'y opposer. Les droits de la Couronne n'en sont non plus attaquez que dans la Congregation des Religieux de Citeaux, qui subsiste paisiblement en Pologne depuis quelque Siecle, au grand avantage de la discipline monastique, et je demande tres humblement permission a Votre Excellence de luy dire, que ce n'est pas l'affaire des dietes de cette Nation de regler les Articles de cette Discipline et que ce seroit la renverser entierement, si les reglemens, qui la regardent, n'auroient toute leur force faute d'une Constitution de quelque Diete. Votre Excellence saura qu'apres la Lettre, qu'elle m'a fait l'honneur de m'ecrire, et plus encor apres celle ecrite à Mgr le Cardinal Albani, dont elle a voulu que je voie la Copie, il y a deux abbez de l'ordre de Citeaux, qui ajant eu la Confirmation Apostolique ont pris legitiment possession des leurs Monasteres. Et pouvoit il le S. Siege la refuser, ou la differer aux sujets, qui la demandoient sur les Elections Canoniques, faittes dans les formes convenables? Les Loix Ecclesiastiques ont tellement à coeur le pourvoir bientot aux Eglises vacantes, que si ceux memes, qui ont un veritable droit d'y nommer, different de la faire au de la du terme prescrit, perdent leur droit. J'espere que il y aura jamais quelqu'un qui veille troubler de quelque maniere que ce soit la paix des Monasteres. La pieté et la justice de Votre Excellence la persuadera à en etre le Protecteur, d'autant plus que

ces deux nouveaux Abbez. confirmez par le S. Siege, succedent à des veritables Religieux Profes de leur Ordre, qui comme je croi, etoient parvenus à la même Dignité par la même voie. Je suis dans ces veritables Sentimens d'estime et de respect à Varsovie ce 9.e Juin 1723.e De Votre Excellence &.

Copia Literarum Illustrissimi et Reverendissimi Domini Nuntii Apostolici, ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Regni Cancellarium. Varsaviæ 8.o Junii 1723.o

N'aiant rien tant au coeur, que de m'acquitter des devoirs du Ministere, dont je suis honoré, sans donner à Personne Sujet d'etre peu content de moy, j'espere que Votre Excellence me pardonnera la liberté, que j'ose prendre de luy communiquer en Copie la Lettre, que je viens de recevoir du Gran Tribunal de Lublin, et la Reponce, que je n'ai pas manqué de luy faire incontinent. Aiant eté informé, que Mr. Krasowski Prêtre Chanoine de Varsovie, avoit eté cité au d. Tribunal au Sujet de mauvaise vie, et doctrine, j'ai eté obligé indispensablement d'ordonner par une Inhibition dans les formes à sa Partie adverse de ne point poursuivre une affaire pareille dans un Tribunal Civil, ce qui etant venu à la connoisance de Mr. le Marechal, a eté l'occasion de la Lettre en question, et de ma reponse. Comme il n'y a rien de plus absurde (qu'il me soit permis de m'exprimer ainsy) qu'un Tribunal Seculier veuille juger des moeurs, et de la Doctrine d'un Ecclesiastique, j'espere que Votre Excellence sera d'abord persuadée, que je ne pouvois en repondant me servir d'autres termes, que je n'ai fait, et qu'honorant de son Obligeante attention la pleinne confiance, que j'aurai toujours dans la droiture de ses intentions, voudra bien avoir la bonté d'ecrire à Mr. le Marechal pour l'induire à se desister d'une affaire dans laquelle le tort est manifestement de son coté. C'est la grace dont je la supplie dans la ferme intention, que l'attention que je dois à mon ministere, ne me coute le mecontentement de Personne, et pour eviter autant qu'il me sera possible la necessité d'aller plus avant. S'il est vrai que Mgr. l'Eveque de Luccorie soit l'ordinaire de l'accusé et qu'il ait oüi personellement ce qu'on disoit contre luy dans la Chambre des Deputez comment ne serai je point surpris, qu'il n'ait pris d'abord la defense de sa Jurisdiction, en soutenant que c'etoit à luy seul qu'on devoit deferer l'accusé au moins en premiere instance? et de quoi serait il juge un Eveque, si ce n'est des mœurs et de la doctrine d'un Ecclesiastique de son Diocese. je ne dirai rien de certain termes, et de la Signature dont on s'est servi dans la Lettre qu'on m'a ecrit, car je croi que dans ces cas il est fort permis d'user d'un Stile encor plus bas, tout comme l'on est obligé de surpasser, s'il est possible, les honnetez qu'on vous fait. J'ai l'honneur d'etre avec un veritable et Sincere respect. de Votre Excellence &.

Copia Literarum Magni Tribunalis Regni, ad Illustrissimum et Reverendissimum Dominum Nuntium Apostolicum Lublini. 14.o Junii 1723.o

In causa, et actione intentata ad ~~[illegible]~~ Reverendo Domino Michaeli Krasowski ad Supremum ipsiusq. Maiestatis Vicarium Regni Nostri Tribunal, intimata est Partibus, et Eorum Procuratoribus, ex officio suæ Illustrissimæ Reverendissimæ Dominationis Inhibitio, ne audeant causæ Eiusdem prosecutionem Attentare. Inhibitio hæc Singularem Nostram movit admirationem cum enim novo et fere primo exemplo talia hic nobis legere contingat, facile est, ut novitas tanta specialem pariat considerationem. Admodum Reverendum Krasowski si in jus supremi Tribunalis pars evocat, id facit quod sibi Leges Patriæ permittunt. Singularis hæc muneris Nostri Prærogativa est, ut non Secularium Solum, Spiritualiumque criminales etiam causæ Nostra discutiantur à Themide. Cum enim Supremum hoc orthodoxæ Reipublicæ Subsellium, et ex Spiritualium et ex Sæcularium coalescat Judicum Collegio, nihil vetat, quin spirituales ab ca//

iudicentur Potestate, quam Spirituales Arbitri, Selecta Capitulorum Cathedralium Capita constituunt. Inter numerosa vocandarum ejus controversiarum Regestra habetur hic ex Zelosissimæ semper pro Religione Reipublicæ nostræ præscripto Arianismi Regestrum, cui omnes adversantium Romano Catholicæ fidei Sectarum, hæresum, blasphemiarum, cæterarumque Divini honoris injuriarum causæ inscribuntur. Quorum criminum siquidpiam Personæ Spirituali obiciatur rigidum expeditur Sententium, salva post criminis deductionem Persona Spirituali pro pœnis Personalibus ad quem de Jure remissione. Nunquam id nobis inhiberi potest, ut supremi cum simus Legum Divinarum et Humanarum custodes, non sollicito ea investigemus studio, quæ Regno Orthodoxo maculam, Sanctæ fidei detrimentum, extremam animabus inferre possunt perniciem. Nobis incumbit in radice flagitia exscindere, incendia extinguere in scintilla, sceleribusque quibusvis primo ingressum præcludere in limine. Id in Causa Admodum Reverendi Krassowski si implemus approbari Catholicissimæ Stubæ meretur zelus, non impediri. Multa de illo illicita ne dicamus probrosissima (nominatim ac si Pseudo-doctrinæ suæ pestifera plurimos afflasset Nobilium:) publicus primo sparsit rumor Pars deinceps Actorea Supremæ Jurisdictioni Nostræ, detulit, imo palam in Stuba Judiciaria, præsente tunc, obiectaque recusanda audiente Ipso Illustrissimo Reverendissimo Domino Episcopo Luccoriensi inculpati loci Ordinario obiecit. Ergo ne tot Instigantium vociferationes Supremus Areopagus surda excepisset aure quod omnino necessum fuerat fecimus emundationem sui Inculpato indiximus, inquisitiones educi mandavimus, post porrectam unam accusantibus aurem, alteram Parti accusatæ reservantes. Quæ cum ita se habeant non id ullum Illustrissimæ Reverendissimæ Dominationi Amaritudinis ingerat sensum, quod in causa hac ulterius trito Legum, et receptissimæ praxis tramite Nobis procedere propositum sit. Notum enim, quin plura hic computantur Decreta, ex quibus manifesto patet, Supremum Regni Nostri Tribunal in usu semper et exercitio eiusmodi suæ Potestatis extitisse. Hæc dum Illustrissimæ Reverendissimæ Domini deferimus, simul Nos propensissimis Illustrissimæ Reverendissimæ Dominis insinuamus favoribus. Illustrissimæ Excellentissimæ et Reverendissimæ Dominis Vestræ ad officia paratissimi M. Potocki. M. T. Rni.

Responsio Illustrissimi et Reverendissimi Domini Nuntii Apostolici, ad literas Supremi Tribunalis Regni. Varsaviæ 6o Junii 1783o

Quod in actione contra Michaelem Krasowski e majore Varsaviensi collegio Sacerdotem institutâ, meas partes esse duxerim et ipsi et adversario rite mandare, ne huius generis Causam apud Vos ullo Pacto prosequerentur, tam id nemini mirum videri potuit, quam manifestum est, me tentatam in ea re Virorum Sacri Ordinis immunitatem, ipsaque adeo Sanctissimæ Ecclesiæ Instituta pro meo munere debuisse defendere, quod enim Regnum, aut quæ usquam Provinciam, quæ verâ Sacrorum rationem colat, demonstrari potero, in qua Civiles Magistratus, aut Judices quacumque dignitate ornati sint, sibi datum esse contendant, ut de Sacerdotum moribus ac Doctrina cognoscant ac judicent? Quibus autem in Rebus Episcoporum Auctoritas ac Jurisdictio versabitur, si hujus generis Causas ad alios Judices deferri oportuerit? ac communes quidem his de rebus Ecclesiæ Catholicæ leges notæ omnibus sunt. Verum quis satis miretur (liceat hoc mihi meo loco ac majore sane jure dicere) quis inquam satis miretur Nobilissimi tribunalis Judices earum oblitos videri, aut quod magis est Synodi Petricoviensi Anno 1542. Petro Gamrata Archi Episcopo Gnesnensi habitæ Decretum Jis in mentem non venisse, cum illud et Civili Reipublicæ ordine postulante latum fuerit, et in universa Polonia sancte servetur. Quod autem magno Regni tribunali id præcipue mandatum fuerit, ut illatas Sacris Nostris injurias adversus Arianos Aliosque omnes, qui de Religione aliter ac Summus Pontifex sentiunt acerrimi vindicent, egregiam sane Poloniæ Gentis pietatem libenter agnosco. Verum cum ea potestatis Vestra Pars opiniones iam rite damnatas respiciat, eiusque ea vis tantum sit, ut neque eas sequuntur, in Nos aut Sacras Nostras Cæremonias impune gravari possint: quod id tandem modo ad eripienda Episcopis de Sacerdotibus suis judicia ./.

trahi potest? Facere quidem Vos gravissimis contra Michaelem Krassowski accusationibus auditis nequaquam opportuit, sed pariter non aliter decernere, quam ut Reverendissimum ad Episcopum legitimum eius Judicem remitteretis, eoq̃ magis, quod Episcopus Ipse, ut affirmatis coram aderat, qui causam suscipere et Jurisdictionem suam tueri omnino deberet. Quod vero Sacri ordines Viri inter Vos sedeant, et de Causis ad vos delatis judicent, haut me sane latebat. Verum si Patriæ Vestræ leges id habent, ut etiam ii et Judiciariæ potestatis et summorum de Republica consiliorum participes, atq̃ auctores sint, non idcirco tamen propria sua Jurisdictione, sacris humanisq̃ legibus fundata, spoliari ullo modo possunt. Itaq̃ ne Michael Krassowski causam apud alium Judicem, quam Episcopum suum dicat, mihi certum est curare, et a sacra Jurisdictione defendenda nunquam discere. Vos autem hortor, ac rogo, ut pietatis Vestræ memores ab eius oppugnatione desistatis, et amantissimo animo haberi cupio. Illustrissimum ac Magnificarum Dominum Vestrarum Studiosissimus. V. Archiepiscopus Trapezunting.

Copia Literarum Illustrissimi Excellentissimi Domini Supremi Cancellarii, ad Illustrissimum & Reverendissimum Nuntium Apostolicum. 13° Junii 1723°.

Demeurant a cinque lieues de Lublin et ne recevant mes lettres de la poste qu'aujourd'huy matin, je n'ay qu'une heure presque pour les lire et puisque la poste parte de Lublin au soir pour y repondre. C'est pour quoy je suis obligé de repondre en peu de mots a la lettre dont Votre Excellence m'a honoré du 7. du present, qu'etant bien faché de cet incident, je ne manqueray pas de faire ce que Votre Excellence a bien voulu me recommande. etant avec tout le respect.

Copia Literarum, Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii, ad Illustrissimum Dominum Marschalcum Tribunalis Regni Generalis datarum in Pilaszkowice die 13° Junii 1723°.

Per hodiernam Postam accepi literas ab Illustrissimo, Excellentissimo et Reverendissimo Domino Nuntio Apostolico, quibus exponere dignatur, quod quemadmodum in Ministerio suo Apostolico nihil magis desiderat, quam ut obligationi eiusdem Ministerii satisfaciendo, nemini det aliquam occasionem ad quamvis displicentiam, ita postquam compertum habuerit, intentatam fuisse ad Amplissimum subsellium Illustrissimorum Excellentissimorum Reverendissimorum ac Magnificarum Dominationum Vestrarum, Illustri et Admodum Reverendo Krassowski actionem super vita, moribus et Doctrina, pro munere suo indispensabiliter extradere debuit Inhibitionem contra partes, ne hujusmodi causam mere Spiritualem in Judicio Civitati attentare auderent; hâc fretus fiducia, quod talis Inhibitio contra Partes extradita non deberet illum inferre præjudicium Authoritati Directioris Illustrissimæ Dominationis Vestræ, et Jurisdictioni Amplissimi Tribunalis, neq̃ minimam causare displicentiam, ac esse motivo ad eam, quæ evenit, correspondentiam. In hac circumstantia perpensis perpendendis, et considerando quam multum Interest, ut inter Caput visibile Ecclesiæ DEI, Summum Pontificem, cuius Personam in Regno ipo Illustrissimus Excellentissimus ad Reverendissimus Dominus Nuntius representat, et inter Regiam Maiestatem, ac Rempublicam, cuius vicariam potestatem Illustrissimæ Excellentissimæ, Reverendissimæ ac Magnificæ Dominationes Vestræ dignissime sustinent, ad minima unquam non sit deventum irritamenta, per obligationem meam rogare Illustrissimam Dominationem Vestram non intermitto, ut hoc in passu dignetur ad hunc scopum re dirigere pro incomparabili prudentia et dexteritate in administranda sua Justitia, quatenus infaustæ inter Jurisdictione evitentur collisiones, magna sua reflexione pensatis rationibus, allegatis, quod in Illustri Krassowski mere et directe de Vita

moribus et Doctrina intentata est Actio, hæc magis ad Judicium Spirituale quam seculare regulatur, et quod licet Personæ Spirituales in Tribunali Judicentur, etiam Super causis Criminalibus, illis tamen, quæ ex Caussis fundi Civilibus pullulant, et in tali Casu, quamvis Causa ratione fundi finaliter decidi solet, tamen pro pœnis remittitur ad forum competens. Rogo itaq; iterum atq; iterum Illustrissimam Dominationem Vestrarum, ut quem admodum laudabili et solerti cum Summa gloria Directione Sua magnum et coram Deo, et coram hominibus vendicat sibi meritum, ita etiam, per hanc ipsam altissimo Judicio et magna æquanimitate Sua in hac Causa R. Krasowski quarumvis collisionum remotionem, nomini suo de cælo benedictiones, et ab hominibus conciliet plausus; ame autem ut Illustrissimam Dominatio Vestra istam Sincerialem in spem gratiæ Eius insinuationem eo affectu admittere dignetur, quo illum cum omni observantia bona intentione exprimo. Semperq; maneo."

Exceptum ex Literes Illustrissimi et Reverendissimi Domini Nominati Episcopi Culmensi Præsidentis Tribunalis Regni Generalis, ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Regni Cancellarium. 14º Junii 1723º.

Supponebam Illustrissimum Dominum Marschalcum Tribunalis Regni, uti fuit mens subsellii Nostri, debuisse Excellentiæ Vestræ, tanquam primo Regni Ministro, de Inhibitione extradita ab Illustrissimo Reverendissimo Domino Nuntio apostolico in Causa Illustris et Admodum Reverendi Krassowski, qui ex nimio zelo voluit stabilire quandam minus opportunam Confraternitatem; Superquo, cum in Judicio circa promotionem causæ ratione Bonorum Hæreditariorum cum Magnifico Krasnodebski motæ, et vertentis, facta fuerit Ipsi publica objectio. Idem Judicium ad indagandam rei veritatem, et utrum non temere Pars hanc objectionem intulerit, demandavit Inquisitionem. Contrarii quidem Sensus fueram, ut fatear exponendo ac censendo, quatenus prius negotium principale Super Bonis hæreditariis cognosceretur, et determinaretur, contra pluralitatem tamen Sententiarum Illustrissimarum Dominorum Judicium prævalere non potui. Maiores adhuc eo in passu apparebant Zelositates, Amplissimi Subsellii, per DEI Gratiam tamen omni meliori modo eorum deduxi, ut supersiderent a præconceptis: Modo post providentissimam ab Excellentia Vestra præcautoditionem, quid in Eodem subsellio Statuetur tempus edocebit. Certum tamen est, non fuisse decretam Inquisitionem Super vita moribus Illustris Canonici Krassowski, sed tantum de his insolitis Conventiculis Confraternitatis. Hac si probarentur omnino remitterentur ad Judicandum Loci ordinario: si vero opponens Delator Succumberet in probatione objectorum punire[tur] prout de Jure: Super quibus omnibus Luculentius ad Coram informabit Excellentiam Vestram Illustrissimus Dominus Marsalcus Tribunalitius, qui his diebus ad Excellentiam Vestram excurrere constituit. Ego hinc dirigens gressus meos Gnesnam pro Generali Capitulo ad Festum S. Joannis Celebrando, pergam Varsaviam, et hoc negotium Illustrissimo Excellentissimo ac Reverendissimo Domino Nuntio apostolico demonstrare non omittam &.

Exceptum ex Literis Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Mareschalci, ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Cancellarium Datis die 16º Junii 1723º.

Subsellium Tribunalis Regni deputare debet ad Excellentiam Vestram duos e medio sui Judices, ad Conferendum in Negotio Illustris Canonici Krassowski, sed et ipsomet Illustrissimus Dominus Marsalcus habet intentionem personaliter venerandi Excellentiam Vestram. &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Cancellarii, ad Illustrissimum et Reverendissimum Dominum Nuntium apostolicum. 26º Junii 1723º.

Proxime præterito Die Martis, contuli me Lublinum, quo evocatus

fueram in Negotio Fundationis per Nos, una cum Illustrissimo et Excellentissimo Domino Palatino Masoviae Inchoata Monasterii Deodicatarum Monialium Instituti sub Titulo Visitationis Beatissimae Virginis Mariae, ubi tam Illustrissimum Dominum Marschalcum Tribunalis Regni, quam alios Illustrissimos Judices Deputatos, inveni bene dispositos in negotio intervenienti Domini Canonici Krassovski, et ex Conferentia cum Ipsis habita, intellexi, nunquam fuisse hanc mentem Amplissimi Illius Subsellii, ut judicaret Causam, super vita, moribus, et doctrina dicti Domini Canonici, sed cum in causa ratione Bonorum Terrestrium mota, et vertente per Connexionem Negotii ad hujusmodi causam facientes Pars adversa inferret Judicialiter delationes, cumque remotis arbitris ad Causam Eandem non spectantibus, Idem D. Canonicus itidem Judicialiter Institerit, ut admitteret ad emundationem sui ab objectis, Judicium petitis Ejus adhaesit, idque eo fine, ut si Delator succumberet in probando, debite puniretur, tanquam in foro sibi competenti, si quid Autem probaret, ut remitteretur cum toto causae effectu ad Forum Spirituale D. Canonico competens, Declararunt Insuper, et scripsisse nonnulli ad Excellentiam Vestram se dixerunt, quod nullum Praejudicium inferre Jurisdictioni Spirituali quemadmodum hactenus Amplissimum Subsellium patiebatur, ita in futurum patietur. His itaque delatis in voto ulteriora mandata Eminentiae Vestrae promptissimo animo exequendi, maneo et.

Copia

Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Nuntii Apostolici ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Regni Cancellarium de 30a Junii 1723o

J'ay l'honneur de remercier tres humblement Votre Excellence de la Lettre, qu'elle a eu la bonté de m'ecrire le du courant, et des Ecrits, qu'elle a bien voulu ajouter. Mr Krassowski à son paisage par Varsovie m'a dit les memes choses qu'on voit dans sa Lettre, mais ma plus grande confiance c'est, que le resultat de la Conference, que Mr le Marechal du Tribunal devoit avoir avec Votre Excellence, sera conforme aux sentimens, dans les quels je vois qu'elle luy avoit de sa ecrit pour luy etre entierement redevable du succes, que je souhaitte a cette affaire. Votre Excellence trouvera cy jointe la Lettre que Monseigneur le Cardinal Salerno m'a envoyé, afin de la luy faire tenir dans celle, qu'il m'a fait l'honneur de m'ecrire, il ne me parle que du besoin, que l'etat de sa Santé avoit des eaux de Carlsbadt, mais je suis seur que les raisonnemens, que Votre Excellence fait sur cette resolution de Son Eminence, sont conformes aux miens. Cependant je les appelle plutot des souhaits, que des raisonnemens tant soit peu fondez, car on ne peut pas pretendre de deviner par nos conjectures ce qui doit venir immediatement de la main du Seigneur, J'ay l'honneur d'etre avec le respect le plus sincere de Votre Excellence et.

P. S.! Je recois a ce moment la nouvelle Lettre dont Votre Excellence m'honore qui me fait esperer, qu'on ne fera pas dans l'affaire de Mr Krassowski a la jurisdiction Ecclesiastique le tort que je avois eu lieu de craindre et j'en reitere a Votre Excellence mes plus respectueux remerciements.

Copia Literarum Eminentissimi Sacrae Romanae Ecclesiae Cardinalis Salerno ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Ejusdem Regni Cancellarium.

Giungera forse nuova a Votra Excellenza la Notizia, che le porgo, come è debito d'illa mia attenzione, de Larisolutione che hò presa di portarmi ai Bagni di Carlsbad, per dove penso d'incaminarmi domani, a dio piacendo. Ma riesce questa mia mossa di mia somma Consolatione sul riflesso che mi dara l'andito di riverire, et abbracciare uno de maggiori, e più cari amici, che abbia in questo mondo, quale è l' Votra Excellenza Andero a dirittura, e per la via piu spidita alli sudetti Bagni per Augusta, Ratisbona et Egra, senza toccare ne Vienna, ne Praga, e cio perche essendo assai inoltrata la Stagione, ogni piccola dimora potrebbe impedirmi l'uso de medesimi Bagni. Mio Signore Discrio verne anche alla Maesta

del Rè ò qualche altra particolarità, la quale non dubito, che dalla medesima le sarà participata. Intanto rassegno all' Eminencia Vestræ la mia costante, ed immutabile stima, con la quale le bacio di vero acore le mani D. V. E.za – P. S. Non posso bastantemente esprimere a V. E. la consolatione che provo per la sola speranda che mi dà questo mio viaggio d' porteta d' nuono rivedere et abbraciare, e communicalle inteme li sentiment che tio d'una vera stima e riconoslensa per la Persona e casa d.ª V. E. &. Roma 3. Giug.º 1723.º

Copia Literarum Responsorialium Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii, ad Eminentissimum Cardinalem Salerno die 9.º Julii 1723.º

Le Voyage de Votre Eminence pour Carlsbad, dont Elle a bien voulu me donner part dans sa Lettre obligeante du 3. du mois passeme paroit fort necessaire pour la Santé, et je sou haitte de tout mon coeur, que ces eaux luy soient aussi utiles et salutaires, que le passé. Ne me trouvant pas en saxe je me vois bien eloigné du bonheur desiré de pouvoir servir personellement Votre Eminence au moins sitot. En la remerciant ce pandant tres humblement pour la Continuation de sa grace envors moy je supplie Votre Eminence d'estre persuadé de mon empressement constant pour son service, et ant avec tout le respect &.

Copia Literarum Responsorialium Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii, ad Illustrissimum et Reverendissimum Nuntium Apostolicum. 9.º Julii 1723.º

Je suis bien aise de voir par la derniere de Votre Excellence qu' Elle a eté contente de ce que j'avois fait dans l'affaire recommendée souhaittant de pouvoir reussir toujours dans l'accomplissement de ses intentions, et de ses ordres. Voicy la reponse a la Lettre de Mgr le Cardinal Salerno que je la supplie Votre Excellence de faire caheter et adresser. Je suis avec tout le respect. &

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii, ad Illustrissimum et Reverendissimum Dominum Nuntium Apostolicum. in Palaszkowice. die 23.º Julii 1723.º

Postquam Amplissimum Subsellium Tribunalis Generalis Regni istius ad interventionem meam declaraverit, nunquam ipsi hanc mentem fuisse, ut iudicaret Causam super vita moribus et Doctrina Domini Canonici Krasowski, sed tantum de petitis illius, cum in Causa ratione Bonorum Terrestrium & Violentiarum patratarum motâ, et vertente non nullæ obiectiones per connexionem negotii ad eandem causam facientes per partem adversam illatæ essent, et se ad emundationem ab obiectis Dominus Canonicus admitti Iudicialiter postularet, adhæsisse, idq̃ eo fine, ut si delator in probando succumberet, debite puniretur, tanquam in foro sibi competenti; si autem obiecta probaret, ut cum toto causæ effectu ad forum spirituale in criminibus Domino Canonico competens remitteretur; tum postq̃m idem Subsellium se manifestaverit, quod nullum præiudicium Iurisdictioni spirituali nec hactenus inferri patiebatur, nec in futurum patietur; deniq̃ postquam huius modi declarationem ac manifestationem literis meis sub die 26. Junii scriptis Excellentiæ Vestræ detulerim, Excellentiæ Vestræ autem acceptam sibi esse per suas ad me sub die 30. mensis eiusdem datas testata fuerit, nullatenus sperare mihi licuit, ullum tale incidens, quod tam bonas debuisset perturbare intentiones, ac dispositiones, et præbere occasionem novo dolori. Et ecce sub die hesterna Superveniens ad me Illustrisimq̃ Dominus Mareschalcus dicti Tribunalis Regni, remonstravit mihi, quem ad modum sensibile sit eidem Amplissimo subsellio non tantum Causam ratione Bonorum Terrestrium Mniszow agitatam fuisse, ac decisum extra forum competens in Judicio S. Nunciaturæ, sed etiam a eodem Judicio extraditam esse citationem, contra Testes in superius descriptas

Causa D. Canonici Krassowski in Judicio Tribunalis Regni examinatos pro pœnis Perjurii; allegavitq non Licere Domini Canonici Krassowski, ut eosdem Testes Personas Nobiles ob pätionem Juri Regni per datum prævia citatione in foro sibi Competenti, evitando pœnas contumaciæ, testimonium, pro infligenda in pœnis Excommunicatione, multo minus pro cassatione Inquisitionum, super violentiis inequitationibus, homicidiis ac aliis punctis expeditt, tum quoq pro perjurio, super quo nonnisi in comitii Nobilis juxta Jura Regni respondere tenetur in convulsionem Jurisdictionis Tribunalitiæ evocare præsumat. Remonstravit et ex eo graviter affectum esse amplissimum Subsellium, quod Illustrumq ad Reverenimus Domino Judex Deputatus ex Capitulo Cracoviensi debeat quoq evocari ad Tribunal Nunciaturæ, pro comprobatione dictarum Inquisitionum, cum tamen ex Decreto Tribunalis Præsidens aliis D.D. Judicibus Deputatis ad hujus modi Inquisitionem, in nullo Subsellio respondere potest cum derogatione Authoritatis Subsellii Tribunalis nec sit in potestate ipsius talis compertatio Inquisitionum, quæ per sæculares conscribuntur et asservantur penes acta. Ad extremum is idem Illustrissimus Dominus Marschalcus exposuit se varias acerbiores illius Subsellii ex zelo manutenendæ Authoritatis resolutiones retinuisse dilatione expediendæ mecum Conferentiæ. His remonstrationibus auditis, agere gratias Illustrissimo Domino Mareschalco non intermisi, pro hac Amplissimi Subsellii ad me Confidentia, et debitis Laudum præconiis prudentiam ac moderationem Ejusdem Illustrissimi Domini Mareschalci prosecutus sum, quod omnes inferventi resolutiones Amplissimi Subsellii Stiterit, et distulerit ad hujus modi mecum conferentiam; Declaraci Scribere hac in Materia ad Excellentiæ Vestra ac Eidem deferre hos Sensus doloris, prout id cum ea, qua par est observantiâ facio per præsentes, minime dubitans Excellentiæ Vestræ daturam dicto Subsellio Lecimentam dolorum, et satisfacterium ad hasce Literas meus Responsum. Quod cum exspecto, id etiam expecto, ut Excellentiæ Vestræ ulteriores in præmissis passus dignetur Suspendere, donec ego post paucos dies habuero Deo Dante honorem ad coram venerari Excellentiæ Vestræ ibiq fusicis conferendi de modis et mediis acomodationis hujus negotii ad Satisfactionem Jurisdictionum utrarumq. Interea maneo indesinenti cultu. Excellentiæ Vestræ &. P.S. / Sperans cum gratia Dei parvæ commoda magna moræ, iterum atq iterum rogo Excellentiæ Vestræ ut ulteriores passus in hoc negotio Peril: Domino Krassowski, suspendere ad adventum meum Varsaviam, et certiorem me de hac dilatione in responsoriis reddere dignetur, cum Certus sim Inclytum Tribunal Regni Successum conferentiæ meæ cum Excellentiæ Vestræ præstolaturum.

Copia Literarum Responsorialium Illustrissimi et Reverendissimi Domini Nuntii Apostolici, ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Regni Cancellarium. Varsaviæ 28o Julii 1723o.

Etsi ut Tuis Vir Excellentissime postulatis, quæ mandati loco mihi Sunt, morem gerere satis esse posset, meliis Literis recipere nihil usq ad Tuum Varsaviam adventum in Causa Krasowskia per Nos gestum iri, libentissime tamen meæ erga Te observantiæ obsequer, ut paucis Saltem Verbis ad singula Literarum Tuarum capita respondeam. Nec vero minus Amplissimi Tribunalis Dignitatis rationem habere cupio, ad quam pertinere existimo, ne quis ejus Jurisdictionem a Nobis ulla pacto imminutam fuisse suspicari merito possit. Itaq quod ad Bonorum Mniszowiensium Causam pertinet, cum a Decreto quod Judex Ecclesiasticus in ea tulerat, appellatum ad Nos fuisset, atq utraq Pars Legitimis actionibus judiciariam Pontificiæ hujus Tribunalis potestatem imploravit, quo minus officio Nostro fungeremur, recusare nullo pacto potuimus. Nec vero a Decreto per Sacri Ordinis Judicem lato ad alium quam ad nos provocari potuit, eoq magis, quod ut nihil aliud in Causa fuerit, cum utraq Pars quemadmodum in prima Instantia egerat, cum apud Nos diceret, diligenterq Suum jus prosequeretur

nostram ad eam judicanda jurisdictionem Satis prorogatam fuisse videri omnibus potest. Eius vero qui eam ante Sex minimum menses Sententiâ Nostra terminatam, iterum excitare conatur, alia mens esse non potest, quam ut omnes cujuscumq Ordinis Judices adeundo nullum litigandi finem faciat, nec unquam judicato pareat. Quod autem Testes, qui contra Michaelem Krassowskium Lublini induci ferabantur, ad Causam apud Nos dicendam citaverimus, id a Nobis non eo Consilio factum fuit, ut alias de Bonis Terrestribus Causas attingeremus, ac cum modo constet, ipsos nequaquam ob nullum doctrinae caput contra eum egisse, Nostra omnis adversus eos actio conquiescit. Dum vero cum omnino Nostri officii esset, ut scire curaremus, utrum Krasnodebskius mandato, quo ipsum rite monueramus, ne sacerdotis doctrinam, ac mores ad Civiles Judices defferret, obtemperasset, neq id aliter, quam ex iis, quae apud causae huius quaesitorem gesta fuerant, intelligere possemus, eorum inspiciendorum, potestatem Nobis fieri oportere decrevimus. Qua pariter in re animadvertere ero te Vir Excellentia quam non severe actiones nostras instituimus cum ex Tuis modo literis intelligam de Sacerdotis doctrina, ac moribus nequaquam actum fuisse, quod etiam Egregius Vir Sebastianus Kamieskius Causae quaesitor suis ad me literis Significavit, Satis id esse Nobis volumus, ut Krasnodebskium officio functum, fuisse existimemq nec ultra contra ipsum agamus. Atq haec quidem omnia tibi coram in Sermone exponere, et jucundum mihi, et pro honori meum erit, ut sane nihil magis cupiam, quam ut eius habendi copia mihi quam primum fiat. Interea ex iis quae hac Epistola complexus sum, te ita de me existimare cupio, ut it numere meo obeundo nihil magis cavere soleam, quam ut ne magni Tribunalis in jure dicendo potestatem imminuere videar, cujus ego dignitatem, atq amplitudinem singulari observantia prosequor. Nec vero minus unquam laborabo, ut in omni officii ac observantiae Significatione haberi jure possim Illustrissimae Excellentiae Dominae Tuae etc.

Copia Listu Jmci Pana Potockiego Pisarza koronnego Marszałka Trybunalskiego, do Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego. z Lublina die 2º Augusti 1723º.

List od Jmci Xiędza Nuncyusza odsyłam, który Pozwoliłem sobie w nadziei łaski Waszmości Pana y Dobrodzieia w Izbie odpieczentowaé. Dziękuiemy Waszmości Panu y Dobrodzieiowi ześ miał curam authoritatis publicae tego mieysca, byle daley Jmci Xiądz Nuncyusz niechciał nivolare cum praejudicio miejsca tego. Ja zaś zeznaniem prawdziwey moiey ku Wielkiey osobie Waszmości Pana applikacyi do usług Jego, piszę się przy iako Nayniższey obserwancyi na zawsze.

Copia Listu Jeymości Pani Sieniawskiey kasztellanowey krakowskiey Hetmanowey Wielkiey koronney, do Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego die 14º Aprilis 1723º.

Bardzo mię to turbuie, że moy Jmść iuż to drugi List pisze do mnie, żaląc się na przyiaźń Waszmości Pana, pierwszy raz do niego miał coś pisaé, obiecował mi pokazaé, druga zaś teraz żeś iemu niechciał według Prawa wydać kommissyi, a potym swoich Pisarzow miałeś zsyłać, co przeciwko prawu, y na co on manifestacyą uczyni, turbuie to tedy wszystko, bo cały Dom moy był Jego Domowi Przyiacielem, y teraz zabiera kolligacya a ia zaś Waszmości Pana Estymatorka, J Jego domowi Przyiaciołka prawdziwa, proszę moy Dobrodzieiu nie robić z nim tych kłutni parce que cela me chagrin, bo ia chcę bydź zawsze etc.

Copia Responsu Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego do Jeymości Pani kasztellanowey krakowskiey Hetmanowey Wielkiey Koronney z Pilawkowic 1. Maii 1723º.

Niezydzie odebraniu Listu Waszmości Pani, y wspomnieniu

z odjazdu moiego sprawiła podroż moia z Warszawy w te tu kray. Dziękuię uniżenie Waszmości Panie, że w poufałości (ktora nayperwniey w Pozyciu Ludziom dobrą przyiazń utrzymuie) raczyłeś mnie uwiadomić o żalu Jmći Pana Krakowskiego, Ta expressya w liście Waszmości Pani, że Jegomość ma żal do Przyiazni moiey, prawdziwie iest wyrażona, bo ciągle zawsze y publicznie y prywatnie starałem y starać nieprzestaię rzetelnych oney dowodow, nietylko nieleżąc dać okazyi stowem nawet nietylko akcyą do iakiego resentymentu Jegomości Memu Miłościwemu Panu, ale starając się bez interessowna, a szczerze zyczliwą usługą moią konserwować sprzyiaiącą Łaskę Jegomości unikaiąc wszystkiego, odrzucaiąc y nie przypuszczaiąc nic takowego, coby ią alterować mogło, wczym wieleby trzeba pisać, ale ustnie da Pan Bog opowiem. Całe nie mogę tego przyznać czego nieznayduię abym kiedy w liście moim miał co napisać takowego, coby mogło sprawić żal iaki, y radbym był bardzo, aby Jegomość był kommunikował tego Listu moiego Waszmości Pani, bo teraz niewiem co więcey odpisać, na ten punkt dla Satisfakcyi Waszmości Pani.

W sprawie zaś Miasta Lwowa posyłam Jnformacyą, spodziewaiąc się po wielkim a sprawiedliwym rozsądku Waszmości Pani, nie tylko po Jey doświadczoney ku Sobie Łasce (z ktorey zawsze korzystam, y na nię zasługiwać pragnę) że iako Waszmość Pani uznasz za prawdziwą, y miło przyięcie że Lecz tę rzetelności remonstracyą, tak nieporownaną roztropnością swoią będziesz raczyła akomodować wszystko do swoiego, a oraz y Jmći Pana Krakowskiego moiego Miłościwego Pana Uspokoienia y Ukontentowania, w ktorym y ia moie własne znaydę, zostaiąc z wielką Submissyą etc.

W sprawie między Miastem Lwowem a Panem Kupinskim, Radcą Lwowskim po odprawioney Roku przeszłego z Dekretow Sądu Jego Krolewskiey Mości Commissyi, kiedy przypadł wtychże Sądach Jego Krolewskiey Mości termin, według tego co z obudwu Stron proponowano, niemogł żadną miarą tenże Sąd Jego Krolewskiey Mości uczynić finalnego Dekretu, ale musiał według słuszności, y prawnego processu nakazać Stronom obiema, aby swoie Allegata probowały w Kancellarii Dekretowey Koronney. Wiec że się obiedwie Strony prosiły, aby do probowania niektorych Punktow deputować na mieysce, według zwyczaiu dawno observowanego Sekretarzow Jego Krolewskiey Mości przysięgłych, y w tym Sąd Jego Krolewskiey Mości żądaniu Stron dogadzaiąc, aby lepiey z fundamentu sprawiedliwość mogła się pokazać, deputował dwoch Sekretarzow nie na żadne sądy, ale tylko na obaczenie Dokumentow obu Stron, y dla uczynienia należytey o wszystkich circumstancyach sprawy Sądowi Jego Krolewskiey Mości informacyi, Prawa nie tylko Starościńskiego, ale nie czyiego wniczym nienaruszaiąc.

O tey Deputacyi Sekretarzow Jego Krolewskiey Mości nie dla żadney Commissyi, sądowey odprawienia, ale tylko dla powzięcia należytey w niektorych Punktach Jnformacyi, y uczynienia Sądowi Jego Krolewskiey Mości słuszney relacyi, uwiadomiony był iadąc w Warszawie Jmć Pan Krakowski, przez Jmći Pana Podczaszego Przemyskiego.

Kopia Listu Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmći Pana Woiewody Podlaskiego Hetmana Polnego Koronnego. z Pilaszkowic 10° Maii 1723°.

Oddawam Uniżone podziękowanie Waszmości Panu żeś raczył desiderium moie, łaskawą bytnością swoią w Ciemierniczkach ukontentować, oraz przepraszam żem na tamtym mieyscu niemogł commode, et condigne służyć Waszmości Panu.

Darynku y Listu Jmći Pana Krakowskiego według woli Waszmości Pana posyłam kopią; do tego cośmy z sobą mowili to insuper insinuando, abyś Waszmość Pan za obaczeniem się z wspomnionym Jmći Panem Krakowskim raczył Jmći remonstrować, że expedit żeby uczyniona była należyta investigacya kto ten List pisał, y iezeli nie umyślnie in fraudem et dolum do Ziemi Łomżynskiey takowe wyrazil terminy? bo iż to trafia się perversa Subiecta chytnie podczas dolosis expressionibus szkodzić usiłuią, nietylko prywatnym przyiazniom, ale Jnteressom publicznym. Oczym consumatissimæ prudentiæ Waszmości Pana namienie sufficcet. In religuis gdy się referuię ad dicta coram in

expectatione Stelli ch Sentymentow Waszmosci Pana pisze ni praevidzica obligacya, et in desinenti Cultu &.

Copia Memorialis Domini Hoffman Ablegationis Borussicæ Secretarii de non amplius impediendo transitu Salis Hallici per Territorium Elbingensis et Lacum Drausen. Varsaviæ 29ª Aprilis 1723ᵒ.

Cum Sacræ Regiæ Maiestati Vestræ post nuperrime peracta Regni Poloniæ Generalia Comitia, habitumq̃ cum Senatoribus Inclytæ Reipublicæ Solenne Consilium, ex horum numero quosdam deligere placuerit, qui cum Ablegato Serenissimi Borussiæ Regis Domino Generali a Schwerin de mediis Cogitarent, quibus difficultates inter utrumq̃ Regnum hucusq̃ obortæ componi possent affulgebat Spes non incerta atq̃ revera gratulabatur sibi, Serenissimus Borussiæ Rex Dominus Meus Clementissimus de modo invento, quo multa Vicinitatis Studia novas acquirerent vires, præsertim cum ad facilitanda Negotia circa Ecclesiam Lisnoviensis, ut pote quæ maxime curæ erat Reipublicæ tantum de Jure suo cedi passus sit, quantum permittebatur ne propriis Subditis Injuria illata videretur. – Quem ad modum vero non raro accidere solet, ut rebus bene coeptis sinistri respondeant eventus ita in Ipso fere limine congressus, jussu Regiæ Vestræ Maiestatis Nobiscum instituti non irrito conamine conjicere licuit, rem quam vis faustis avibus inceptam, de fausto colophone maxime dubiam fore. Nec fefellit auspicio ut enim taceam querelas Leviores, statim ab initio, inter majora et graviora momenta relatas, unica liberi transitus Salis Hallici per territorium Elbingensis et Lacum Draussen denegatio satis arguit animos maxime abalienatos a ceteris discriminibus amicabiliter componendis. – Nec est mei inquirere Serenissime atq̃ potentissime Rex, quo fato fieri potuit, ut unanimi omnium Senatorum voto, vel Saltem plerorumq̃, sic enim mosi antiquissimi apud Polonos esse consuevit, res aequissima Domino Meo Clementissimo recusaretur. Sufficit hinc sibi natam occasionem juste de Republica sibi conquerendi: tantum autem abest, ut his acquiescere possit Serenissimus Borussiæ Rex, ut me potius denuo iteratas agere instantias clementissime jusserit. Supervacaneum esset, ea rursus allegare, quæ ad probandum Jus indubitatum Domini mei Clementissimi conducunt, cum in Memorialibus partim a Domino Generali a Schwerin, partim a me Sacræ Regiæ Maiestati Vestræ exhibitis clarissime ante oculos posita sint, omnibusq̃, qui a partium Studio abhorrent, innotescant, præter Jus Gentium, veluti basim et fundamentum omnium Societatum Politicarum pacta privata Oelaviensis pro Nobis militare, ut ne quid dicam de pace perpetua, inter Sigismundum Regem Poloniæ et Albertum Ducem Prussiæ 21. Januarii Anno 1529. renovata, ubi liberrimus transitus, cuiuscunq̃ generis Mercimoniorum Ducibus Prussiæ expressis verbis stipulatur. Gratiosissime mihi tantum permittat Sacra Regia Vestra Maiestas rationes, quæ tandem cum Illustrissimis Regni Poloniæ Senatoribus impulerunt, ut Justissimo Serenissimi Borussiæ Regis desiderio non deferetur. Allegatus est in Responsione 29. Julii Anni præteriti mihi data Articulus Pactorum Oelaviensium decimus quintus, vi cuius transitus qualiscunq̃ absq̃ præiudicio commerciorum atq̃ fortalitiorum fieri debeat. Quid autem præiudiciorum commercio et fortalitio Elbingensi, ex sola transvectione Salis Hallici per Lacum Drausen non in Prussiam Polonicam sed in Ditiones Serenissimi Regis Prussiæ enascatur nemo hucusq̃ demonstrare potuit, quippe cum Commercium Elbingensibus æque liberum permaneat, uti fuerat antiquam usus istius Salis in Præfecturis Prussico Brandeburgicis introduceretur, ex dicto repitius memorato, non aliud inferri potest incommodum Fortalitio, quam ex quacunq̃ alia merce præterita. Nec continetur Articulo Pacto Oelavi 17. Commercia juxta antiquum censum et consvetudinem agi debere Ut taceam de commerciis citato loco propriæ sermonem non esse, multominus mentio fit ibidem de foris atq̃ depositoriis, et licet de his alio agatur Loco, veluti in Instrumento pacis perpetuæ inter Sigismundum Poloniæ Regem et Albertum Ducem Prussiæ de Anno 1525 ubi sequentia Leguntur verba. Ceterum fora in Villis contra fac et antiquam consvetudinem instituta deinceps ubiq̃ aboleri, et in Civitates ad quas spectant reponi debebunt. //

Ad praesentem tamen casum applicari nequeunt cum nunquam nova fora in praejudicium commerciorum Elbingensium instituere Serenissimus Borussiae Rex intenderit.
Nihilominus huc pertinent, quae in supra memorato Responso de Theloniis dicta sunt.
Haec de rationibus ex Pactis Velaviensi obiectis delibasse sufficiant. Caetera pariter infirmo nituntur fundamento. Cum enim obiciatur rem esse novam, atq; inconsuetam, nec Maiores Serenissimi Borussiae Regis unquam Navigationem exercuisse in Lacu Drausen, non itur inficias Salis Hallicensium, huiusq; in Regno Prussiae non fuisse introductum, eoq; respectu rem esse novissimam, sed quid inde firmiter pro Republica concludendum sit, nusquam apparet, concedatur si libet, et nulla alia mercimonia Maiores Serenissimi Borussiae Regis per hunc Lacum transportari curasse, nulla etiam alia invenietur ratio, quam quod Borussiae Regnum earum rerum haud indiguerit, hinc autem nullum Inclytae Reipublicae ius oritur ea Domino Meo Clementissimo denegandi, quae Ipsi secundum Jura Gentium et pacta privata incolumia esse debent atq; salva, quin potius qualibet data occasione iisdem uti possit Serenissimus Borussiae Rex.
Pacta Velaviensia et renovatio pacis per pulcra disertis et claris indicant verbis in omnibus fluviis et aquis ubiq; sine exceptione et omni tempore transitum liberum esse debere, et quamvis in Instrumento pacis renovatae mercatoribus novae viae sint interdictae ratio huius rei statim est annexa, ut nempe Latrocinia, homicidia, furta atq; defraudationes, tali modo impediantur, quod ad praesentem casum minime applicari potest. Obicitur porro Lacum Drausen Civitatibus partim Mariaeburgo partim Elbingae pertinere, nec in eo unquam portum fuisse, hinc autem iterum nullum nec debile quidem argumentum Inclitae nascitur Reipublicae cum enim portum non quaerat Serenissimus Borussiae Rex aut intendant ea fuit intentio paciscentium, ut in Territorio alterius partis transitus Mercium esset liberrimus, nec alia etiam concipi potuit casu non existente ubi transportatio propriarum rerum per propria Territoria impediri possit nisi temporibus belli turbulentis vel contradicentibus pactis cum vicinis. Tantum autem abest, ut hic pacta refragentur quin potius pro fundamento firmissimo justarum praetensionum Serenissimi Borussiae Regis posita sint.
Quod concernit Privilegium, vi cuius Navigationi in Lacu Drausen, solis Elbingensibus cum exclusione caeterorum omnium competere debeat, aeque ignotum est ac fundamento destitutum, cum Eius modi Privilegia propter piscaturam et navigationem in Lacu Drausen Praefecturis Preisch Hollandt et Preisch Mark non solum pari modo antiquis temporibus impertita sint, et Originalia Eorum documenta in Curia Civitatis Preisch Hollandt in Hodiernum usque diem asserventur, sed et Nobiles omnes cum Colonis littora huius Lacus inhabitantibus quotannis ad hunc fructus tam Campestres quam hortenses navibus impositos Elbingam advehant, ac ibi vel vendant vel inde Regiomontum per Habum transportari curent, quemadmodum Ipsorum Civium Elbingensium Testimonii haec omnia confirmari possunt.
Ultimum argumentum concernit Dobrtandium quod Depositorii Nomine insignitur, indeq; etiam Reipublicae sollicitam curam ne Juri atque Commercio Elbingensium damnum inferatur.
Iam supra responsum est intentionem Serenissimi Borussiae Regis eam esse, ut Sale suo Hallico propriis suis Subditis provideat, eoq; modo impediat, ne pecunia extra Regnum avehatur pro rebus quibus terris suis abundanter prospectum est pari ratione, qua Sacra Regia Vestra Maiestas Salis Polonici usum in Lithvania introductum esse cupit. Ex Jure Gentium et pactis privatis praetendit transitum Bonorum suorum per Territorium Elbingensium liberum hinc Commercium illorum ullo periclitatur modo, sed illaesa manet Salis transmarini per totam Prussiam Polonicum distributio. Nec Depositorium dici potest Dobrtadium, locus parum ad id commodus, nisi ab illo, qui in Naturam Depositorium minus accurati inquisiverit, aptus ad inventus est ille, ubi naves Salibus onustae exonerentur, qui uti maxime necessarius fuit, nisi ad vectionem Eorum frustra factam esse mallet, ita Juribus Elbingensium atq; commerciis, nec minimum quidem derogat. Finem impono ulterioribus perquisitionibus spe certa fretus, Regiam Vestram Maiestatem pro aequanimitate sua, et in Justitiam propenso animo cum

Indyta Republica Domino Meo Clementissimo non amplius denegaturam, quæ in pactis publice sancita sunt, et Juri communi innituntur. Conducet hoc multum ad cæteras difficultates cum Indyta Republica componendas, a quo cum nunquam abhorruerit Serenissimus Borussiæ Rex, ita nunc animum propensissimum habet quas libet arripiendi occasiones à Regia Vestra Maiestate, et Indyta Republica oblatas, quibus plenaria complanatio differentiarum procurari queat. His eo, quo par est, devotissimo respectu, Jussu Serenissimi Borussiæ Regis Domini Mei Clementissimi expositis submississimo cultu in Sempiternum permaneo. Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ Humillimus atq; obedientissimus Servus C. G. Hoffman.

Responsum ad Memoriale per Generosum Hoffman Secretarium Ablegationis Borussicæ 29º Mensis aprilis Anno Domini 1723º insinuatum ex Cancellaria Sacræ Regiæ Maiestatis Domini Nostri Clementissimi datum Drasdæ die 4º Mensis Octobris anno Domini 1723º.

Cum Sacra Regia Maiestas Dominus Noster Clementissimus et ab eadem Authoritate notissimi Post Comitialis Consilii 6º Decembris 1722. ad Conferentiam cum Maiestate Comite de Schwerin designati Commissarii ad omnia et Singula decem puncta in Conferentia 9º Decembris Anno 1722. in Arce Varsaviensis præfato Magnifico Comiti de Schwerin insinuata, plenariam ac sufficientem Aulæ Berolinensi expectassent declarationem, insperato tamen contigit, ut missis reliquis Conferentiæ punctis, ad 9. Saltem tramvectionem Salis Hallensis per flumen Elbing ac Lacum Drausen ad Pagum Dolstaedt concernens Generosus Ablegationis Borussicæ Secretarius Hoffman die 29. Aprilis Anni currentis insinuaret memoriale. Jam vero cum omnia et Singula momenta pro non concedendo novo hoc hactenus insolito, prædicti Salis Hallensis transitu, in Juribus ac pactis publicis fundata, et in Responso ex Cancellaria Sacræ Regiæ Maiestatis Domino Nostro Clementissimi die 29. Julii 1722º præfato Succulenter deducta, et in conferentia novissima Post Comitiali Anno 1722. Die 9. Decembris repetita fuerint, adeoq; nihil quidquam de Jure validi in contrarium obiici potuerit. Hinc ad ea, quæ in ultimo memoriali denuo allegata, brevibus respondetur. Et quidem pro Stabiliendo prætenso dicti Salis transitu ad Jus Gentium veluti basim et fundamentum omnium Societatum Politicarum primum provocari placuit. Jam vero apertissimi Juris, id Juris Gentium dici, quod apud plerasq; ac imprimis moratiores Gentes in usu est, hunc usum ac facultatem Naturalem Pactis contrariis restringi posse et realiter restrictum esse. Non allegantur Reges Principes ac Respublicas Supremo Dominio gaudentes, qui portubus ac fluminibus suis præiudicari non permittunt, sed Ipsæ modo Civitates Superioritatem Territorialem habentes, quales inter alias Civitates Belgii, neapolitanæ, Lubeca, Hamburgum, et in Specie Rostochium, quæ per flumina easdem perfluentia Merces transvehere, quin potius prohibent in proprii Principes pro libitu flumina transnavigent, sed Juri depositorio se se accommodent. Quia fluminis portusq; usus in abusum trahendus non est. Et quod si etiam rebus natura Communibus, aliter uti non liceat, quam sine dispendio alterius, justum pariter est, ut apportatio et advectio mercium incommodum quidem Civitatum, non autem earum perniciem urgere debeat. Cum itaq; et per flumen Elbing:/ quod ex Lacu Drausen Unum Milliare per Civitatis pontes in Habel placido cursu secundum venti mutationem velascendit, vel descendit:/ non publicum, sed privatum saltem, et quotannis magnis sumptibus repurgandum sit. Transitus Salis Hallensis propositio Pactorum in Contrarium existentium Jure denegetur, minime contra Jus Gentium agi, dici potest. Pacta deinde Velaviensia Publica, ut pote inter Serenissimos olim Joannem Casimirum Poloniæ Regem et Fridericum Wilhelmum Electorem Brandeburgicum Anno 1657º inita, proq; ad Struendo libero Salis Hallensis transitu adducta, tantum abest, ut huic prætensæ novitati patrocinentur, sed potius e Diametro Eidem obloquantur. Siquidem Articulo Eorundem XV. Sequentem in modum dispositum. Navibus utriusq; partis propriis

sit liber cum omnimoda Securitate sit aditus atq transitus portus, qui sunt in Alterius partis Dominio, absq NB praejudicio Commerciorum. Praejudicium vero ex Sale Hallensi Prussiae occidentali Civitatiq Elbingensi emergens inter alia exeo, quod Praefecturis Prussiae Orientalis magna in parte circumdata, imo cum distictis pariter Mercaturam Salis exercere solita sit Jam vero Commercia haec Salis transmarini prorsus cessant est evidentissimum. Lucrum autem cessans omnino pro damno reputandum est. Ipsissima Succinctae Juris delineationis Theloneorum, quam Aula Berolinensi Anno 1718. in Comitiis Grodnensibus lucem videre voluit Articulo 13. haud diffitentur verba: Et quam vis talis Generis Thelonea Prussiam Brandeburgicam proprie et principaliter tangere non videntur per remotam tamen consequentiam optimae extrahi possunt; quando quidem per ejus modi supra modum aucta vectigalia pretia rerum in dies crescere et per hoc Ipsum commercia cum vicinis quibuscunq Regionibus in Specie cum Prussia Brandeburgica summae onerari extra dubium est. Quid quod et Ipsum Civitatis Elbingensis Sodalitium concesso hoc per pontes Civitatis adeoq mediam Civitatem transitu, improviso exponi posset periculo.-

Porto Articulis XVII. proprie de Commerciis iisdemq circa obortas semper controversias per Commissarios ex Utraq parte pari numero amicabiliter componendis Agere ex contextu Allegati Articuli apertissime patet. Nec minus Articulis IX. praedictorum pactorum in verbis.

Serenissimus Elector Ejusq descendentes Masculi Barones, Nobilis, Civitates et Magistratus ac subditos omnes Prussiae cujuscunq gradus et conditionis sint, in NB. avitis, receptisq Statis, Juribus et libertatibus huic Conventionibus non derogandis, conservabunt, nec quidquam in Contrarium attentari aut innovari patientur, omnem omnino innovationem ex cludit.

Denique, quae ex pace perpetua inter Domini Sigismundum Poloniae Regem et Albertum Borussiae Ducem Anno 1525. inita, allegantur, in firmi pariter nituntur fundamento. Dum scilicet eadem liberum transitum NB veteribus Statis itam sini Antiquorum Theloneorum et privilegiorum detrimento fieri debere expresse disponit. Porro in Privilegio Eidem Duci ex onere Ejusdem pacis perpetuae Sabbatho proximo ante Festum Suae Trinitatis Anno 1526. concesso in verbis NB. ea tantum ducere, ac transvehere per Regna ac Dominia Nostra licita esse debeant, quae NB. ad usum et necessitatem NB. propriam Ejusdem Illustritatis non autem ad mercaturam NB exercendam opportuna et necessaria videbuntur. Insuper in renovatione Ejusdem pacis perpetuae Anno 1529. facta in verbis hoc tamen cauto, ne nova itinera aut viarum diverticula quaerant. Item Theloneis et depositoriis similiter usibus et consvetudinibus Antiquis salvis; expresse praecautum, atque sic non liberrime, sed restrictive solummodo transitus permissus legitur. Sal vero Hallensis non ad necessitatem Aulae Berolinensis propriam in Terras Prussiae Orientalis advehi, minus Elbingam transvehi, tanto est apertius, quanto severiora Edicta in Subditi Prussiae Orientalis, alio quam sale Hallensis utantur, fruantur, ac praetium huic Sali ex Comercii hunc infinem instituti emendo, fixe impositum sit, evidentius evincunt. Saepius dictum Sal Hallensis non nisi Mercatorio inter Subditos orientalis Prussiae distracti ac divendi more.

Invectio vero haec saepius memorati Salis Hallensis in Prussiam, nulla Salis inopia laborantem, quin potius per Commercia Maritima maxima transmarini sufficientia gaudentem factaq usus alterius Salis inhibitio, uti Allegato Superius Pactorum Velaviensi Articulis III. ita et modo citatae paci perpetuae de Anno 1525. libertatem omnimoda Commerciorum firmanti in verbis. Peregrini Mercatores nec in Königsberg, nec Braunsberg Elbingam, Gedanum, aut in ullam alium Civitatem proficisci cogantur, sed debent libere non coacti prout Ipsis placuerit, vellificare et navigare tum et fori ac Depositorii in Villis ac Pagis institutionem expresse prohibenti in Verbis. Fora in Villis contra fas et antiquam consvetudinem instituta deinceps ubique aboleri, et ad Civitates, ad quas spectant, reponi debebunt. omnino contraria est. Nec quidquam in Contrarium facit, novas in eo ipsi pacis perpetuae renovatione Mercatoribus vias interdictas esse, quo scilicet Latrocinia, Homicidia, furta, atq defraudationes Theloneorum tali modo impediantur. Cum unica positio, non sit

alterius exclusio, eaque Conditiones, quæ in anterioribus pacis perpetuæ pactis pro restringendo per Alterius Ditionem Libero transitu, ne scilicet Commerciis præjudicetur, in hac Renovatione non sublatæ, quin potius per Eandem, ac Subsecuta Anno 1657. Pacta Delaviensi sint sunt confirmatæ. Ad hæc non portum vel Depositorium, sed liberum tantum Salis Hallensis transitum Aulam Berolinensi quærere asseritur. Verum et hæc Depositorio, non pro Jure, sed loco ad merces importandas et exportandas commodo, in Sensu Juris accepto, in Memoriali die 5. Julii 1722. á Generoso Allegationis Borussiæ Secretario insinuato in Verbis. Cum Dominus Meus Clementissimus ante breve tempus resolutionem cepit, Provinciis Suis Borussicis Sale Hallico providendi, eiusque transportationem in Provinciam, quæ Oberland dicitur, per Verbum Elbingensem non commodiorem duxerit, sed et necessariam invenerit. ut et altero die 29. Aprilis 1723.º ab eodem iterato, in Verbis: aptus ad inventus est ille (Dolstadii) Locus ubi naves Salibus onustæ exonerentur, qui uti maxime necessarius fuit, nisi advectionem Eorum frustra factam esse malis: re ipsa nihil aliud quam portum in Lacu Drausen, qui ab omni ævo in eodem Loco non fuit, quæri ac Depositorium Iammis in Pago Dolstadt institui, civiles etiam labiis fatentur. Subditis autem Prussiæ orientalis ea intentione Sale Hallico provideri, ne pecunia extra Prussiam orientalem evehatur, Libertati Commerciorum per superius Allegata pacta firmatæ, pariter contrariatur.

Privilegium Civitatis Elbingensis Navigationem in Lacu Drausen eidem privative concedens, quod Attinet; illud Ipsum et Sacræ Regiæ Maiestati Domini Nostri Clementissimi et Reipublicæ Polonæ Proceribus haud ignotum, maiorisq̃ firmitatis quam illud, quod Præfecturis Preisch Holland, et Preus Holmark in præfato Lacu Drausen Largiori nimis a scriptor interpretatione, nititur basi; eo attento, quod prædictæ Præfecturæ nullo Eiusmodi Privilegio gaudeant, verum sola atq̃ exigua piscatura, eaq̃ non liberrima. verum tantum modo pro necessitate mensæ, et quidem paucis saltem Lacui Drausen inhabitantibus Prussis Orientalibus, permissa sit. Advectionem fructuum tum Campestrium quam Hortensium, cum in commodum Civitatis vergat, nec Juri Depositorio Civitatis Elbingensis contraria, ipsis haud denegari, transvectionem vero nullatenus concedi. Quæ cum ita sint firma super est Spes Aulam Berolinensi pro Congenito Justitiæ amore, ea quæ contra novam hanc Salis Hallensis transvectionem in fundamento Jurium et Pactorum ad et Deducta admittendo, a prætento hocce Salis Hallensis transitu ultro destituram, proq̃ contestato erga Rempublicam Polonam bonæ Vicinitatis Studio et ad reliqua in novissima ex mente Senatus Consilii Post Comitialis Conferentia Magnifico Comiti de Schwerin insinuata puncta, plenariam expediendo deliberationem, liberrima omnino occidentalis cum Orientali Borussia commercia et maritima et terrestria antiquissimorum, ut et recentiorum Pactorum, transactionum, ac Conventionum tenore, quorum strictam a parte Reipublicæ Polonæ vicissim sibi certo appromittere poterit observantiam, inviolabiliter esse conservaturam; Novaq̃ hæc præiudicia, ex quo perspecta Luculenter sibi erunt, accumulari minime passuram. Sacra quoq̃ue Regia Maiestas Domini Nostri Clementissimus, quem Continua tenet sollicitudo, ut omnis Ansa, quæ prosperæ intelligentiæ atq̃ bonæ harmoniæ obversatur, amoveri, ac relegari possit, ad ea quæ hunc in finem convenientia et opportuna credit, in manutentionem mutui Ligaminis pactorum, eorumq̃ verum unum Animum suum Regium et Ipse applicat, et Universos Reipublicæ Proceres, atq̃ Status diversis suspicionum umbris in reditu ad Regnum præfixo, applicare non intermittet. De cætero Sacra Regia Maiestas Dominus Noster Clementissimus favores Suos Gerso Hoffman Allegationis Borussicæ Secretario pollicetur.

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mgr Le Grand Chancellier de la Couronne a Votre Excellence Mgr Le Feldmareschal Fleming. a Kupiskile 21. du Fevrier 1723.º

La Reponse de sa Majesté a la Lettre du Czar ecrite dans l'Affaire des Eglises Grecques, et le dernier Decret dans les Jugements Royaux des Relations, devoit contenter cet empressement affecté de cette Cour la en faveur de dittes Eglises, dont Votre Excellence a eu la relation, é qu'Elle a bien voulu me communiquer. de quoy luy etant tres obligé, je suis, avec tout le respect &.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr̃ Le Grand Chancellier de La Couronne a Son Excellence Mgr̃ le Grand Thresorier de Lithuanie. le 17. Fevrier 1723.e

J'espere/: comme je souhaitté de tout mon coeur:/ que Le Bon Dieu secondera Les bonnes intentions de Votre Excellence, et dispera touttes les practiques contraires. J'en ay eu quelque avertissement, et je n'ay pas manqué de faire quelque diligence pour les detourner. Je suis tres aise, que Votre Excellence est contente de Mgr̃ le Grand General, L'Espée et La bourse peuvent toujours beaucoup. Mr̃ Le Regent est bien arrivé a temp all'endroit mais je ne sçay s'il a reussi dans le dessein! En attendant avec empressement les avis ulterieures, que Dieu donne toujours favorables, je suis veritablement.

Copie de La Lettre de Son Excellence Mgr̃ Le Grand Chancellier de La Couronne a Mr̃ le Reyna General Maittre des postes a Kupiski le 3. du Mars 1723.e

Puisque le Chevalier Belli, n'apas encor reçu L'effet du dernier decret du Conseill du Senat, ainsi je me trouve Obligé Monsieur de vous dire par celle cy, qu'en payant regulierement a Mr̃ Belli, ce qui luy a eté accordé par Sa Majesté en vertu de ce Decret, vous rencontrerez L'approbation de Sa Majesté et du Senat, et qu'au contraire le retardement dell'execution du susdit decret, vous attireroit non seulement L'indignation publique, mais quelque amande dans Les Jugements Royaux, par la poursuitte dell'Instigateur de La Couronne. Je ne doutte nullement, que votre prudence vous portera à meriter L'une et à eviter L'autre. Au reste je suis avec tout L'estime. etc.

Copie de La Lettre de Son Excellence Mgr̃ Le Grand Chancellier de La Couronne a Mgr̃ Le Nonce Apostolique a Kupiski Le 3. du Mars 1723.e

C'est avec bien de La Satisfaction, que j'envoye L'incluse en faveur de Mr̃ Belli, en priant Votre Excellence d'etre persuadée, que cela me sera toujours un plaisir sensible, quand je pourray temoigner a Votre Excellence avec quel empressement je suis Monsieur.

Copie de La Lettre de Son Excellence Mgr̃ Le Grand Chancellier de la Couronne a Mgr̃ Le Feltmareschal Fleming a Kupiski Le 13.e du Mars 1723.e

Si Mgr̃ le Castelan de Cracovie nous, avoit communiqué le proiect de sa Lettre, qu'il a ecrite aux Palatinats, cela auroit eté mieux pour luy meme. Votre Excellence aura deja eu dans le Laudum de La Terre de Lomza de La dietine passée a Sagueille j'ay eté present, dans quels termes on a ordonné au Marechal de repondre à cette Lettre. Le Laudum a eu assez d'applaudissement, comme Votre Excellence verra dans les extraits joints. Touttes les diligences, que nous aurions pu faire pour les dietines passées, outre celles, qui ont eté faittes, auroient eté sans effet, puisque dans la plus part de ces dietines, on n'a rien fait s'etant separés sans l'election du marechal comme dans celle du Palatinat de Russie, selon la relation, que Mgr̃ le Palatin de Potockoni a envoyé, et que je joins icy avec La Copie de sa Lettre et de mes reponses. Quand nous nous reverrons/: s'il plait a dieu:/ nous parlerons de ce, qu'il y aura a faire par appres en son temps, nous tenant cependant au Conclusum du Conseil du Senat, et des Conferences de Varsovie. Outre cet avis, que Mgr̃ le Palatin de Potocko me Mande all'egard de Mgr̃s les Princes Wizniowiecki, j'en ay eu d'autres part, qui Confirment La meme chose. Je suis avec tout Le respect.

Copie de La Lettre

du meme a Mgr Le Steinheüser. a Kupiski le 19e du Mars 1723.

J'ay bien reçeu la votre du 14e de ce mois. Je ne sçaurois comprendre quelles difficultes la Commission vous pourroit faire d'accepter mes quittances aussibien le Generale, que les autres sur les Lettre de change, que vous devez avoir. Vous pourrez etre persvadé Monsieur, que je ne manqueray pas de vous assister en sontemps et lieu selon la justice, et selon l'eclaircissement, que vous m'en donnerez, qui m'est necessaire d'autant plus, que la date dans le proiet, que vous m'avez envoyé presentement, ne s'accorde pas avec ma premiere quittance. Au reste je vous souhaitte toutes sortes des prosperites, et vous assure, que je suis toujours. &c

Copie de la Lettre de son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de la Couronne a son Excellence Mgr Le Feltmareschal Fleming. a Kupiski le 21. du Mars 1723e.

J'ay reçeu par cet ordinaire les deux Lettres, que Votre Excellence m'a fait la grace de m'ecrire du 6. et du 10 du mois present. Mgr L'Eveque de Cuiavie ayant reçeu les ordres de Sa Maiesté devoit se rendre incessament a Varsovie, et je crois, qu'il y est deja pour s'entendre avec Mgr le Vice Chancellier et le Grand Thresorier de Lithvanie sur son voyage en Lithvanie. Je plains le sort malheureux de Mgr Sinnicki. En remerciant cependant tres humblement Votre Excellence, de ce qu'Elle a bien voulu m'informer de l'approbation de Sa Maiesté si avantageuse pour moy de ce qui s'est passé a la Dictine, ou je me suis trouvé, et de ce, que Votre Excellence a eu la bonté de representer a Sa Maiesté. Je me remets au rapport de Mr Domborski, je suis avec tout le respect et avec tout la reconnoissance &c.

Copie de la Lettre de Monsieur Holtzbring General Maitre des postes de Pologne, a son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne. a Varsovie le 2e d'Avril 1723e.

Monsieur Sybczynski m'a fait dire la resolution, que Votre Excellence a plus prendre en faveur de mon Maitre des postes a Venisse, et qu'on luy adjugé la pension cy devant appartenante au Resident d'Hamburg; Je suis incapable d'y regimber, et je cede par respect a tout cela que Votre Excellence juge apropos d'en decider, pourtant espere je, qu'Elle m'assistera dans les autres pension appartenantes a la poste General de la Couronne; Je est bien vray, que j'ay mille esperance de les voir retomber entre mes mains etant deia avancé dans l'age, et prevoyant de quitter bientot le monde avec ma charge, pourtant je ne voudrois pas avoir des reproches dan le Tombeau par mes Successeurs, d'avoir negligé les droits de cette charge laquelle apeine le soutient, ou les autres, qui ne servent qu'au Marchants peuvent avoir un superflus, de dire mils riredales par An. Votre Excellence comme Protecteur des postes, juge selon son bon plaisir, je suis pret a obeier, ce que j'ay dit au Sieur Sybczynski par bouche, je le repete icy, et je reste avec la derniere soumission.

Copie de la Reponse de son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de la Couronne a Mgr Le Holtzbring.

Cela est juste, qu'un chacun jouisse de ce qui luy eté accordé. Vous avez bien ueu Monsieur mon aide pour vous soutenir dans votre poste. Je continueray la meme assistance all'avenir, etant avec estime.

Copie de la Lettre de son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de la Couronne a son Excellence Mgr le Feltmareschal Fleming. Le 10. d'Avril 1723e.

Les deux Lettres, que Votre Excellence m'a fait la grace de m'ecrire ‡

du 21. et 31. du mois passé, sont parvenues entre mes mains par cet ordinaire. Etant tres obligé a Votre Excellence, pour touttes les marques de son affection, je la supplie de croire, que mes voeux reciproques pour la conservation de la santé de Votre Excellence, et pour toutes ses prosperites sont continuels et tres sinceres. l'esperance de voir bientot Sa Maiesté et Votre Excellence a Varsovie me rejouit beacoup. Dieu donne, quel on puisse faire en Pologne. les dispositions semblables, a celles, dont Votre Excellence a bien voulu m'informer en gros, et que j'contiendroit avec plaisir (: s'il plait a Dieu) en detail. Je me recommende a la continuation de bonnes graces de Votre Excellence et je suis avec tout le respect.

Copie de la Lettre de son Excelence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a son Excellence Mgr le Feltmarchal Fleming. le 18. d'Avril 1723.

Votre Excellence me permetra (: de quoy je la supplie) de luy adresser ma reponse a la Lettre de Sa Maiesté le proiet de la lettre, que Sa Maiesté a bien voulu m'ordonner de faire. En renouvellant cependant mes remerciements a Votre Excellence et mes souhait, que je luy ay marquées dans ma precedente all'egard de la communication du resultat des Conferences de Dresde, je suis avec tout le respect.

Copie de la Lettre du meme a Sa Maiesté le Roy. le 18.e d'Avril 1723.

L'ordre de Votre Maiesté, que je viens de reçevoir et d'executer, all'egard de la Lettre a ecrire a Sa Maiesté Prussienne au suiet de l'inhibition faitte de sa part au Territoire d'Elbing de payer la Capitation etablie par la Diete de Varsovie, est une nouvelle preuve du soin continuel de Votre Maiesté pour le bien publique. J'en remercie tres humblement Votre Maiesté, et en attendant avec empressement le moment desiré d'embrasser personellement les pieds de Votre Maiesté en Pologne. Je m'y iéte par le moyen de ces lignes et je suis avec toutte la soumission &.

Copia Literarum Serenissimi Regis ad Regem in Prussia.

Post factam Maiestati Vestræ relationem a M. d. de Schwerin, de hac inter alia puncta, et desideria, urgentissima requisitione, quam M. M. Senatores et Ministri Status Regni Nostri ex Senatus Consilio Post Comitiali designati in Conferentia die 4 Decembris Anno immediate præterito 1722 Varsaviæ expedita exposuerunt, ut interdictum prohibitorium Levandæ, amplius per Magistratum Civitatis Nostræ Elbingensis Contributionis Capitationis a Subditis Colonis Territorii Elbingensis pro punctuali Stipendiorum Exercitui Regni Nostri solutione in Comitiis Nostris Varsaviensibus Anno 1717 laudatæ per Maiestatem Vestram tolleretur et revocaretur; spe non vana Nobis pollicebamur Eidem requisitioni iri satisfactum iri. Cum autem ultra opinionem et expectationem Nostram novissime in relatis acceperimus, hujus modi interdictum non modo Civitati Nostræ Elbingensis ex haustæ summopere onerosum, sed etiam directo Dominio Nostro contrarium, non dum esse sublatum, proinde enixe a Maiestate Vestra contendimus, quatenus illud renunciantes tolli et revocari mandare dignetur. Id dum pro Juris, æquitatis, ac bonæ amicitiæ ratione a Maiestate Vestra præstolamur, Eidem bonam a Domino Deo valetudinem, prosperosque rerum successus ex animo apprecamur. Dabantur. dresdæ &.

Copia Listu Jmci Pana Woiewody Podlaskiego Hetmana Polnego Koronnego do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego. 12. Maia 1723.

Nie mogłes Wasz mość Pan de Juribus hospitalitatis więcey świadczyć podczas bytności moiey w Lewinie niż kazał, nadto, ktorey z nieporownaney Swoiey pokazał ludzkości: Ale mnie ad Gratiarum actiones wielce niedostaie, gdy biorę ad cor et libram tak Łaskawie iako też świeższe Łaski

Waszmość Pana: sic quantum debeo, hoc solum ignoro quantum rependere possim. Za przysłanie Dyaryuszu przezornej in omnes casus y od prawionej ad publicam utilitatem konferencyi, dziękuię wielce Waszmość Panu; do ktorej nic niemoże addycio, procz powszechnego pozadania, aby żebyśmy non spe incerta et sola imagine pacis cieszyli się, ale widzieć mogli Septa ponentem radices sub gruntownego y nienaruszonego pokoiu. z Jmci Panem Krakowskim circa prima pośitania się Officia w mocie będz. et hanc calami bardziey subitam albo erroneam, awszeli prae meditatam et ante gantam expressionem doniosz y wyrasz, zyczęc iako naywiększey y naykiszleyszey inter suprema Ministeria przyiazni y correspondentiey. A moich zaś prywatnych Interessach, w ktorych oczekiwałem magnum sensum Waszmość Pana, nie mam żadney od niego rezolucyi, o ktorą proszę uniżenie, piszę się cum perenni cultu &.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Starosty Olszyckiego. z Pielaszkowic 13º Maia 1723º

Lubo niewątpię, że Jmci Pan Woiewoda Mazowiecki doniosł Waszmość Panu naszą, społecznie przedsięwziętą intencyą fundowania w Lublinie Nowego Klasztoru Jchmość Panien Wizytek, y ześmy iuz wszelkie preliminaryine Akty do tego potrzebne uprzątnęli; przecięz y Ja przyświadczeniu zyczliwości mojey o tym Waszmość Panu uwiadomić nie omieszkam, y partykularną maiąc stąd konsolacyą, że Providencya Boska łaskawie sporządzić raczyła, iż to pobożne Dzieło bez uczestnictwa Waszmość Pana obeyść się niemoże, kiedy ułowiszy, aby tym czasem, nim sobie Zakonnice według instytutu swego obiorą Plac ieden sposobny y wygodny z upatrzonych iuz na tę nową fundacyą, mogł bydz naięty kontraktem rocznym Dwor iaki w Lublinie dla rezydencyi tych Swiętych Dusz, ktore wkrotce z Krakowa przybyć maią, nay sposobnieyszy przez tych, ktorym to wielu zlecono, upatrzony iest y naięty provinterim Dwor Waszmość Pana od Cedeka tego, ktory trzyletnym kontraktem tenże Dwor ma sobie puszczony. A iako nie wymownie się z tego cieszę, że Jey Pana Marya Aniela Tarłowna Ciotka Waszmość Pana Przełożona do tey Fundacyi naznaczona z Siostrami swemi Zakonnemi, tym milsze bydzie miała do czasu reclinatorium in domo quondam Patris sui, tak się spodziewam, że y Waszmość Pan będziesz miał osobliwą w tym satisfakcyą. Znam się bydz za tym nieustanną rekognicyą &.

Copie de La Lettre de Son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de La Couronne a Son Excellence Mgr Le Feltmareschal Fleming. a Pilaszkowice Le 19. du Maii 1723º

Mon eloignement dans cette contrée, est la cause, que je n'ay pu recevoir plutot la Lettre de Votre Excellence du 1. de ce mois, ni donner ma reponse. Je suis tres obligé a Votre Excellence, aussi bien pour la communication du rapport de Mr Le C: de Schendorff de bonnes intentions de Sa Majesté Prussienne, que pour Le zele et empressement de Votre Excellence d'en profiter, non seulement, all'avantage des interets de La Saxe, mais aussi de ceux de la Pologne, en cas de son Voyages a Berlin, et pour l'honneur, que Votre Excellence me fait, de m'en avertir, pour que je puisse dire, ce qu'il y auroit a representer a cette Cour, par raport a Pologne. En souhaittant de tout mon coeur l'heureux Succés de bons desseins de Votre Excellence je ne scaurois dire rien autre sur ce suiet, si non, que je me remets a La Grande capacité de Votre Excellence, et a la Connoissance, qu'Elle a de tout ce, qui s'est passé, entre notre Cour, et cette la, tant par ce, qu'Elle y a travaillé elle meme, que par les Actes des Conferences, des Lettres, des memoires, et des Reponses données de part et d'autre, lesquelles ont toujours eté communiquées a Votre Excellence, et concertées, avec Elle. Pourvu que Votre Excellence puisse porter cette Cour la, a un ff

desir sincere, et tel, qui se trouve dans Sa Majesté le Roy Notre maitre et dans Son Ministere, d'accommoder ces differends, et que Sa Majesté Prussienne envoit en Pologne un Ministre prudent, avec de telles Instructions, par lesquelles il puisse faire connoitre la justice, la generosité et la bonne volonté du Roy Son Maittre, je ne doute nullement, que les representations preparatoires de Votre Excellence, que Son grand esprit luy suggerera, sur les actes mentionés, seront suivies de l'effet, d'un accommodement, par la conclusion du Traitté commencé par Mgr le Grand Thresorier de la Couronne, qui donne la resolution de 27. 7. 11. 33. 45. 39. 13. 16. 213. aux souhaits publique. Sur ce suiet je diray a Votre Excellence, que Mr le Palatin de Podlachie Petit General de la Couronne est venu me voir dans une de mes terres a trois lieues d'icy. Je luy ay communiqué le resultat de Notre Conference, il l'a voulu avoir par ecrit, je l'i ay fait, et Votre Excellence verra ses sentiments, dans l'extrait joint. Je suis avec tout le respect.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr le Feltmarechal Fleming a Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Berlin le 27 du Maii. 1723o.

Je suis arrivé icy a proint nommé, car on avoit terriblement allarmé cette Cour cy; selon terriblement, qu'il se parttique chez nous tous les ans dans cette saison cy on avoit donné au Regiments de la poudre pour les faire exercer dans leurs quartiers, quelqu'un avoit donné avis de cela a cette Cour cy, mais d'une maniere comme si cette poudre avoit eté distribuée pour faire une irruption en ce pais cy; cependant quoy que ce soit trés mal fait a celuy, qui a donné cet avis cela m'a donné occasion de m'expliquer, avec cette Cour cy, tant par rapport a la Saxe et j'ay representé, qu'on feroit bien de poser de bons principes pour un bonne intelligence entre les deux Cours, comme il convient a des Voisins; par rapport à la Saxe, j'ay posé pour fondement les Loix et Constitutions de l'Empire; et par rapport a la Pologne, de laisser ce Royaume in Statu quo de liberté, et de ne vouloir pas profiter avec la Republique tout comme elle ne pretendoit pas profiter avec les Voisins; le Roy de Prusse m'a ecouté paisiblement, quand je luy ay de taillé tout cela, et luy ay fait voir, qu'il etoit meme de son interet de vuider a l'amiable les differents, qui etoient entre luy et la Republique, C'est, de quoy j'ay voulu me donner l'honneur d'informer Votre Excellence persuadé, qu'Elle en fera un bon usage. J'ay l'honneur d'etre. (P.S.) J'ay voulu dire encore a Votre Excellence, que j'ay porté 29. 33. 31. 42. 24. 16. 46. 39. 13. 16. 41. 12. 33. 43. a cooperer avec moy dans l'affaire concerté entre nous avant mon depart de Varsovie, l'ayant trouvé bien disposé pour cela; et j'espere de pouvoir bientot marquer a Votre Excellence la 39. 15. 41. 33. 27. 45. 43. 23. 33 31. 13. 15. 27. 8. 11. 33. 45. 39. 14. 16. 41. 45. 16. 13. 15.

Copia Listu Jmci Pana Polnego koronnego do Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego. z Lublina 29 Maii 1723.

In fiducia Laski Waszmości Pana zawsze dobroczynney, biorę śmiałość supplikować Waszmości Panu Dobrodzieiowi za Jmcią Panem Zachorowskim o tutoryą Jmci Pana Zachorowskiego y Jeymości Pani Cezminskiey, ktora Jure merito iako Stryiowi należy, a wydana iest zasseßoryi Jmci Panu Raciborowskiemu nullo titulo do tego należącemu, y oto tu twoz Sprawa pendet, y secundum Jus naturae succendendi musi. Niedoczekawszy się wydania tey Tutoryi, kiedy wyszła z kancellaryi Waszmości Pana Dobrodzieia, może być na to medium et remedium, ktore Laskawemu Waszmości Pana y Dobrodzieia uchu y Latorem praesentium zalecam, ktory wyrazi wszystko. Ja zaś będę perpetuus Cultor godności Waszmości Pana Dobrodzieia piszę się przy iako nayniższy servitor.

Copia Responsu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego koronnego temuż Jmci Panu Pisarzowi Polnemu Koronnemu. z Pilaszkowic 31. Maii 1723o. Roku

Wszystkie poufałe rozkazy Waszmość Pana skutecznie pełnić mam sobie za miłą powinność y pożądane szczęście. Widział Jmć Pan Podczaszy Trembowelski Attestacyą, za którą wydany iest Przywiley Curatelli Jmć Pana Zahorowskiego per respectum Conservationis Osoby y Dóbr Jego. Mówiłem obszernie w tym Interessie z pomienionym Jmć Panem Podczaszym, na którego ustną relacyą referuiąc się, cum omni promptitudine uczynienia wszystkiego, cokolwiek desiderabitur ad satisfactionem Legis et Justitiæ, y rozkazu Waszmość Pana, zostawam &

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Son Excellence Mgr le Feltmarechal Flemming. Le 1. du Juin 1723.

Je suis tres Obligé a Votre Excellence pour la communication de ce, que Sa Majesté Mgr le Vice Chancellier de Lithvanie luy a écrit touchant les difficultes, que la Cour à Rome au suiet des Abbayes de Pologne, et de l'eclaircissement que Mr l'Abbé Accoramboni a donne sur ce suiet. All heureux retour de Sa Majesté et de Votre Excellence a Varsovie, je ne manqueray pas /: s'il plait a Dieu :/ de communiquer a Votre Excellence une Information plus ample, de tout ce, qui concerne cette matiere. Je suis avec tout le respect.

Copia Listu Jmć Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego, do Jmć Pana Woiewody Pomorskiego. z Piotrowic 5. Junii 1723.

Wiadomość o szczęśliwie zakończonych Intencyach Jmć Pana Starosty Boronieckiego Synowca mego, a teraźnieyszego Syna Waszmość Pana y Starosty Tolkmickiego, iako mi przyniosła partykularną konsolacyą ex arctiori Nexu godney tego postanowienia relacyi, tak należyte vindicat podziękowanie Waszmość Panu nie tylko za Respekt na moią ad hunc effectum uczynioną Instancyą, ale też za wszelkie Łaski, które Waszmość Pan Nconmptis świadczyć raczysz. Nieustanna przytym zawsze ma nebit obligacya wszelkim poufałym rekwizycyom Waszmość Pana, starać się usilnie dalsza Łaski Jego Oycowskie iako naydoskonalszymi usługami mereri, y zupełnym ad vota ukontentowaniem. Dozgonną zatym piszę się rekognicyą &

Copia Listu Jmć Pana Marszałka Wielkiego Koronnego do Jmć Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego. z Lublina die 16. Junii 1723.

Dnia wczorayszego visione beatifica Waszmość Pana uszczęśliwiony, y nadzieią służenia Waszmość Panu personali cultu cieszę się, gdy mnie ieszcze dzisieyszy dzień tu zatrzymuie, wracam te kilka liter, uniżoną Waszmość Panu głoszących odemnie weneracyą. Trybunał ma deputować do Waszmość Pana ex Stuba dwoch Jchmościów in Materia Sądu Jmć Misdra Krassowskiego, ale y sam Jmć Pan Marszałek życzy sobie kłaniać Waszmość Panu. Wczora Pan Starosta Grabowiecki przegrał sprawę z Panem Podsędkiem Lubelskim, reindukcyą przyznano Panu Podsędkowi, y Panu Staroście Wieżą otrzy Niedzieli cum evolutione Sex vadiorum parti et Judicio totidem nakazano. Pani Chorążyna Łatowska dziś Sprawę swoię wygrała z Panem Żydowskim więcey stąd nic mam do oznaymienia, tylko to co iest publicissimum, należy mi profiteri, zem poki żyię wierną professyą &

P.S. Uczyniłem tu relacyą, komu należało Łaski Waszmość Pana deklarowaney y pamięci, osobliwie Jmć Panu Marszałkowi in Materia Juris Caduci, kontent z obietnicy, ale mię obligował secretissime, abym się przykrzył y upraszał Waszmość Pana iako naygoręcey, żeby ten kaduk mógł mieć iako nayprędzey, allegando, że u Waszmość Pana /: kiedy zechcesz :/ znaydzie się zaraz gotowy Instrument, y Króla Jmć nie czekaiąc, iestem srodze ambarassowany, że się w tym przykrzyć Waszmość Panu muszę, nie mogąc się wymowić tak mocney rekwizycyi, z racyi że tego kaduku trzeba mu przed Swiętym Janem. Albo go tym ukontentować, że się tym przez pocztę poślę, y że będzie mógł na Swięty Jan, uczynić niech rozdwie Supremum Waszmość Pana Judicium, a ia się tak Sprawię, iako Waszmość Pan każesz, y na to tylko czekam.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr̊ le Grand Chancellier de la Couronne a Son Excellence Mgr̊ le Nonce apostolique le 18e du Juin 1723e.

Votre Excellence verra dans les Copies jointes ma diligence dans l'affaire recommandée. Je n'ay pas receu iusqu'a present, la Reponse de Son Excellence Mgr̊ le Marechal de la Couronne etant icy chez moy m'a dit la meme chose, que Mgr̊ le President m'avoit ecrit; que Mr̊ le Marechal du Tribunal veut bien se rendre icy pour s'abboucher avec moy. Il m'en se rendre icy pour s'abboucher avec moy. Il m'en a ecrit de meme depuis selon l'extrait joint. Souhaittant avec empressement de satisfaire dans toutte les occasions, aussibien que dans celle cy aux intention de Votre Excellence et all'honneur de la Confiance, je suis avec tout le respect. &

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr̊ le Grand Chancellier de la Couronne a Son Excellence Mgr̊ le Feltmarechal Fleming le 18e du Juin 1723e.

J'ay appris avec bien de la satisfaction par la Lettre de Votre Excellence du 26. du mois passé, son heureuse arrivée a Berlin, et que Votre Excellence s'est servie avec sa prudence et dexterité ordinaire de l'allarme de cette Cour la all'l'avantage d'un explication et representation si utile et salutaire a touttes les deux Cours et a leurs Etats. J'espere, comme je le souhaitte, que l'issue des Conferences aura repondu a une si belle ouverture, en suivant ces bons principes, que Votre Excellence a insinué. Je n'ay pas leu avec moins de plaisir, ce qu'il a plu a Votre Excellence de me marquer, touchant, que le Bon Dieu conduise tout a sa gloire au contentement de Sa Maiesté le Roy Notre Maittre, au bien publique, et all'honneur de Votre Excellence je suis avec tout le respect.

Relacya z pewnego Miejsca die 12 Junii 1723e.

Donoszę, że Jmci Pan Bestużew przed wyiazdem swoim do Gdańska, który 12. praesentis incidit, Jmieniem Cara Jmci na Panach Ober Ambtach Kurlandzkich wymagał, aby Seymik od Jego Krolewskiey Mci tym Xięstwom pro regulamine Contributionum na poparcie y zakonczenie Commissyi pozwolony był, aż do Octobra odłożony; że podczas onego de Successore, et de felicitate Kurlandii będzie provisum, teraz zas to propalatur, że z tego Seymiku maią bydz Posłowie do Jego Krolewskiey Mci y Aptey wyprawieni, prosząc aby N: Successor był tym Xięstwem approbowany, y aby ad actum sexilli był admissus. Jmci Pan Bestużew w Gdańsku ma traktować o tych Punktach, które Jmci Pan Ronne Oberhauptman Selburski Jmieniem Xięcia Jmci maiąc Literas Xięcia Jmci Credentiales na piśmie Xięciu Jmci Repninowi, a ok tomu będzie w Rydze podał. To certum iest, że Jmci Pan Bestużew od Cara Jmci ma zlecenie ad tractandum, aby Xiąże Jmci Kurlandzki naznaczył pro Successore Xięcia Jmci Landgraffa Hamburskiego; aby wziąwszy część iaką Bonorum pro Sustentatione sua potym tylko Regimen Kurlandzkie miał, poki by Successor nie był investitus, post investituram zaś, aby in instanti Successori Regimen ustąpił &.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr̊ le Grand Chancellier de la Couronne a Son Excellence Mgr̊ le Feltmarechal Fleming. a Pilaszkowice le 23e du Juin 1723e.

Je felicite de tout mon Coeur Votre Excellence de son heureux retour de Berlin, voyant avec bien du plaisir parce, qu'il a plu a Votre Excellence de me mander dans sa Lettre du 9. de ce mois l'utilité de ce voyage, dont le bon succés repondant all'attente de Sa Maiesté et de ses Etats ne sçauroit, qu'attirer avec justice a Votre Excellence l'applaudissement du Maittre et les obligations de ses Suiets. Je les confesse en mon particuliere, etant avec tout le respect. &

Copie de la Lettre de Son &

Excellence Mgr Le Grand Chancellier de la Couronne a Mgr Le Feltmarechal Fleming a Pilaszkowice le 4o du Juill. 1723o.

J'ay bien reçu la Copie des points dont Votre Excellence est convenu avec la Cour de Prusse, mais je ne sçaurois ni les lire, ni les faire traduire icy. Comme j'espere d'avoir bientot le bonheur de voir Votre Excellence a Varsovie, ainsi j'en seray informé alors, etant cependant entierement persuadé, que Votre Excellence avec son Esprit penetrant et avec sa prudence eclairée da grande connoissance des affaires et par l'experience a menagé tout a la satisfaction de Sa Maiesté le Roy Notre Maitre pour le Bien publique. Je suis avec tout le respect &c.

Copie de la Lettre du meme au meme. a Pielaszkowice le 7o du Juillet 1723o.

Je rends graces a Votre Excellence de l'honeur de sa Confiance dans la Lettre du 19. du mois passé en assurant Votre Excellence, que j'y repondray toujours de mon mieux avec toutte la Sincerité. Comme le cas exprimé dans la dit Lettre paroit etre eloigné presentement au moins pour quelque temp, ainsi l'esperance de servir bientot personellement Sa Maiesté et Votre Excellence a Varsovie, retient mon petit avis et mes reflexions sur le Contenu de la meme Lettre. En attendant les Ordres ulterieures de Votre Excellence, etant avec tout le respect &c.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jeymości Panny Xieni konwentu Lubelskiego Ichmość Panien Sakramentek. z Pielaszkowic 8o Julii 1723o.

Bardzo tego załuię, że niedoyście Respons Waszmość Panny na pierwszy moy list, było okazyą do Jnkommodowania Jey pisaniem powtornego. Niemniey ubolewam y nad tym, że Waszmość Panna z całym swoim Przezacnym Zgromadzeniem w tey zostaiesz Opinii, iakoby nabycie dla pomnożenia większey Chwały Boskiey Placu Alanowskiego, miało bydź uszczerbkiem y alienacyą dawney Świętey Fundacyi Klasztoru Waszmość Panien. Uchoway Boże, abym się miał do tego, kiedy nietylko staraniem, ale y pomyśleniem przyłożyć. Może mnie od tego porozumienia ewinkowała, która wkrakowie z łaski Bożey koncz, Fundacya klasztoru Wielmożny ch Panien Karmelitek Bosych, że z tego Placu, na ktorym iest klasztor, wszelkie publiczne y prywatne ciężary, tak są zniesione, że na inszym gruncie lokowana summa na to coroczne korresponduie swym czynszem na Satysfakcyą nad zamiar powinnościom. Tasz sama moia iest Jntencya, aby przez nabycie pomienionego placu Alanowskiego, nietylko żadnego uszczerbku dawney fundacyi klasztoru Waszmość Panny niebyło, ale owszem żeby tym większy mogł nastąpić pożytek. Boby z inszego sposobu mogły iść wiecznie wszelkie tak publiczne ciężary y podatki, iako też powinności klasztorowi należące. Y tym przykładem mogli by bydź pociągnieni do należytey klasztorowi Waszmość Panny Satisfakcyi ci wszyscy ktorzy kolwiek przedtym w gruntach y ich ciężarach uszczerbek mieli y ciężkość przynieśli. Uchoway Boże y tego abym miał życzyć alienacyi Prawem kościelnym y koronnym zakazaney, y owszem tego pragnę szczerze, aby lepsza kondycya prowentow klasztoru Waszmość Panny bydź mogła tymi kondycyami, ktore na dobro wieczyste klasztorowi Waszmość Panny, byle było na to zezwolenie wykonać według Prawa mam wolą. Na co nietylko Jaśnie Oświeconego Xięcia Jmci Biskupa iako Pasterza, ale y naywyższa może bydź ratifikacya. Niedawny żadney obawiać się nie należy, ale owszem wiekopomney sławy Jmieniowi Waszmość Panny, y całemu teraźnieyszemu Zgromadzeniu Jey spodziewać się zapewne potrzeba, kiedy przy wszelkim ubespieczeniu Fundacyi dawnych prowentow swoich, y publicznych y przerzeczonego Placu powinności to ochotnie do chwały Boskiey oświadczycie, do czego nay wyższym miłości Boskiey oświadczycie, y bliźniego prawem obowiązane iesteście. Upewnie y zato mogę że wszelkie Relacye wielkich Domow do zakonu dla ⸗

ktorego to uczynicie, y do Samego Zgromadzenia Lubelskiego teraznieyszego, nietylko w tym Woiewodztwie, ale y w całym Krolestwie zawsze partykularna znaobyda Waszmość Pannie, y całemu Jey Konwentowi obligacya, z ktorą ja osobliwie się oświadczaiąc, zostawam &.

P. S. Nam ci Pan Bog obmyśli czyli to ten, czyli inny Plac, ale Waszmość Panna z swiątobliwym zgromadzeniem swoim racz dobrze uważyć, ieżeli nie lepiey dla chwały Boskiey życzyć Nam tego placu, y żeby się Nim, iáko Duchownym, oblubienice Chrystusowe cieszyły, a nie Dissidency przeciwko Intencyi y Przywileiom Fundatorskim pewna będąc, nie rownie większego Dobra Konwentu z dania Nam do nabycia onegoż pozwolenia bez tych trudności, ktore się pozyteczne dla niech że samych uważnie mogą.

Copie de La Lettre de Son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de La Couronne a Son Excellence Mgr Le Feltmarechal Fleming a Pielaszkowice Le 18o du Juillet 1723o.

Votre Excellence ayant bien voulu me repondre plutot par l'effet a ma priere, que je Luy avois faitte dans mon Interet particulier m'a rendu d'autant plus sensible et oblige que les effets sont toujours plus agreables que les paroles. Je remercie tres humblement Votre Excellence pour cette grace, et en L'assurant de toutte ma reconnoissance, je suis avec tout le respect &.

Excerptum ex Literis Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Castelanum Cracoviensem Supremum Regni Belli Ducem in Pielaszkowice. die 18 Julii 1723o.

Cum iam non incertis iactata rumoribus, sed comperta et explorata a fide dignis personis de intentione externæ potentiæ, et negotiatione sine scitu Sacræ Regiæ Maiestatis Domini Nostri Clementissimi ac Reipublicæ delata sint mihi ratione Curlandiæ, necessarium Officium esse mihi arbitror, illico eadem communicare in omni Confidentia Excellentiæ Vestræ propter concertationem cum eadem modorum et mediorum Sacræ Regiæ Maiestatis Domini Nostri Clementissimi proponendorum, quibus occurrere possimus huius modi intentis, ne Nobis quiescentibus et patientibus ulteriorem sumant progressum. Quod autem Sensum meum in instanti Excellentiæ Vestræ non communico, hoc facio per respectum tenuitatis Eiusdem Sensus mei deinde per venerationem primæ non tantum ex ordine, sed etiam ab experientia et exacta prudentia in dandis Consiliis sententiæ Excellentiæ Vestræ. Cui me conformare desiderando, in expectatione gratæ acceptationis istius meæ Confidentialis Correspondentiæ et nullum alium finem habendo, tantum modo pro iurata obligatione perquisitionem et adinventionem Eius Consilii, quod possit esse tutum honestum et utile in hac Conjunctura Sacræ Regiæ Maiestati et Reipublicæ, maneo debito cultu &.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego koronnego. od Jmci Pana Woiewody Lubelskiego. z Pielaszkowic 18o Julii 1723o.

Kiedy mi dla Interessow tu moich nie przychodzi mieć tego szczęścia kłaniać Waszmość Panu personali cultu, więc przy uniżoney Weneracyi Interessa Jmci Pana Suchodolskiego Łowczego Lubelskiego ktore sama Jeymość Pani Łowczyna donosić Protekcyi Waszmość Pana może, mieć iakie Suffragium w Sprawie swoiey, w ktorey się sentit gravatum, iakosz obawiać się trzeba, żeby Sąsiedzi non utantur Repressalibus. To supremo Judicio Waszmość Pana podaię, y sam łasce się Jego rekommenduię, zostaię z winną rekognicyą &.

Copia Responsu temusz Jmci Panu Woiewodzie Lubelskiemu, Marszałkowi na ten czas Trybunału Koronnego. z Pielaszkowic. dnia 26o Julii 1723 Roku.

Przybywszy tu do mnie Jeymość Pani Łowczyna Lubelska dnia dzisieyszego, przełożyła, że w nie bytności Jmci swego, ktory assi datus Skrypcya Sprawy Swey z Xiędzem Plebanem Piaseckim od iechał do Litwy, otrzymana iest na nim Kondemnata; allegniąc rozne racye y okoliczności nie należytego processu, y prosząc oraz o Instancyą Waszmość Pana. Spodziewam się przy Łasce Bos kiey w przyszłym tygodniu mieć honor visionis Waszmość Pana, y w tym też Interessie rozmo= wić się należycie, interea uniżenie upraszam Waszmość Pana, abyś raczył kazać suspendere exekucyą pomienioney Kondemnaty do przyszłego tygodnia, y do ustney zemną Konferen cyi. W nadziei zatym Łaskawey in praemissis uczynności, zostawam indesinenti cultu &

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couron ne a Son Excellence Mgr le Feltmarechal Fleming. le 24º du Ju illet 1723º.

En remerciant Votre Excellence pour la Communication de sa correspondance avec Mgr le Primas dans laquelle j'ay veu avec plaisir une supposition ideale (prenant une insinuation pour une Negotiation) tres bien elaircie, je luy envoye les avis, qui confirment les avertissement, dont Votre Excellence m'avoit informé dans une de ses precedentes, y ioignant la copie de ce, que j'ay ecrit sur ce suiet a Mgrs les Generaux de la Couronne, et a M: M: les Palatins de Podolie et de Masovie, je ne man queray pas de communiquer a Votre Excellence aussy bien leurs reponses, que mes pensées la dessus; etant avec tout le respect &

Copie de la Lettre du meme au meme. le 28º du Juillet 1723º.

J'avoue franchement et confidemment a Votre Excellence, que je ne m' attendois pas a cela. 1. Que ma Reponse fut necessaire a celle, que Votre Excellence m'avoit ecrit par raport a ce qu'il y auroit a faire pour faire venir en Saxe quelques Senateurs, tandis, que je croyois (comme je l'ay marqué dans ma precedente.) que le cas, qui avoit donné l'occasion a cette pensée, n'existant pas presentement, et etant eloigné au Moins pour quelque temp, je croyois di sie, comme je le crois encor, que ce n'etoit plus necessaire de penser a cela, ou il se trouve tant de difficultés, que Votre Excellence conçoit aisement, et que je passe encor sous silence dans la ferme esperan ce de servir personellement bientot a Varsovie Sa Maiesté et Votre Excellence.

2º. Je ne m'attendois pas non plus apprendre par la meme lettre de Votre Excellence du 14: du Mois passée, que Votre Excellence n'avoit rien sçu du mois Voyage de Mgr le Cardinal Salerni a Dre sde, et s'il y devoit se rendre de son propre mouvement, ou y etant invité le dit Mgr le Cardinal m'a bien ecrit de Rome la veille de son depart, me donnant part de son voyage pour Carlsbad, pour se servir des eaux, avec un Compliment de souhait de me voir, mais il ne m'a pas mandé, qu'il iroit en Saxe, ni aucune autre particularité. J'ay bien lu et entendu icy de meme plusieurs raisonements sur ce voyage du dit Mgr le Cardinal, mais je ne doutte pas, que Votre Excellence sera deja informé apres son arrivée, des raisons de ce voyage, et des propositions, s'il en a faittes; etant d'accord avec Votre Excellence que le Roy notre Maittre, etant devenu l'amour de ses pe uples par les douceurs d'une Paix tranquille, qu'il leur faire go uter tous les Conseils doivent a boutir a la conservation de ce repos si cher, et qu'on doit detourner tout ce qui le pourroit troubler. Je suis avec tout le respect &

Propozycya Cara Jmci Xiężciu Jmci Kurlandz kiemu przez Jmci Pana Piotra Kumin de Bestużew uczyniona we Gdańsku.

Jakośmy przeciw Domowi Ojgascemu Kurlandzkiemu, y Całemu tameczne mu krajowi osobliwą Consideracyą y Łaskę zawsze zwykli y tak dawno z Niemiec skoligowali się, tak też iako Nayblizszy Sąsiad myślić o tym powinniśmy, a żeby przy przyszłey mutacyi ✕

/ktory niech Pan Bog długo zachowa/ Pokoy tegoż Xięstwa nienaruszenie zachowany był. Zaczym Imieniem Naszym doniesiecie Xięciu Jmci Ferdinandowi, iż radzi widzielibyśmy, aby dla oddalenia wszytkich niepomyślnych konsekwencyi ktoreby circa mutationem et mortem Jego /: ktorą niech Pan Bog w długie Lata oddala, evenire mogły :/ instituere zechciał Status Curlandiæ, y pozwolił obrać post fata sua Successora, y onegoż z wiadomością Naszą denominare. Ktoremu wszędzie osobliwą affekcyą oświadczyć, y z należytą assistencyą onegoż utrzymywać będziemy.

Respons na tę propozycyą Cara Jmci, od Xięcia Jmci Kurlandzkiego dany.

Na propozycyą Cesarskiego Ruskiego Maiestatu przez delegowanego Jmći Pana Krigs, Generalnego Commisarza y Naywyższego Hoffmistrza Piotra Kumin de Bestużew dnia wczorayszego podaną, Jaśnie Oświecony Xiążę Jmći Ferdynand w Inflanciech Kurlandzki y Semigalski Xiążę Pan Moy Miłościwy, deklaruie się iż z nayniższym respektem y należytą Submissyą słyszy tę uczynioną sobie od Cesarskiego Ruskiego Maiestatu propozycyą, y nader miłą rozumiencyą, ktora iesżcze bardziey Xięcia Jmći cieszy y kontentuie, iż iako tak ciężkiey Chorobie swoiey, tak Łaskawemi Jego Cesarskiego Maiestatu expressyami widzi się być Honoratum, gdy Jego Carska Mość ku Antecessorom, Domowi y Samemu Xięciu Jmći Kurlandzkiemu tak Łaskawym się być pokazuie y deklaruie. A oraz upewnienia iż rad by widział, żeby circa futuram mutationem przez zezwolenie Eventualis Successoris wszelkim niepomyślnym Konsekwencyom zabieżeć; deklaruiąc wszelką affekcyą swoią, y oto z należytą assystencyą wszędzie outtenować zechce. Jako tedy z osobliwym ukontentowaniem Xiążę Jmći przymuie Łaskawą Jego Cesarskiego Mości Intencyą y upewnienie, tak chciałby się też Xiążę Jmći huic Clementissimo desiderato Jego uprzednie konformować, ale musi się naybardziey nad tym reflektować, iakoby to dzieło z utrzymaniem Luterskiey Religii, y zawartych z Koroną Polską przez Antecessorow swoich Pakt y Conserwacyą Przywileiow Kraiowi służących iako naylepiey ad effectum deduci mogło. Na co y że y Jego Cesarska Mość podobną reflexyą mieć będzie, Zaczym Xiążę Jmći circa Eius modi Negotium tak się do woli Jego Cesarskiey Mości akkommodować zechce, y według wiadomości y Sumienia swego konformować będzie, iakoby przed Bogiem, Swiatem, Koroną Polską y Intencyi Carskiey Mości convenable było. Co wszystko prędzey accelerari et effectuari może gdy Xiążę Jmći obeymie Panstwa swoie, et in Illorum pacifico regimine ac usu Jurium et prœeminentiarum ducalium, z ktorych quos ois abusus, znaydować się będzie. Tezy Xiążę Jmći Łasce Jego Carskiego Ruskiego Maiestatu iako nayniższey rekommenduie się &.

Instrukcya od Xięcia Jmći Kurlandzkiego, według ktorey in commisso sibi Negotio postępować ma będąc ablegatem Extraordynaryinym do Dworu Nayiaśnieyszego Cesarza Jmći Ruskiego.

1º. Podziękuie Jego Cesarskiey Mości iako nayniższey że do Nas przysłać raczył Jmći Pana Generała Krigs Kommissarza Piotra Kumin Bestużewa y że przez niego Łaskawe y tak mocne raczył dać Dobroci swoiey y Życzliwości przeciw Nam y Kraiowi Naszemu asekuracyę.

2º. Winszować będzie Carskiey Mości tak chwalebnego z Koroną Szwedzką Pokoiu, tudzież szczęśliwych pro Gloria Christianitatis progressow in Persia.

3º. Doniesie Jego Carskiey Mości, iako zawsze pragnęliśmy być w Łasce Jego, y że po dwa razy posłać Ablegata Naszego do Carskiey Mości chcieliśmy, do czego dla pewney Circumstancyi /: o ktorey naylepiey opowie :/ iednakże przyiść niemogło.

4º. Azo Jego Cesarska Mość po Nas potrzebuie, abyśmy in casum Nostræ absque Prole mortis, in unum Eventualem Successorem zezwoli, y w tym deklaracyą Nasz Statibus Nostris Curlandiis dali, tedy Imieniem Naszym upewnić Jego Cesarską Mość, że My łatwie w tym do woli Jego Cesarskiego Maiestatu ##

akkomodować się zechcemy, ymoże Jego Cesarska Mość in Casum bezdzietney Naszey Śmierci według woli swoiey dysponować. My tylko sobie wypraszamy, iż gdy my za żywota Naszego iakiego proponować zechcemy, żeby Jego Cesarska Mość nie był przeciwnym, y aby nad innych na Niego reflektować raczył.

5º. Nie może zaś bydź żaden, tylko taki Xiąże który iest Luterskiey Religii addictus, y musi ta Successio cum manutentione pactorum z Koroną Polską zawartych et Maiestatis Eius Superioritatis, a oraz cum Confirmatione Jurium Kraiowi Naszemu &c.

6º. Aże my w wiadomey Całemu Światu Jego Cesarskiey Mości Sprawiedliwości confidimus, a iescze tym bardziey gdy Nas o swoiey Łasce tak skutecznie upewnić kazał, tedy instabit do Cesarskiego Maiestatu żebyśmy Regimen Państwa Naszego absque ullius praepeditione spokoynie zaraz prowadzić mogli, y żeby nam niezwłocznie wszystkie dotąd odebrane Dominia y dobra z powziętymi z nich pożytkami przywrócone były, y żeby Jego Cesarska Mość raczył znayduiących się dotąd Ruskich Żołnierzy y Woysko wyprowadzić kazać, y żeby Xiężna Jeymość Wdowa pro Securitate sua Nationales tamtego kraiu y to swoim kosztem trzymała.

7º. Aże z Marłowem niegdy Naszemu Stryiowi Friderico Wilhelmo Ruska poczta należała, po którego Śmierci zaraz to odmieniono, tedy starać się będzie aby chodząca dotąd przez Państwa Nasze Ruska poczta ustała, a Nasza chodzić mogła.

8º. Ponieważ zaś dotąd Granicę z Inflantami wpół rzeki dźwiny secundum praescriptum pactorum olivensium należycie pomiarkowane nie są tedy spodziewamy się, iż Jego Cesarska Mość każe Namto, co do Państwa Naszego Naszego ustąpić, iż gdy to naywiększe momentum było in mediate Belli z Koroną szwedzką.

9º. Powiat Piltyński wkroczniczym zamieszaniem oderwał się od Jurisdikcyi Xiążęcey, et immediate poddał się pod Jurisdikcyą Korony Polskiey, że tedy to iest przeciw dawnym Traktatom y Paktom, tedy instabit aby Cesarska Mość będącemu u Dworu Polskiego Posłowi Wielkiemu swemu przykazał, aby omnes possibiles remonstrationes czynił, iakoby tenże Powiat Piltyński pod Jurisdykcyą Xiążęcą zostawał y oney podlegał.

In reliquo życzemy mu szczęśliwey Drogi y dobrey expedycyi spuszczaiąc się super activitatem et dexteritatem Jego, będąc też nadziei iż in reliquis, co będzie do utrzymania intencyi Naszey, y promowania Interessow Naszych należało, wszystko naylepiey czynić będzie. A teraz go Boskiey oddaiąc opatrzności onegoż oraz Łasce naszey upewniamy. Datum Sub Sigillo Nostro Secreto et Manus Nostrae subscriptione. Gedani 1723º.

Appendix niektórych punktów do wzwyż wyrażoney Instrukcyi należących.

1º. Upraszać będzie Jego Cesarskiego Maiestatu, aby Xiężna Jeymość Kurlandzka Wdowa exemplo Innych Xiężn Wdów kontentowała się 10^{m} Talerów annui reditus, które my Jey corocznie wyliczać każemy.

2º. Jeżeliby zaś fortiter circa Connubialia Pacta stawano, tedy też y on sollicitabit, aby według tych Pakt ex Pacto Cesarza Jmći wszystko praestetur, y żeby dotalis Summa una cum usuris absque divisione zaraz wypłacona była, tudzież wszystko cokolwiek quocunque modo z kraiu wybrano, restituatur et bonificetur.

3º. Uskarżać się będzie na Generała Kirgs Kommissarza Bestuszewa dotąd prowadzoną Conduite który dotąd między nami y Xiężną discordias czynił, ad Regimen mieszał się. Ober Burgrabia Kośćiuszka captivare kazał. Windawską Accis y licente przetrzymał, nowe ciężkości introducit Naszych sług y poddanych porozpędzał y poruynował &. y będzie prosił o należytą Satisfakcyą y reparacyą.

In reliquo committimus My Jego mądrości y Condnicie y Umieiętności wszystko, co dla Dobra Naszego potrzebno bydź może ofiaruiąc mu Łaskę Naszą. Dla lepszey Wiary przy podpisie ręki Naszey Xiążęcey Pieczęć Sekretną Naszą przyciśnąć rozkazaliśmy. Datum 1723º.

Copia Credentialium temuż ablegatowi.

Lubo my zawsze prosperitatem osoby Naszey Domu Panowania y Kraiu Naszego, osobliwie in manutentione Łaski Waszey Cesarskiey Mości szukaliśmy, y dla upraszania Jey po dwa razy Delegatos Nostros expedyować chcieliśmy, iednakże propter varias fatalitates to prawdziwe y szczere intentum nasze ad effectum przyiść nie mogło. Kiedy iednak do Nas przydany Jmći Pan Jenerał Krigs kommissarz Piotr Kumin Bestużew ustnie upewniał Nas o wielkiey Łasce Waszey Cesarskiey Mości, posyłamy

z Pokłonem do Waszey Cesarskiey Mości Urodzonego N. N. Extraordynaryjnego Ablegata Naszego, ktoremu abyś Wasza Cesarska Mość we wszystkim cokolwiek Imieniem Naszym traktować y Negocyacyować będzie, zupełną, zupełną Wiarę Łaskawie dać raczył, uniżenie prosiemy, a oraz Łasce y Dobroci Waszey Cesarskiey Mości Rekommendujemy się będąc z wszelkim respektem na zawsze &.

Copia Listu Jmci Pana Hetmana Wielkiego koronnego do Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego. ze Lwowa 14° Augusti 1723°.

Na List Waszmość Pana die 18. Julii pisany z Pilaszkowic dla roznych moich w podrozy Podolskiey digressyi dopiero tą pocztą odpisuię. Convalescencya Jmci Pana Chorążego koronnego Zawiodła y moie y dobrych Przyiacioł nadzieie, bo w kilka dni zaraz po installacyi Syna Swego na Starostwo Lwowskie a był in vias aeternitatis zostawiwszy w osierociałym Domu Swoim, y we mnie oraz żal niemały. Że zaś w Liście pomienionym raczysz mi Waszmość Pan podawać serias cogitationes, ne quid detrimenti Respublica capiat przez to Negocyacye Cara Jmci, iakoby ieszcze po tak wielu krzywdach y oppressyach Rptey z okazyi przeszłego Soiuszu Nam żadnych mogł Nas na ostatek wyzuć ex possessione tak piękney Prowincyi Kurlandzkiey. Ja w tym razie niespodzianym inszego hic et nunc nie znayduię u Siebie expediens, tylko żeby Xiążę Jmci Prymas Imieniem Nas wszystkich tym czasem conveniat Xiecia Jmci Ferdynanda, aby nad wszystkie insze obietnice Jego Krolewskiey Mości y Rptey fidem debitam, miał w nay pierwszey Consideracyi, gdyż inaczey violata, przyniosłaby Imieniu Jego wieczną zmazę, a Rpta mogłaby kiedyżkolwiek przyiść do Swego; do tego raczy też Waszmość Pan insinuare Jego Krolewskiey Mości, aby przez Universalne Instrumentum iakie Nobilitatem et Status Curlandiae admoneat debiti officii y Wierności ku Rptey; w ostatku czemuż by Jego Krolewska Mość nie miał o to Listownie expostulować z Carem Jmcią, że przeciwko tak desiderium Soiuszowi między Nami o avulsii tey Prowincyi myśli, ktory Nam był powinien ex Foedere dopomodz ad recuperanda et alia avulsa. Powinno by y to być motivum Jego Krolewskiey Mości do prędszego powrotu intra Regnum, aby za Kommunikowaniem Nas wszystkich Radami skutecznie mogł zabiezeć tym Machinacyom Sąsiedzkiey Potencyi, ale w tym iako we wszystkim wyprobowana przezorność Waszmość Pana, podać raczy Panu y inne doskonałe deliberacye, a Ja na dalsze rozkazy nadstawiać będę ucha cum aestimatione tey konfidencyi, ktorą mi wyrażać raczysz w Liście swoim, będąc zawsze zwszelką observancyą.

Copia Listu Jmci Pana Hetmana Polnego koronnego do tegosz Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego. z Olesska die 9. Augusta 1723°.

Zatrudniony przez Niedziel kilka onerosa bez Spoczynku, dolendo bez Skutku, przyiacielskiey usługi Officio, gdym potym do Dobr Podolskich, w ktorych od lat osmnastu niebyłem, ziechał, znalazszy et in domesticis et in Vicinis o granice niepoliczone Zabawy, y kłotnie, dałem się hoc torrente trahi invitus w dłuższe nad Intencye moie milczenie, y przerwanie miłey y nieoszacowaney u mnie Waszmość Pana korrespondencyi. Ale ią znowu teraz chcąc reconciliare et renovare głosem zwykłey y winney moiey Waszmość Panu venneracyi, iuż do Olesska redux, kładę manum ad Tabulam. Na pierwszy List Waszmość Pana za Jmci Panem Kapitanem Szembekiem, to w Responsie donaszą, iż ten kawaler potitus voto suo, został na czas przy Chorągwi swoiey w kamiencu, posilony modico Jazy pudrowaney Stipendio in maius pretium Instancyi Waszmość Pana, ktora u mnie wkazdych okkurencyach iest za prawo, o czym Sam mogł iuż donieść Waszmość Panu. Na powtorny zaś List Jego, w ktorym Sensum meum exquiris, trudna nader Resolucya in tam arduo et Spinoso Interessu Kurlandzkiego Negotio, gdzie trzeba by in continenti y Rady y mocy. Tey zaś nieszczęsciem Naszym nie mając, musiemy, nolentes Leniora sequi, y szukać to do ocalenia Naszego ex prudentia et Consilio, co deest ex praesidio. Jako zaś Waszmość Pan y własnością Wielkiego Urzędu Swego, y z Nabytey z nim Longa praxi experyencyi masz we wszystkim Superius

sumen, tak prędzey y szczęśliwiey Sam u siebie możesz wymyślić sposob iaki tuendi Jura Ma-
iestatis et Reipublicæ, w tym nowym y cięszkim na nie zamachu. Ja krotko tylko niektore mo-
ie ad Jungo reflexye. 1.º Seymik kurlandzki niewiem iak mogł bydź protegowany, ponieważ to
iest Lege novella vetitum. 2.º Pozwolony tylko był pro regulamine Contributionum, a zatym nie może
ultra obiectum Ziazdu swego w żadna inną wchodzić materyą, dopieroż w taką, ktora do decyzyi
całey Rzpltey należy. 3.º Szlachta kurlandzka nie może sama deliberare de Successore illius do-
minii, ktorego Investitura in defectu fundalis lineæ, od Krola bydź powinna. Ich zaś obligacya ex-
pectatæ parata, et quæ voluerint Princeps et Respublica z posłuszeństwem amplecti. Inaczey to
saperet excussionem dawney Jurisdikcyi, y nowym sobie Praw usurpationem. 4.º To Poselstwo,
ktore urgetur non persuadetur od Cara Jmci, chyba na Seymie mieć może mieysce, ponieważ in-
szego żadnego niemasz congregandæ Reipublicæ sposobu. 5.º Jakie byłyby stąd Læsiones Rzpltey, y
samychże Obywatelow tameczych na potym pericula, tey Ich własney ad compelle intrare powol-
ności, snadnie bydź mogą do wyexplikowania okazyi przy danym WMści Pana z niemi kon-
fidencyi, y Ich ustawiczney do Sądow Jego rekurrencyi. A rozumiałbym iakoże ex vi Custodiæ le-
gum y napisać wrzesniey przynaymniey ad primores Status illius, aby wiedzieli w co przesto im-
pingerent, et quem sibi sumerent gladium ad Jugulum. Chcą na tym tam Seymiku Insidiatores
niby de felicitate futura tey prowincyi radzic, a ocyią skora targ zachodzi, ci powinniby sami
pamiętać, na ove tritum et vulgare, że fistula dulce canit, volucrem dum decipit auceps; przy-
dam wyżcey, facilis descensus averni, sed revocare pedem, hic labor. 6.º Xiąże Jmci Ferdynand,
na ktorym iuż ten Dom schodzi, wie sam dobrze, że nie może a Latere providere sobie Successorem,
y ioto Jus gratuitum z Domu Jego wychodzące do Rzpltey ktora była Collatrix, wracać się powinno.
A zatym rozumiem, że per gratitudinem gratiarum ktore Antenatom Jego y wszystkim in hoc Prin-
cipatutu Oyczyzna świadczyła, tudzież per dignitatem Reipublicæ et suam nie zechce tey krzyw-
dy, y Jey y sobie uczynić, ani naruszyć, a prawie zniszczyć po życiu swoim prosperam sui memo-
riam. Wczym życzyłbym mi się odezwać do samego Xiącia z temi remonstracyami, y otoż samo pro-
sić Xiącia Jmci Prymassa, ieżeli będzie quid compertum, y żeby niebyły tanti motus ex manibus
famæ. Jabym życzył sobie w tym ti iakoże kacie zmieszkać iaki tydzień circa reparationem diru-
tarum, a za życia mego ledwie reparandorum, ieżeli mnie tylko nie wyciągną amari Jurgia fori, kto-
re mię o Starostwo Lubomlskie przez lat plusquam siedmdziesiąt od czterech Krolow Antecessorow, mo-
im nadane, y spokoynie trzymane iuż attakować zaczęli, nie wiem cujus motu et commodo. Szcze-
gulna ufność in Consilio et præsidio WMści Pana, o ktore od niedziel kilku upraszałem, a nay-
bardziey o przysłanie Instancyi Jego Krolewskiey Mości do Trybunału, ażeby ta sprawa ad decisionem
Rady Rzpltey należąca, do Seymu differri mogła; o ktorą łaskę y teraz flagrantissime instando, pi-
szę się cum perenni cultu &.

Copia Listu Jmci Pana Woiewody Podolskiego do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego die 18.º Augusti 1723.º

Pisanie WMści Pana 18.º Elapsi do mnie ordynowane, szukaiąc mnie po Podolu, dopiero na
tym mieyscu powracaiącego na Ruś znalazło, ktore z winną przyięłowszy weneracyą, dziękuię uniżenie
WMści Panu za tę estymacyą, motivo ktorey w domniemanych Interweniencyach publicznych każesz mi
depromere sensum meum. Przypominam WMści Panu, że pierwszy in Senatus Consilio Post Comitia-
li, upraszałem Jego Krolewskiey Mości Pana Mojego Miłościwego o Seym Extraordynaryiny z tey nayba-
rdziey racyi sekretney, abyśmy się ab extra z nieszczęsnemi sąsiadami in vita Principis pokombinować mo-
gli, czego media y na prywatney konferencyi propinaveram WMści Panu ktoregostrzeż Boże Interreg-
num) nie wydyby mam. Przydałby się Seym takowy w tym czasie od prawniący się na resolucyą tey kwe-
styi, o ktorą teraz res vertitur. Jednak non incusando, quæ revocari non possunt, żądałoby mi się reassumować

-cyą Kommissya Kurlandzka, ktora przed lat kilka była, aby ci viri Illustres ex Gentibus Ordynowani wcześnie przed incidencyą Seymiku Kurlandzkiego Stanęli, y tam, ito dotarli, co na pierwszey nie wysmarzyło się Kommissyi, W temu zabieżeli, żeby vivente Principe nie obierał Sobie Status tameczny Sukcessora, bo to iest Jus incontestabile Jego Krolewskiey Mości y Rzptey, deficiente Masculo ex directa Linea naznaczyć tey Prowincyi Sukcessora abo też novam Formulam Regiminis ex Compactato cum Statibus wnicy uformować. Dalecko by zas lepiey ta Idea popularis Intentionis Succedere mogła, gdyby ta Kommissya weszła in liquidationem z dziena Jeymości Kurlandzka Wdowa, pociągała przez tak wiele lat wybrane Contrybucye, et proventus wpłatowye tey Damy, y uczyniła Wolną prowincyą od Rezydencyi y Panow Wdowich, et ab externo Milite, a wprowadziła Superstitem iescze Principem Ferdinandum præmissis Solennitatibus ad Regimen, ktoryby w Życiu Swoim nie ważył się nikomu tey prowincyi czynić rezygnacyi, chyba secundum vetera Compactata Regi Poloniæ et Reipublicæ. In omnem zas Casum życzyłbym mocno Rezydenta przy Boku Jmci Ferdynandzie, ktoryby niedopuszczał uczynić temu Panu Contrarium passum aliquem, in Gratiam alicujus externi Principis cum præjudicio Juris Dominii Jego Krolewskiey Mości y Rzptey, ato przy naymniey do nayblizszego Seymu praecustodiro godziłoby się; Co pro obligatione Wiary moiey ku Jego Krolewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego y Oyczyznie moiey wyrazinszy zostaię &. (P.S.) To nam nie na rekę że Korona Swiecka przyznała Tytuł Cesarza Ruskiego Carowi, a my na to spiemy.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Sekretarza Dembowskiego. z Warszawy 14° Augusti 1723°.

O przybyciu tu moim iuzem przeszła pocztą oznaymił Waszmość Panu, teraznieysza zas posyłam Copią Responsu od Jmci Pana Krakowskiego na Moy List pisany ratione Kurlandyi, ktoregom iuz kommunikował Jmci Panu Koniuszemu Litewskiemu, y proszę, abyś Waszmość Jmci tego także Responsu kommunikował incunctanter, oraz przełożył, że po uczynioney z przytomnym tu Księciem Jmcią Biskupem Krakowskim y Jmci Panem Woiewodą Połockim Konferencyi zdało się, aby proponować y upraszać Jego Krolewskiey Mości o Reskrypt takowy, iaki się posyła per projectum, ktory ieśli się bydzie zdał Jego Krolewskiey Mości, chciey tu Waszmość Pan zaraz przysłać, aby się mogł expedyować wcześnie, że w Kurlandii ante octobrem przed Seymikiem stanął. Dla punktualnieyszego zaś doyścia tey Expedycyi in tempore do Kurlandyi, Jmci Pan Woiewoda Połocki życzy, aby była konsygnowana do Rąk pewnego Obywatela Żmudzkiego, więc aby był List podpisany od Jego Krolewskiey Mości y do niego, proiekt takowego Listu posyła się. Proszę y o to Waszmość Pana, aby ta Kopia Responsu Jmci Pana Krakowskiego była pro scientia tylko Jego Krolewskiey Mości y Jmci Pana Koniuszego Litewskiego, y żeby nikomu innemu nie była Kommunikowana.

Copia Post Skryptu Jmci Pana Sekretarza Dembowskiego do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego 4° Augusti 1723°.

Dnia Wczorayszego Jmci Pan Feltmarszałek przed wyiazdem swoim rzekł mi te słowa. Widzisz pan, że wyieżdżam (: in mendo że tak nagle) żebym Cesarza zastał, ktory 8° præsentis na lowy się oddala, ale nie wiem ieśli mnie stąd Krol nie pozbywa &. Jakoż z rana tylko et in vigilia był w Pilnicy Jmci Pan Feltmarszałek, a potym tu na obiad powrocił, y raptem w drogę się wybrał. Oddał mi potym Jmci Pan Feltmarszałek List Księcia Jmci pisany do Jego Krolewskiey Mości (ktorego Copiam tu adjungo) y zlecił mi abym tu ob absentiam Jego maturè zniosł się z Jmci Panem Graffem Mantoiflem &.

de contentis oneyoz, osobliwie wtym co iest pod kreslono. Innuit (prawi) Xiążę Prymass, że by dać Ordynans Officyerowi Kommenende maiącemu w Elblągu pour veiller aux Stratagemes & Officyer tego nie poymie, y trzeba mu dać Order rzetelny co ma robić, alias żeby nie dopuszczał Soli Brandeburskiey, a nie tiem (prawi) iesli expedit Królowi Zaczepiać per Repressalia, y iesli ten Ordynans Królewski znaydzie approbacyą w Polszcze, osobliwie w Hetmanow, ktorzy Ordynanse dawać pretendują y custodiae granic invigilare powinni. Zgoła zdai się bydz hujus Sensus, że insynuacya Xięcia Jmći niebyła wyrazna, co czynić radzi, y że Krol Jmć per viam Negotiationis ma prawie wszystko co mogł uczynić. Co Jmći Pan Graf Manteuffel oprawi u Jego Krolewskiey Mći, donieść nieomieszkam Mam honor &.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr Le Primas a Sa Maiesté Le Roy.

Je viens d'etre averti par La Ville d'Elbing que non seulement Elle n'a pas reçu une Reponse satisfaisante du Roy de Prusse au Suiet de La Capitation, puisque ce n'est, qu'a condition que La Ville n'empechera plus Le transport du Sel de Halle, qu'on veut Luy permettre de Lever cet impôt sur les Habitans du Teritoire mais qu'il est arrivé actuellement de Conigsberg un Vaisseau chargé de ce Sel, et demandant passage par La Ville avec apparence d'etre suivi par d'autres avec La meme pretention. Dans cette situation, Sire, la Ville s'etant adressée a moy comme President des Etats de Prusse je prends La liberté de mettre sa demande aux pieds de Votre Maiesté, pour La supplier tres humblement: de vouloir bien Luy faire ressentir Les Effets de Sa tres puissante protection, en faisant agir efficacement auprés de Sa Maiesté Prussienne, pour que cette pauvre Ville ne soit pas inquietée d'avantage contre La teneur du dernier mandement de Votre Maiesté et en faisant donner ordre a L'officier, qui y commande de Veiller sur les Stratagemes dont les Prussiens voudroient peutetre se servir au defaut de La force ouverte, pour executer Leurs desseins. Puisque d'ailleurs, Sire, il a plu a Votre Maiesté de me renouveller Les assurances de son prochain Retour en ce pays où je prie Dieu, qu'il veuille La reconduire en parfaite Santé, pour avoir l'honneur et La satisfaction de L'assurer personellement du profond respect, avec La quelle je suis.

Copia Responsu na post Skrypt Jmći Pana Sekretarza Dembowskiego od Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego 18o Augusti 1723o z Warszawy.

Na post Skrypt przy Liście Wasz Mćiu Pana sub die 4. Currentis posłany respondendo oznaymuię, żesmy tu z Xięciem Jmcią Biskupem Krakowskim y Jmći Panem Woiewodą Potockim znieśli się super contentis tego Post Skryptu, y iest zdanie Nasze takie, aby Jego Krolewska Mość Pan Nasz Miłościwy, iesli wola Jego Pańska accedet raczył pisać do Jmći Pana Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego, Kommunikuiąc mu, co pisze Xiążę Jmć Prymass, oraz zalecaiąc, aby Jmć wydał Ordinans do Officiera Kommenda w Elblągu maiącego, żeby observowal Resultatum Senatus Consilii et Mandatum Jego Krolewskiey Mći in fundamento Eiusdem Resultati w Roku przeszłym 1722. die 29. Aprilis extraditum, y żeby praebeat assistentiam Magistratowi Elblaskiemu in Executionem Eiusdem Mandati Regii, iesli tego będzie potrzeba. Przy takowym Liście Jego Krolewskiey Mći trzeba będzie zaraz podać Jmći Panu Krakowskiemu tak excerpt Conclusi ex Senatus Consilio, iako tez Copią pomienionego Mandatu Jego Krolewskiey Mći do Elbląga wydanego.

Copia Memorialis Domini Hoffman Ablegationis

Borussiæ Secretarii Sacræ Regiæ Maiestati porrecti Varsaviæ 11° Augusti 1723°

Cum Serenissimo Borussiæ Regi Domino Meo Clementissimo nihil magis cordi sit, quam mutuum Vicinitatis Studium imprimis amicitia cum Inclyta Poloniarum Republica colenda, ita ægerrimo ferre tenetur animo, Subditos Eius in Ducatu Pomeraniæ, præsertim Leoburgico Butovienses, a vicinis Polonis diversi modi vexari, ac in possessione sua ita turbari, ut nec Ipsum Jus territoriale Supremum Serenissimi Borussiæ Regis incolume servari queat. Perspectum quidem sibi jam habet Dominus meus Clementissimus Sacram Regiam Vestram Maiestatem et Inclytam Rempublicam minime ea approbare, quippe ante biennium elapsum hac de re, Starostæ Vitiensi; Generoso Naramorski Clementissimi rescripserit. Cum vero tali modo, rei nondum convictum sit, quin potius indies discrimina augeantur, et novæ differentiæ accedant v.g. cum Incolis Starostiæ Vitiensis, et præfectura Pomeranica Neo stettina, prope Hederbom, Zamborst, Hasenfier Pinow et Jastrow. Item cum Starostia Neühoff et Starostia Witfeld, inter Pagos Falkenhagen, Ahrenfeld, Henrichsdorff, Schönberg, Stepen, Holekerrien, Sæ Pohlen et Verbum Haldenburg.

Cum Starostia Hammerstein ratione Kleinenhidde, Sylvæ, kappe dictæ, et quæ aliæ eius generis difficultates sunt obortæ, quæ quotidie novis collisionibus ansam præbent atque occasionem. a Domino Meo Clementissimo jussus sum, Sacram rogare Regiam Vestram Maiestatem, ut Starostas Neühoffianum, Vitiensem, Wittefeldensem et Hammersteinensem nominatim Illustrissimum Comitem a Manteuffel ac Generosos Naramorski, et Weyheros Clementissime jubeat cum Commissariis Pomeranicis, eam in rem dinominandis, de mediis cogitare, quibus differentiæ istæ multifariam obortæ, componi queant, interim autem omnem vim et violentiam sistant, ac cultum Vicinitatis restituant, usque dum: si modo proposito fieri non possit: per Commissionem Authoritate, utriusque partis instituendam, difficultates omnes radicitus evellantur et ad conservationem pactorum inter Regnum Poloniæ et Duces Pomeraniæ Sancitorum plane componantur. Quod super est submississime in sempiternum permaneo. Sacræ Regiæ Vestræ Maiestatis humillimus atque obedientissimus Servus C. G. Hoffman.

Responsum ad hocce Generosi Hoffman Ablegationis Borussicæ Secretarii Memoriale.

Sacra Regia Maiestas Dominus Noster Clementissimus Nihil magis in votis suis vicissim habet, quam ut Vicini hinc inde Subditi in tranquillitate, et mutua amicitia maneant, nullaque damna et injurias sibi inferant, Pacta et foedera utramque partem ligantia religiose observando. Quia vero vigore Eorundem Pactorum, actor forum rei sequi tenetur, Idcirco Sacræ Regiæ Maiestas Domini Nostri Clementissimus insistendo declarationi suæ in responso ad memorialia per Magnificum Generalem de Schwerin Ministrum Aulæ Berolinensi porrecta die 20. Maii Anno 1721. dato injuriam prætendentibus Incolis Ditionis Brandeburgicæ et Pomeraniæ omnem promptitudinem administrandæ Justitiæ in suis Judiciis assessorialibus offert, dummodo querulantes Eos, a quibus se injuriatos prætendunt ad Eadem Judicia conveniant. Interim ad Generosos Capitaneos Collimitaneos, quatenus, ratione omnium differentiarum inter utriusque partis Subditos intercedentium, inquisitiones propter celeriorem justitiæ administrationem expediant, vel si partes componere potuerint, omni meliori modo componant, Jura Vicinitatis et bonæ amicitiæ conservent, occasionem collisionum vitent, Literas suas expediri mandavit. De cætero Sacra Regia Maiestas Domino Nostro Clementissimo Generoso Secretario favores suos pollicetur.

Copia Listu JKgo Krolewskiey Mosci do Jchmosciow Panow Starostow, Nowodworskiego, Hamersztynskiego y Wilfeldskiego.

Urodzony Wiernie Nam Mily. Doniosł nam w Memoryale Swoim Urodzony Hoffman Sekretarz Ablegationis Brandeburgicæ, jakoby między Obywatelami Starostwa Naszego Hamersztynskiego z iedney, a mieszkancami Wsi Kleynen Küdde Kappe z drugiey Strony miały rozne zachodzic wiolencye. Co iezeli by tak bydz miało, tedy Wiernosci Twoiey pilnie zlecamy, abys o tym wszystkim należytą uczynił Jnkwizycyą, y iezeli by mogły bydz media ad æquata uspokoienia zachodzących pretensyi, oraz circa minimo iednak Jurium regni et fundorum præiudicio, uspokoił, sinsecus Strony cum paratis inquisitionibus do Sądu Naszego Zadwornego pro decisione odesłał, a obywatelom Starostwa Naszego Hamersztynskiego przykazał, zeby zadney niedawali Confinantibus do kollizyi okazyi, ale się iako naylepiey w Sąsiedzkiey komportowali przyiazni. Co iterum zalecaiąc dobrego Wiernosci Twoiey od Pana Boga zyczemy zdrowia. Dan d.

Copia Listu JKgo Krolewskiey Mosci do JMci Pana Starosty Wyskiego.

Urodzony Wiernie Nam Mily. Gdy nam był podał in Anno 1721. Memoryał Wielmozny Generał de Schwerin Minister Dworu Berlinskiego, uskarzaiąc się przeciwko Mieszczanom Jastrowskim do Starostwa Wyskiego Należącym o rozne wiolencye obywatelom Ditionis Brandeburgicæ na owczas poczynione, reskrybowalismy zaraz Wiernosci Twoie[j], y zlecilismy onemuz, abys był należytą o wszystkim uczynił inwestygacyą, in Ordine do finalnego wszytkich interwenienciey i rozsądzenia in foro competenti. Co znac że się skutecznie nie stało, poniewaz otoz prawie same, y inne iakoby poczynione differencye z Obywatelami Włosci Naysztetinskiey przez podany novissime Memoryał, uskarza się Nam Urodzony Hoffman Sekretarz Ablegationis Brandeburgicæ. Przeto zabiegaiąc wszelkim okazyom, ktoreby mogły mieszac Sąsiedzką przyiazn Wiernosci Twoiey zlecamy, abys ad Jnstantiam uskarzaiących się zupełną o wszystkim uczynił Jnkwizycyą, y związ Strony obiedwie do Sądu Naszego Zadwornego pro decisione odesłał, albo iezeli by mogły bydz takze ad æquata media do uspokoienia zachodzących pretensyi, oraz circa minimo iednak Jurium Regni et fundorum præiudicium, uspokoił, Mieszczanom zas y Obywatelom Starostwa Naszego Wyskiego przykazał, aby zadnych Confinitantis nie wazyli się czynic wiolencye, ale iezli iaką bedą mieli od nich krzywdę, aby Jey dochodzili w Zwierzchnosci tamteczney, a Sąsiedzką przyiazn nienaruszenie zachowali. Co iterum zalecaiąc Wiernosci Twoiey, dobrego onemuz od Pana Boga zyczemy zdrowia. Dan w Warszawie d.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de La Couronne a Son Excelence Mgr Le Feltmarechal Fleming a Varsovie le 14. du Avril 1723o.

La Relation de l'entretien de Mgr Le Grand Chancellier de La Couronne avec Mr Le Prince Dolhoruki d.

Apres mon arrivee icy Mr Le Prince Dolhoruki etant chez moy, m'a dit. Qu'ayant entendu icy le bruit repandu, comme si S. M. Son Maitre entroit en quelque Traité, touchant La Courlande, qu'il m'assuroit, qu'il croyoit, que c'etoit un faux bruit, sans aucun fondement, et que Sa Maiesté sçachant, que La Courlande appartient a Sa Maiesté Le Roy de Pologne, et a La Republique, que ce seroit avec eux, et non pas avec quelque autre, que Sa Maiesté

en traiteroit, que l'on ne doitpas croire a ce bruit, que l'intention toujours bonne de son Maittre pour la Pologne, et son Interest meme d'etre bien avec elle, ne luy permettoient pas de songer a rien, qui pourroit troubler l'amitie si necessaire. Je luy ay repondu. Que j'etois bien aise d'entendre ce, qu'il disoit, mais agissant toujours rondement dans les affaires, que je luy avois franchement, que tandis, que je n'avois aucun fondement de ce bruit, je ne le croiois point. mais jet ayant receu depuis des relations des persones dignes de fois, touchant cette Negotiation, avec des particularites, que je ay ete obligé d'en donner part aussibien a la Cour, qu'a M. M. Les Generaux et a quelques autres M. M. Les Senateurs. Sur ce la Mr le Prince Dolhoruki recommencoit a me dire la meme chose, que cy dessus. Je luy ay repliqué, en le demandant. 1° S'il avoit quelques ordres de sa Cour sur ce point. 2° Que est ce qu'il a donc fait Mr Betuzew a Dantzig? Il m'a repondu Qu'il n'avoit aucun ordre de sa Cour, et que c'etoit une marque, que sa Cour ne faisoit rien dans cette affaire, puisqu'autrement on luy auroit donné quelque instruction la dessus. Que Mr Betuzew etoit bien a Dantzig, qu'il pouvoit parler quelque chose de cette affaire au Duc de Courlande, mais sans faire aucun Traitté repetant, que si jamais son Maitre avoit cette intention, qu'il s'adressoit au Roy et a la Republique comme par le passé, et qu'il luy seroit permis d'en faire la proposition.
Je luy ay repondre. Que Nous attendions bien d'autres choses, c'est a dire, la satisfaction sur nos pretensions en vertu des Traittes, de la justice de Sa Maiesté Czarienne, et que sa grande sagesse devoit bien Nous premettre cela, qu'il ne voudroit pas songer d'entrer dans une telle Negotiation touchant une Province de la Pologne sans le sceu du Roy, qui en est Directus Dominus, et que cela ne scauroit etre, que tres sensible au Roy et a la Republique, qu'il etoit bien permis de faire des propositions, de meme, que de ne les point recevoir.
Le Prince Dolhoruki avouant tout cela, a dit, qu'il ne scavoit pas, si son Maittre y pensoit en quelque temp, qu'il en faisoit l'ouverture au Roy et a la Republique, et si le Roy et la Republique y voudroient consentir moyennant toutes les suretes pour la Pologne, qu'alors la chose pourroit reussir, mais que si le Roy et la Republique y etoient contraires, son Maittre ne voudroit jamais penser a aucune violence, voulant conserver et cultiver toujours constamment l'amitié du Roy et de la Republique. Sur ce la je luy ay dit, que Nous etions obligez selon Notre devoir, de veiller aux Interests semblables, que comme je n'ay pas manqué de donner part des avertissements, que j'avois receu dans cette affaire, que je ne mangueray pas de donner part de ce, qu'il me disoit, faisant des souhaits, que Nous puissions vivre toujours en paix, et en amitie, et que toutes les occasions, les quelles la devroient alterer soient detournées et eloignees. Au reste Mr Dembowski faira la Raport plus ample a Votre Excellence aussibien de la reponse de Mgr le Castelan de Cracovie, que de resultat de Notre Conference avec Mgr l'Evesque de Cracovie et Palatin de Podolie dans cette affaire de Courlande. Je suis avec tout le respect.

Copia Listu Jmci Pana Suchodolskiego Łowczego Lubelskiego do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego z Piaskow 17. augusti 1723.

Jak to nie tylko tey Oyczyznie, ale całemu Manifestum Swiatu, iako in persona Waszmość Pana y Dobrodzieia Supremi Jurium et Libertatis Reipublicae Custodis, vera ministerii Eius iaśnieie maturnosc; ktora wiekopamna w Sercach Civium zostanie pamięć y obligacya, ale y ja w partykularney moiey oppressyi, lecz ad communem Nas wszystkich Dissidentium in Religione Christiana, ściągaiącey się, a do Protekcyi Jego Krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego Ministrorumque, et totius Reipublicae należącey Materyi, doznałem dobroczynney Waszmość Pana Łaski dowodu, gdym absentia mea /: bom na ten czas w kray Litewski był oddalony :/ wyiednanemi w Piaseczkowicach przez żonę moię wniesioney

Suppliki łaskawa litera Instancyi Swoiey do Jaśnie Wielmożnego Jmći Pana Pisarza Polnego koronnego a Marszałka Trybunalskiego expedyować raczył, azeby do zawzietości ktora iest innocentissime wzczona sub Specie Actoratu Jmći Xiędza Plebana Piaskow moich, na zruynowanie Zborow Naszych Ewangelickiego y Lutheranskiego supersedować, wsze że ullam nie odbieramy wtym facilitatem, owszem za raz po odebranym Liście od Waszmość Pana y Dobrodzieia, na zaiutrz ordynowano, drogą Jaśnie Wielmożnych Jchmościow Deputatow, Kaliskiego y Bracławskiego, na Execucyą do tychże Zborow ktorą expedyowali. Zaczym że za wydanym skroconym terminem, iterum ad Tribunał Remissa, ulterioris gravaminis y ruiny Zborow pomienionych, ab antiquo erygowanych, przy ktorych Nas nietylko, dawne Constytucye prawa, Juramenta Regum, ale et novella Lex pacificationis Warszawskiego cum omni libertate zachowała, nulla data ratione imminet periculum, przeto cum Supplici libello do Nog Waszmość Pana y Dobrodzieia uniżaiące się recurro, abyś in absentia Jego Krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego, os et brachium Eius zniosszy się z Jaśnie Oświeconym Xięciem Jmcią Prymassem, y Jaśnie Oświeconym Xięciem Jmcią Biskupem Krakowskim, iako tey dieceyi Pasterzem, tudzież Jaśnie Wielmożnymi Jchmościami Panami Ministrami Status, ktorym iuż ta innotuit Akcya, auxiliatrici dextra oppressis succurrere raczył, azeby za powazną wielkich Senatorow y Ministrow Waszmość Panow y Dobrodzieiow Interpozycyą do Przeswietnego Trybunału adressowaną, Jaśnie Wielmożny Jmći Pan Marszałek Trybunalski supersedować raczył. De Statu causæ huius nie przynosząc tædium Waszmość Panu y Dobrodzieiowi krotko namieniam, że ex instinctu et mandato Jmći Xiądz Pleban zapozwał mię o takie pretensye, o ktore præcise teraz lat sto wychodzi, iako Dekret Trybunalski inter Parochum et Hæredem Piaskow protunc ferowany, y Condescensya Grodzka totaliter wszystko uspokoiła in perpetuum, y widząc to dobrze Jmći Xiądz Pleban że mię inique winuie, wszedł ze mną w Skrypt assecurationis na Skrzynią, y na ugodliwe przez Przyiacioł pomiarkowanie z tym rozieżdżaliśmy, ale in absentia obu Stron, Sprawa przypadła tenże Skrypt assecurationis od Patronow odebrano Judicaliter na Ratuszu y zatrzymano, a Kondemnatę zapisano, naznaczywszy zaraz e medio sui Exekutorow, y teraz dalsza na zruynowanie Zborow publice declaratur zawziętość, od ktorey chyba iedy na Waszmość Pana y Dobrodzieia protekcya et gravis Interpositio obronić mię raczy. a Ja y wszyscy Religionis Nostræ do tego należący za tę dobroczynną łaskawą Jurium et libertatis manutencyą, dozgonne obligacye do miłości Waszmość Pana y Dobrodzieia mieć będziemy zapisuiąc się pro fundissimo cultu. &

Copia Responsu od Jmći Pana Kanclerza Wielkiego koronnego temusz Jmći Panu Suchodolskiemu danego w Warszawie 22º Augusti 1723º. &

List Waszmość Pana 17º præsentis pisany pod niebytność tu Xięcia Jmći Prymassa odebrałem. W sprawie tey, co mogłem uczyniłem, pod bytność w Domu moim Jeymość Pani Łowczyney Lubelskiey, y teraz z przytomnym tu Xięciem Jmcią Biskupem Krakowskim konferowałem, ktorego mentem wyrozumiesz Waszmość Pan z Responsu onegosz do Waszmość Pana. Kiedy zaś pierwsza Instancya moia niebyła Waszmość Panu pomocna, tedy sam Waszmość Pan łacno uważyć możesz, że powtorna niebyłaby skuteczna, owszem mogła by bydź szkodliwa, iż że Przeswietny Trybunał Supremum Judicium, Maiestatem et Rempublicam, reprezentuiący Boga y Sprawiedliwość Swiętą zawsze præ oculis maiący pokażdym tego Juremerito prætendować może, aby tę o nim miał opinią, że wtey Sprawie, iako y we wszystkich nic contra Jura Regni et Justitiam nieuczyni. Co in omni realitate wyrażiwszy, że wielką do Przysługi Waszmość Pana wokazyach sposobnych oświadczaiąc się ochotą. Jestem &.

Copia Listu Jmći Pana Woiewody Mazowieckiego do Jmći Pana Kanclerza Wielkiego koronnego

Drohobyczy 17° Augusti 1723°.

Xiąże Dołhoruki co pisał do mnie, y co mu odpisuię, posyłam per Copiam Waszmości Panu y Dobrodzieiowi, explorando Sensum Jego, czy mam to uczynić czego pretenduie, bo mi naybardziey suspicyą czyni, że mi dupplikaty napisał. 1. że tak mieysce 2. że mu dałem Copią samemu, toć iey on nie stracił, zaczym czekam rezolucyi Jego; Ja też tu zechcę Interessa domowe, jak nayprędzey expedyować, żebym mógł pospieszyć ad obsequium Pana et dulcem amplexum Jego, którego zostaię &. P.S. Do Jmci Pana Feldmarszałka nie piszę, to mu Waszmość Pan Dobrodziey kommunikować będziesz.

Copia Responsu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego na ten że List. z Warszawy die 27° Augusti 1723°.

Odebrawszy list Waszmości Pana z Drohobycza sub die 17. currentis pisany, zaraz przez sposób contenta Jego Jmci Panu Koniuszemu Litewskiemu kommunikować nie omieszkuię. Nie maiąc zaś u Siebie Kopii tey Expedycyi Waszmości Pana do Jchmościów Panów Ministrów Moskiewskich, o którą Xiąże Jmci Dołhoruki pisze, ani będąc pewien, aby ią miał ten że Jmci Pan Koniuszy, dla tego uniżenie proszę, abyś Waszmość Pan raczył mi ią nieodwłocznie przysłać. In expectatione tedy pomienioney Copii, et desiderati za szczęśliwym przybyciem Waszmości Pana amplexus. Zostawam vero cultu &.

Copia Rescripti Sacræ Regiæ Maiestatis ad Consiliarios et Nobilitatem Curlandiæ. Dresdæ die 20° Augusti 1723°. Augustus Rex &.

Generosis Consiliariis Supremis, maioribus et minoribus Capitaneis, et Universo Equestri Ordini Ducatus Curlandiæ et Semigalliæ, fideliter Nobis dilectis, Gratiam Nostram Regiam. Generosi fideliter Nobis Dilecti. Concesseramus fidelitatibus Vestris, literis Nostris de data Varsaviæ 9. Mensis Januarii Anno nunc currenti Conventum et Congressum Secundum Jura Ducatus celebrare, idq[ue] in Ordine Collectionis pecuniarum pro Sumptibus ad expediendam Commissionem et actionem cum Illustrissimo Duce Curlandiæ et Semigalliæ in Judiciis Relationum Nostrarum Propriarum dependentem, simulq[ue] iisdem literis Nostris Severissime inhibueramus, ne se in ullas Negotiationes materiasq[ue] Status et Cointelligentias Extraneas ingerere easq[ue] tractare præsumerent; Sed cum ad præsens delatum Nobis sit, ac si fidelitates Vestræ non ad tenorem præfatarum literarum Nostrarum pro eodem Conventu celebrando datarum, procedere, eundem limitare, et Cointelligentias quasdam de his Ducatibus nocivas Juribus Nostris et Reipublicæ, habere, Concessioneq[ue] eadem Nostra abuti deberent; Itaque pro Jure Directi Dominii Nostri, quod nobis super Ducatum Curlandiæ et Semigalliæ competit, mandamus fidelitatibus Vestris, ne ultra concessam sibi in præmissis literis Nostris facultatem, quidquam attentare, in ullas Negotiationes Materiam Status tangentes, Cointelligentiasque extraneas sese ingerere, beneficio Concessionis Nostræ abuti audeant, sed tantum ad tenorem Literarum Nostrarum, prædictum Conventum quantocyus sine ulla limitatione uti legibus Regni vetita expediant, plusque sibi ultra facultatem a Nobis concessam arrogare non præsumant; Alias materias præcipue publicum Statum tangentes tractare, et in aliquas Negotiationes, Cointelligentiasq[ue] sese ingerere vel eundem Conventum limitare et Jura Regni Formulamq[ue] Regiminis excedere præsumpserint, extunc præfatas Concessionis Nostræ literas, ipsumq[ue] Conventum taliter extra Sphæram Concessionis Nostræ celebratum nullitatis vitio subesse declaramus, revocamus et abrogamus præsentibus literis Nostris. Parituræ sunt fidelitates Vestræ huic Mandato Nostro, et Secus non facturæ, pro Gratia Nostra, Officiorumq[ue] suorum debito, et sub nullitate omnium attentatorum, gravique

animadversione Nostra. Datum Dresdæ ut supra &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Urodzonego Posta z Expedycyą do Kurlandyi wystanego. w Dreznie 21. Augusti 1723.o

Urodzony Wiernie Nam Miły. Maiąc dobrze Nam Zaleconą y doswiadczoną Wierności Twoiey ku promowaniu Dobra pospolitego ochotę y applikacyą; Gdy pewną Expedycyą w publicznym Interessie pisaną do Ministra Kurlandzkiego należącą posyłamy, onę Wierności Twoiey powierzamy, y pilnie tego żądamy po Wierności Twoiey, abyś tę Expedycyą Urodzonym Consiliarzom Kurlandzkim do rąk oddał y Starostom y Officialistom, y Jmciey Szlachcie Kurlandzkiey o niey oznaymił, ażeby się do Woli y rozkazu naszego wtymże Instrumencie opisanego stosowali, onyże Imieniem Naszym upomniał. Co Wierności Twoiey zaleciwszy dobrego onemuż od Pana Boga życzemy zdrowia. Dan ut supra &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarij ad Eminentissimum Cardinalem Protectorem. Varsaviæ 22.o Augusti 1723.o

Dioecesis Camenecensis ad Partes Infidelium in Regno Poloniæ vitæ amplitudo, numerosus quoad præsens per Dei Gratiam populus induxit Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Episcopum loci. Illius, ut in partem sollicitudinis et Laborum suorum Pastoralium Perillustrem et Reverendissimum Dominum Episcopum Michaelem De la mars Primicerium Cathedralem Chelmensem Præpositum Infulatum Tarnoviensem, Archidiaconum Ecclesiæ Collegiatæ Lublinensis et Parochialis Szczebrzesinensis Propositum virumqua Natalium Splendore, tum vitæ integritate, scientiarum excellentia, ac in rebus gerendis dexteritate, conspicuum eligeret et cooptaret, Ipsumque Suffraganeum Camenecensem nominaret. Huic Nominato cum etiam Maiores exigentibus Eo præclaris Eius virtutibus, dignitates iure merito debeantur; Cumque mei Muneris et obligati animi esse censeam ad assecutionem Earundem suo tempore operam me daturum, interea Eminentiam Vestram enixissime rogare pro Ipso non intermitto, quatenus in proventione sua ad Episcopatum aliquem titularem dicto Suffraganeatui opportunum, validam Eminentiæ Vestræ protectionem adesse sentiat, et pariter mediante Eminentiæ Vestræ interpositione retentionem memoratorum quæ actu legitime possidet beneficiorum pro congrua sustentatione Dignitatis Episcopalis omnino necessariam ex Gratia Sanctissimi Domini Nostri obtinere, indilataque Bullarum desuper expeditione gaudere valeat. Exhibita Ipsi in præmissis ab Eminentia Vestra favorabilis ad hanc meam urgentissimam Instantiam respectus documenta mihi quoque novam imponent obligationem debitæ Earundem recognitionis, in qua manebo semper ac maneo pro fundissimo cultu Eminentiæ Vestræ humillimus et obligatissimus Servus.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmci Pana Sekretarza Dembowskiego z Warszawy 25.o Augusti 1723.o

Posłanego antecedenter Reskryptu do Kurlandii obckiwaiąc Expedycyi, aby tam na czas mogł bydz ordynowany, teraz za powziściem nowych relacyi do actis z Xiążęciem Jmcią Kurlandzkim we Gdańsku, y porozumiawszy się tu z Xiążęciem Jmcią ~~Kurlandzkim~~ Biskupem Krakowskim, y Jmci Panem Marszałkiem Wielkim Koronnym, Kommunikuię Waszmości Panu resultatum Naszey Konferencyi ad deferendum Jego Krolewskiey Mości Panu Naszemu Miłościwemu, et ad Supremum Jego arbitrium et Beneplacitum. Życzylibyśmy tedy &.c aby, si videbitur Jego Krolewskiey Mości

pisać raczył do tegoż Xiążęcia Jmći Kurlandzkiego według inkludowanego proiektu. 2do. Jeżeliby się to zdało Jego Krolewskiey Mości, aby conformiter do listu Jego Krolewskiey Mości pisali Ministri Status y Jchmościowie Panowie Hetmani do tegoż Xiążęcia Jmći Kurlandzkiego 3tio. Jeżeliby także zaszedł Sensus et assensus Jego Krolewskiey Mości, aby też z Xiążęciem Jmćią Dolhorukim expostulować po tych nowych o Negocyacyi Gdańskich Relacyach. 4to. Zdałyby się potrzebne listy y do Samego Cara Jmći od Jego Krolewskiey Mości od Xiążęcia Jmći Prymassa, od Jchmościów Panow Ministrow Status y Hetmanow w tey Materyi, ieżeliby Jego Krolewska Mość raczył probare Sensus Nostros. Te tedy propozycye do woli Jego Krolewskiey Mości totaliter rezygnowane chciey Waszmość Pan przetłumaczywszy insynuować, y mnie uwiadomić nieodwłocznie, jak będą przyięte y rezolwowane. Xiężnie Abbatissae de Herford aby Jmći Pan Feltmarszałek w respons[i]e wyrazić raczył, żeby o żadne Negocyacye z Carem Jmćią nie wchodziła, boby tym mogła Jego Krolewska Mość y Rzecz pospolitą irrytować, ale owszem żeby chciała czekać decisionem Jego Krolewskiey Mości y Rzeczy Pospolitey. &

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Son Excellence Mgr le Feltmarechal. a Varsovie le 25o d'Avril 1723o.

En remerciant de Votre Excellence pour la Communication des avis au Suiet du Ducat de Courlande, dans la Lettre, que Votre Excellence m'a fait la grace de m'ecrire le 14. de ce mois, je me remets a ce, que j'ay ecrit la dessus a Mr Dembowski, pour en faire le Rapport, a Votre Excellence de meme qu'a l'egard des Interests de l'Abesse de Herford. Dieu donne, que l'evenement nous apprenne, ce que Nous ne pouvons pas sçavoir presentement, ni y contribuer, que le Seiour de Mgr Cardinal Salerni a Dresde, et le resultat de ses Conferences, soient avantageux aux Interests de Sa Maiesté le Roy Notre Maithre. On publie icy l'ambassade de Son Excellence Mgr le Comte de Lagnasc a Rome pour trois Ans. En souhaittant cependant de tout mon Coeur, que les bonnes intentions de Votre Excellence, et touttes ses peines dans les voyages pour Prague soient couronneés avec les Succes heureux, a la Gloire et a la Satisfaction de Votre Excellence, je suis avec tout le respect. (P. S.) Votre Excellence verra dans l'extrait joint, quand les consentements pour ceder les Starosties de Busk et Korsun ont eté expediés, aussi bien qu'adiudicatio Annorum Sa Maiesté avoit accordé ces deux graces, apres bien des difficultés aux pressante et plusieurs Instances

Copia Listu Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmći Pana Krakowskiego. z Warszawy. 26o Augusti 1723o.

Aby Pan Bog raczył konserwować zdrowie Waszmość Pana y po affekcyi katharowey, aby restituat do pierwszego vigoru całym sercem życzę, niewymownie nad tym ubolewam, że Interwencya między Dobrami Starostwa Waszmość Pana, a Dobrami Biskupstwa Przemyskiego nie iest uspokoiona, Kiedy iednak z Relacyi ab utrinque odebranych wyrozumiewam, widzę że causa facti pullulavit z okazyi gruntu y granic. Azeby zaś causa fundi, a zatym et facti mogła należycie determinari, ponieważ agitur między Dobrami Krolewskiemi, y Dobrami Duchownemi, expediens rozumiem, aby wyszła Commissya Zwyczayna Jego Krolewskiey Mości, do rozsądzenia y determinowania pomienionych differencyi, y żebyście Waszmość Panowie de mediis collata, Commissarzow rzeczy wiadomych do Kancellaryi podać raczyli. W czym mois [?] do przysługi Waszmość Panow deklaruię applikacyą, oczekaiąc potrzebney

informacyi, aby za powrotem Panskim mogła in forma wyniść Commissya dla uspokoienia in perpetuum pomienioney differencyi pro Securitate nietylko modernorum, ale et Succedaneorum Possessorum. Jakie tu wczoraj odebrałem Relacye o Negocyacyi z Xięciem Jmcią Kurlandzkim we Gdansku Waszmość Panu in annexis kommunikować nieomieszkuie, to przydaiąc wszelkiey poufałości, iż z przytomnemi tu na ten czas Jchmościami z Senatu porozumiawszy się, doniosłem do Dworu votum et Sensum Nostrum, aby si videbitur Jego Krolewskiey Mości Pana Mojego Miłościwego raczył pisać do tegoż Xięcia Kurlandzkiego iż maiąc relacyą od Rad swoich o Negocyacyi Externæ Potentiæ z tymże Xięciem względem z Xiestwa Kurlandzkiego non Exemplorato Sensu, nec communicato z Jego Krolewską Mością y Rzeczpospolitą consilio na Instancyą tychże Rad swoich pragnie Jego Krolewska Mość mieć rzetelną de præmissis od niego samego Informacyą, bynaymniey nie wątpiąc, że fide et propensione Jego, ktoremi Rzeczpospolitey iest adstrictus, że in præiudicium Juris Maiestatici et Reipublicæ nihil attentabit. życzyliśmy oraz aby ieżeliby się to zdało Jego Krolewskiey Mości conformiter do Listu Panskiego pisaliście Waszmość Panowie Hetmani, y My Ministri Status do tegoż Xięcia Kurlandzkiego, abyśmy także z przytomnym tu Xięciem Jmcią Dołhorukim expostulowali z okazyi tych nowych o Negocyacyi Gdanskiey relacyi. Na ostatek że zdałyby się Nam potrzebne listy, y do samego Cara Jmci od Jego Krolewskiey Mości, od Xięcia Jmci Prymasa, od Waszmość Panow Hetmanow, y Ministrow Status w tey Materyi. Jaka tedy na to zdanie Nasze do woli Jego Krolewskiey Mości rezygnowane rezolucya Panska nastąpi, tey Waszmość Panu w wszelkiey punktualności kommunikować będę, czekaiąc ex summo Judicio Waszmość Pana magnos Sensus Jego w tey mierze, y zostaiąc &.

Copia Listu Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jchmościow Podolskiego y Podlaskiego Woiewodow. z Warszawy 26° Augusta 1723°.

Jakie tu wczoraj odebrałem relacye o tey Negocyacyi z Xięciem Jmcią Kurlandzkim we Gdansku Waszmość Panom kommunikować in annexis nie omieszkuię to przydaiąc w wszelkiey poufałości, iż z przytomnymi na ten czas tu Jchmościami z Senatu porozumiawszy się, doniosłem do Dworu votum et Sensum Nostrum, aby si videbitur Jego Krolewskiey Mości Panu Naszemu Miłościwemu raczył pisać do tegoż Xięcia Kurlandzkiego, iż maiąc relacyą od Rad swoich o Negocyacyi internæ Potentiæ z tymże Xięciem względem Xiestwa Kurlandzkiego, / iż maiąc relacyą od swoich o Negocyacyi / non explorato sensu nec communicato z Jego Krolewską Mością y Rzeczpospolitą consilio, na Instancyą tychże Rad swoich pragnie Jego Krolewska Mość mieć rzetelną de præmissis od niego samego Informacyą by naymniey nie wątpiąc de fide et propensione Jego, ktoremi Rzeczpospolitey iest adstrictus, że in præjudicium Juris Maiestatici et Reipublicæ nihil attentabit. Życzyliśmy oraz, aby ieżeliby się to zdało Jego Krolewskiey Mości conformiter do Listu Panskiego pisaliście Waszmość Panowie Hetmani y My Ministri Status do tegoż Xięcia Kurlandzkiego, abyśmy także z przytomnym tu Xięciem Jmcią Dołhorukim expostulowali z okazyi tych nowych o negocyacyi Gdanskiey relacyi. Na ostatek że zdałyby się Nam potrzebne listy do samego Cara Jmci od Jego Krolewskiey Mości od Xięcia Jmci Prymasa od Jchmość Panow Hetmanow y Ministrow Status w tey materyi: Jaka tedy na to zdanie Nasze do Woli Jego Krolewskiey Mości rezygnowane rezolucya Panska nastąpi, tey Waszmość Panu w wszelkiey punktualności kommunikować będę, czekaiąc ex Summo Judicio Waszmość Pana Magnos Sensus Jego w tey mierze, y zostaiąc z winną Weneracyą Jestem & &.

Relacya ze Gdańska die 3º Julii 1723º.

Przybyli tu do Xięcia Kurlandzkiego w słabości zdrowia zostaiącego Jmć Pan Bestuzew z Jmć Panem Rennem od Cara Jmći przysłani. Juz dwa razy miał u Xięcia Jmći Jmć Pan Bestuzew audiencyą, z onegdayszego dnia bawił się trzy godziny. Obiectum Negocyacyi Jmći Pana Bestuzewa, aby sprowadzić Xięcia Jmći do Kurlandyi. Jmć Pan Renne ma dziś powracać do Kurlandyi, a Jmć Pan Bestuzew ma się tu bawić, czekaiąc dalszych ukazów Cara Jmći. To tez tu constat za niewątpliwą prawdę, że ieżeli Xiąże nie poiedzie do Kurlandyi, to Seymik w tymże Xięstwie zaliminowany ad octobrem decidet de futuro Successore, którego życzy Car Jmć iednego z Xiążąt Hesso-Hamburskich Siestrzeńców teraznieyszego Xięcia Kurlandzkiego, dawszy mu in Sociam vitae Synowicę swoią Wdowę Xiężnę Kurlandzką &.

Copia Listu Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmći Pana Woiewody Połockiego Hetmana Polnego Litewskiego. z Warszawy die 28º Augusti 1723º.

Wiadomy Waszmości Panu Rescrypt do Kurlandyi, którego Copią posyłam, iest iuż ręku moich podpisany, y zapieczętowany tak wielką Koronną, iako tez mnieyszą Litewską pieczęcią, za przybyciem tu na to umyślnie Xięcia Jmći Podkanclerzego Litewskiego. Jest y List zapieczętowany od Jego Królewskiey Mości do tego, kto według insynuacyi Waszmości Pana ma ten Rescrypt do Kurlandyi zawieźć y oddać. Przytomny tu Xiąże Jmć Nominat Prymas czytał ten Rescrypt, y bardzo mu się podoba. Za tym przychodzi mi usilnie upraszać Waszmości Pana, abyś raczył nieodwłocznie ordynować tu do nas tego na funkcyą pomienioną zaleconego człowieka, żeby z rąk moich wziąwszy Expedycyą mógł na miejscu w Kurlandyi stanąć mediis diebus futuri Septembris, a naydaley pro 20. eiusdem. Xiąże Jmć Prymas, y my tez przytomni podpiszemy mu assygnacyą na potrzebną podrożną Expensę. Jeżeliby zaś ten Człek nie mógł tu tak prędko być expedyowany, alboli tez był potrzebny ad usum Waszmości Pana, tedy racz nas dyspensować, abyśmy skuteczniej mogli się o inne zgodne do tey Funkcyi subiectum postarać. Szczęsto iako non patitur moram wyrozumiesz Waszmość Pan z świeżo odebraney o Negocyacyach relacyi, którey ci wszelkiey poufałości kommunikuię, et ad praemissa nieodwłoczney rezolucyi oczekiwaiąc, zostawam vero cultu. &

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Son Excellence Mgr le Feltmarechal Fleming. a Varsovie le 28º d'avout 1723º.

En communiquant a Votre Excellence les Copies cy iointes, je la supplie de vouloir bien me dire les sentiments, qu'elles contiennent, pour en informer Son Excellence Mgr le Palatin de Masovie.
Ayant reçeu de Mr Voltmar la Satisfaction necessaire pour le payement de Mgr l'Eveque de Cracovie, i'envoye comme ce doit les obligations a Votre Excellence, et je l'en remercie avec toutte la reconnoissance et avec un empressement tres sincere, pour marquer a Votre Excellence, avec combien d'attachement et de respect je suis &.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Son Excellence Mgr le Feltmarechal Fleming. a Varsovie le 3º d'aout 1723º.

Comme le Retour de Sa Majesté (que le Bon Dieu donne heureux) est differé ainsi Mr le Comte Mariani a pris la resolution d'aller a Dresde pour recevoir les ordres de Sa Majesté pour son voyage d'Italie selon, que Mr Dembinski en faira le rapport //

a Votre Excellence. Je supplie tres humblement Votre Excellence vouloir bien favoriser et dit Mr le Comte Mariani et donner aide dans cette occurrence de son Expedition; j'en seray tres redevable a Votre Excellence etant avec tout le respect.

Copie de la Lettre de Sa Majesté le Roy a Mgr le Castelan de Cracovie.

Monsieur le Castelan de Cracovie. Souhaittant de sçavoir vos avis salutaires sur la demande de la Ville d'Elbing, au Sujet du Transport du sel etranger, je vous communique ce, que cette Ville m'a supplie, j'y joigne aussi ce que Mr l'Evesque de Varmie Nomme Primat m'a ecrit sur le meme Sujet, et ce que je luy ay repondu, croyant dans un cas si delicat d'aller avec toutte la circomspection. Par le dernier Senatus Conseil, dont je vous envoye l'Extrait, il est resolu d'empecher absolument ce Transport, et mon ordre, que j'ay donne ensuite au Magistrat d'Elbing en date du 22 decembre 1722. fut aussi dans le meme vue pour soutenir le Resultat du dit Senatus Conseil, il s'agit a present de donner les Ordres Militaires a l'officier Commandant la Garnison dans cette Ville la, afin qu'il assiste au Magistrat, de maintenir les ordonances susdites en cas de besoin. C'est pourquoy j'ay voulu vous marquer tout cecy pour sçavoir, si et comment vous jugerez, que cet ordre a la Garnison soit expedie, sans que pour cela on en vienne aux mains; ce qui pourroit avoir des suites facheuses. Pour ce, qui est de ma protection, pour cette Ville la, et de mes bons offices auprez de la Cour de Berlin en sa faveur, je ne les discontinue point, et meme sur ce dernier requel. Je n'ay pas manqué de faire porter mes representations solides a cette Cour la. J'ay eté deux fois sur le point de me rendre a Varsovie, et si je n'en avois eté empeché, j'aurois eté bien aise d'ecouter vos Conseils sur cette affaire. Sur ce je prie Dieu, qu'il vous ait, Mr le Castelan de Cracovie en sa sainte et digne garde. Donné a Dresde ce 3. 9bre 1723.

Copia Listu Jmci Xiędza Biskupa Smoleńskiego do Jego Krolewskiey Mości. z Warszawy. Die 4o 9bris 1723o.

W powierzonych od Boga rządach Państw Waszey Krolewskiey Mości Pana Mojego Miłościwego to Swiat cały widzi, a potomne Wieki opredykowaé będą, że circa distributivam Justitiam na Zasługi Wiernych Maiestatowi Waszey Krolewskiey Mości Poddanych Sprawiedliwy zawsze wzgląd mieć raczysz. Ja się z memi nie popisuię, bo wiem że mi ci dadzą prawdziwe swiadectwo przed Waszą Krolewską Mością Panem Moim Miłościwym, ktorzy wiernie słuzyć Waszey Krolewskiey Mości zwykli. Upadam tylko przed Maiestatem Waszey Krolewskiey Mości Panem Moim Miłościwym z tą Suppliką, kiedy wszystkiey Sludzy Pańskiey abundant panibus, aby y Ja non egeam na starość moię, podaie się okazya do tego, gdy Biskupstwo Wileńskie wakuie. Miłościwy Panie aperi Manum tuam Wiernemu Słudze, y nie poszlakowanemu od szczęśliwym początkow panowania Waszey Krolewskiey Mości. A Ja iezeli in tenuim sorte byłem y iestem, dopieroz gdy abundantius z dobroci, y szczodrobliwości Pańskiey mieć się będę, szczerszym do pełnienia wszystkich roskazow y Usług szczerych Waszey Krolewskiey Mości Panu Moiemu Miłościwemu zostanę, ktory nie tylko z ochoty, ale y z professyi przy iako Nayglębszym Respekcie na całe życie moie &c.

Copia Responsu Jego Krolewskiey Mości na tenże List Jmci Xiędza Biskupa Smoleńskiego. z Drezna.

Wielebny w Bogu Uprzymie Nam Miły. Żyrliwości nieprzerwaney ku Nam y Oyczyznie Uprzeymości Waszey y znakomitym Jego Zasługom im rzetelnieysze ab Ipsis recte factis przychodzi testimonium, tym partykularnieysza przyimuiemy wdzięcznością wszystkie usługi y trudy Jego in rem Nostram successu votivo uprzedzone, zaco iako gratam mentem Nostram okazać Uprzeymości &c

Waszey pragniemy, tak gdy Nominacya do Kathedry Wilenskiey zupełnie bez zadney tu deklaracyi do powrotu Waszego zawiesić postanowilismy non de futuras ad præmianda merita Uprzeymości Waszey occasiones za przybyciem da Bog szczęsliwym do Krolestwa chętnie operiemur. A teraz dobrego od Pana Boga Uprzeymości Waszey życzemy zdrowia Dan w Drezanie &.

Copie de La Reponse, a Mgr Le Nonce Apostolique a La Cour Jmperiale Grimaldi. a Pielaszkowice Le 5e du 7bre 1723e.

La maladie dangereuse de Ma Femme (La quelle se porte presentement mieux graces au Ciel) a eté La cause de mon soudain depart de Varsovie, et du retardement de ma reponse a la Lettre obligeante de Votre Excellence. Je La puis assurer, que La veüe de La main de Votre Excellence dans La ditte Lettre, m'a donné une grande ioye, et que j'en ay eté comblé en La lisant, y ayant trouvé des expressions de La bonté et de La grace de Votre Excellence a mon egard, aussi vives et aussi convaingnantes, que i'en ay senti un contentement, et les obligations inexprimables. J'en rends tres humbles graces a Votre Excellence, et je La Supplie d'etre reciproquement et entierement persvadeé, qu'il n'y a personne qui puisse avoir plus de Veneration, de Zele, et dell'empressement pour son Service, que moy. Je ne doute pas, que Son Excellence Mgr le Cardinal Salerno se trouvant a Prague aura de ja communiqué a Votre Excellence Le resultat de ses Conferences a Dresde, quant a moy, i'en en sçais rien Son Eminence m'a voit bien fait L'honneur de m'escrire de Rome me donnant part de son voyage pour Carlsbad, avec un souhait de me voir, mais Son Excellence etoit de ja a Dresde, quand i'ay reçeu cette Lettre, ecritte La veille de son depart de Rome. Je voy par le compliment, que Son Excellence m'a drasé par Mr Demborski, qu'Elle n'etoit pas contente, de ce que ie ne me suis pas rendu en Saxe a son arrivée dans ce pays La, mais je me flatte, que Son Excellence reflaichisant sur toutes les circomstances des obstacles, m'excusera, ayant reconnu altri tempi, altre cure, et je suis surque si Son Excellence reflaichisant sur toutes les circomstances des en aura parle a Votre Excellence, qu'Elle aura pris mon party, se souvenant du temp passé, et de ce, que i'avois L'honneur de dire a Votre Excellence avant, qu'Elle eut quitté la Pologne, outre cela, comment pouvois je quitter La Pologne, et me rendre en Saxe, sans L'ordre du Roy. Je souhaitte cependant de tout mon Coeur que tout reussisse a Son Eminence a La gloire de Dieu, a La satisfaction de Sa Maiesté Le Roy M. M. et a La Sienne. Nous vivons presentement en Pologne en paix et tranquillité, et nous ne songeons, qu'a La conserver avec tout Le soin imaginable. Les Negotiations de Sa Maiesté Czarienne touchant La Courlande nous inquiettent, i'envoye a Votre Excellence deux pieces dans cette affaire. Son Excellence Mgr Le Feltmarechal m'a mandé dans sa correspondance, Le meme Suiet de son voyage, pour Prague, c'est a dire, Le raccomodement entre La Cour Jmperiale, et La Cour de Prusse. Je finis Monseigneur avec des voeux tres ardents, que Le Bon Dieu conserve Votre Excellence en parfaitte Santé et luy donne tout, ce, que je luy souhaitte, etant avec tout Le respect &.

Copie de La Lettre de Son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de La Couronne a Son Excellence Mgr Le Feltmarechal Fleming. a Pielaszkowice Le 5e du 7bre 1723e.

La maladie dangereuse de ma Femme (: La quelle se porte grace au Ciel presentement mieux) a eté La cause aussibien de mon soudain depart de Varsovie, que du retardement de ma reponse a La Lettre, que Votre Excellence m'a fait La grace de m'ecrire Le 21. du mois passé. Je suis tres obligé a Votre Excellence pour La communication de ce, qu'Elle a fait dans Notre afaire sur cetté, et dans La raccomodement entre La Cour Jmperiale et La Cour de Prusse. Votre Excellence s'attire avec raison par ces ff

heureux effets de son entremise la reconnoissance des Princes et l'applaudissement de ceux, qui en sont informes. Quand a moy i'admire l'excellence de son Genie, je fais de voeux au Ciel pour la conservation de la santé de Votre Excellence et pour touttes ses prosperites, etant avec tout le respect &.

Copia Listu Jmći Pana Woiewody Podolskiego do Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego. z Lublina die 5° Febris 1723°.

Juz po odeszley poczcie Stangwszy w Lublinie, dopiera teraznieysza odpisywać mi przychodzi przy winney Submissyi Waszmość Panu, na Jego Laskawą expressya doniesiona w liście de 26° elapsi. Dziękuię uniżenie Waszmość Panu za poufałą Kommunikacyą Interessu Kurlandzkiego, w ktorym widoczne, y graficzne comite Industria odbierasz Waszmość Pan przestrogi, a przecię Minister Ruski łagodnemi Słowami pretenduie celare verum, niewdzięczniąc Starych Zwyczaiow Græcæ fidei przy nowey pretensyi Tytułu Cesarskiego, dla tego rostropna polityka postępuiesz sobie Waszmość Pan z przerzeczonym Ministrem, że daiesz ucho układnym Jego Insynuacyom, cor autem longo habes a fide. Nie podobno zaś wynaleść doskonalszego expediens do tey Negocyacyi kurlandzkiey, iakie Waszmość Pan wynalazłeś, y Dworowi Naszemu kommunikować raczyłeś, tylko te wszystkie chwalebne Waszmość Pana conatus zdadzą się bydz in animati, kiedy przytomnego Pana in Regia sua nie mamy, y strzeż Boże żeby dłużey corpus Reipubl. hoc vitali spiritu privari miało, spodziewać by się takiego z Sprawą Kurlandzką konca, iaki evenit z pierwszą Koronacyą Brandeburczyka, że się tego dnia pytano o sposoby Senatu do zabieżenia tey Koronacyi, ktorego kładziono koronę w Krolewcu, coronando, przez co nietylko irrevocabile damnum przypuszczone, ale też ignominia Radom Polskim inflicta, że nie umieią wcześnie pravidere et avertere mala sua, a dopiero accepta clade queruntur. Obeszła by się Saxonia bez ustawiczney Panskiey Rezydencyi, bo tam rzeczy tak dobrze ułożone y w Rysy wprawione, że się spadayą, y zwichnąć nie mogą, w rzągach zaś Polskich ustawiczney pilności trzeba, y na pilnego prawidła, ne discamus errare. Niechay dobroć Boska sekunduie conatus et vota Waszmość Pana incolumitate, et diuturnitate vitæ, abyśmy się długo cieszyli spokoiem, et cum forma Regiminis Nostri. O co codziennie suspiro, y zostaię z winnym respektem &.

Copia Responsu temusz Jmći Panu Woiewodzie Podolskiemu. z Pielaszkowic 22° Febris 1723°.

Wybieraiąc się z krain tego ku Warszawie odebrałem przez ostatnią pocztę List Waszmość Pana sub die 5° currentis ex vicinia z Lublina pisany. Co Jego Krolewska Mość ex paterna providentia sua raczył względem Interessu Kurlandii uczynić, wyrozumiesz Waszmość Pan z przydaney tu Copii tak Rescriptu ad Consiliarios et Nobilitatem Curlandiæ iako też Listu do Xięcia Jmći Kurlandzkiego. Szczęśliwego da Bog przybycia Jego Krolewskiey Mości ad Regnum spodziewaiąc się, radbym miał exploratam mentem Waszmość Pana ad proponendum Panu, coby się zdało, aby ieszcze miał Jego Krolewska Mość czynić, his, iako się kommunikuie promittis. Dlaczego avidissime oczekiwać będę rzetelney de ulterioribus mediis et gradibus zdania Waszmość Pana explikacyi, y o nie wielce upraszaiąc, piszę się vero cultu &.

Copie de la lettre de son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Mr le Reyna.

Je vous recommande la Lettre de sa Maiesté pour Mgr le Duc de Courlande, a fin qu'elle luy soit rendüe surement et promptement. J'attends cela de Votre exactitude, et je suis avec toutte l'estime &.

Copia Literarum Serenissimi

Regis ad Illustrissimum Ducem Curlandiæ Dresdæ die 6o. 7bris. 1723o.
Augustus Rex &.

Illustrissime Princeps grate Nobis Dilecte. Ad Relationem certorum Consiliariorum Nostrorum de Negotiatione Externæ Potentiæ cum Illustritate Vestra ratione Ducatus Curlandiæ et Semigalliæ id quæ non explorato sensu nec communicato Nobiscum et cum Republica consilio ad Eorundem Consiliariorum Nostrorum Instantiam Illustritatem Vestram conveniendam esse duximus, Ut nobis super præmissis realem ac genuinam informationem transmittat. Cæterum quem ad modum de fide et propensione Illustritatis Vestræ, qua Nobis et Reipublicæ ex prædecessoribus suis ad stricta est, minime dubitamus, ita firmiter speramus, nihil unquam in præiudicium Juris Nostri Maiestatici et Reipublicæ, tum Pactorum Investituræ iisdem Prædecessoribus suis concessæ per Illustritatem Vestram Attentatum iri. Cui optimam a Deo valitudinem precamur. Datum ut Supra. (Intytulacya) Illustrissimo Principi Domino Ferdinando in Livonia Curlandiæ et Semigalliæ Duci. Grate Nobis dilecto &.

Copie de La Lettre de Son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de La Couronne a Sa Maiesté Le Roy.

Apres avoir reçeu tant de graces de Votre Maiesté pour moy et pour ma maison, je ne dois penser Sire, qu'aux moyens de temoigner a Votre Maiesté La reconnoissance, je dois meme chercher des secours pour m'acquitter de ce devoir. Comme j'espere de Le trouver dans La persone de mon Frere Mr Le Souffragain de Cracovie, son zele pour le Service de Votre Maiesté m'etant connu, puis qu'il en a donné des marques dans Les occasions, ainsi dans cette eté Sire, d'etre secondé a pouvoir reconnoitre La grandeur de vos graces j'ose Supplier tres humblement Votre Maiesté de Luy accorder L'Archeveché de Leopole. Votre Maiesté L'ayant veu a Cracovie, avoit conçue pour Luy une bonté particuliere, se souvenant et demandant de Luy. Dieu tenant et preparerant Le Coeur de Votre Maiesté en sa faveur. Cela est sur Sire, qu'il s'est acquis L'approbation publique dans ce porte, qu'il tient presentement, et j'ay souffert des reproches, quoy que hors de tems, comme si j'avois manqué de Luy procurer plu tot aupres de Votre Maiesté son avancement. Si dieu, qi connoit Le mieux Les hommes, qui les choisit, qui les forme, et qui les applique dans Le temp, donne cet instinct a Votre Maiesté, de L'élever a cette dignité, je suis persuadé, que Votre Maiesté Le verra un Suiet digne de cette grace, et que je trouveray en Luy, ce que je cherche, c'est a dire L'attachement, et L'empressement aux Services de Votre Maiesté, et cette ardeur, de joindre son application a La mienne, pour reconnoitre Les Bienfaits de Votre Maiesté. Je suis Sire avec toutte La resignation et soumission a ses volontés &.

Excerpt z Listu Xiężcia Czetwertynskiego Władyki Białoruskiego do Xięcia Jmci Dołhorukiego. z Mohylowa. 18 7bris 1723o.

Upraszam Waszey Xiążęcey Mości zjednać mi od Nayiasnieyszego Krola Jmci List upominalny do Jmci Pana Hetkiewicza, y do Urzędu Orszanskiego Grodzkiego, aby się do Duchowienstwa nie interesowali, y mnie Przywileiem utwierdzonemu Władzy nieodbierali, bo kiedy Jmci Pan Hetkiewicz niebędzie utrzymany od swoiey zawzietości, muszę ustąpić z Diecezyi moiey, gdyż nie mogę zniesc nad cierpliwość prześladowania.

Copia Literarum Civitatis Gedanensis ad Serenissimum Regem Gedani die 24o 7bris 1723o.

Publica civitatis hujus Jura, Serenissimorum Poloniæ Regum, Sacræ Regiæ Maiestatis

iestatis Vestræ Confirmationibus et Juramentis suffulta, quo magis illæsa conservare, et ad posteros transmittere obstringimur, eo maiori humillimorum Animorum fiducia ad Sacram Regiam Maiestatem Vestram Dominum Nostrum Clementissimum defferimus, quæ in summam istorum Concussionem contra Emanuelem Davisson Civis quondam Nostri Filium, Ipsumque Civem præiudiciosissimo conatu suscipi intelleximus. Gravi enim cum doloris sensu Nobis exponit prædictus Iste Civis Noster, quod quamvis bonum terrestre, haud procul a Civitate hac situm et vulgo Schönfeld nuncupatum Uxoris suæ Nomini in Actis Castrensibus sit inscriptum, hocq; ac Pater Eiusdem Dietericus Mathias Henrischson Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ per Nehringam quondam Venationum Præfectus et Civis simul Civitatis huius, Cæteriq; Longa serie Accedentes idem illud Bonum Vigore Jurium Civibus Liberam bonorum Terrestrium acquisitionem asserentium, ad centum fere Annos, quiete et sine ulla ullius impetitione et interturbatione possederint, non dubitaverit tamen Illustrissimus quidam Terrarum harum Consiliarius post habito omni legitimæ adeo possessionis Jure sub prætextu donationis Regiæ, obtentiq; a Sacra Regia Maiestate Vestra super Bona Terrestri Juris Caduci, se præfatum nempe Civem Nostrum quasi possessionis bonorum Terrestrium in Prussia incapacem, non tantum posita ad Judicium Regni Tribunalitium Petricoviense Citatione, sine die tamen extradita, proindeq; ratione Legitimæ expeditionis dubias, evocare, verum etiam minus simul addere de vindicanda sibi facto Ipso per violentam Civis Nostri deoccupationem Boni istius Terrestris possessione.

Quandoquidem vero Serenissime Rex Domine Clementissime Jus Bona Terrestria possidendi sub Ipso Crucigerorum Jugo, Vigore Antiquissimi Privilegii Culmensis Civibus Pruthenis, jam competens, post subsecutam Salvis Juribus Incorporationem, tam Ipso incorporationis Privilegio, quam etiam Constitutionibus Terrarum harum a D: Sigismundo I.o Anno 1538, promulgatis, § Civibus Bona Terrestria &. Manifeste et ea quidem ratione corroboratur, ut hoc Jure Civium labefactato aut in dubium vocato, et Nobilitatis simul Lapideas in Civitatibus possidendi Jus eodem allegatarum Constitutionum paragrapho nixum concidere necesse sit. Ad hæc vetustissimi istius Civium Pruthenorum Juris continuam praxim et observantiam Ipsi Libri Terrestres et inscripta in iisdem Civibus Nostris Bona Terrestria, quin plurima non confirmata modo a Serenissimis Poloniarum Regibus Divis Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ Decessoribus, verum etiam concessæ de Novo Maioribus Nostris, et ob Singularia Eorundem merita Dono collatæ Bonorum tam Regalium quam Terrestrium possessionis exempla testantur, Emanuelem vero Davisson ac Uxorem Eiusdem a Civibus Civitatis huius progenitos, Ipsumque Civis Filium, Civemque Juratum esse Album Civium æque evidenter probat, ac contra ex communicato cum Eodem Davisson Donationis Regiæ exemplo patere accepimus, hanc sub et obreptitie plane et ad Sinistram Informationem, quasi iis hic Davisson Extraneus Mercator ad eorq; Bonorum Terrestrium inhabilis sit obtentam et extraditam esse. Idcirco ad Sublime Incomparabilis Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ Clementiæ et Justitiæ Tribunal Subiectissima devotione Confugimus Sacram Regiam Maiestatem Vestram humillime obsecrantes, dignetur Auctorum Civitatis hujus Civiumq; Eiusdem Jurium Saluberrimam conservationem ac indemnitatem Supremæ Tutelæ Regiæ habere commendatissimam, atq; habita benignissima ratione Militantium pro dicto sæpius Cive Nostro Emanuele Davisson ponderosissimorum momentorum imprimis, vero irreparabilis plane ex minus justo contra Eundem Attentato in omnes Prussiæ Civitates, harumq; Jura et Cives Universos et Singulos redundantis præiudicii seria Regiæ authoritatis interpositione eo Clementissime providere, ne per latus Civis Nostri indubitata et supra deducta Civitatum Prussiæ Jura infringantur. Verum Cassata penitus, quæ ad Sinistram Informationem obtenta fuit memorati sæpius boni Terrestris Schönfeld donatione tanquam publicis

Juribus contraria, cives Nostri circa pacificam et securam Bonorum Suorum possessionem citra intentandæ illius violentiæ metum et processus Tribunalitii molestias ex voto conservetur. Vindicabat hoc Ipso Sacra Regia Maiestas Vestra Privilegiorum, Juriumq[ue] publicorum Sanctimoniam; Nos Vero et cives Nostros fidelissimos Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ Subditos, insigne hoc Regiæ Justitiæ ac Benignignitatis pignus et monumentum ad contestanda humillime perennia integerrimæ fidei devotissimæq[ue] Subiectionis Nostræ obsequia magis magisq[ue] reddet alacriores. Qui quod super est Deum invocamus, ut Sacræ Regiæ Maiestati Vestræ optimam valetudinem et perpetua Regiarum felicitatum incrementa sine ulla vicissitudine Largiatur. Dabantur Gedani 24. 8bris 1723.

Copia Memoryalu Generała Schwerina Ablegata Brandeburskiego Jego Królewskiey Mości podanego w Dreznie 26. 8bris 1723.

Ex quo Serenissimus ac Potentissimus Rex Borussiæ Dominus Meus Clementissimus felicibus auspiciis et plaudentibus populis, gubernacula Avitarum Provinciarum suscepit, nihil prius nihil antiquius habuit, quam Jura omnia humanitatis et amicitiæ non fucatæ cum Vicinis Principibus, et finitimis populis imprimis cum Maiestate Vestra et Inclito Regno Poloniæ conservare. Sed non sine gravi doloris Sensu Sua Maiestas quotidie percipit, Incolas et Subditos Ducatus Pomeraniæ Lavenburgi et Bytoviæ ab accolis Vicinorum Pagorum Poloniæ, variis modis in possessione iusta Latifundiorum Suorum Turbari et vexari cum magno Damno, non solum redituum mensæ Regiæ adscriptorum, sed etiam cum præiudicium Superioritatis Territorialis, in modo dictas Provincias optimo Jure sibi competentis, hinc nullum aliud efficacius remedium, his malis et querelis medendis, cum illæ non sine exacerbatione Animorum utriusque Gentis quotidie crescant et augeantur, alti memorata Maiestas iudicat, quam ut si non accurata saltim aliqualis et præparatoria dislimitatio finium et fundorum transhographorum instituatur et ad optatum finem tandem perducatur. Vestra Maiestas Ipsa Justitiam harum quærelarum agnivit cum ante biennium, et quod accurrit ad Instantiam Sacræ Regiæ Maiestatis Borussiæ Generoso Capitaneo Utensi Naramowski iniunxerit in Eiusmodi Perturbatores quietis publicæ graviter animadvertere; Sed cum nondum id optatum effectum habuerit, Licebit mihi Bona cum Gratia Maiestatis Vestræ has Controversias Limitros has, quæ inter Pomeraniam Lavenburgum et Bytoviam et ditiones Polonici Juris intercedunt pressius enumerare, quo eo Clarius Maiestatis Vestræ pateat, non de nihilo eas esse. Et quidem

1º. Inter Capitaneatus Utensis et præfatæ Neoiedinensis Incolas obveniunt controversiæ ad Fledeborn, Zamborst, Hasenfir, Pinnow, et oppidum Poloniæ Jastrow.

2º. In Capitaneatu Wiltfeldensi, inter vicos Falckenhagen, Reinfeld, et Henrichsdorff, et Polonici Juris Pagum Schenberg, uti etiam Slepen, Villas Holkerriez Seepöhlen, Olviarium Wrici, cum oppido Baldenburg.

3º. In capitaneatu Novodvoriensi in Zamborst et Jastrow.

4º. In Capitaneatu Hamersteinensi Palatinatus Pomeraniæ de Pago parvo Kidde dicto, Sylvo Kappen et de Eiusmodi aliis controversiis.

Ne igitur novis turbarum tempestatibus amplius Vicina tranquillitas corruere, sed potius amicitia inviolata propagari, quod impense cupit Serenissimus Rex Borussiæ, possit, sperat Sua Maiestas Borussica Vestram Maiestatem quoque pro innato ac propenso, ad omne fas et æquum animo, ad id quoque benigne conspiraturam, et sequentibus Capitaneis et Tenutariis instructuram, videlicet. Generosum Capitaneum Utensem Stanislaum Naramowski. Generosorum Capitaneum Wiltfeldensem E. G. a Weinhern Generosum ‡

Capitaneum Novo Dvorensem Comitem Mantiüffel, Kiedpinski-Generosum Capitaneum Hammersteinensem Franciscum a Weyhern. Ut summa cum diligentia una cum Deputatis Pomeranicis, qui ad id Negotium a S. Maiestate Borussiæ nominabuntur, et sufficientibus mandatis procuratoriis Munientur, de tempore et loco commodo conveniat, eoq curas intendant, quo illæ controversiæ amicabili via complanari, omnibusq violentiis et turbationibus finiendis, tandem ad æquata media inveniri hocq obice remoto, pax, quies et non simulata amicitia inter populum utrumque tot necessitudinibus sibi utrimq devinctum, conservari et in suam posteritatem continuari possit. Grata de cætero mente agnoscet Sacra Regia Maiestas Dominus Meus Clementissimus, amicum et fœderibus conformem opem, erita ad vicem Maiestatis Vestræ rependendam omni tempore promptissima. Super hisce infrascriptus Sacræ Regiæ Maiestatis Prussicus administer, æquam et benignam Regiæ Maiestatis Vestræ resolutionem eo promptius expectat, quo Ipsi expressius et gravitur injunctum est eam Maiorem in modum ac enixissime flagitare et urgere. Datum Dresdæ ut supra.

Copie de La Lettre de Mgr Hoffman Secretaire de Sa Maieste Prussienne a Son Excellence Mgr Le Grand Chancellier de La Couronne. a Varsovie Le 30. du 9bre 1723º

J'aurois attendu Le Retour de Votre Excellence dans cette Ville, pour Luy presenter Le memoire, que je joins icy de La part du Roy du Prusse mon Maitre si l'affaire ne se trouvoit point trop pressé, pour La pouvoir Laisser jusques a ce que Votre Excellence soit arrivée. Je La supplie donc, de me vouloir temoigner La grace, et de me faire avoir une reponse favorable La dessus, en attendant, qu'Elle sera par son credit, que Mrs Les Palatins voissins de Nos provinces, mettent Les Ordres, afin qu'il n'y ait rien a craindre, du coté de ce Bohemiens. Je suis avec un respect tres profond &. / P. S. / Je prend La Liberté de joindre icy, ce que Sa Maiesté Prussienne a cru devoir faire imprimer pour prouver Ses droits au suiet du Partage du Sel de Hall par Elbingen.

Copia Memorialis Domini Hoffman Ablegationis Borussicæ Secretarii Sacræ Regiæ Maiestati porrecti. Varsaviæ 29º 9bris 1723º

Serenissimi Borussiæ Regis infrano minandus Ablegationis Secretarius hic Varsaviæ subsistens jussu Domini Sui Clementissimi, Sacræ Regiæ Maiestati Vestræ deferre tenetur, in Districtu Tucensi Polonicæ Ditionis prope Novum Stetinum, speciatim in Sylva Hammersteinensi ingentem Cohortem prædonum hinc inde pervagantium, qui communi Nomine Zyganorum audiuntur, commorari, ubi non tantum a Tucensi Starostina proteguntur, sed et ea audacia procedunt, ut tali præsidio freti Socios suos, in Carceribus Pomeranicis detentos, sub comminatione flammarum et incendiorum reposcant. Imminet periculum, ne effectum addant minitationibus suis, cum id palam profiteri non vereantur, atq Vicinias Colbergensem, Stargardensem et Cüstrinensem jam elegerit, ubi rabidos suos Conatus exercere constituerunt, id quod Serenissimum Borussiæ Regem impulit, ut fines suos militibus stationariis custodire, e re esse duxerit, Spem interim certissimam forendo, Regiam Vestram Maiestatem ad evitanda maiora inconvenientia, serio et citissimo mandato, Palatinos, Pomeraniæ, Posnaniensem, Calisiensem et Vladislaviensem, omnes qui Starostas in Palatinatibus istis injuncturam, ut quocunqui Locorum cohortem istam prædonum invenerint, vel carceri tradant, vel a finibus districtuum Suorum arceant. Cumq Starostinna Tucensis, nefando forsan lucro inducta, homines istos nequissimos celare ausa sit, ut Ipsa quoque facinoris sui pœnas demeritas luere adigatur. Cæterum, cum maximum, in mora situm sit periculum atq verendum sit, ut Stationes in finibus constitutæ doloso huic Impetui sufficiant, necessitas urget, ut Sacræ

Regiæ Maiestatis Vestræ mandata, cum in finem, quam citissime expediantur, quo facilius hominum istorum pravorum colluvies radicitus evelli, atq; manu tolli possit militari. Quod superest devotissimo cultu in sempiternum permaneo &.

Copia Responsi Celsissimi Ducis Curlandiæ ad Literas Sacræ Regiæ Maiestatis. Gedano. 2o Octobri 1723o.

Quod Regia Maiestas Vestra gratiosi dignata est aliquando mei reminisci recognosco in humillima et obligata gratiarum actione, et cum a quibusdam Suis ministris relatum fuerit, me cum Exteris Potentiis Negotiatum fuisse, merito etiam inferre debuissent, cum quo et de quo Negotio. Quia autem in nihilo conscius sum, id circo ad benignum desiderium Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ nonnisi hæc dico; quod quamvis Generalis Commissarius Bertuzen hic præsens me aliquoties visitaverit, et nomine Suæ Caesareæ Maiestatis de Gratia Eiusdem certiorem me reddiderit, nihilominus cum de ademptis mihi meis prædiis, et ultimis reductionibus a Nobilibus illiquidarum prætensionum suarum locuti fuerimus, hac in parte mihi respondit, quod hocce Negotium ad aulam Cæsaris Sui tractari debeat, sed ratione Successionis (neminem denominando) necessario primo expediendum Negotium, quoniam Principalis Eius tanquam Vicinus potens nullatenus consentire potest, ut quidquam mutabile arripiatur et attentetur. Se quoque sciturum, quo hac in re opus, cum etiam Intentio Sacræ Regiæ Maiestatis Eidem sit nota, et in publicis Conventionibus Curlandiæ in Materia hacce tractatum fuerit, et ad Sacram Regiam Maiestatem Vestram delegatum, si ergo aliquid ad petendum habeam, ratione recuperationis Bonorum meorum, hocce fieri debeat apud Imperatorem Suum per delegationem ad Eundem; expostinuit etiam, quod certus sit hæc me consentum fore, dummodo ad requisita media hujus itineris progressum fuerit, et Officialibus Ducalibus, quos illuc mittendos putat, commissum fuerit. Sacra Regia Maiestas Vestra exinde colliget, certaq; esse potest quod vitam, Sanguinem et Bona mea in obsequium Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ et Reipublicæ semper pono, et sicuti mei prædecessores, secundum pacta primæva Eidem se subiecerunt, ego quoq; id ex oculis meis nunquam dimitto, viceversa totus sum certus obmerita (: quæ Singulariter etiam in personam meam derivata esse volo) quod Illis per Investituram competit nullo modo infringendum, Itaque etiam confido, quod Sacra Regia Maiestas Clementer dignabitur Commissionem recentem, quæ per interessatos Partiales in Maximum meum præiudicium expedita est, totaliter abrogare, et cassare, tanquam contra Ducales prærogativas et reservata ac formulam Regiminis pugnantem, totaliter que eadem opprimere et evertere conantem. Insuper ex sua Benignitate et Justitia nullatenus permittere, sed Authoritate sua manutenere dignetur, ne hac in parte quidquam Sedantur, imo ut ad Bona mea pervenire, et in Securitate Ducatum possidere, ac debite inturbatus in eodem defendi possim, denique ne Conventicula præjudiciosa sine præsentia Legitimi Sui Domini indicantur, Regia Rescripta cum utroq; sigillo a Nobilitate ne exportentur, Usurpatores ut receptum lucrum et proventum restituant, et uti temporibus tranquillis in suo consueto usu et Jure debite omnia conserventur; tum ne circa præsentiam meam ibi ulla mutatio rerum excitetur. Quem ad modum itaq; hac in parte protectioni Sacræ Regiæ Maiestatis et Reipublicæ omnimodo me recommendatum confido, ita maneo immutabili fide &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Jmci Pana Woiewody Inowrocławskiego Generała Wielkopolskiego. z Drezna 4o Octobris 1723o.

Wielmożny Uprzeymie Nam Mily. Powziąwszy z pewnych relacyi y skarg ode Dworu Berlinskiego do Nas zaniesionych, iako Cyganow y Innych ludzi luznych Kupy Szynetne, Latitando w Lasach pogranicznych Łuczynskich y Hammersztynskich y inich tak w kraiu Krolestwa Naszego, iako tez Swiebodzie do Nowey Marchiey y Pomerani Brandeburskiey

wypadaiące, rożne Excessa kary godne, kradzieży, rozboie, Naiazdy, przegrozki, y inne swywole per=
tinac dopuszczaią się; A co Nam iest bardziey wpodziwieniu, iakoby takowe kupy zakazane protekcyą y
przechowywaniem u niektorych obywatelow pogranicznych w Panstwa Naszym znaydowac miały. Co że
iest przeciwko Zakazom Surowym Praw Oyczystych, z naruszeniem pokoiu tak domowego iako y Są=
siedzkiego z Niebespieczenstwem ludzi nie wiennych, ich zycia, fortun, y Substancyi, tedy zleca=
my mocno Uprzeymości Waszey tanquam tractio Nostro Regali, abyś mocą, ktorą mu Prawa w
ręce daly, pomienionych Cyganow lub inne kupy swywolne łapac, gromić, y karać nieomie=
szkał rownie z innemi Urodzonemi Starostami, do ktorych podobnez Reskrypta Nasze, aby na
karn tych gwałtownikow pokoiu publicznego powstali, wydaiemy: nawet ieżeliby potrzeba tego
wyciągała z pogranicznymi Krola Jmci Pruskiego Obywatelami, aby takowa Colluvies wraz
in herba opprimi mogła, znosic się pozwalamy. A ktoby kolwiek takowym kupom swywolnym
protekcyą, y przechowywanie dawać się ważył, aby bez żadnego respektu sądowi podlegał, et iux=
ta rigorem legum karany zostawał, mieć chcemy y powinność Generalika Uprzeymości Waszey obo=
wiązuiemy dla Łaski Naszey. Dan etc.

Copia Jego Krolewskiey Mości do Urodzoney Possessorkiey Dobr Tenżna z Drezna die 4º Octobris 1723º.

Urodzona Wiernie Nam miła. Doniesiono Nam iest, iż Wierność Twoia niedbaiąc na
zakaz Praw y Konstytucyi Surowych, Cyganom, ludziom luznym Swywolnym y innemu hultay=
stwu protekcyą y przechowywanie zakazane daiesz, ktorzy w okolice wpadaiąc nie tylko w kraiach Kro=
lestwa Naszego, ale też Sąsiedzkich Nowey Marchii y Pomeranii Brandeburskiey, iako o tym rzetel=
ne odbieramy skargi, kradzieże, rozboie, naiazdy, pogrozki, y inne Excessa kary godne czynic do=
puszczaią się. Co iako naruszenie pokoiu domowego, a przytym Surowość Prawa y Sądu za sobą
pociąga, tak przykazuiemy Surowie Wierności Twoiey ninieyszym Reskryptem Naszym, abyś nie
tylko żadney protekcyi y przechowywania pomienionym kupom Swywolnym Cyganikim nie
dawała, ale y owszem onychże, do Sądu y Grodom wydawała, y ludziom Swoim łapac onychże y
wyganiać kazała, inaczey gdy tego Wierność Twoia uczynic nie zechcesz, tedy przeciwko niey iż Sa=
mey, iako Prawo mieć chce, postąpic każemy. A zatym do tychże Praw zachowania stosować się
masz Wierność Twoia dla Łaski Naszey y powinności Własney. Dan ut Supra etc.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Urodzonych Starostow bez Ju=risdykcyi y Jnnych Obywatelow. z Drezna die 4º Octobris 1723º.

Urodzony Wiernie Nam Miły. Ponieważ nie tylko z pewnych relacyi y skarg, ale też y
z doniesionych Nam ode Dworu Berlinskiego Jnstancyi informowani zostaiemy, iż nie iakie
Cyganskie lub innych ludzi Luznych y Swywolnych kupy w lasach pogranicznych Twerynskich
y Hamersztynskich Latitando, y z nich wypadaiąc, kradzieży, rozboie, Drapieży, naiazdy, pogrozki,
y Jnsze Excessa kary godne, tak w kraiach Krolestwa Naszego iako y Sąsiedzkich Nowey Marchii
y Pomeranii Brandeburskiey popełniac dopuszczaią się. A co nam bardziey iest w podziwieniu, ia=
koby takowym kupom zakazanym niektorzy z Obywatelow Panstw Naszych protekcyą y przecho=
wywanie dac mieli. Co iest przeciwko wyraznym y Surowym Prawom oyczystym, z naruszeniem tak
domowego iako y Sąsiedzkiego pokoiu z niebespieczenstwem ludzi niewinnych, ich zycia, fortun,
y Substancyi, Tedy zlecamy mocno Wierności Twoiey, abyś na zgubę y ukaranie pomienionych
kup Swywolnych powstac nieomieszkał, wraz z tym do okolicznych Urodzonych Starostow y Obywa=
telow Panstw Naszych podobnez Reskrypta Nasze rozesłał, y ieżeliby tego potrzeba była z pogra=
nicznemi Krola Brandeburskiego Obywatelami, aby wraz takowa Colluvies in herba opprimi
mogła, znosić się, w tym pozwolenie daiemy. A ktoby kolwiek takowym kupom zakazanym

pomoc, protekcyą lub przechowywanie dawać się ważył, aby bez żadnego respektu Sądowi podlegał, et iuxta rigorem Legum karany zostawał mieć chcemy y rozkazujemy. Uczyni zatym wszystko Wierność Wasza dla Łaski Naszey y powinności Własney. Dan ut Supra &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Urodzonych Starostow Jurisdycznych Sub data ut Supra.

Urodzony Wiernie Nam Miły. Ponieważ nie tylko z pewnych relacyi y skarg ale też y z doniesionych Nam ode Dworu Berlinskiego Instancyi informowani zostaiemy, że niektore Cygańskie, lub innych Ludzi swywolnych Kupy w Lasach pogranicznych Swcyńskich y Hamersztyńskich lati tando, y z nich wypadaiące, kradzieży, rozboie na iazdy, pożogi, y inne excessa kary godne tak w Kraiach Krolestwa Naszego, iako y w Sąsiedzkich nowey Marchii y Pomeranii Brandeburskiey popełniać dopuszczaią się. A co Nam bardziey iest w podziwieniu, iakoby takowe zakazane Kupy przechowywanie y protekcyą, iako Nam iest doniesiono: u niektorych Obywatelow Państw Naszych znaydować y w nie grzeszy o... mieli; co iako iest przeciwko wyraźnym y Surowym Prawom Oyczystym z naruszeniem tak domowego iako y Sąsiedzkiego pokoiu z niebespieczeństwem Ludzi niewinnych, Ich życia, fortun, y Substancyi. Tak zlecamy mocno Wierności Waszey tanquam Brachio Nostro Regali, abyś na zgubę y ukaranie pomienionych kup swywolnych cum ad mini culo Justitiæ pomstać nie omieszkał, y w czym do Jnnych Urodzonych Starostow y Obywatelow pogranicznych Reskrypta Nasze rozsyłamy. A ktoby kolwiek takowym pokoiu publicznego gwałtownikom, pomoc protekcyą, lub przechowywanie dawać ważył się, aby bez żadnego respektu Sądowi podlegał, et iuxta rigorem karany zostawał, mieć chcemy y rozkazujemy, oraz powinność Starościńską Wierności Waszey obowiązuiemy, dla Łaski Naszey. Dan ut Supra &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Jmci Pana Woiewody Chełminskiego z Drezna die 8.º Octobris 1723. Roku.

Wielmożny Uprzeymie Nam miły. Ukazano się niewiernie przed nami iakobyś Uprzeymość Wasza otrzymawszy od Nas podpis na Dobra Schönfeld nazwane, tanquam Juri Caduco obnoxia et ab incapace Possessa, zniesz legitimum Possessorem rugować usiłował, oraz przez pozew położony evocando Onegoż do Trybunału Koronnego, Jura municipalia Civitatum Prussiæ w Osobie Jego infringere zamyślał. iakoś Nam Szlachetny Magistrat Gdański obszernemi doń oddani et supplici recursu reprezentuie, że nie tylko Schönfeldu pomienionego Possessor Emanuel Davisson y z małżonką Henrichsonną pro Extraneis, per consequens pro incapacibus trzymania Dobr Ziemskich censeri nie mogą, pochodząc ex antenatis suis z Miasta Naszego Gdańska, ale też wiecey stu lat też Same Dobra Schönfeld w spokoyney possessyi Henrichsonow zostaiące, Juri fisci subesse nullatenus ad inveniuntur, accedentibus Privilegiis Prussiæ, a osobliwie Constitutione Sigismundi primi de Anno 1538, gdzie Cives Prussiæ declarantur Capaces trzymania Dobr takowych. Z tych y innych racyi, ktore Nam przełożono uznaiemy, że Uprzeymość nie dobrze będąc informowany de Jure possessorio przerzeczonego Emanuela Davissona, na fundamencie [3] tym [2] przywiley Sobie od nas wyiednałeś. My bowiem iako zawsze ukrzywdzenia Ludzkiego strzeżemy się, y nigdy łask czynić nie myślemy z krzywdą trzeciego, a iescze bardziey w brew prawom, y Słuszności, tak y w tym gdybyśmy byli przestrzeżeni de substantia Juris acquirendis, Samibyśmy byli Uprzeymość Waszą od tego odwrocili, y z inney miary merita Jego nadgrodzić starali się. A zatym żądamy po Uprzeymości Waszey, y onegoż amore Justitiæ obowiązuiemy, abyś nie tylko takowey pretensyi swoiey do Schönfeldu odstąpił, ale też Poss

cessorem bonæ fidei wspomnionego Davisona zpokoiem zostawił, ani go do Trybunału Koronnego nie pociągał wiedząc że tam Miasta Nasze Krolewskie, y Mieszkańcy onychże forum nie maią, y stawać nie powinni pod winami, ale tylko przed nami y Sądem Naszym respondere. Piszemy tedy, że w tym dosyć Nam będzie namienić Uprzeymości Waszey Intencyą Naszą jako słuszność każdemu, y nie wątpiemy że niniejszą rekwizycyą Naszę observować będziecie; Co Nam gratum eveniet, y na osobę Uprzeymości Waszey respecta Nasze Krolewskie ciągnie ktore y teraz oświadczaiąc, dobrego od Pana Boga Uprzeymości Waszey życzemy zdrowia. Dan w Dreznie ut Supra.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Trybunału Koronnego Sub datt ut Supra.

Wielebni, Wielmożni, Urodzeni Uprzeymie y Wiernie Nam mili. Stało się omyłka, żeśmy nie będąc informowani de Jure Possessorio Szlachetnego Emanuela Davisona Incolæ Gedanensis, ktory mu na Wsi Schönfelt nazwaney blisko Gdańska, tęż samą Wieś in Supposito, że była Jure fisci obnoxia, et ob incapace possessa, Wielmożnemu Woiewodzie podpisali. Oczym gdy Nas teraz de meliori scientia informuią, iako ani pomieniony Davison pro Extraneo et incapace censeri nie może, pochodząc y z małżonką swoią Henrichsowną ab Antenatis z Miasta Naszego Gdańska, ani Dobra rzeczone Schönfelt ktore więcey stu lat w possessyi Henrichsonow zostaią, Juri Caduco ullatenus subesse dignoscuntur, gdyż Prawa Pruskie od Nayiaśnieyszych Antecessorow Naszych potwierdzone, osobliwie Constytucya Zygmunta Pierwszego Anni 1538. Cives Prussiæ capaces trzymania Dobr takowych deklaruią. Tedy iakośmy Listem Naszym pomienionemu Wielmożnemu Woiewodzie Chełmińskiemu do niesli, żeśmy nigdy w Intencyi nie mieli Łaski mu takowych oświadczać, ktoreby z zawodem y krzywdą Trzeciego były, a jeszcze bardziey z naruszeniem praw Prowincyi Pruskiey, żądaiąc po nim aby od pretensyi swoiey, odstąpiwszy Possessora bonæ fidei z pokoiem zostawił. Tak ieżeli by processu evocatorio (jako Nam donoszą) opołożonym pozwie do Trybunału iż wzpomniony Davison miał być pociągniony do Sądu Trybunalskiego, a nie do nas in Convulsionem Jurium Miast Naszych, ktore przed Sądem tylko Naszym odpowiadać powinny, po Uprzeymościach y Wiernościach Waszych usilnie żądamy, abyście attenta Legum ordinatione sprawy pomienioney przed siebie nie przypuszczali, ale owszem cum toto rei effectu do Nas y Sądu Naszego iako in Materia Cognitionis Jurium et Privilegiorum ad Nos spectante odsyłali. Co gdy uczynicie wiadomym dobrze Praw oyczystych zalecamy respecta oraz Nasze Krolewskie Uprzeymościom y Wiernościom Waszym oświadczywszy, y dobrego od Pana Boga wszystkim życzemy zdrowia. Dan w Dreznie ut Supra.

Copia Memorialis Magnifici Domini Schverin Ablegati Brandeburgici ad Sacram Regiam Maiestatem. Drasdæ die 8° Octobris 1723°.

Ex Literis, limites Ducatus Pomeraniæ Lavenburgi et Bytoviæ concernentibus, quas Maiestati Vestræ iussu Serenissimi et Potentissimi Regis Borussiæ Domini mei Clementissimi 25 Xbris huius Anni quam humillime tradidi, satis sincera Maiestatis suæ Borussiæ intentio elucebit, quantum Illa exoptet et enixe cupiat, ut amicitia et quævis mutua officia cum Principibus Vicinis præsertimque cum Maiestate Vestra et Inclyto Poloniæ Regno conserventur. Cum interim differentiæ, quas subditi Borussiæ et Neo Marchiæ contra Accolas Vicinorum Pagorum in Præjudicium Superioritatis Territorialis Regi ac Domino Suo humillime subiiciunt, non minoris sed plane gravioris momenti, quam supradictarum Provinciarum videntur, ex quibus varia incommoda non adhibito prompto et paratissimo remedio, exoriri solent, mihi iterum et serio iniunctum est hæc omnia et quibus modis dicti Incolæ ab Incolis vexentur, et turbentur, Maiestati Vestræ indicare, et simul expetere, ut velit ex sua parte Commissarios, et quidem si ita visum erit, sub Wyrodam Pomerellicæ et Bytiam, nec non Nobilem a Cam[...]

Plenipotentiarios delegare, eosque sufficientibus Mandatis instruere, et dislimitationem finium rite ac probe discutiant. Si forsitan delegatio Commissariorum ad hunc aliquid temporis expostulet, interim Maiestas sua Borussiæ imperturbatam quietem Subditorum Suorum exigit, et in eum finem iussu mihi dato ad inxit, uti a Regia Vestra Maiestate debito modo expetam, velit illa accolis in Regno Poloniæ serio iniungere et mandare, ne a hora et die indicto Vicinos turbent, illisque querelas prosequendi ansam minime præbeant. Hoc est, quod Serenissimus Rex Borussiæ Dominus meus Clementissimus intense cupit, sibi certo persuadens Vestram Maiestatem, pro propenso suo ad æquum animo, minime hoc recusare posse. Pro me autem humillime peto, velit Vestra Maiestas, me promptissima Regia sua resolutione munire, ne negligentia, quam expressa debita pro obedientia evitare debeo, mihi innocenti imputari possit. Dresdæ. ut supra.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Eminentissimum Cardinalem Protectorem Regni. Varsaviæ die 12º 8bris 1723º.

Interposita Anno proxime præterito humillimi Officia mea favore pii desiderii Deodicatarum Sanctimonialium sub titulo Visitationis Beatissimæ Virginis Mariæ Conventus Cracoviensis in Negotio approbationis Officii et Missæ pro festivitate cordis Jesu, Feria Sexta in Crastino post Octavas Corporis Christi in Singulis Earundem Ecclesiis celebrari solita, quod in oculis Eminentiæ Vestræ gratiosum invenerint respectum, simulque validam exceperint protectionem, obligatissimum proinde animum meum harum testimonio literarum Eminentiæ Vestræ contestando, maiorem in modum ab Eadem implorare non intermitto, ut pro obtinendis a Sancta Sede in dicta Festivitate ad omnes præfati Instituti Ecclesias Indulgentiis devotas preces memoratarum Monialium iuxta Earum submississimam insinuationem ulterius efficaciter protegere, meque etiam uti actualem Monasterii præfati Instituti Lublini Fundatorum, hac votiva Suæ Sedis Gratia consolari dignetur, qui semper maneo profundissimo cultu.

Copia Listu Jmci Pana Woiewody Kijowskiego do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego z Piotrkowa 13º Octobris 1723º.

Za okrutne Instantiales do Kollegow moich przeswietnego Trybunału Koronnego Jchmościow Deputatow wniesione, zła zasłużenia do obligacyi ktora w osobie moiey metam Śmiertelności nie znaiąc, redundabit na Dom moy Cały y Successorow moich memores przyiazni Obligatæ Domus Jego podziękowaniey, przychodzi mi super iniqua fata Rzeczypospolitey iskdolewać, że na mieyscu tym, na ktorym pupilla libertatis y Świętą Sprawiedliwość nay bardziey custore et tueri powinna, tu naywięcey odchada zelżywość, kiedy potencia Jchmościow Panow Hetmana Wielkiego Koronnego y Polnego Litewskiego tudzież Jmci Pana Generała Artylleryi non attenta Securitate Loci sacrati, nie tylko caterva Officierow ludzi Woyskowych, ale też przytomnością swą ostatnich per contemptum novellæ Legis attakować ią, et disturbareważyła się. A podobniey byłoby mianowicie Jmci Panu Generałowi extendere Gubernium Kommendy Swoiey w Fortecach na pograniczu niżeli w Piotrkowie. Nie ządze dla siebie demeritum żadnego w osobach Jchmościow, y gdyby tylko to mnie Samego afficeret, rzuciłbym in holo caustum dla Dobra pospolitego sine vindicta własney krzywdy, y szukanego całym życiem honoru tradens wszystko perpetuæ oblivioni, darowałbym Oyczyźnie wymsz drogiey Stary Sanguine partam, et quam sibi omnia prodideris servandam meminisse należy. Nie pretendowałbym huius Muneris Officium Labore invidia et incommodis repletum, ale kiedy to publicum Interesse tangit, ne hoc exemplo sequatur peius Jchmość Kollegy urgent po mnie, abym szukał medullam in Cordibus Civium. Zaczym maiąc Wasz mość Pana w Oyczyźnie Naszey Summum Custodem Legum, nay pierwey Jego Samego prævenio &.

ta moia relacya y prośię abyś Sensum swum mi aperire raczył, a da Bog pod Seym przydał momentum do tym większego zastrzeżenia prawa postanowionego circa Tractatum, według ktorego od wszytkich Elekcyi ab esse Jchmość Panowie Hetmani powinni. To tedy wyrażiwszy, y usługi moie na każdym micyscu nibus Waszmość Pana Sakryfikowawszy zostawam. &c.

Copia Responsu Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego. tenusz Jmci Panu Woiewodzie. z Warszawy 20º octobris 1723º.

Ponawiam wyrażone mi antecedenter Waszmość Panu powinszowanie Direkcyi przeswietnego Trybunału Koronnego, maiąc partykularną konsolacyą, że Pan Bog hoc in passu raczył prosperare vota et studia Nostra. Dziękuię przytym za tę konfidencyą Waszmość Panu, oraz Jchmościom Collegom Jego moim Miłościwym Panom, ex mente ktorych daieś mi Waszmość Pan honor znoszenia się ze mną y porozumienia ratione zaszłych circa inchoationem Przeswietnego Trybunału zaszłych interwenienyi. Jakoż zaś jestem pewien, że tym publicznym y prywatnym złom sufficientem Sam złos przyniesie medelam y że zgromadzone da Bog na przyszłym Seymie Stany Rzeczy pospolitey onymże in futurum obviabunt, tak omieszkam upraszać Waszmość Pana nie tylko moim, ale et Boni publici Imieniem, abyś Waszmość Pan poważną y przezorną perswazyą Swoią prowadził Jchmościow Collegow Swoich Moich Miłościwych Panow skutecznie do tego raczył, żeby z wielu okoliczności zostawie uważeni, y przyszłemu da Bog Seymowi to incidens raczyli, nie szerząc się hoc dolores, y unikaiąc wszelkich takowych krokow, ktoreby publicam tranquillitatem mieszać, y Seym nawet przyszły omnium malorum et dolorum remedium zatrudnić mogły. To gdy w wszelkiey poufałości Summo Judicio Waszmość Pana namieniam, oraz y wtey circumstancyi, y we wszystkich podaiących się okazyach szczerą moię do Przysługi Waszmość Pana y Wszytkich Jchmościow Kollegow Moich Miłościwych Panow deklaruiąc się ochotę, zostawam na zawsze verocultu &c.

Copia Listu Jego krolewskiey Mości do Wielmożnego Marszałka Trybunału Koronnego z Drezna 14º Octobris 1723º.

Wielmożny Uprzeymie Nam Miły. Lubo nietayna novella Rzeczypospolitey constitutio około Dobr Leszczynskich w Recessie Seymowym założona, sistendo processum Juris, et Judicatorum omnem executionem suspendendo, wszytkich Pretendentow ad Comissionem Seymu designandam odsyła, aby przez nię wraz wszyscy a nie partitim z ukrzywdzeniem Słabszych, pomiarkowanie w pretensyach Swoich znaleźli y odebrali. Kiedy iednak non obstante hac Lege znayduią się tacy, ktorzy Commissyi przerzeczoney czekać nie chcą, pretensye swoie perviam processus uganiać przed Innemi usiluią, tedy iakośmy iuż nie raz za powodem Panow Rad Naszych, utrzymywanie tychże Konstytucyi, zalecali, tak y teraz usilnie po Uprzeymości Waszey żądamy, abyś y Sam Sub directione sua infringere oney nie dopuszczał, y innych wszytkich in Eandem Sententiam za sobą pociągnął, a było to publico edicto wsparto zostaie, observationi, non elusioni, podlegało. Wczym gdy Uprzeymość Wasza pro Nam oświadczysz attendentiam Justitiae Stabis, y Nam curam non exiguam Conservationis Legum, do ktorey z Własnego obowiązku et Instantii plurimorum pociągani iesteśmy, alleviabis. Za co Respekta Nasze Krolewskie onemuż pragnąc oświadczyć, dobrego od Pana Boga Uprzeymości Waszey życzemy zdrowia. Dan w Dreźnie. &c.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Deputatow Trybunału Koronnego z Drezna 14º octobris 1723º.

Urodzony Wiernie Nam Mili. Maiąc pro comperto, quo zelo et Studio

utrzymnie Wiernośći Wasza observantiam Legum et Justitiæ większą niemożemy, abyś eadem firmitudine nie miał manutencye postanowienia Rzeczypospolitey około Dobr Leszczyńskich w Recessie Seymowym założonego, gdzie wszyscy Creditores suspensis tam Juris processu, quam Judicatorum executione, ad Commissionem Seymu designandam, są oddani, aby na niey wraz wszyscy z pretensyą swoich pomiarkowanie y satisfakcyą odebrali, aby iednak patrzał Wiernośći Waszey Staranie Nasze, ktore gerimus pro manutenendis Constitutionibus Reipublicæ, dla zabieżenia szkodliwym sequelom. tedy convenimus præsentibus Wiernośći Waszey, żądając abyś ex Ratione ona naruszać pomienioney Constytucyi niedopuszczał, ale onea in suo vigore utrzymać starał się. W czym lubo re et factis ex his omit merces, y my iednak respektami Naszymi zasługi Wiernośći Waszey rekompensować zechcemy, a teraz dobrego od Pana Boga Wiernośći Waszey życzemy zdrowia. Dan w Dreznie sub datt ut Supra.

Copia Listu Jego Krolewski Mośći do Wielmożnych Deputatow Trybunału koronnego. sub datum ut Supra &.

Wielmożny Uprzeymie Nam Miły. Lubo do Całego Trybunału Collegiater pisząc wszystkim zalecamy exactam observantiam novellæ Legis około Dobr Leszczyńskich, w Recessie Seymowym postanowioney, przez ktorą wszyscy Creditores ad Commissionem z Seymu designandam remittuntur, sistendo Juris processum, atque Judicatorum executione suspensa, aby concatenatus Długow y Dłużnikow ordo, wraz swoie mogł odnieść pomiarkowanie, iednak et in particulari po Uprzeymośći Waszey żądamy y mieć chcemy, abyś Credytum et activitate sua manutentionem tyże to ordynacyi Seymowey utrzymywał, y naruszać Jey propter ipsas sequelas nie dopuszczał. Co gdy incognitum Uprzeymośći Waszey zelum pro Legibus skłądamy, Dobrego onemuż od Pana Boga życzemy zdrowia. w Dreznie &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mośći do Trybunału koronnego. sub datum ut Supra &.

Wielebni, Wielmożni, Urodzeni, Uprzeymie y Wiernie Nam mili. Kiedy wybrano e militibus y na utrzymanie praw y Obrzędow Oyczystych zgromadzone Subsellium Uprzeymośći y Wiernośći Waszych. Centrum Legibus ac Justitiæ w osobach onych że prosit præsidium, większej bynaymniey niemożemy, aby na takim mieyscu tychże Praw y Słuszności Zachowanie vacillare miało. Zdla tego non agendo multis, usilnie Uprzeymośći y Wiernośći Waszey iako Konstytucyi Oyczystych dobrze wiadomym zalecamy novellam Reipublicæ Constitutionem w Recessie o Dobrach Leszczyńskich wyrażoną, abyście Jey in illo Trybunali naruszyć nikomu niedopuszczali, ale owszem in pleno suo vigore utrzymywali, y zachowali; Mieć bowiem chce wspomniana Rzeczypospolitey Ordynacya, aby Concursus Creditorum per Commissionem z Seymu designandam był pomiarkowany, sistendo interea processum Juris et suspendendo omnem executionem Judicatorum, aby tym sposobem gruntowniey wraz wszystkich Kredytorow, spolnicami partitim, uspokoione zostały pretensye, ile że concatenata długow y dłużnikow Series iednego za drugim pociągaiąca poiedynkiem combinari nie może. Więc gdy non privatam causam, ale publicam Constitutionem (ktorey naruszenie mogłoby dalsze pociągnąć sequelas) manutentioni Uprzeymośći y Wiernośći Waszych zalecamy wszystkim in generali, y każdemu in particulari Krolewskie Nasze respecta ofiaruiemy, y dobrego od Pana Boga życzemy zdrowia. Dan w Dreznie &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mośći do Wielebnego Prezydenta Trybunału Koronnego z Drezna sub datum ut Supra &.

Wielebny Uprzeymie Nam Miły. Nietaynabydz musi Uprzeymości Waszey ordynacya Sejmowa około Dóbr Leczyńskich w Recessie Seymowym wzmiankowana, aby concursus Kredytorów pretensye Swoie do Nich maiących, sistendo processum Juris, et Judicatorum omnem Executionem suspendendo, nie inaczey tylko per Commissionem Generalem z Seymu designandam był pomiarkowany. Po tym sprawiedliwiey ex assensu Stanów Rzeczypospolitey obrydziliśmy, im większe w pretensyach longa serie ciągnące się otworzona, in Particulari Pretendentom firtkę pokazuią się faragines. Dla tego iakośmy iuż nie raz Subsellio Trybunału tameczniego inviolabilem tey Constytucyi integritatem zalecali, tak y teraz wilnie po Uprzeymości Waszey żądamy, abyś y sam ex Statione sua, y innych obligi Duchownych Deputatow Kredytem et Authoritate Praesidentiali in Manutentionem tegoż postanowienia pociągnąwszy, naruszyć go Sub Praesidentia sua nikomu niedopuszczał. Co nietylko aequitati Conformum, ale y Nam gratum evenict, y dalsze Nasze Respekta Krolewskie na osobę Uprzeymości Waszey derivabit, które na ten czas ofiarować oświadczaiąc, dobrego od Pana Boga życzemy zdrowia. Dat ut supra &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini supremi Regni Cancellarii ad Illustrissimum Comitem de Ogilvi S. Cae: Maiestatis Camerarium, et Colonellum in Exercitu Sae Maiestatis. Varsaviae die 20a Octobris 1723o.

Culta per me amicitia cum Illustrissimo et Excellentissimo Domino Comite Ogilvi, dum olim imperium super Exercitus tam primario Serenissimi Czari Moschoviae quam Sacrae Regiae Maiestatis Poloniarum Domini Mei Clementissimi a post, laudabiliter obtineret, continuoq grata inhaerem menti dat mihi motivum ad hanc fiduciam, in qua Illustrissimae Dominationi Vestrae Officia mea Contestando, Eandem Instantissime rogo, ut Illustrissimi ac Excellentissimi Domini Comitis de Morstein Castellani Radomiensis, Regni Poloniae Senatoris Filio, in Exercitu Augustissimi Romanorum Imperatoris, sub Regimine autem Illustrissimae Dominationis Vestrae actualiter servienti, gratiosum respectum exhibere, aptaeq Ipsius Maiora ad officia vires promovere non dedignetur. Tota Illustrissima Domus Ipsius pro omni favorabili promotione particularem Illustrissimae Dominationi Vestrae recognoscet obligationem; Et ego tanquam nexu sanguinis obstrictus, in me quoq hanc gratiam derivari sentiens, profiteri non desinam, quod sim semper &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini supremi Regni Cancellarii ad Eminentissimum Cardinalem Protectorem Regni. Varsaviae die 20a Octobris 1723o.

In judicia amplissimae gratiae Eminentiae Vestrae cujus multiplicibus documentis obligatus, dum interim per contestationem Literalem debiti cultus testimonia grati animi exhibeo, antequam desideratissima exhibendi eadem per votivam ad Urbs Eminentiae Vestrae efficaciam superveniet occasio, inducit me necessitas, ut non tantum pro commodo meo particulari, sed etiam communi omnium aliorum, quibus opus fuerit, instantissime implorem, prout de facto imploro validissimam protectionem Eminentiae Vestrae, qua fretus Admodum Reverendus in Christo Pater Pantaleon Ordinis Camaldulensis S. Romualdi, Eremi ad Varsaviam Prior, licentiam curandi aegros, iam alias Eidem in S. Poenitentiaria Romana quoad personas Sui Ordinis concessam obtinere valeat, etiam quoad personas Saeculares utriusque Sexus, non quidem promiscue, verum cum discretione Illustries praecipue, quae Eremis Eiusdem Ordinis Camaldulensis in hac Natione Nostra existen.

tibus valde utiles ac necessariæ dignoscuntur, et quibus operam suam denegare absq̃ gravi Earundem Illustrium personarum offensione, et Religiosorum damno non potest; licet omnibus modis se excuset. Talentum enim consummatæ Ipsius in Arte medica ad hanc provectam ætatem experientiæ, etiam cum adhuc in seculo existeret, plurimis personis, et mihi Ipsi ab annis circiter viginti Septem bene cognitum, sine præiudicio ac detrimento charitatis proximi, intra solam Eremiticam clausuram fodi nequit, his præcipue in partibus, ubi est bonorum defatus medicorum, optime vero, et cum utili ac decoro dicti Ordinis etiam ad Sæculares personas communicari potest, ac debet. Mullo magis, cum sollicitam in curatione ægrotorum applicationem dicti admodum Reverendi Patris Pantaleonis Sanctimoniæ vitæ conjunctam Supremus Salutis Nostræ Author votiva felicitate prosperare dignetur. Faciet Eminentia Vestra rem non modo bonitate ac pietate sua dignam, sed etiam pro ficuam ac meritoriam, dum omnes, qui cunque usum habebunt supramemoratæ ad Sæculares etiam curandos obtentæ licentiæ, continua fundent ad Deum vota, pro Incolumitate Eminentiæ Vestræ. Inter quos ego primum locum cum perenni recognitione habere cupiens, maneo profundissima veneratione &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Jmći Pana Woiewody Kijowskiego. z Warszawy 27ª Octobris 1823º.

Interessuiące się szczerze y Życzliwie y z relacyi y z obligacyi ad decus et commodum Waszmość Pana, a oraz rationem Boni publici maiąc curæ et cordi, odrazam się w wszelkiey poufałości to moie votum nie żadnego impulsu ale ex vero affectu ku Waszmość Panu, et ex zelo Dobra Pospolitego pochodzące insynuować summo Judicio Onegosz, abyś Sprawy swoiey z Jmći Panem Krakowskim pod Dyrekcyą Przeswietnego Imienia swego nie popierał, tak teraz iako y potym w Lublinie, ale raczey zostawił Przyiacielskiey addirekcyi tey Sprawy uspokoienie, a przezto zniosł rozne impressye y suppozycye, iakoby Waszmość Pana nie mogą bydz tayne, namieniam tylko wielkie, bo Sławy y reputacyi sucrum, ktoreby aequanimitatæ bydzie Waszmość Panu comparatum. Żadnego zaś damnum to niepsz ynieść, bo po wyprowadzonych duktach, Intromisyach, y uformowanych mappach potrafi w to przyiacielska addirekcya, że w krotce za Szczęśliwym da Bog przybyciem Jego Krolewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego zakonczy tę Sprawę, zukontentowaniem Stron zobopolnym, y że nexus tak bliskiey Relacyi Waszmość Pana do Jmći Pana Krakowskiego Mego Miłościwego Pana arctiori vinculo coalescet cum gloria Wielkiego Imienia Waszmość Pana, a oraz cum certitudine pomyślnych in publicum skutkow z tey zgody y iedności między Waszmość Pany. Supplikuię zatym, abyś Waszmość Pan to votum moie y życzliwą insynuacyą in ex tenacitudine affectus, w ktorey Ja piszę, przyiąć raczył. A ieżli znaydzie gratam acceptationem, abyś tę Swoię rezolucyą declarować raczył, tak w Łaskawym do mnie Responsie, iako też w Liście swoim do Jmći Pana Pisarza Polnego Koronnego Marszałka Trybunału Lubelskiego.

Copia Listu Jmći Pana Woiewody Kijowskiego do Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego. z Piotrkowa Die 29ª Octobris 1723º. Roku.

Zapewnioy deklarowana Łaskę in promotione Specificatorum odemnie dziękuię uniżenie Waszmość Panu Singularius zaś Za dowod partykularniejszego affektu, że o Synu moim Starościc Halickim y pamiętać y pisać za nim do Krola Jmći Pana Moiego Miłościwego raczyłeś, y Lubo ad famam Smierci Brata mego

Jmü Pana Strażnika Koronnego Syn Jego z Cudzych Kraiow powracaiący przydał mi tu plagenti dolorem, iednak z tego cieszyć go muszę, kiedy widzę że dobry Sługa przedtym Wasz mość Pana, przy Swoich ex Solo ad funebrale Solium przenosinach teraznieyszych znaydzie w Sercu Wasz mość Pana sui Memoriam. A zatym aby Wasz mość Pan raczył o Sukcessorze Sierocie Synu Jego y Synowcu a Synu moim pamiętać zawsze, a mianowicie teraz w rem Jego (: iako Wasz mość Pan pisać :) effectuare ten Wakans uniżenie proszę wszakże dni moich reszta będzie Wasz mość Panu zasługą ktore in holocaustum kładę y siebie Samego usibus Wasz mość Panu oddaię.

Representacyą względem Sprawy moiey z Jmci Panem Krakowskim moim Miłościwym Panem wyrażoną żebym iey nieporzucał, przyimuię uduszenie deguare rozkazom Wasz mość Pana, na pokazanie że nie spieszę ad hos triumphos, ktore będzie mała ale z Sprawiedliwa swoią gotowem przyiąć media amica, lub też cyjekolwiek Judicium, iakosz dla Powagi Xięcia Jmci Prymassa iuż od tygodnia interponowana condescendi, y czekam rezolucyi ostatniey Jego de loco et tempore, tym bardziey zaś Interpositionem Wasz mość Pana amplector do, otoż same pani media, day Boże tylko aby Powaga Wasz mość Panow kiedykolwiek moiey satisfactionem y kłotniom mogła imponere finem. Interea kłaniam uniżenie, zostaiąc plenissimo affectu.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Civitatem Gedanensem. Varsaviæ 29ᵃ Octobris 1723ᵒ.

Exortæ inter Prænobiles Dominationes Vestras ac Civitatem Thoronensem differentiæ, ratione impositarum ac si super Cives Gedanenses Thorunii Contributionum et e converso ratione repressalium Gedani per Exactionem a Civibus Thoronensibus, Notabilis ad quindecem Millia Thorenorum bonæ monetæ ascendentis Summæ, quemadmodum in votis habeo, ut amicabilibus mediis pro iusto et æquo componarentur et assopiantur, ita ut eo celerius et prosperius hæcce vota effectuari valeant interpositionem meam apud Prænobiles et Spectabiles Dominationes Vestras præmittendam esse duxi, pro eo quo feror ad commoda et tranquillitatem utriusque Civitatis affectu. Et præstolando huius modi Interpositionis meæ effectum maneo &.

Copie de La Lettre de Son Excellence Mgr Le Grand Chancelier de La Couronne a Sa Maiesté Imperiale Imperatrice Douairiere Amalie. a Varsovie le 29ᵉ d'octobre 1723ᵉ.

La Grace, que Votre Maiesté Imperiale a bien voulu faire au Couvent des Religieuses de la visitation de S. Marie de la Nouvelle fondation, que Mr Le Palatin de Mazavie, et moy avons commencé a Lublin me fait prendre La hardiesse de presenter a Votre Maiesté Imperiale Mes tres humbles respects, et les sentiments de venerations de soumission, et de zele, que j'ay eu pour Votre Maiesté Imperiale depuis le temps, que j'ay eu l'honneur de La voir a Paris. C'est des ce temps La, que j'ay ioint mes souhaits, a ceux des autres, pour toutes les prosperités de Votre Maiesté Imperiale. J'ay eu part dans la joye universelle, quand le Bon Dieu a Couronné les souhaits, et L'attente publique en elevant Votre Maiesté Imperiale au premier Thron du monde, admirant Votre Maiesté Imperiale dans cet eclat, et dans cette grandeur, plus auguste par sa vertu, que par la Couronne. Quand Dieu a porté depuis Sa Vive et Les voeux de Sa Maiesté Le Roy mon maittre all'auguste Sang de Votre Maiesté Imperiale, pour l'etablissement de Mgr Le Prince Royal Son Fils, c'est alors, que i'ay eté au comble de ma ioye, employant tout mon empressement pour un evenement tant desiré et heureux. La Pologne et La Saxe possedant une Princesse, La quelle s'attire L'amour de La maison Royalle, et un continuel

aggrandissement des Les Saints, par sa pieté, par sa bonté, par sa douceur, et par sa fecondité. J'ay pris part de meme avec toutte la Pologne dans la ioye de la Baviere, all'occasion dell'etablissement de la Serenissime Archi Duchesse sa seconde Fille Princesse accomplie, qui a tant de Charmes et de Sagesse, et qui ne peut pas manquer de faire le Bonheur de son digne Epoux, qui est fils d'une Princesse Royalle de Pologne. Touttes ces ioyes et consolations publiques et particulieres, sont les effets de la Pieté et du zele pour la gloire de Dieu et de sa Religion de Votre Maiesté Imperiale, sa Personne Sacrée etant au milieu des pompes, et de toutt a la grandeur humaine l'exemple et l'edification de tout le monde. Touttes ces Benedictions Celestes sur sa Famille auguste, sont les fruits dell'amour, que Votre Maiesté Imperiale porte a l'ordre de la Visitation de S. Marie. Elle a faite voir dans la Fondation, qu'Elle a faitte a Vienne. Elle en donne presentement une marque en Pologne, par un bien fait particulier au Convent de Lublin C'est un bon presage, que cette nouvelle plantation aura une reüssitte desirée, puisque Votre Maiesté Imperiale a daigné d'y preter son auguste main. Cette communeauté avec sa digne Superieure de nom et de fait Angelique, ne manquera pas des remerciements continuels a Votre Maiesté Imperiale par ses prieres ferventes et assidues, pour toutte la felicites de Votre Maiesté, Nous Fondateurs en ioignant notres tres humbles remerciement, unissons nos voeux tres ardents au Ciel, que les jours de Votre Maiesté soient prolonges, avec touttes Sortes des Contentements. En baisant cependant tres humblement cette main bienfaisante de Votre Maiesté Imperiale, la quelle a eu meme la bonté et charité pour ma soeur Religieuse, lors qu'Elle a eté malade, Je supplie Votre Maiesté Imperiale de crire, qu'il n'y a personne entre ceux, qui sont le plus attachés au Service actuel de Votre Maiesté Imperiale, qui soit avec plus de zele que je suis &.

Copia Responsu Jego Krolewskiey Mości na List Jmci Pana Woiewody Kijowskiego. z Drezna die 30ᵃ Octobris 1723ᵒ. August Wtory &.

Wielmożny Uprzeymie Nam Miły. Jako wszelkie prosperitates a pace et Justitia, tudziesz y z dobrych Obyczaiow na Krolestwo Nasze splywaiące augent in immensum ukontentowanie Nasze, tak oraz pronus in Leges Gentis amor z zupełna Statutow obserwa, y z nieuchronna in crimina animadwersya, niemnieyszą Oycowskiemu Sercu Naszemu przynosi solatia. Czego gdy nowe dowody w Liście Uprzeymości Waszey Jmci imieniem Całego Trybunału Koronnego z oswiadczeniem winney Nam Submissyi pisanym odbieramy, non interruptam y daley takowego szczęścia Seriem, votis et sollicitudine Nostra prosequi contendimus. Cieszymy się oraz y z tego, że Subsellium Trybunalskie unito voto et assensu Władzę y powagę Marszałkowską na ramiona Uprzeymości Waszey złożyło, tey bowiem iesteśmy nadziei, że Brachium Nostrum Regale bespiecznie polegać na niey będzie, tudziesz et Statera justitiæ mocno wsparta non vacillabit. A tak Regia benevolentia Nostra complectendo wszystkich, ktorzy to Subsellium componunt, y oyczyznie Respekta Nasze oświadczamy niezomieszkamy za nastąpieniem bliskiego ad Regnum przybycia, gdy Justitiæ distributivæ locus adsit, więc należyta na Instancyę Uprzeymości Waszych y wiernościach favore Urodzonego Jenerała Skorzewskiego Kollegi onychże a Nam pro Meritis dobrze zaleconego, za mieysce, a teraz grata mente onez przyimuiące, dobrego od Pana Boga Uprzeymości Waszey życzemy zdrowia. Dan w Dreznie &.

Copia Literarum Domini Uerdt ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Regni Cancellarium. Varsaviæ 19ᵃ 9bris 1723ᵒ.

Licet ad anteriores meas, quas ad Illustrissimam Excellentiam Vestram humillime direxeram literas, ad hoc usque momentum nec et per Illustrissimum ad Reverendissimum Episcopum Cuiaviæ & Dominum et Patronum meum Singularem, et per propriam Instantiam expetitum mandatum pro Legitimanda persona

Commissioneq mea summi necessarium neq responsum, ex quo scivissem, an illæ priores
redditæ et per Laudem occasionem sequentes ulterius mittendæ essent, recepérim, pro devotissi-
ma tamen obligatione mea erga Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ aliorumque Regni Ma-
gnatum jussum et commune bonum, quantum deficientibus supradictis literis mandati
(quæ plus authoritatis, activitatis et securitatis conspirant:) pro moderno multo discrimini
subiecto tempore accedente ad id gravissimo Illustrissimi ac Reverendissimi Episcopi Samo-
gitiæ, aliorumq benevolentium Consilio fieri potuit in materia Eventualis Successionis Curlan-
dicæ laborare nihil prætermisi. Quam primum enim Patriæ limites intravi, et de emanatis ad
præsentia Comitiola Deliberatoriis eorumq 5.º (: quod etsi nontam exacti in Latinum transla-
tum annecto:) puncto notitiam accepi, ego aliques ex nobilibus, quorum apud reliquos Fratres
considerationes novi, in lubricum hoc Juribus Maiestatis et Reipublicæ præiudiciorum Duca-
tusq hujus libertati, commodo et quieti damnosum descendendum nullatenus esse; monui, sistan-
terq Comitiolorum statuto tempore Mitaviam me contuli, ibidem salutato Generoso Vice Collo-
nello Gorski, qui cum originali Sacræ Regiæ Maiestatis ad Ducatum Curlandiæ et Semigalliæ
meæ fidei commisso Rescripto me prævenerat, et per jam dictum Dominum Vice Collonellum et
in persona agere cœpi, cumq negotium hoc, vel maxime ab iis per quos Generoso Ordini Equestri
transmissorum Deliberatoriorum puncto (quod contra inhibitionem Sacræ Regiæ Maiestatis 9.ª
Januarii hujus anni sufficienter expressam inseri non debuerat:) rotorum data fuerat occasio et si-
ne quorum assensu et subscriptione nihil quicquam, quod vel speciem habeat Laudi publici Sta-
tui posse vivem dependere adverterem, cum tribus præprimis Supremis Consiliariis illorumq
quolibet separatim, quia sic tutius et apertius procedi cognoscebam, rem aggressus Ipsis Ju-
ra Maiestatis et Reipublicæ feudalia, alioquin imo proprium a quolibet munere suo præsti-
tum Juramentum, quod in omnem eventum ruente vel remoto etiam Domus Ducalis ultimo
fulcimento primo intuitu rerum solidum multas Provincias et Ducatus feliciter gerentem
et nunquam collapsurum Atlantem Regem nempe nunquam deficientem Immortalemq
Rempublicam aperte monstrat, dum Ipsummet hujus Ducatus Interesse bonorumq ac ma-
lorum comminentia hæcq non motu aliquo meo sed jussu Illustrorum Regni Magna-
tum non paucorum a me insinuari inculcavi, ac in diversis Conferentiis expositis rationibus,
ut totum hoc negotium vel per Laudum publicum curæ et dispositioni Sacræ Regiæ Maiesta-
tis et Inclytæ Reipublicæ, quibus ea competunt, unice relinqueretur vel totalissime præteriretur
et malum quod per Ipsos exponet extingueretur, proposui. Ad quæ (quod fateri Ipsa me ju-
bet conscientia Supremos Dominos Consiliarios unanimiter tam pronos inveni, quod absq om-
ni difficultate materiam Istam Spheram suæ Activitatis excedentem mereq a Maiestatis
et Reipublicæ dispositione dependentem ingenue agnoscentes Juramenti sui et devotionis de-
bitæ, a cujus neru ut observantia nullam fatorum injuriam se abstrahere debere contestaban-
tur, memores punctum istud 3.um, quod tamen Ipsum met de fidelitate Eorum, nullum scilicet
possum absq præscitu, Clementissima approbatione et resolutione Sacræ Regiæ Maiestatis fi-
eri permissum fuisse Clarissimum testimonium perhiberet, deliberatoriis et Repisse multum
doluerunt, et cum Sacræ Regiæ Maiestatis ac Illustrissimorum Regni Magnatum seriam vo-
luntatem perspectam habeant, deliberationem hanc Generoso Ordini Equestri se dissvasuras
pro posse suo impedituros ad Laudum non admissuros, visq forte Nuntiorum quidam, quod
tamen cum totius Ordinis Equestris mens pro Sacra Regia Maiestate et Inclyta Republica
sit una eaq fideliter devotissima, non expectarent, Instructionibus suis inhærentes Laudo in-
ferre urgerent, Deo et Sacræ Regiæ Maiestatis protectioni se committentes, illi nullo modo
subscripturos, firmissime assecurarunt. Quibus expeditis ego occasione Sermonis Generosi Mare-
schalci Ordinis Equestris, cum quo semper conferre gratiæ Generosi Vice Collonelli Gorski &

commendaveram, mentionem facientes et dolentes oppressionum Libertatis et Religionis causam querelarum exactius referre, et ut omnia Illa, quæ Ducatum hunc vel afflictione angerent, vel quæ in futurum Ipsi in minere pertimescerent ad Thronum Sacræ Regiæ Maiestatis et Inclytam Rempublicam pro certo certius obtinendo auxilio deferrent, ad Illustrissimos et Excellentissimos Dominos Ministros Status recurrerent, medelamque suis vulneribus vel anxietatibus quam saluberrimam perspicerent, confidentissime et spectantissime proponerent ac poscerent, persuadere studui, in casum quoque, si forte literas, vel expectorationes suas alienas manus et notitiam incursuras vererentur, vel non haberent, cui se confidere possent, e quo officia personamque meam ad hoc deditissimam obtuli, cui respondentes Illi nihil certi oppressionum suarum exprimere vel potuerunt vel voluerunt, sed paulisper adhuc rei attendere ac iusto tempore solatia sua petere velle statuerunt, hæc et alia, quæ temporis Angustia enarrare vetat præ primis cum tribus Consiliariis negotiatus sum, interim pro Justitia et veritate rei de Domino Cancellario, cum quo licet a multis annis confidenti amice caute conversandum neque Commissionem meam ei revelandum consultius duxi, et verbis Eius cum reliquis in hac materia sententiam me intellexisse testari teneor quare dummodo fiscalis Radzki ultimus in ordine Delegatorum Ducalium, qui intra quatuor hebdomadas ad quas Comitiola præsentia, siquidem citra Electionem Domini Capitanei Maioris Mitaviensis Brahen in Delegatum ad Sacram Regiam Maiestatem et Rempublicam in illis adhuc nihil conclusum est, facile protrahi poterunt, Peterburgo redux dicitur, non advehat nova animos vel pervertentia vel terrentia argumenta, ratione Eventualis Successionis, nihil plane eventurum certus spero. Negotiationis Celsissimi Ducis insciis et inconsultis Consiliariis cum Serenissimo Caro susceptæ Regentes Consiliarii nulla in parte complices se facere volunt, proinde Supremus huius Ducatus Præfectus fiscalem ante discessum se adeuntem in præsentia multorum Virorum Nobilium probum Virum agere, nihilque de quo in reditu se spondere erubesceret attentare severe adhortatus est, Cancellarius quoque importunis Instantiis Domini Generalis Beutuzen ad exsolvendam huic delegationi a Celsissimo Duce assignatam summam nullo modo adduci potuit, ex quo Dominus Generalis missioni favens sumptibus suis atque Equis ante octiduum fiscalem jam nominatum Regiam, Rigensis literis Cambii aliisque commoditatibus provisum Peterburgum expedire obligatus fuit; tres reliqui Designati Delegati sic dicti et contra dispositionem Commissionis Regiæ ac in præiudicium moderni Domini Mareschalci a Celsissimo Duce denominati Mareschalcus Rönnæ Capitaneus Maior Offenberg, Capitaneus Bucholtz Mitaviæ non comparuerunt ægros se quidem et impeditos ad suscipiendum hoc iter huiusque simulantes, et in villis suis degentes, interea spargitur Equites aliquos Russicos Dominorum Rönne et Bucholtz itineris Peterburgum Comites, fortassis ut libere volentes trahi tamen videantur, expediendos, et ego a Domino Cancellario relatum habeo Capitaneum Bucholtz fiscali in via se associaturum. Alias Nuntiis quibusdam ab aliquibus malevolis insufurratum esse apparebat per Rescripta Regia et insertam inhibitionem libertatem votandi materias ad Comitialia spectantes tractandi gravaminaque publica componendi, a Serenissimis Poloniarum Throno Antecessoribus modernaque feliciter Regnante iuramento firmatam circumscribi et constringi, qui tamen meliori Informationi, scilicet Sacram Regiam Maiestatem Vestram Jura sua et Reipublicæ, omnibus Suffragiis superiora illæsa servare, et per Rescripta Ista paterni providendo bene sentientibus et libertatem suam amantibus Sacram Anchoram porrigere, per quam Ipsi motis aliquibus libertati et quieti publicæ nocivis fluctibus fideliter obedientes conservari possent, cedentes acqui everunt. Aclamationes contra R. R. Patres Soc: JESU Mitaviensi propter noviter exstructum ædificium, quod aliqui diruere et funditus evertere ibi proposuerant, audiebantur maximæ, quas tamen Magnifici Domini Consiliarii Regentes, super quos Nobilitas gravaminabitur, ad factas Instantias generose mitigarunt, ac Domum Istam a ruina servarunt.

Hæc Illustrissime ac Excellentissime Domine sunt minima illa, quæ sufficienti mandato, quod exhibere potuissem, destituti, eoq carentis aliquibus vicissitudinibus expositi tenuissimæ meæ vires præstare valuerunt quibusq interesse potui, nunc ego in Bonis paternis degens correspondentiam cum Dominis Consiliariis ab aliquot annis mihi Confidentibus continuare, omniaq pro posse meo in Bonum Reipublicæ vertere non desinam, modo certus sim Servitia mea Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ Aliisq Illustrissimis Dominis meis gratiosissimis grata esse et rata literasq meas ad manus, quibus eas obsequiosissime mitto secure deferri. De reliquo gratiam Protectionem, ulterioraq, si talia sunt, quæ tenuitati meæ committi possunt, Jussa humillime expetens in submississimo cultu permaneo. (P. S.) Celsissimus Dux Curlandiæ inter alias Conditiones a Serenissimo Caro Consolidationem Districtus Piltinensis cum Ducatu Curlandiæ prætendere, quod quidem in et de Jure nullum, cum a Non Domino in alium nihil transferri possit interim si huic famæ credendum, malo isti obviandum esset, cum constet in præterito bello Svetico Ducem Jacobum nil plus a pariter non Domino Rege sic licet Sveciæ Juris prætextus obtinuisse, et Districtum ex hoc quoque Capite satis superq vexasse prout ad hucdum inter alia argumenta et hoc pro prætensione Ducali allegati, quare minimo meo judicio non abs re foret per Rescriptum Regium Dominos Consiliarios et Ordinem Equestrem in debita sua fidelitate non addendo rationem rumoris Referenti probata difficilis continere, cum fortassis aliqui esse possent (non dico quod jam sint:) quorum animi ad novitates pro diversitate passionum Interesse sui propenderent Magnificum Dominum Consiliarium Piltensem Brincken gratiæ et protectioni, quam humillime prose et instissima sua publica non parum concernente causa brevi ad Sacræ Regiæ Maiestatis Judicia Relationum deferenda implorat Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ submississime commendo. &c.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr le Nonce Apostolique a Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne. a Varsavie le 17.e du Xbre 1723.e

Comme Mgr l'Evesque de Culme au lieu de revenir de sa Terre a Varsovie, comm' il avoit dit, qu' il vouloit faire, s'en est allé tout droit dans son Diocese, j'ay eté obligé pour obeir en quel que maniere la lettre, que je joins á celle cy; afin que Votre Excellence me fasse l'honneur de la voir, et de la luy faire tenir, en cas, qu' elle la trouve convenable au sujet, dont il s'agit. Ce n'est pas de mon invention ce que je dis, que l'on croit; qu' il ne soit pas revenu a Varsovie afin d'eviter la proposition, qu' il ne doutoit pas, que je ne luy eusse fait nonobstant. Il faut, que le Bon Prelat se soit expliqué la dessus avec quelqu'un des siens, et que d'une personne a l'autre la chose soit arrivée a celuy de mes Domestiques, qui me l'a apportée sans beaucoup des façon. J'ay cru, qu' il n'auroit pas eté inutile de luy en faire delicatement un' espece de plainte, mais comme j'ay vu d'autant plus, qu' il est dans une impossibilité phisique de garder le secret, j'ay bien pris garde de ne luy indiquer d'aucune façon l'affaire de Mr Jarowski etant seur, qu' il l'auroit mandée d'abord á Mr le Gr. Tresorier. Je lui ay parlé d'ailleurs avec toute l'efficace, que j'ay pu, mais si la chose ne reussit pas, comme je crains beaucoup, il faudra songer á quelqu' autre expedient. J'ay eté bien faitre d'entendre, que Mr l'abbé de Peplin soit parti de Lubera droit a son Monastere sans prendre la route de Varsovie. Mais comm' il m'a donné part d'avoir eté fait Commissaire de l'Ordre de Citaux, je ne manqueray pas en luy repondant de luy parler de Mr Jarowski, l'affaire me paroissant tremement, l'honneur de rendre a Votre Excellence de la vive voix le conte de sa reponse. Il n'faut pas etre surpris de la lenteur de Monseigneur l'Evesque de Cracovie á repondre aux lettres de Votre Excellence &c.

-ni deça, que Son Ceygler ne fait aucun aucun devoir pour se relever des cet censures, l'un et l'autre ayant fait leur recours a Rome, ou ils travaillent entre moy des pieds, et des mains. Mais la Juridiction, que j'ay l'honneur d'exercer icy, n'est pas a moy, mais à la Sainteté, et j'espere que l'on verra, que l'usage, que j'en ay fait, est indispensable, a fin que Mr. Ceygler par la partialité de Son Maitre, ne se crut pas en pouvoir de la fouler aux pieds impunement. Je supplie Votre Excellence de me continuer l'honneur de Son amitié, et d'etre persuadée, que je suis avec toute la veneration possible &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Dominum de Katten Capitaneum Regiminis Equestris in Exercitu Prussico in Cupiski 15o 9bris 1723o.

Post adventum meum in hanc oram habui recursum à Nobilitate ex Confiniis Palatinatus Podlachiæ, cum remonstratione gravis querelæ referendo, quod Milites sub Commenda Magnificæ Dominationis Vestræ Johannisburgi degentes, 29o Mensis elapsi octobris violenter detinuerint in publicis foralibus et ad Servitia Militaria adegerint Generosos Albertum et Adamum Kaczynski Fratres Nobiles Conjugator, Colligationes et suas possessiones etiam sub Jurisdictione mea in Districtu Zambroviensi habentes. Quod factum cum vergat in præjudicium bonæ Viciniæ, ad cujus observantiam et manutentionem tenemur, ideo opportunum esse duxi convenire Magnificum Dominum Gromadzki Tribunum Lomzensem ut descendat Johannisburgum, ibidemq pro eliberatione dictorum nobilium Nomine meo cum Magnifica Dominatione Vestra efficaciter agat. Cui ut in præmissis fides adhibeatur exposcendo maneo: Ad officia paratissimus Servitor.

Copia Literarum Illustrissimi Nuntii Apostolici ad Illustrissimum Kretkowski Episcopum Culmensem. Varsaviæ 18o 9bris 1723o.

Cum multis de causis molestissimum mihi accidit, ut tu Illustrissime ac Reverendissime Antistes nequaquam à me ut pareat salutatus Varsavia discesseris, tum illud haud leviter perturbat, quod non ex non nullorum Sermonibus eam debui discere opinionem excitisse intelligo, ut meæ erga te observantiæ significationem consulto vitasse videaris, ne illius Negotii, de quo tecum antea locutus fueram, iterum agendi locum mihi ac tempus dares. Ac de officio quidem ac voluntate mea inte propensissima, ut te nequaquam dubitare existimem eo facilius adducor, quod etsi antequam in Diœcesis Culmensem proficisceris tui salutandi facultas mihi erepta fuerit, satis tamen me tibi antea ostendisse puto nihil esse in mea potestate, quod non tibi omni tempore paratissimum futurum sit. De negotio vero, quod tecum coram agere institui, molestum tibi sermonem meum fore existimare non potui, cum et illud tibi magnopere probari haud dubitanter ostenderis, et aliquid tantum temporis ad illud perficiendum tibi poposceris. Itaq quod sensu tuo mondum perspecto Religionis unius causa aggredi non dubitavi, eo nunc alacrius urgere pergam, quod quæ tua de eo mens est, nihil aliud a te peto, quam id, quod jam te in Animo habere animadverti. Neq enim id nunq ego aut alius quisquam contendit, ut ad Diœcesim Culmensem regendam Socium tibi atq adjutorem statim adsciscas, qui Serenissimi Regis designatione, et Pontificis Maximi Authoritate Episcopi Dignitatem primo quoq tempore ineat. Id unum omnes cupimus, atq a te petimus, ut quoniam et res tibi probatur, et de homine bene existimas quem ad modum Ceteri omnesq, proposito a Nobis Consilio jam nunc ita assentiaris, uti ei formulæ subscriberes

non graveris, quam magna Eius, quod ate peto, impetrandi Spe his Literis adjungo. Ne vero qui quam hac in re contra tuam voluntatem, a quopiam ullo modo fieri posse pertimescas sancti tibi polliceor, non modo nihil ultra à me in hoc Negotio gestum iri, sed nec Scriptum hoc in ullius manum venturum, nisi permissu ac iussu tuo. Hoc vero posito, quem admodum fidem meam hac in re interpositam volo ita te plane, persvasum esse cupio, me nisi magnæ gravissimaqꝫ causæ proponerentur adduci non potuisse ut hoc ate impetrare aggrederet. Sed res est, mihi credas Illustrissime ac Reverendissime Antistes, maior ac gravior, quam ut facile existimari possit, atqꝫ huius modi sane, ut nullo Dignitatis, aut rei familiaris tuæ damno magna tibi de Religione ac Republica bene merendi facultas proponatur. Quod mihi ita de hac re existimare visus es, ut eum, quocum mihi hoc Consilium commune est, suum, aut fratris sui Negotium imprimis agere arbitrareris, id aliter se habere mihi compertum est. Nec enim aut tanti illud est, ut tanto conatu procurari videatur, aut ille eo animo est ut Religionis rationibus ad familiæ suæ utilitates uti existimari debeat. Utrumqꝫ sese res habeat, ita me tibi cognitum esse confido, ut judicare facile possis, me eadem de Causa nequaquam permoveri. Itaqꝫ Illustrissime ac Reverendissime Antistes si aliqua in re me bene de te meritum existimas, quod Ego sane vehementer optavi, si meam inte, ac tuos omnes propensissimam voluntatem aliquid facis, plane tibi persvadeas velim, fore ut magno me tibi beneficio ad stringas, si petitioni meæ morem gerens de adiutore adsciscendo assensum tuum, quem ad modum ate peto, cum his literis respondebis ad me miseris. Hocate ita peto, ut maiore contentione non possim ac cum nihil erit, quod a me hoc facto impetrare non facile possis tum illud tibi recipio, fore ut eadem opera Serenissimi Regis Eiusqꝫ ministrorum voluntatem tibi mirifice concilies. Deum maximum rogo, ut te diutissime incolumem servet, ac pro mea Singulari observantia haberi ex animo cupio &.

Anno Millesimo Septingentesimo Vigesimo tertio. Die vero Mensis Novembris Varsaviæ.

Coram Illustrissimo et Reverendissimo Domino Vicentio Santino Dei et Apostolicæ Sedis gratia Archi Episcopo Trapezuntino Sanctissimi Domini Nostri Domini Innocentii Divina providentia Papæ Eius Nominis XIII. Prælato domestico et assistente, Eiusdemqꝫ et Sedis Apostolicæ in Regno Poloniæ et M. D. Litvaniæ cum facultatibus Legati de Latere Nuntio constitutus personaliter Illustrissimus et Reverendissimus Dominus Felix Kretkowski, eadem gratia Episcopus Culmensis et Pomeraniæ Principalis recognovit. Quia Ipse sentiens se esse ætate, ac valetudine gravatum adversa providendoqꝫ bono Regimini tam in Spiritualibus, quam in temporalibus Episcopatus ac Diœcesium Suarum, omnibus melioribus, quibus de Jure, forma, via et Stylo firmius, validius, et efficacius potuit ac debuit modis, in Coadiutorem dicti Episcopatus sui cum futura Successione ad sciscendum, et assumendum esse duxit Reverendissimum in Christo Patrem Czapski Sacri Ordinis Cisterciensis Abbatem Peplinensem qua generis Nobilitate, tum Vitæ integritate, ac eruditionis præstantia conspicuum; uti quidem sub assensu et approbatione Sacræ Regiæ Maiestatis, tum sub gratioso beneplacito et provisione Sanctissimi Domini Nostri assumit et ad sciscit, tenore præsentium literarum, quas in maiorem fidem manu propria subscripsit.

Copia Listu Jmci Pana Woiewody Kijowskiego, do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego z Piotrkowa 25º 9bris 1723º.

Jako z Panem wchodzic in rationes, bytoby convincibile argumentum studze et velle et posse necesse, tak zostawiwszy ia Relacyi &.

Jchmościów Panów Posłów naszych na powrót Jego Królewskiey Mości in adorationem Maiestatu Jego Ordynowanych Waszmość Panu Samemu tylko brevissimis odpowiadam, że tu u Nas to co Kancellarya Jego Królewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego wyraziła, y insze Legis et Juris reprezentacye, były in Mensa Justitiæ, ale kiedy przyszło do Krzesek pluralitas konkluduiąca rezolwowała recess 1717 niebędz prawem eiusdem Authoritatis, co positive napisana Konstytucya, ale tylko przypomnienie się Prezydenta y deklaracya Rzeczypospolitey futuro in termino o tym radzić et decidere. Alterum znosić Dekret Trybunalski, który w Roku przeszłym Stanął, nie iest huius Loci: y Zapisom Authentycznym żadnemu podeyrzeniu niepodległym inferre quaestionem, byłoby przeciwko prawu wyraznemu. Tak kiedy inter malleum et incudem położony, przecież starałem się, y utrzymałem, że pomieszczenie kredytorów wzięło circumscriptam regulam, de non extensionis nad przeszłego Trybunału Dekret, y nieinteressowania się ullatenus ad Bona Leyno et Rydzyna: o co rzecz naybardziey idzie, Zaczym racz Waszmość Pan hanc Clausulam in satisfactionem Woli Pańskiey interpositam przełożyć Jego Królewskiey Mości Panu Moiemu Miłościwemu captato tempore nie zapominaiąc cir hæc relata, o Syna mego Interessie, który iako raz oddałem pamięci y promocyi Waszmość Pana, tak y teraz ponawiam uniżoną prozbę moię, zostaiąc &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Illustrissimum Nuntium Apostolicum in Kupiski d 17° 9bris 1723°.

Accepta Notitia de remediis a Tribunali Nuntiaturæ Apostolicæ Contra Decretum piæ memoriæ Celsissimi ac Reverendissimi Principis Primatis Regni Fratris mei Desideratissimi ante Annos circiter quatuor juste Latum, per admodum Reverendum Patrem Rectorem Societatis JESU Collegii Petricoviensis Actorem penitus in competentem sub d 27. Mensis Octobris proxime elapsi expositatis, et Novissime in Cancellaria Sedis vacantis Archi Episcopatus Gnesnensis intimatis, opportunissimam arripio occasionem debita affectus et observantiæ meæ deferendi Excellentiæ Vestræ officia, implorando validissimam protectionem contra eos, qui legitimam Jurium Archi Episcopalium Ordinariorum per defunctum Fratrem meum assertionem tam indebite, quam præpostere infringere moliuntur. Conscius sum istius Negotii, Nam Celsissimo olim Primate Supra cripto et Illustrissimis ac Excellentissimis Dominis Palatinis Siradiensibus Conjugibus invivis adhuc agentibus fuit in usu opera mea, pro illius accommodatione, interveniente quoq Alma Universitate Cracoviensis prætensam Patrum Societatis JESU in Koniecpol locationem ac Subsistentiam Juribus Suis, ac Juribus Regni impugnante. Quæ omnia antequam habuero ad Coram honorem Excellentiæ Vestræ remonstrandi, Interea rogo, ne quidquam in præiudicium memorati decreti, uti in fundamento Legum Ecclesiasticarum ac Jurium Regni Lati, nec intra fatalia appellati, imo in rem judicatam transacti, dictus incompetens Actor obtinere valeat. Gratia Ista Excellentiæ Vestræ inter alia documenta particularis ad Instantias meas respectus computabitur, cum assecuratione gratissimæ obligationis, quam profitendo maneo &.

Copia Listu Jmci Pana Hetmana Wielkiego Litewskiego od Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego. z Rozanki 20. 9bris 1723°.

Odebrałem oretenus wiadomość od Jmci Pana Starosty Mi[ss]

sławskiego, że violenti termino wpadszy Moskwa w Granice Woiewodztwa Mścisławskiego zabrała ad dispositionem suam Wsi kilka, ut patebit ex annexis Waszmości Panu, Wsze- wiechego o tym Królowi Jmci donosić, Waszmości Panu in primario de tanto ausu kommunikuię, upraszaiąc o rezolucyą, quid sim facturus, iużem się odezwał y do Woiewody Smoleńskiego badaiąc się racyi zaiechanych Wsi w naszych Granicach, iaki mieć będę responsa niemieszkam Waszmości Panu kommunikować, cum eodem recognitione, iako y teraz zostaiąc piszę się &.

Informacya od Jmci Pana Starosty Lenoorta Starosty Mścisławskiego w Roku 1723. die 15.o Novembris.

Na samey Granicy Moskiewskiey w Woiewodztwie Mścisławskim za Rzeką Sożem d. 22. 8bris za ordynansem Jmci Pana Woiewody Smoleńskiego mimo Granice Traktatem Andruszowskim postanowioną bez żadney racyi teraz od Dzierzawy Zasieła Dóbr Kolewskich Chybernowych cztery Wsie chłopa pięćdziesiąt Moskwa zaiechała, y wszystkie zboża w polu pozabierała.

Respons Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego teraz Jmci Panu Hetmanowi Wielkiemu Litewskiemu z Kurnik 1.o Xbris 1723.o

Nie maiąc przez długi czas, nie bez osobliwego umartwienia mego żadney Noty od Waszmości Pana, ani Responsu na moy list ostatni, dopiero z teraźnieyszey poczty odebrałem list Jego sub die 20 Mensis immediate Elapsi Novembris z Rozanki pisany. Żeś Waszmość Pan niechciał donieść Jego Królewskiey Mości Panu Moiemu Miłościwemu delatum sobie od Jmci Pana Starosty Mścisławskiego na pograniczu factum ile odezwawszy się iuż Jmci Panu Woiewodzie Smoleńskiemu, tak rozumiem, iż to Waszmość Pan uczyniłeś z tey racyi, y żeś chciał mieć wprzód fundamentalną o wszystkim Informacyą, ad deferendum Jego Królewskiey Mości quid certum. Przy podziękowaniu zatym moim uniżonym Waszmości Panu za te do mnie poufałości, iestem pewien, że Waszmość Pan bez moiey intymacyi, pro sua consummatissima prudentia, et ex vi Ministerii circumspectissima vigilantia, staraiąc się wszelkie motiva odwracać od Rzeczypospolitey poodebraney dokonałey per omnes circumstantias super facto relacyi, doniesiesz ią Jego Królewskiey Mości Panu Moiemu Miłościwemu y otrzymasz potrzebną decisio ex consilio Senatus, quid facto opus sit Rezolucyą. Jako bowiem pro solicita około dobra pospolitego cura, czynił zawsze Jego Królewska Mość Pan Moy Miłościwy wszystko, cokolwiek należało pro Conservatione bezpieczeństwa y całości Państw swoich Rptey, czego dowodem iawnym są y te ostatnie Expedycye w Interessach Kurlandzkim y Wołoskim, których kommunikowałem Waszmości Panu przez poczty, ale żem nie miał responsu, nisi in opposito niedoyścia Jeśli powtórnie kommunikuię, tak y w tey okurencyi, ieżeliby się miała weryfikować, pewnie nihil intentatum relinquet pro exigentia necessitatis publicae et in rem Dobra Pospolitego. Co w teraźnieyszey circumstancyi namieniwszy, znam się bydź perenni et vero cultu &.

Copia Litterarum Illustrissimi Nuntii Apostolici ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Supremum Regni Poloniae Cancellarium Varsaviae 23.o 9bris 1723.o

Quod a me recentibus tuis literis petis Excellentissime Vir, ut de causa Koniecpolenii Patrum Societatis Collegii Petricoviensis usque ad tuum Varsaviam reditum velim differre, facile a me pro tuo Jure impetrabis, eo magis, quod Patres Ipsi

Petri coviensi institutam actionem non magnopere urgere videantur. Jucundum vero mihi erit de tractare tecum suo tempore communicare, nec sane ullam unquam officii erga te opportunitatem prætermittam, in qua possim ostendere quanta observantia haberi ab omnibus velim &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Illustrissimum Nuntium apostolicum. in Kupiek die 24º gbris 1723º.

Hactenus non cessans dolor capitis in causa est, quod aliena mihi tamen fida manu utar in respondendo Excellentiæ Vestræ. Magnas refero gratias Excellentiæ Vestræ pro memoria Negotii Coadiutoriæ in Episcopatu Culmensi. Talis modus procedendi Illustrissimi et Reverendissimi Domini Episcopi non potest esse non sensibilis, cum Excellentiæ Vestræ, tum etiam mihi, et eo ipso magis nos confirmare debet, quod pro Bono Religionis in illa Diœcesi et provincia, ubi plurimi reperiuntur Dissidentes, et ubi semper est periculosa Vicinia cum Dominiis Brandeburgicis, omnino sit necessarius Coadiutor, atq cum his qualitatibus, quales Excellentiæ Vestræ sunt notæ et commendatæ. Literis ab Excellentia Vestra ad Dictum Illustrissimum Dominum Episcopum scriptis non possunt dari convenientiores ac efficaciores; Ut autem ad manus Ipsius perveniant, et ne obtendi possit prætextus earundem in posta suppressionis, censerem efficacissimum provisionale semper remedium, quatenus Excellentia Vestra vocato ad se aliquo ad Reverendum Sacerdotum Congregationis Missionis Domus Varsaviensi in officio Constituto. Eidem istas literas suas tradere dignetur, consignandas ad modum Reverendo Domino Præposito ac Superiori Ejusdem Congregationis Culmensi cum obligatione effectivæ ad manus Episcopalei earundem consignationis, ac Responsorialium ad Excellentiam Vestram reportationis. Sivero dictæ literæ non facerent debitæ desideratum effectum, quod tamen per omnes rationes opinari nequeo, in eo casu delatis Sanctissimo Domino Nostro omnibus circumstantiis ac urgentibus rationibus necessitatis memorati Coadiutoris, cum remonstratione Verbalis coram Excellentia Vestra tanquam Ministro Apostolico perdictum Illustrissimum Dominum Episcopum assensus super assumptione hujus modi Coadiutoris, Sua Sanctitas accedente Consensu Regio poterit demandare opportunam Ejusdem Coadiutoriæ expeditionem. Hæc insinuando in omni vera Confidentia Excellentiæ Vestræ, toties coram Deo et coram Excellentia Vestra protestor, omnem meam actionem hoc in Negotio pullulare ex puro zelo Religionis et Boni publici in illa Provincia.

Post relationem, quam feci Celsissimo ac Reverendissimo Principi Domino Episcopo Cracoviensis de Conferentia cum Excellentia Vestra ante meum Varsavia discessum in noto Negotio habita, idem votum, quod antecedenter expresserat, renovavit, accommodandi hujus modi Negotii per meam interpositionem: Indeq est, quod satis mirari non possum, quam obrem Deo morante Post acceptam à me Informationem, qualiter Excellentia Vestra debuerat committere Reverendissimo Domino Auditori suo expeditionem Conferentiæ cum illo, et post iniunctam sibi a me hanc provinciam, ut incunctanter post meum Varsavia discessum adiret præfatum Reverendissimum Dominum Auditorem, hucusq eadem Commissa non effectuavit. Scribo itaq per hanc Cursoriam super præmissis ad Ipsum, ac me solitæ gratiæ, continuoq favori Excellentiæ Vestræ recommendans, maneo perenni et vero cultu &.

Copia Listu JmćPana Kanclerza Wielkiego Koronnego, do Jmci Pana Nuntiusza. z Kupiek d 24º gbris 1723º roku.

Widzi mi się niemogę, że iuż to trzeci tydzien, iakom wyiechał z Warszawy, y iakom zalecił Wasz mości Panu Negotium incidentis między Jmći Xiędzem Nuncyuszem, a Xięciа Jmćią Biskupem Krakowskim y obligowałem, abyś był Wasz mość Pan indilate doszedł do Jmći Xiędza Auditora tegoż dla potrzebney w tey Interessie konferencyi, dotąd tegoż nieuczynił, a niż mi relacyi pożądaney nieprzysłał według słowa swego, et pro exigentia tak znacznego Interessu. A przecież kiedy Jmći Xiądz Nuncyusz y Xiąże Jmći Biskup Krakowski akceptowali Officia interpositionis meæ, y Ja do tego zażytem Waszmości Pana, sam wyiezdzaiąc z Warszawy, należało ten krok swóy mora uczynić, aby to incidens mogło iako nayprędzey bydź uspokoione, a zatym co do tego czasu nie stało się żebyś Wasz mość Pan uczynił, y mnie o wszystkim informował tym listem conveniendo, y spodziewaiąc się skutecznośći ab activitate Jego, zostawam &.

Copia Listu Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Miasta Poznania z Kupnik 27º 9bris 1723º.

Niegodzi się mieć tey opaczney Opinii, żeby Sąd Jego Krolewskiey Mośći Pana Mojego Miłościwego miał cokolwiek przeciwko osobom Nobilium et Spectabilium Dominationum Vestrarum, za niesłusznym iedney Strony udaniem decernere, bo dawszy utriq. parti ucho, to tylko, co ex allegatis et Deductis Sama Sprawiedliwość evincit według swoiey obligacyi y słuszności pronuntiat. A zatym żeby Intermissa observantia Judicatorum mogła bydź ad orbitam przyprowadzona, iako mnie advertere, tak nobilibus et Spectabilibus Dominationibus Vestris oto się usilnie starać nie orelaxaryą, przez wszystkie racye in cumbit. W iakich zas Sprawach godzi się gravatis appellować, y swoie prosequi appellacye dawno to Prawo opisało, ani może praetendi wzgarda przez to Magistratu, kiedy kto czuiąc się bydź in prima Instantia gravatum, szuka według processu prawnego in Supremo Judicio pożądaney Sprawiedliwości. To na List Nobilium et Spectabilium Dominationum Vestrarum wszelkiey rzetelności namieniwszy, moiś ad usus et commoda Ich przyiaźnią ochotę deklaruię &.

Copia Listu Jmći Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmći Xiędza Kardynała Salerna z Kupnik 29º 9bris 1723º Roku.

Persvasum me reddit fiducia nimium compertæ bonitati et æquanimitati Eminentiæ Vestræ, fore, ut me habeat excusatum, quod in respondendo ad literas Eius sub d 23. Mensis octobris datas usus sim aliena manu, et alio, non hactenus usitato in Nostra Correspondentia stylo dolor enim cum vertigine Capitis a duo bus circiter mensibus interpellatim me infestans non permittit mihi eam applicationem in exhibendo Officii mei debito, ad quam meus obligatam se esse testatur. Infinitas ago gratias Eminentiæ Vestræ pro ea reminiscentia, qua prosequi me dignata est in suo ad Urbem reditu; qui ut felix faustusq. sit sincera vota imo de pectore fundo, et vicissim eam Consolationem, quam mihi ex neonata feliciter filia, salvaq. per Dei Gratiam Matre nuperrime attulit dies in ostensionem teneritudinis veteris affectus, ac observantiæ, Excellentiæ Vestræ communicare non intermitto. Missam mihi ex Saxonia Effigiem Annuntiatæ Beatissimæ Virginis Mariæ in pygnus gratiarum Eminentiæ Vestræ apud me conservabo, cum incessanti recognitione perennis Gratitudinis. Diploma Comitatus Illustrissimi Domini Comitis Agosti comparatis iam omnibus requisitis Sigillo Regni communitum praestolatur in Cancellaria meam certam ac Securam occasionem consignationis suæ ad manus Eminentiæ Vestræ. Cui auspicatissima omnigenæ prosperitatis ff

incrementa ad imminentem recursum Sacri Natalis Domini ac Novi anni animitus apprecando, et meam ad usus et mandata Eius indefessam promptitudinem offerendo maneo Eminentiæ Vestræ

Copia Listu Jmći Pana Woiewody Kijowskiego do Jmći Pana Sekretarza Dembowskiego d. 31ª Octobris 1723º.

Doręczoney przez Jmći Pana Łowczego Płockiego prosby moiey in materia Konkurencyi do Łaski Jego Krolewskiey Mości Pana Mojego Miłościwego Syna Mego Strażnikostwo Koronne, nie przydaię nic więcey, tylko ut sit efficax u Pana Promotio Waszmość Pana na wotowanie y przypominanie. Interea donoszę, że Creditores Concurrentes ad Bona Stanislai, urgentissime agunt o przyspieszenie Sprawy, prezentowanemu Trybunałowi iuż dany na Condescensya, ktora Condescensya tylko ob unius Contumaciam nie doszła, y per remissionem Officiorum ad Judicium wrociła się, in notoryarszczy tegoż rzeczonego Contumacem, iednego ex Possessoribus wromdzięciąt Kondemnat. Regestra wpisami tey Sprawy wszystkie pozawalali, nie ożdzie Jey, yodesłać Sypr. nie mamy wtym regulam Legis Sobie praescriptam, procz iednego recessu, co prawem być nie może. Przez wtym Interessie od Jmći Pana Fleminga Feltmarszałka, ktory inter Possessores także ma niektore swoie Dzierżawy, y ten List praesentibus annecto, prosząc uniżenie Waszmość Pana, aby tak od Krola Jmći iako też y od Jmći Pana praemissis rationibus meis była wynaleziona medela, ktorey My u Siebie tu znaleść nie możemy, ile gorące y codzienne prawie Jchmość Panow Deputatow Wielkopolskich cierpiąc Jnstancye, praecaveo sobie, ne arguar in peccato, albo ieżeli mi przyidzie, gdzie odiechać na, a ex cursu Regestrow przypadnie, quis inculpabitur? Wyglądam kiedy y wtym rezolucyi, y pomyślney Day Boże compassionis Jaśnie Pańskiego nad Bratem moim y dla Syna Łaskawey deklaracyi, wiadomości &.

Respons tegoz Jmći Pana Sekretarza do tegoż Jmći Pana Woiewody. 17ª 9bris 1723º.

Jakom prawie pocztą namienił Jaśnie Wielmożnemu Waszmość Panu y Dobrodziejowi, tak według rozkazu Jego, nieomieszkałem subsequenter donieść tego wszytkiego Panu, Copii Waszmość Pan Dobrodziey wyraził sub die 31. Octobris ratione Concursus Creditorum ad Bona Leszczynianæ & in Responsum chciał Sam Krol Jmći pisać do Waszmość Pana, Jako List Jego posyłam in ad iunctis, mnie zaś kazano zebrać compendiose wszytkie reprezentacye ktore Jego Krolewskiey Mości czyniono około tychże Dobr Leszczyńskich, y ktore przy Liście Pańskim są przyłożone pro Informatione Waszmość Pana y Dobrodzieja, a tak wypełniwszy in praemissis rozkaz Jego, dalszym wszelką ochotą incumbere nieomieszkam &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Jmći Pana Woiewody Kijowskiego Marszałka Trybunału Koronnego die 15ª 9bris 1723. z Drezna.

Wielmożny Uprzeymie Nam miły. Wspomniona Nam iest relacya tych wszystkich Jnstancyi, ktore Creditores do Dobr Leszczyńskich Concurrentes Uprzeymości Waszey y Całemu Trybunałowi per Continuas czynią impressiones, y ktore Uprzeymość Wasza donieść nam żądałeś, w ktorym fiducialis Jego recursus wdzięczni zostaiemy. Jako zaś pomienione Jnstancye y Jch Jmpressye dalekie a scopo prawdziwey Jntencyi, y postanowienia Rzeczypospolitey około tychże Dobr wydaiemy, tak aby speciosis interpretationibus

/: lubo na tamtym miejscu Executioni Legum non interpretationis Locus datur/ nieciąg gdy in convulsionem poszłby, umyśliliśmy wyraźnie convenire w tym Uprzejmość Waszą a przez niego Całe Subsellium Tribunalitium, oraz rozkazaliśmy Kancellaryi Naszey pokoiowey zebrać per Compendium wszelkie reprezentacye, ktore nam w tey mierze roznymi czasy remonstrowano, y ktore tu Uprzejmości Waszey adiungimus, aby mu constare mogło, na iakim fundamencie staranie mamy, y mieć powinniśmy utrzymania postanowienia przerzeczonego Rzeczy pospolitey, nie wątpiąc bynaymniey, że Uprzejmość Wasza cum integro Subsellio Tribunalitio przykładem Naszym integritatem onegoż przestrzegać y zachowywać nie omieszkasz. Co gdy pilnie cognito zelo pro Legibus Uprzejmości Waszey zalecamy, Dobrego Onemusz od Pana Boga życzemy zdrowia &.

Reprezentacye czynione Jego Krolewskiey Mości roznymi czasy około Dobr Leszczynskich

1º. Wiadomo Naprzod, iż gdy Rzeczpospolita decreverat na Seymie Confiscationem Dobr Leszczynskich, destinaverat ie, zaraz oddać w ręce Jego Krolewskiey Mości tanquam in sequestrum, do uczynienia dalszey suo loco et tempore dyspozycyi, lub też podobno y do oddania zupełnego, ut exigentibus Reipublicae emolumentis. I ta była naypierwsza Intencya Jego Krolewskiey Mości wespoł z całą Rptą -

2º. Potym gdy Confiskacya nastąpiła, powstał zaraz et concursus Creditorum, tak ktorzy dawne swe długi mieli, gdy ieszcze Stanisław był Woiewodą Poznańskim, iako y tych, ktorzy mu ex post pieniądzy pożyczali na poparcie partii Szwedzkiey, przy ktorey na ow czas zostawał. - 3º. Dla uczynienia distinkcyi między tymi Creditorami, oraz y dla obrządu około tychże Dobr, zdało się Rptey na Seymie Pacificationis Anni 1717. aby pretensye ich examinowane były per Commissionem ex Comitiis designandam. Iż ta tego wolą y Intencyą w tey swoiey wyraziła przez ow swoich Konstytucyi Artykuł, ktoremu był ut data Recess folio 79.

4º. Przez ten Recess patet każdemu, iż Rzeczpospolita usurpat sobie, iako powinna, Supremum Jus et dispositionem super praetacta Bona, taka iaka Jey się podobać będzie swego czasu y miejsca, y że dopuścić na ow czas nie chciała, aby Creditores/ ktorzy dividuntur in duas Classes/ rozrywali ie pro Libitu in partes, mocnieyszy uganiaiąc się przed słabszymi, bądź prawem lub Leniem, co nie tylko dziwnie w Sprawiedliwości y postanowieniu Rzeczypospolitey uczyniłoby, ale też pogrążyło by dobra pomienione in abyssum ciężarow y processow, z ktorych trudno wywikłać by się mogły. A tak Intencya Rzeczypospolitey była iuż obrząd w tym uczynić per Commissionem z Seymu designandam.

5º. Lubo Rzeczpospolita tey Konstytucyi, ktora opiewa o Dobrach Leszczynskich, dała Tytuł Recessu do przyszłego Seymu, in fieri iednak nie może aby przez to stabilio prawo, moc y powagę swoię ktorą ma w dysponowaniu Nimi, iako się wyżey rzekło, ale dla tego że nie mogąc na ow czas determinować Commissarzow, ktorych zażyć do tego chciała, Recessem tym do Przyszłego Seymu naznaczenie Commissarzow in quastionę sobie rezerwowała.

6º. Więc Krol JmćPan będąc głową nieodzdzielną Rzeczypospolitey czy nie powinien że utrzymywać Ordynacyi y postanowienia tey Rzeczypospolitey? czy mogłby by dopuścić, aby te Consensa Seymowego/ do ktorego to Seymu naznaczenie Commissarzow iuż expresse rezerwowane per Recessum/ Kredytorowie mogli rozbierać y rozrywać ##

Corpus teraznieysze Dobr Leszczynskich, ktore w Opieke Krolewska są oddane do dalszey dyspozycyi, a nad czymże poty Rzeczpospolita czynic będzie dyspozycya gdy dobra poydą wpodział in infinitum? bo patuit novissime ex oculato, że gdyby wszystkie pretensye Kredytorow miały bydź pro libitu przypuszczone, zniknełyby prawie przed nimi dobra.
7o. Coż by rzekła Druga Strona, y ci ktorzy prawo mieć chcą in vindi zachowane, gdyby Krol Jmć in præiudicium Obrządu y Intencyi Rzeczypospolitey miał się permissive ad prætensas Creditorow usurpationes? albo czegoby nie rzeczono na Trybunał, gdyby sobie usurparet potestatem iudicandi atque decidendi takowa Sprawę, ktorą sobie Rzeczpospolita per expressum reservavit in Recessu, gdzie dołożyła: Sistendo ulterioris processus cursum, suspendendo omnem executionem judicatorum, remittendo ad Commissionem etiam processuatos. Trybunały łamać Dekretow Swych extra Tribunal niedopuszczaią, y słusznie, a nawet y Seymom samym poprawiac Jch maią za przykrość, a to co Sobie Rzeczpospolita reservavit Articulo Separato, czy może bydź ad Solam speciosam interpretationem złamane albo odmienione. 8o. Dlatych y tym podobnych racyi y reprezentacyi za wyrazną Jego Krolewskiey Mości Wolą y rozkazem ustawicznie z Kancellaryi Jego wychodzą expedycye, aby tak Trybunały iako y Jnne Jurysdyki nie dały się wciągać instancyami, remonstracyami, lub interpretacyami, Kredytorow in Convulsionem hujusce Legis novellæ.—
9o. Jako zaś nieodmienna Rzeczypospolitey Intencya iest dotąd do naznaczenia Commissarzow na Seymie, tak Expedit conferre conatus et Consilia, iakoby przy szczęsliwey Seymu Konkluzyi Commissya była naznaczona, do ktorey sama necessitas et æquitas odsyła Kredytorow, aby na niey wraz ogołem, a nie partitim per pedem iedni drugich długow y pretensyi swoich odnieśli pomiarkowanie, ileż liquet, iż oście niemała Obywatelow Wielko polskich iest domiech interessowana. A tak gdyby iedni tylko Satisfakcya odniesli, reliqui za siebie się nie przestali na tych, ktorzy Recess złamawszy, partitis processibus fortiki otworzyli.
10o. Co się tyczy Nomenclatury Recessu, o ktorym Interpretacye Kredytorow niosą, że nie iest de numero, nec de vigore Constitutionum. Dawszy Pokoy Jnnym Recessom, ktore czytaiąc, a Lego distingui niemogą, Ten in quæstione, maiąc fundament z przeszłych Seymow, z Rad Walnych, y z Konfederacyi, w ktorych Confiskacya dobr Leszczynskich Stansta, nie może censeri, tylko tanquam Continuatio et appendix anteriorum Constitutionum, takiest trudno inficiari, aby teraz za Konstytucya y postanowienie uznany bydź nie miał. Jeżeli Rzeczpospolita nie miała Jntencyi aby ten Recess miał wyiść za Constytucya, a iakże mogła tamować nim processum Juris et Executionem Judicatorum: Remittendo processuatos ad Commissionem sistendo ulterioris processus cursum, suspendendo omnem Executionem Judicatorum: Słowa są wyraznie w Recessie, ktore sobie zawieraią omnem vim et vigorem Legis temporalis, ktora poty zachowana inviolabiliter bydź powinna, pokąd dalsza Rzeczypospolitey nie nastąpi dyspozycya. W tymże Samym Recessie, niżey są położone fundacye, Krasnostawska, Stanisławowska, Krzemieniecka, Makowiecka, Wsgrowska et Item preekancya respektem Elekcyi Urzędnikow Ziemskich, zeby cum præiudicio et in absentia Nobilitatis obierani niebyli et y Jnne Obrządy, czy dla tego

są położone, żeby niebyły zachowano, nec censeantur pro Lege?
Gdyby Recessa, ktorych w każdych prawie Konstytucyach znayduie się nie mało, vim Legis mieć niemiały, wcoż by się obrociło tak wielo Przywileiow, fundacyi, Nobilitacyi, gratyfikacyi, y Inne Actus Juris et Justitiæ. W tychże samych Konstytucyach Anni 1717. znayduie się więcey Innych Recessow, a czyż wszystkie pro Nullis censeri maią? czy powinnyż obesse miasto pomocy? konkludat każdy, kto in Authoritate Reipublicæ tu tamen załoda. Biorąc ab exemplo, widziemy jako w Ordynacyi Ostrowskiey Recess iest tey mocy, że wspomniona Ordynacya cale subiacent dispositioni et decisioni Rzeczypospolitey, a nie Grodom, ani Trybunałom, a iescze mniey Nuncyatorom, jako Kawalerowie Maltańscy zdadzą się pretendować vigore Legatyjii et Spiritualis. Tymbardziey recessus o Dobrach Leszczyńskich, zawieraiąc w sobie claram około nich Reipublicæ dispositionem, obligować wszelkie Jurydyki, Dekasterye, et Magistratus do tey attencyi y Observy, ktora debetur Legi positivæ.

Copia Literarum Regis in Prussia ad Serenissimum Regem Poloniæ. Berolini 20o 9bris 1723tio.

P. T.

Non excidisse animo Maiestatis Vestræ confidimus, de Salas a Nobis nuper impedita huiusq̃ a Civitate Elbingensi Salis Hallensis transportatione, ad Maiestatem Vestram repetitas sub inde querelas. Eo nomine nunc quoq̃ Maiestatem Vestram iterato compellare necessarium duximus, hoc impensissime commendantes, et Maiestatem Vestram rogantes, ut pro amicitia et propensa voluntate, quam ab Ea Nobis polli cemur, curare velit, ut in proximo, quod imminet Senatus Consilio, causa hæc peragatur Nobisq̃ Jus liberæ Navigationis, et transitus per Elbingam, secundum Leges Pactorum haud dubie competens, ultra denegetur. Simul bona cum Maiestatis Vestræ voluntate hic apponimus exemplum deductionis, quam pro Causa Nostra tuenda, typis vulgari èo esse visum fuit. In ea Jus fasque causæ adeo luculenter sunt demonstrata, et quæcunq̃ Responso nuper Secretario Nostro Hoffmano Varsaviæ commoranti, sub dato 4. 8obris proxime elapsi tradito, continentur obiectiones, ea evidentia refelluntur, ut quisquis argumenta ab utraq̃ parte prolata, animo haud præoccupato trutinaverit, pro Nobis utiq̃ pronuntiaturum extra omne dubium habeamus. Equidem de Amicitia et benevolentia Maiestatis Vestræ persvasissimum habemus, fore ut hoc Negotium, in quo præter omne fas, et contra expressum pactorum tenorem, summis molestiis et prope manifesta Juris denegatione afficimur, favore sui destitui non patiatur, quin potius omnimodo curatura sit, ut iustis querelis Nostris a Senatus Consilio proxime habendo conveniens remedium admoveatur, earumq̃ materia non sine aperta iniuria hactenus continuata tandem aboleatur. De cætero Maiestati Vestræ. Datt ut supra.

Copia Literarum Eiusdem Regis in Prussia ad Serenissimum Regem Poloniæ. Berolini d. 20. 9bris 1723o.

(P. T.)

Non latet Maiestatem Vestram, quod a longo iam tempore fovimus desiderium, ut quæ de Limitibus Poloniam inter et Prussiam intercedunt litigia, quæq̃ cum gravi Subditorum utrumque molestia hactenus viguere, et compluribus tragicis casibus occasionem præbuere, per certos ab utraq̃ parte, juxta dispositionem pactorum, constitutos Commissarios non in Prussiæ tantum finibus, sed et in Pomeranicis, Lavenburgicis, et Neo Marchicis, post exactam cognitionem tandem dirimantur.
Quandoquidem igitur nobis innotuit, Maiestatem Vestram propediem abitum in Poloniam parare,

de rebus ad Rempublicam pertinentibus, cum Senatoribus Regni deliberaturam, ea opportunitate admoniti Maiestatem Vestram fraterne et amice denuo rogamus, velit in proximo Senatus Consilio rem eo dirigere, ut Eius Authoritate, pro componendis omnibus illis de finibus et limitibus Controversiis, et quidem ut negotium, tanto celerius conficiatur pro singulis supra designatis quatuor Provinciis seorsim, certæ personæ, et tales, quibus concordiæ et animorum Conjunctionis inter Maiestatem Vestram et Nos servandæ Studium cordi sit, ex parte Reipublicæ Poloniæ designentur, Eisq̃ Negotium detur, cunctas illas lites ex æquo et bono componendi et abolendi. Nos vicissim non deerimus pariter cordatos, nec nisi ad iusti et æqui rationem respicientes homines huic Negotio admovere, omneq̃ Studium et facilitatem, quæ alias a bono fidoq̃ Vicino et perpetuo Fœderato Maiestatem Vestram et Rempublicam expectare par est, adferre, quo totum Negotium ad felicem exitum deducatur. De cætero Maiestati Vestræ prosperam valetudinem et ad omne votum feliciter fluentem fortunam, toto corde apprecamur. Datt ut supra

Copia Literarum Eiusdem Regis in Prussia ad Serenissimum Regem Poloniæ. Berolini d. 23° 9bris 1723°.

Redditæ suo tempore Nobis sunt Maiestatis Vestræ d. 16 Augusti a. c. ad nos datæ literæ, dimidia inter Vicum Nostrum Sarnsee dorff et Capitaneatum Roggenhausen, ob novem et quod excurrit, agros Maiores, oborta spectantes, in quibus, cum Maiestati Vestræ visum fuerit, usq̃ ad Eiusdem in Poloniam adventum, animi sui, super hac re declarationem differre, Jam vero innotuerit, Maiestatem Vestram eo propediem iter suscepturam esse, faciet Nobis Maiestas Vestra rem vehementer gratam, si annuere voluerit, ut Istæ contentiones in Loco Ipso, ubi natæ, a Commissariis ab utraq̃ parte nominandis, accurate examinentur, sequestrum autem prædictorum agrorum tamdiu continuetur, donec hanc litem, amicabili modo in totum componendi, grata se se obtulerit occasio. Equidem Mense Junio proxime elapso exposita sunt administratori Roggenhausiano Gruszczynski a Chiliarcha Nostro et Capitaneo marienverdensi, Groebenio, argumenta hac in re pro Nobis militantia, et solidis suis innixa fundamentis, Sciscitatumq̃ postea ab eo est, num quid a Maiestate Vestra super hoc Negotio accessisset mandati? sed semper ille omnem defectum Instructionis caussatus est et iussorum. Quod superest, Maiestati Vestræ faustia quævis et felicia toto corde apprecamur. Dabantur ut supra.

Copia Listu Miasta Szrowa do Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego ze Szrowa 8. 10bris 1723°.

Jako skoro za powrotem Panow Ablegatow Naszych z Warszawy powzielismy skuteczną Informacyą, de successu Sprawy między Miastem Naszym a Panem Doktorem Kupinskim w Sądach Jego Krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego determinowaney, tak zaraz inter primas curas poczytalismy z całym Miastem Naszym, do Nog Panskich Jaśnie Wielmożnego Naszego Wielce Miłościwego Pana y Dobrodzieia upadszy, gratum beneficiorum animum contestari. Dziękuiemy tedy collectis populorum votis Jaśnie Wielmożnemu Naszemu Wielce Miłosciwemu Panu y Dobrodzieiowi zes Wielkiemi a prawie cum dispendio Panskiego zdrowia swego podiętemi pracami, nieustanną applikacyą, studio indefesso, tak trudną, et meditato partis dolo od wielu lat zawikłaną Sprawę Lance iustitiæ determinowac, zes ubogi Miasta tego ad praeceptum Dobr Jego patrimonium przywrocic, y od tak niesłusznych adversarii pretensyi taska panska, y Swiatu Sprawiedliwoscią wsławiona oswobodzic raczył. Zaco Miasto cał=

przy nieustanney Wielkiemu Imieniowi Jasnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia obligacyi, za pożądane zdrowie, y szczęśliwe Pańskie Successa, perenniter votis Superos nuncupabit. Stosuiąc się zaś do Woli Jasnie Wielmożnego Naszego Wielce Miłościwego Pana y Dobrodzieia, y Expensom Miasta zabiegaiąc, radzibyśmy Exekucyą Dekretu Spokoynie sine ulteriori Litigio Zakonczyli, ad quem effectum podaliśmy do Cancellarii Czterech Jchmościow Commissarzow nulli parti faventes. Supplikuiemy tedy Jasnie Wielmożnemu Naszemu Wielce Miłościwemu Panu y Dobrodzieiowi, aby y Strona przeciwna, iako ta, ktora przez Dekret Jego Krolewskiey Mości od swoich pretensyi odsądzona, y do Exekucyi nic przyprowadzic nie maiąca, na tychże Jchmościach Commissarzach od Miasta denominowanych przestała: obawiamy się bowiem, aby Strona przeciwna, ea quæ pacis sunt, nunquam amplectens, z Collizyi Jchmościow Commissarzow, iakakolwiek Kontrowersya uroście może, Dekretu Jego Krolewskiey Mości y Exekucyą Jego przez nowe do prawa wyciąganie eludere, a Miasta w nowy koszty wprowadzic nie chciała. Mamy y dawne præiudicata, że Exekucye Dekretow Pańskich inter cives przy iednym, albo ad summum przy dwoch Commissarzach czynione bywały. In puncto zaś Nationis Armenæ Leopoliensi na odiezdzie z Warszawy intercessit Consensus Jasnie Wielmożnego Nam Wielce Miłościwego Pana y Dobrodzieia, ażeby dołożona była w Dekrecie clausula: salvis tamen Juribus Civitatis, co practicatur y w innych Jnstrumentach z Kancellarii Jego Krolewskiey Mości wychodzących, a Jmci Pan Pisarz Dekretowy do dalszey deklaracyi Jasnie Wielmożnego Miłościwego Pana y Dobrodzieia referował się, renovamus tedy hac in re pokorną Supplikę przez allegatow Naszych przełożoną o ktorych łaskę protekcyi oświadczenie, gdy y teraz z Ubogim Miastem Jasnie Wielmożnego Nam Wielce Miłościwego Pana y Dobrodzieia Supplikuiemy, przy nayniższym nigdy nieustanney obligacyi swoiey oświadczeniu, Jesteśmy etc.

Respons teraz Miastu ad præcedentes Literas z Krystyk d. 22. Aprilis 1723.

Jako zawsze Sąd Jego Krolewskiey Mości Pana Mojego Miłościwego w Sprawach Miast Koronnych zwykł się ad Jura et Privilegia particularia onych konformować, et Secundum præscriptum eorum dekreta ferować, tak y Miastu Lwowu w Sprawach Jego przez Jndykacyą Nacyi Ormianskiey do Sprawy Mieyskiey niedawno osądzoney uczyniona, bynaymniey præiudicare non intendit, y ieżeliby contra Eadem Jura ta Jnterwencya pugnare miała, y dowodnie się to pokazało, tedy recursus do tegoż Sądu Jego Krolewskiey Mości Miastu nie będzie zabroniony. Co wyraźniey zostawam etc.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Jmci Pana Woiewody Kiiowskiego Marszałka Trybunału Koronnego. w Dreznie d. 2. Aprilis 1723.

Wielmożny Uprzeymie Nam Miły. Pisaliśmy niedawno in Junio do Uprzeymości Waszey z okazyi Condescensyi do Dobr Leszczynskich naznaczoney præcavendo, ne quid præiudicii Lex Novella patiatur, powtarzamy znowu tę przestrogę ex Specula przezorności Naszey Krolewskiey, maiąc wiadomość iako ciż Sami Creditores rożnymi w Trybunale Jmpressyami y naciskiem na powtorną wizyi Condescensyą tą naybardziey interpretacyą, iakoby Access pro Lege præscripta miany być nie powinien? Pociąc nie możemy na iakim fundamencie tę swoię wsparli illacyą! Ale Uprzeymości Waszey dobrze wiadomo, iaka była Stanow Rzeczypospolitey Jntencya a przy obrządzeniu Dobr pomienionych; To iest, że gdy Confiskationem onych decreverant, constituerant zaraz oddać ie do rąk Naszych tanquam in sequestrum do uczynienia dalszey z nimi dyspozycyi suo loco

et tempore, lub też do oddania vic exigentibus Reipublicæ Emolumentis. Potym gdy się concursus Creditorum odezwał, między którymi komicarnie należało cognoscere, tak dla uznania liquidi Ipsorum Juris, iako też y pomiarkowania wraz wszystkich et non partitim; żądało się nam cū assensu Stanów Rzeczypospolitey naznaczyć na to z Seymu Commissarzów cum plena Authoritate, y tym końcem w Konstytucyach Seymu Pacificationis Anni 1717. osobliwym Artykułem Titulo Recess fol. 79. naznaczenie takowych Commissarzów określone y zachowane beneplacito Reipublicæ. Ten tedy Recess iżeli pro lege jako Creditores mieć chcą, censeri niema, a iakosz nim Seym mógł vitere dalszego processu cursum, suspendere Executionem Judicatorum remittere etiam processuatos ad Commissionem Seymu designandam &. Słowa są wyrazne w Recessie, które ze vim et robur Legis temporalis, pokąd nam y Rzeczypospolitey nie zda się inney uczynić dyspozycyi, w sobie zamieraią, nikt inficiari nie może. Insuper w tychże samych Konstytucyach, nie wspominaiąc dawnieyszych, iest tak wiele inny ch Recessów, a nawet w tymże samym artykule folio 79. zawieraią się inney postanowienia ku dobremu porządkowi uczynione fundacye, przestrogi o Seymikach y Elekcyach Urzędników Ziemskich. Czy wszytkoż to eadem interpretatione za prawo y postanowienie reputari nie powinno, donosiemy tedy to penitius Uprzeymości Waszey, ne quid a Nobis desideretur ad Manutentionem Constytucyi Rzeczypospolitey, którey głową nierozdzielną, być się znamy. A zaś Uprzeymość Waszą iako Senatora tameczego obowiązuiemy, abyś ex Statione sua takowe y tym podobne præiudicia porządek y kredytem swoim odwracał, oraz novellas Seymu Pacificationis infringere nie dopuszczał. Co gdy Senatorskiey Attencyi Uprzeymości Waszey zalecamy. Dobrego od Pana Boga Uprzeymości Waszey życzemy zdrowia &.

Copia Listu Jego Krolewskiey Mości do Trybunału Koronnego, sub datt ut Supra.

Urodzeni Uprzeymie y Wiernie Nam Mili. Dochodzi Nas wiadomość, iż Creditores do Dobr Leszczyńskich concurrentes, non attenta novella Constitutione, przez którą, titulo Recess fol. 79. pod Commissionem z Seymu designandam są odesłani, nowa w Trybunale otrzymali Kondescencyą, tą Naybardziey interpretacyą, iako relatum mamy, że Recess pro lege prescripta censeri nie powinien. Pojąć nie możemy na iakim fundamencie tę swoią wsparli Illacyą, gdyż negari nie może iż iako Supremum Jus in prætacta Bona, tak et dispositio onych zupełnie competit Reipublicæ, y że Recess, który teyże dyspozycyi zawiera obrząd w naznaczeniu Commissyi, iest wyraźnym iest postanowieniem, któremu refragari pro libitu nie godzi się, bo gdyby ta Constytucya Recessowa vigorem Legis mieć nie miała, a iakoż by mógł się nią tamować dalszego processu cursus suspendi Executio Judicatorum, remitti etiam processuati ad Commissionem designandam &. Słowa są wyrażone Recessu, które ze omnem vim et robur legis temporalis, pokąd nam y Rzeczypospolitey zdać się niebędzie inney około nich uczynić dyspozycyi, w sobie zamieraią, nikt inficiari nie może. W tymże samym Artykule zawieraią się, y inne Rzeczypospolitey dyspozycye ku dobremu porządkowi uczynione fundacye, przestrogi, o Seymikach, y Elekcyach Urzędników Ziemskich & czy wszytkoż to eadem interpretatione za prawo y postanowienie reputari nie powinno. z tym wszystkim præmissis omnibus non attentis uważali przerzeczeni Kredytorowie drogę przez którą gdy Officium Castrense N.N. w osobach Uprzeymości y Wierności Waszych iest naznaczone, za rzecz potrzebną, osądziliśmy, prævenire onychże niniejszą przestrogą Naszą, aby w Nas nihil desideretur, co należy ad vindicem Legum manutentionem, a zaś Uprzeymości y Wierności Wasze, abyście penitius przeyrzeli ƒƒ

cui Negotio manum apponere macie. Tego usilnie żądaiąc po Uprzeymościach y Wiernościach Waszych, abyście partas tanto sudore Novellas Seymu ratificationis, nie tylko naruszać strzegli się, ale owszem ad manutentionem et observantiam Onychże concurrere nie omieszkali. Co gdy oprzezorności Naszey Królewskiey Uprzeymościom y Wiernościom Waszym zalecamy; dobrego Onymże od Pana Boga życzemy zdrowia. Dan w Dreźnie &.

Copia Rescripti Sacræ Regiæ Maiestatis ad Civitatem Gedanensem. Dresdæ d. 15º. Xbris 1723º.

Nobilibus et Spectabilibus Proconsulibus, et Consulibus, totiq̃ magistratui Civitatis Nostræ Gedanensis fideliter Nobis dilectis, gratiam Nostram Regiam. Nobiles et spectabiles fideliter Nobis dilecti. Intelleximus ex Relatione certorum Consiliariorum Nostrorum, quod et si Militis in Civitate Nostra Gedanensi Conscriptionem, liberorumq̃ hominum Extraditionem Rescripto Nostro Varsaviæ d. 28. Mensis Junii Anno Domini 1720. ad fidelitates Vestras dato severe prohibuerimus, reperiantur nihilominus tales, qui alio sub prætextu ultro se Militiæ externæ addicere varios Characteres et Servitoratus, protectionesq̃ externas assumere et a Nostra Jurisdictione et Subditatu subtrahere se audent, imo et Ipsi, nec dum adulti ac minorennes Civium filii sub tutela constituti, ut vitam dissolutiorem agere possint Externarum potentatum utionem, Annorum ætatis ab Ipsis ad judicationem qu ærunt, varios titulos honorum suscipere, et externæ Jurisdictioni se addicere non verentur. Quem Eorum Ausum et illicitum progressum comprimere volentes, serio mandamus fidelitatibus Vestris, ut Eos qui se sub prætextu cujuscunq̃ Characteris externi a Jurisdictione Nostra, et Nobilium ac Spectabilium Fidelitatum Vestrarum subducere Militiæ externæ addicere voluerit, sive sint adulti, sive minorennes Ipsos nullis prærogativis, quæ cæteroquin Characteri Isti annexæ prætenderentur, in Civitate Nostra Gedanensi frui permittant, et Bona sive Jure Proprietatis ad Eadem jam pertinentia, sive per hæreditatem quam, cunq̃ aut ex testamento post discessum Eorum ad eosdem devoluta nullatenus iisdem extradant, quin potius condignis Eos poenis afficiant, parentibus aut Cognatis Eorum facultatem Eosdem exhæreditandi concedant, omniaq̃ et Singula contra Eos vigorose exequantur, quæ tam Jure communi, quam Legibus Statuariis Civitatis Nostræ Gedanensis, contra inobedientiam, et protervam Juventutem sunt constituta sub gravi indignatione Nostra et Severissimis poenis inviolatores Mandatorum Nostrorum Legibus publicis Sancitis Fisco Nostro, toties quoties Mandato huic Nostro contravenerint, succumbendis et applicandis. Datum Dresdæ ut Supra &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Cancellarii ad Reverendissimum Accoramboni. in Kupiski d. 15º. Xbris 1723º.

Ad festivum recursum Sacri Natalis Domini vota in rem et prosperitatem meam a Perillustri et Reverendissimum Dominatione Vestra nuncupata, exincunt a me debitam gratiarum actionem, et simul reciproca vota, quæ in Verbo Abbreviato, per quod facta sunt omnia, favore Perillustris et Reverendissimæ Dominationis Vestræ æviternæ comprehendi opto. Particularem quoq̃ habeo satisfactionem erga applicationem, quam in assertionem Jurium Sacræ Regiæ Maiestatis Domini Mei Clementissimi Perillustris et Reverendissima Dominatio Vestra adhibere non intermittit, tam quoad abbatias, quam quoad Incidens novissimum Reverendissimi Capituli Varmiensis. Hocq̃ documento impensi Studii pro manutentione dictorum Jurium Maiestaticorum Perillustris et Reverendissima Dominatio Vestra tollere et elidere poterit omnem opinionem non nullorum Regni Procerum mihi tanquam Ministro Status insinuatam, et multis anteactis Statibus demonstratam, quod dictum Capitulum ///

bene Jura sua cum Regiis pro tempore Nominationibus sarta tecta servavit, nullumq̃ sibi præjudicium per continuam interpretem legum praxim anterioribus Seculis illatum fuisse sensit, quousq̃ ætate Nostra Extraneis Subiectis, signanter ex Italia Natione in sui gremium ad sitis ad res novandas eorum Consilio ac opera impelleretur, non sine evidenti periculo, cujus consequentiam hujus modi novitatum Machinatores per spectam non habere advertuntur. Communicabo itaq̃ dictis Proceribus ea omnia, quæ in præmissa assertione Jurium Regalium Perillustris et Reverendissima Dominatio Vestra operata est, illosq̃ confirmare admitar, fore ut efficacius decertet pro iisdem Juribus, postquam in Confratrem dicti Capituli recepta fuerit. His pro teneritudine affectus insinceratis maneo &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Dominum Baronem Puchet & 25. Aprilis 1723.

Ratione oppositionis factæ a Capitulo Varmiensi per Dominum Canonicum Fantoni, me refero ad ea quæ ad Dominationem Vestram ab aula Sacræ Regiæ Maiestatis Dominus Canonicus Accoram boni expedivit. Hoc tantum in Summa Confidentia superaddo, quatenus Dominatio Vestra velit dextre insinuare Eminentissimo ac Reverendissimo Domino Cardinali Protectori, quod non a modico tempore inter Proceres in Polonia sermones formari cœperunt, ac si ea omnia, quæ cunq̃ hoc tempore contra Jura Regia Patronatus aguntur Romæ, deberent procedere ex conniventia, et ex nimia facilitate et credulitate suæ Eminentiæ: quod temporibus Antecedancorum Eminentissimorum D.D. Protectorum, neque Monachi neq̃ Capitulum Varmiense audebant etiam cogitare de similibus attentatis. Et quod nunc primum sub Pontificatu Sanctæ Memoriæ Clementis XI. potissimum hujus modi ausus invaluerunt. Insinuatum mihi est insuper, ut omni modo Comprotectoro ineatur ratio. Quam insinuationem hucusq̃ proposse meo impugnavi. Verum post hanc Scripturam, per Domino Fantoni typis impressam, et post tam temerarie interpositum, nil transeat, si non habuero, quid ad opponendum dictis Zelantibus pro Juribus Maiestatis ac Reipublicæ, vereor, ne subsequatur publicum aliquod et Personæ Eminentissimi Dominationi Cardinalis Protectoris præjudiciosum resentimentum Deniq̃ Mihimet Ipsi aliquoties exprobratum est, quod dum curavi pro modulo mereri apud S. Sedem, et apud Eminentissimum Cardinalem Protectorem particulares gratias, dum et Fratres mei in Statu Spirituali constituti Eandem curam gesserunt, tunc temporis vel maxime tam Conventus Miechoviensis Antecedenter, quam et modo Capitulum Varmiense adeo acriter processerunt. Propterea hæc in omni Confidentia perscribo Dominationi Vestræ, ut de illis dextre præcustodiat Eminentissimum Cardinalem Protectorem, quatenus velit obviare improsperis Consequentiis tam publicarum Regni cum Sancta Sede differentiarum, quam etiam privatarum contra suam Eminentiam acclamationum. Ex primo autem præmissa exviscerando cor meum, cum desiderio habendi a Sua Eminentia præsens ad Supra scripta remedium &.

Mandatum Sacræ Regiæ Maiestatis de non transmittendo Sale Hallensi ad Nobilem Magistratum Civitatis Elbingensis.

Nobiles et Spectabiles fideliter Nobis dilecti. Quanta antiquissimis, ac Ipsis etiam Welavienfibus Articulo XX. omne Commerciorum præjudicium expresse excludentibus pactis maxime nociva sit novitas, Sal Hallense per pontes Civitatis Nostræ Elbingensis ac Lacum Drausen nullum portum habentem transvehere, eumq̃ in finem Subditis Prussicis ff

orientalibus omnem alterius praeter Halsensis Salis usum interdicere Fidelitatis Vestris eo minus debuit esse ignotum, quo directius Eadem non solum in diminutionem Juris Depositorii Civitatis Nostrae Elbingensis plenissime competentis, ac Navigationis in praefato Lacu Drausen, Eidem Civitati Nostrae Speciale Cruciigerorum Privilegium a Serenissimis Antecessoribus Nostris Poloniae Regibus, Nobisymet Ipsis confirmatum, et quidem privative concessae, apertissime vergit, sed insimul infallibilem Elbingensium Commerciorum, quorum promovendorum gratia tamen ne intra quinque Milliaria Nova Civitas, minus nova Emporia ac fora instituantur. Cruciigerorum, Serenissimorumque Poloniae Regum Privilegiis Eidem expresse cautum est, accersit ruinam, maxime si depositorio Salis Hallensis ibidem constituto, aliarum quoque rerum sequeretur transportatio. Quapropter eo magis Nos admiramur, quod Fidelitatis Vestrae praejudiciosam hanc novitatem Nobis quidem denuntiantes, nihilominus, uti per Magnificos Lateri Nostro assistentes Senatores, ac Status Ministros relatum est, Eundem Salem Hallensem per pontes Civitatis Nostrae Elbingensis, jam undecies liberrime transnavigare permiserint. Quorum Consequentiae, quo notabilius per Latus Civitatis Nostrae Elbingensis toti quoque Provinciae Pruthenae Polonicae propter rationem Commerciorum Maritimorum ab omni tempore non nisi Sale transmarino utenti inferunt praejudicium. Eo serius Nos Authoritate Authoritate novissimi Senatus Consilii Fidelitatibus Vestris mandamus, ne Salem Hallensem abhinc per pontes Elbingenses amplius transmittant, insuperque ne contra Tractatum Retraditae Elbingae, quidquam uti hactenus illegitime factum innovetur; sedulo observent deque omnibus quamprimum Nos certiores reddant, pro gratia Nostra Regia, secus non facturae, de caetero Fidelitates Vestras bene valere jubemus. Datum Varsaviae die 29. Aprilis 1723.

Index Expeditionum Publicarum Cancellariatus Regni in Anno 1723o.

Circularz przed wyiazdem Krola Jmći 1.
Ad Cardinalem Protectorem 1.
Ad Eminentiæ Cardinalem Salerno 1.
Ad Cardinalem Protectorem 1.
Rescriptum ad SS. Consiliarios, Regentes et totam Nobilitatem etc 2.
Ad Regem Daniæ 2.
Do Woiewody Wilenskiego, od Kanclerza Wo Kor. 3.
Do Jmći Wo Biskupa Wilenskiego, od Tegoz 3.
Do Woiewodztwa Krakowskiego, od Jmći Po Kanclerza Wo Kor. 4.
Ad Ducem Curlandiæ 4.
Do Jmći Pana Starosty Boronickiego 4.
Do Jmći Pana Graffa Dohny Prezesa Regencyi Pruskiey 4.
Do Xiężia Jmći Biskupa Krakowskiego 5.
Do Jmći Pana Stolnika Koronnego 5.
Informacya w sprawie Marszałkim Wo K. a Po Stolnikom Kor. 6.
Rescriptum ad SS. Consiliarios etc. Ducis de Schwerin 7.
Od Jmći Pana Podskarbiego Wo Kor. 7.
Excerpt z Listu Jmći Pana Woiewody Chełminskiego 8.
Respons Jmći Pana Kanclerza Podskarbiemu Wo Kor. 8.
Woiewody Kijowskiego, do Kanclerza Wo Kor. 8.
Respons na tenże List 9.
Decretum Judicii Tribunalis etc. 9.
Kanclerza Wo Kor., do Woiewody Mazowieckiego 10.
Do Jmći Xiędza Prowincyała S. Ducha 11.
Woiewody Wilenskiego, do Kanclerza Wo Kor. 11.
Kopia Wiadomości z Litwy 11.
Do Jmći Pana Woiewody Wilenskiego 12.
Do Jmći Pana Marszałka Wo Kor. 12.
od Kanclerza Wo Kor. na Seymik Relationis do Przyiaciol 12.
Marszałka Wo Kor. do Kanclerza Wo Kor. 13.
Woiewody Wilenskiego do Kanclerza Wo Kor. 13.
List z Seymiku Gromniczanego Powiatu Nurskiego do Hetmana Lit. 14.
List Hetmana na Seymik Nurski Relationis 14.
List Krola Jmći do Hetmana Wo Wo Lit. 15.
List Kanclerza Wo Kor. do Xo Kiszki Metropolity 15.
do Olizarowskiego Oboznego Wołynskiego 15.
List Kanclerza Wo Kor. do Xiężia Jmći Nominata Warminskiego 16.
Respons Kanclerza Wo Kor. na List Xiężia Woiewody Krakowskiego 16.
List Kanclerza Wo Kor. do Woiewody Mazowieckiego 16.
List Sieniawskiego Kasztelana Krakow. do Ziemi Łomzynskiey na Seymik 17.
List Ossolinskiego Podsk. Nad. Kor. do Ziemi Łomzynskiey na Seymik 17.
List Xcia Czartoryskiego do Ziemi Łomzynskiey 19.

Laudum Prześwietney Ziemi Łomżyńskiey na Seymiku Relationis 20.
Responsum Ziemi Łomżyńskiey Kasztelanowi Krakow. 21.
Responsum Ziemi Łomżyńskiey Xięciu Czartoryskiemu 21.
Laudum Prześwietney Ziemi Łomżyńskiey na Seymiku Relationis 22.
Copia Literarum Illmi Regni Cancell: ad Illmum Nuntium Apostolicum 22.
List Kanclerza W^o^ Kor. do Miasta Krakowa 23.
Copia Literarum Illmi et Excellmi Cardinalem Coradini 23.
In Causa Varmiensis Novitatis Status Xpiće Kanclerzowi podana 23.
Copia Literarum ab Emmo Cardinali Protectore 27.
Copia Literarum ab Eodem Cardinali ad Sm Rm Mtm 27.
Copia Literarum ab Illmo et Exllmo Dno Summo Cardinalem Albani Protectorem 28.
List Kanclerza W^o^ Kor. do Barona Pucheta 29.
La Lettre a Mr Le Grand Chancellier a Son Ex. Mr Le Graff de Lutzelbourg 29.
La Lettre a Mr Le Grand Chancellier a Mr Le Fleming 29.
List Woiewody Połockiego, do Kanclerza W^o^ Kor. 29.
Respons Kanclerza W^o^ Kor. temuż dany 29.
Lettre de Mr Roudakowski Comissaire a Mr Le Grand Chancellier de Pologne 30.
List Kanclerza W^o^ Kor. do Woiewody Lubelskiego 30.
List Pani Kanclerzyny W. Kor. do Xięcia Biskupa Krakowskiego 30.
List Kanclerza W^o^ Kor. do Xięcia Biskupa Krakowskiego 31.
do Xięcia Kanclerza W^o^ W^o^ X^o^ Litt. 31.
List Woiewody Połockiego, do Kanclerza W^o^ Kor. 31.
Respons Kanclerza Woiewodzie Połockiemu 32.
List Kanclerza W^o^ Kor. do Podskarbiego W^o^ W.X. Litt. 32.
List Króla Jmci do Biskupa Kuiawskiego 32.
List Króla Jmci po Francusku do tegoż 33.
List Króla do Marszałka Trybunału Kor. o Sekwestr Dóbr Leszczyńskich 33.
List z Woiewodztw Poznańskiego y Kaliskiego, do Kanclerza W^o^ Kor. 33.
Respons Kanclerza W^o^ Kor. do Woiewodztw Wielkopolskich 34.
List Kanclerzow Małżonków W. Kor. do Wiel: Panien Wizytek Konwentu Krakow: 34.
List Kanclerza W. Kor. do Franciszki Szembekowney Wizytek Konwentu Krakowskiego 35.
List Kanclerza W^o^ Kor. do Miasta Lublina 35.
do Woiewody Wileńskiego 35.
do Kasztellana Witepskiego 36.
do Kasztellana Nowogrodzkiego 36.
List Króla, do Deputatow Trybunału Głównego W^o^ X^o^ Litt. 36.
List Kanclerza W^o^ Kor. do Podskarbiego W^o^ W.X. Litt. 36.
Lett Mr Le Grand Chancellier a Mr Grimaldi Nonce Apostolique 37.
List Kanclerza W^o^ Kor. do Woiewody Podlaskiego 37.
List Kasztellana Krakowskiego do Kanclerza W^o^ Kor. 38.
Lett Mr Le Grand Chancellier de La Couronne au Roy 38.
Literarum Sae Rae Mtis ad Regem in Prussia 38.
Respons Wizytek Konwentu Krakowskiego do PP. Kanclerzow W. Kor. 39.
Literarum Illmi S. R. Cancell: ad Illmum et Rmum Nuntium Apostolicum 39.
et Rmum Dnum Cardinalem Albani Regni Poloniae Protectorem 40.

Literarum Revmi Nuntii Apostolici à Illmo et Excmo D. Dno Regni Poloniæ Cancell. 41.
Literarum 42.
Literarum Magni Tribunalis Regni Nuntium Apostolicum 42.
Responsio Nuntii Apostolici ad Literas Supmi Tribunalis Regni 43.
Literarum Supremi Cancell. ad Rmu Nuntium Apostolicum 44.
Literarum Supremi Regni Cancell. ad Dnum Marschalcum Tribunalis Regni Generalis 44.
Exceptum Domi Nominati Episcopi Culmensis Præsidentis Tribunalis R. 45.
45.
Literarum Illmi Dni Supremi Cancell. ad Rmi Dni Nuntium Apostolicum 45.
Dni Nuntii Apostolici ad Dnum Supremum Regni Cancell. 46.
Eminentissimi Sæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Salerno ad S. R. Cancell. 46.
Ad Eminentissimum Cardinalem Salerno 47.
Responsorialium Regni Cancellarii Nuntium Apostolicum 47.
Literarum " Nuntium Apostolicum 47.
Responsorium Nuntii Apostolici ad Illmum Regni Cancell. 48.
List Pisarza Kor. do Kanclerza Wo Kor. 49.
List Kasztelanowey Krakowskiey do Kanclerza Wo Kor. 49.
Respons Kanclerza Wo Kor. do Kasztellanowey Krakowskiey 49.
List Kanclerza Wo Kor. do Woiewody Podlaskiego 50.
Memorialis Dni Hoffman Allegationis 51.
Responsum ad Memoriale 53.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Feldmarechal Fleming 55.
" a Mr le Grand Tresorier de Lithuanie 56.
" a Mr le Reyna General Maitre des Postes 56.
" a Mr le Nonce Apostolique 56.
" a Mr le Feldmarechal Fleming 56.
Lettre du meme a Mr Heinhauser 57.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Feldmarechal Fleming 57.
Lettre Mr Holsbring General Maitre de postes de Pologne 57.
Reponse 57.
Lettre de Mr le Grand Chancellier a Mr le Feldmarechal Fleming 57.
Le " " " 58.
Lettre du meme a Sa Majeste le Roy 58.
Literarum Serenissimi Regis ad Regem in Prussia 58.
List Woiewody Podlaskiego, do Kanclerza Wo Kor. 58.
List Kanclerza Wo Kor. do Starosty Brzeskiego 59.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Feldmarechal Fleming 59.
Mr le Feltmarechal Fleming a Mr le Grand Chancellier de La Couronne 60.
List Pisarza Polnego Kor. do Kanclerza Wo Kor. 60.
Respons Kanclerza Wo Kor. Pisarzowi Polnemu Kor. 60.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal Fleming 61.
List Kanclerza Wo Kor. do Woiewody Pomorskiego 61.
List Marszałka Wo Kor. do Kanclerza Wo Kor. 61.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Nonce Apostolique 62.
Lettre " a Mr le Feltmarechal Fleming 62.
Relacya z Pewnego Mieysca 62.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal Fleming 62.

Lettre de Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal Fleming 63.
Lettre du meme au meme 63.
List Kanclerza Wo Kor. do Xięni Konwentu Lubelskiego Sakramentek 63.
Lettre de Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal Fleming 64.
Excerptum Supremi Regni Cancellarii ad Illmu Dnu Castellanum Cracoviensem 64.
List Kanclerz Wo Kor. do Woiewody Lubelskiego 64.
Respons temuz Woiewodzie 64.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal Fleming 65.
Copie de la Lettre du meme au meme 65.
Propozycya Cara Jmci Xiążęciu Kurlandzkiemu 65.
Respons Xiążęcia Jmci Kurlandzkiego 66.
Instrukcya Xiążęcia Kurlandzkiego do Dworu Cara Jmci 66.
Appendix Niektorych Punktow do Instrukcyi 67.
Copia Credentialium temuz Ablegatowi 67.
List Hetmana Wo Kor., do Kanclerza Wo Kor. 68.
List Hetmana Polnego Kor. do Kanclerza Wo Kor. 68.
List Woiewody Podolskiego do Kanclerza Wo Kor. 69.
List Kanclerza Wo Kor. do Sekretarza Dembowskiego 70.
Copia Podscriptu Sekretarza Dembowskiego do Kanclerza Wo Kor. 70.
Lettre de Mr le Primat a Sa Maieste le Roy 71.
Respons Kanclerza Wo Kor. na Podskrypt Sekretarza 71.
Memorialis Dni Hoffman Ablegationis Borussicæ Secretarii S. R. M. 72.
Responsum 72.
List Krola Jmci do Starostow, Nowodworskiego Hamersztynskiego y Hilfeltskiego 73.
List Krola Jmci do Starosty Wyskiego 73.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal Fleming 73.
La Relation Mr le Grand Chancellier a Mr le Prince Dolhoruki 73.
List Sucholdskiego Łowczego Lubelskiego, do Kanclerza Wo Kor. 74.
Respons Kanclerza Wo Kor. temuz Łowczemu 75.
List Woiewody Mazowieckiego do Kanclerza Wo Kor. 75.
Respons Kanclerza Wo Kor. Woiewodzie dany 76.
Rescripta Sae Rae Mtis ad Consiliarios et Nobilitatem Curlandiæ 76.
List Krola Jmci do Wo. Posła z Expedycyą do Kurlandii 77.
Literarum Illmi Dni Supremi R. Cancell. ad Eminentissimu Cardina: Protect: 77.
List Kanclerza Wo Kor. do Sekretarza Dembowskiego 77.
Lettre de Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal 78.
List Kanclerza Wo Kor. do Kasztelana Krakowskiego 78.
List Kanclerza do Woiewodow Podolskiego y Podlaskiego 79.
Relacya z Gdanska 80.
List Kanclerza Wo Kor. do Woiewody Polockiego 80.
Lettre Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal 80.
Lettr de Sa Maieste Roy a Mr le Castelan de Cracovie 81.
List Biskupa Smolenskiego do Krola Jmci. 81.
Respons Krola Jmci 81.
Reponse a Mr le Nonce Apostolique a la Cour Imperiale Grimaldi 82.

Lettr de Mr le Grand Chancellier a Mr le Feltmarechal Fleming 82.
List Woiewody Podolskiego do Kanclerza Wo Kor. 83.
Respons Woiewodzie Podolskiemu 83.
Lettr Mgr le Grand Chancellier a Mr de Reyna 83.
Literarum Smi Regis ad Illmi Ducem Curlandiæ 84.
Lettr Mr le Grand Chancellier a Sa Mte le Roy 84.
Excerpt listu Wo Czetwertynskiego do Xiążęcia Dolhoruckiego 84.
Literarum Civitatis Gedanensis ad Serenissimum Regem 84.
Memoryał Generała Schwerina Ablegata Brandeburskiego 86.
Lettr de Mr Hoffman Secretaire de Sa Mte Prussienne a Mr le Grand Chancell: 87.
Memorialis Domini Hoffman Ablegationis Borussiæ 87.
Responsi Ducis Curlandiæ ad literas S. R. Mtis 88.
List Krola Jmci do Woiewody Innowrocławskiego 88.
List Krola Jmci do Posesorki Dobr Jezuna 89.
List Krola Jmci do Starostow y Innych Obywatelow 89.
List Krola Jmci do Starostow Jurydycznych 90.
List Krola Jmci do Woiewody Chełminskiego 90.
List Krola Jmci do Trybunału Koronnego 91.
Memorialis Schwerin Ablegati Brandeburgici ad Smi Regni Mtem 91.
Literarum Dni Supremi Regni ad Eminentissimum Cardinalem Protectorem 92.
List Woiewody Kijowskiego do Kanclerza Wo Kor. 92.
Respons Kanclerza Wo Kor. Woiewodzie Kijowskiemu 93.
List Krola Jmci do Marszałka Trybunału Kor. 93.
List Krola Jmci do Deputatow Trybunału Kor. 93.
List Krola Jmci do WW. Deputatow Trybunału Kor. 94.
List Krola Jmci do Trybunału Kor. 94.
List Krola do Wielebnego Prezydenta Trybunału Kor. 94.
Literarum Illmi Et Exmi Dni Supremi Regni Cancellarii 95.
Literarum Illmi et Exllmi Dni Supremi R. C. ad Emin Cardinalem Protectorem 95.
List Krola Jmci do Woiewody Kijowskiego 96.
List Woiewody Kijowskiego do Kanclerza Wo Kor. 96.
Literarum Regni Cancellarii ad Civitatem Gedanensem 97
Lettre de Mr le Grand Chancellier a Sa Mte Imperiale Imperatrice [illegible] 97.
Respons Krola Jmci Woiewodzie Kijowskiemu 98.
Literarum ad Illmum et Exmum Supremum Regni Cancellarium 98.
Lettre Mr le Nonce Apostolique a Mr le Grand Chancellier 101.
Literarum Illmi ad Dnum de Katten Capitaneum Regiminis Prasidi 102
Literarum Illmi Nuntii Apostolici ad Illmum Kredkowski Episcopum Culmensem 102.
List Woiewody Kijowskiego do Kanclerza Wo Kor. 103.
Literarum Illmi Supremi Regni ad Illmum Nuntium Apostolicum 104.
List Hetmana Wo Wo ditto do Kanclerza Wo Kor. 104.
Informacya Starosty Lendorfa Mielanskiego 105
Respons Kanclerza Wo Kor. temu Hetmanowi 105
Literarum Illmi Nuntii Apostolici ad Supmi Regni Cancellarii 105
Literarum Supmi Regni Cancellarii ad Illmi Nuntium Apostolicum 106.

List Kanclerza Wo Kor. do Pana Moranicego 106.
List Kanclerza Wo Kor. do Miasta Poznania 107.
List Kanclerza Wo Kor. do Nuncyusza Kardynała Salerno 107.
List Wojewody Kijowskiego, do Sekretarza Dembowskiego 108
Respons Sekretarza Dembowskiego, Wojewodzie Kijowskiemu 108.
List Króla JMci do Wojewody Kijowskiego Marszałka Trybunału Kor. 108.
Reprezentacye JegoKrolewskieMości rożnymi Czasy około dobr Lanczyńskich 109.
Literarum Regis in Prussia ad Serenissimum Regem Poloniae 111.
Literarum Eiusdem Regis in Prussia ad Serm̃i Regem Poloniae 111.
Literarum " " Regem Poloniae 112
List Miasta Torunia do Kanclerza Wo Kor. 112.
Respons temuż Miastu 113.
List Króla JMci do Wojewody Kijowskiego Marszałka Trybunału Kor. 113.
List Króla JMci do Trybunału Koronnego 114.
Rescripti S. R. Maiestatis ad Civitatem Gedanensem 115
Literarum Illmi Supremi Regni Cancell. ad Rmi Accoramboni 115.
Literarum Illmi Supremi &c ad Dnū Baronem Puchet. 116.
Mandatum S. R. M. de Non transmittendo Sale Hallensi ad Nobilem &c. 116.

